הארץ

VOL 54 / 16,092 / JUNE 23, 1972 / 23 ביוני 1972 / י"א בתמוז תשל"ב / יום ו' / שנה נ"ד / אנ'

ברגע האחרון

סלאם נועד שנית עם יאסר ערפאת

ביירות, 22 (יופ"יא). ראש ממשלת לבנון סאיב סלאם נועד הערב עם מנהיג המחבלים יאסר עראפת, ב־פעם השניה תוך יומיים — אמרו מקורות פוליטיים. הם דנו בפשיטה הישראלית מאתמול ובקשרים שבין ממשלת לבנון ובין המחבלים.

מצידון נמסר, כי 3 אזרחים שנפ־צעו אתמול, מתו היום בבית החולים.

צפויה פניה לבנונית לכינוס ישיבה של מועצת הבטחון

מאת רפאל רוטשטיין
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 22 (מיוחד ל"הארץ") מ־קורות דיפלומטיים באו"ם עסקו היום בניחושים לגבי השאלה אם תב־קשנה סוריה ולבנון לכנס את מועצת הבטחון לדיון בפעולת התגמול ה־ישראלית.

כמה מקורות מוסמכים סבורים ש־הערבים יחכו ליום ו' אחר הצהריים ורק אז יבקשו את כינוסה של מו־עצת הבטחון. בגלל כניסת השבת יג־רום הדבר אי־נוחות למשלחת הישר־אלית. המשלחות הערביות באו"ם כבר השתמשו בהכסיס זה בעבר ד־במקרים רבים התכנסה מועצת הבט־חון בחגים היהודיים.

עדיין לא ברור אם בכלל תיזומנה סוריה ולבנון פעולה כלשהיא של האו"ם. הדיעה הנרווחת היא שלבנון עשויה לבקש את כינוסה של מועצת הבטחון כדי להשיג החלטה שתב־

(הסוף בעמוד 2, טור 7)

פצצות לעבר מוצבי צה"ל ברמת הגולן

מספר פצצות נורו אמש בשעה 10 לערך משטח סוריה לעבר מו־צבינו באיזור רמת מגשימים, ש־בדרום רמת הגולן. אין נפגעים לכוחותינו.

איומים אנטישמיים לרב הראשי באיטליה

רומא, 22 (עס"יא). רבה של רומא הרב הראשי אליהו טואף קי־בל השבוע מכתב בעילום שם כתוב גרמנית ובו איום אנטישמי.

ניכסון מזהיר: אי־הקצבת כספים לפיתוח נשק נוסף יסכן את בטחון ארה"ב

ואשינגטון, 22 (עי"ר, עי"צ). ה־נשיא ניכסון הזהיר היום, כי בט־חונה של ארה"ב יועמד בסכנה המו־רה אם הקונגרס יאשר את הסכם צמצום הנשק האסטרטגי שנחתם עם ברה"מ, אך יסרב להקציב כספים לנשק התקפי שאינו נכלל בהסכם.

מר ניכסון, שדיבר במסיבת עתו־נאים מאולתרת, אמר כי ארה"ב זקוקה לכלי הנשק החדשים כדי למנוע פיגור צבאי אחרי ברה"מ. הנשיא ציין, כי מנהיג המפלגה הקומוניסטית ברז'נייב הבהיר בשי־חות במוסקבה, כי בריה"מ תמשיך לפתח כלי־נשק גרעיניים שאינם נכללים בהסכם מוסקבה. הוא הד־גיש, כי אם לא תוסיף ארה"ב ל־פתח כלי נשק חדשים, תהיה זו הזמנה גלויה לרוסים ליצור אי־יציבות נוספת בעולם והדבר יג־ביר את הסיכונים של תוקפנות, ביחוד באזורים כגון המזרח התי־כון. כן אמר, כי אם לא יקציב הקונגרס כספים לפיתוח נשק נוסף, לא תהיה עוד לבריה"מ כל סיבה לשאת ולתת על הסכם מקיף יותר לצמצום הנשק הגרעיני.

ניכסון משבח התקדמות ישראל בתחום הכלכלי

מאת רפאל רוטשטיין
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 22 (מיוחד ל"הארץ") מגשר מטעם הנשיא ניכסון המשבח את התקדמותה הכלכלית של ישראל יימסר היום על־ידי שר המסחר ה־אמריקאי מר פיטר פיטרסון בארו־חת־ערב חגיגית של לשכת המסחר ישראל — אמריקה. סבורים, כי הו־פעתו של נציג בדרגת שר בארוחה ערב זו באה להדגיש את קשרי ה־מסחר ההדוקים בין ישראל וארה"ב.

תגובת בריטניה: מיבצעים צבאיים מרחיקים את השלום

לונדון, 22 (עי"ר, עי"צ, אי. פי. וי. פי.). מיניסטריון החוץ הבריט־הגיב היום במסיבת העתונאים היו־מית על הפשיטה הישראלית בדרום לבנון באומרו, כי מבצעים צבאיים, יהיה מקורם אשר יהיה, אינם תור־מים ליישוב הסכסוך הישראלי־ערבי בדרך של משא ומתן.

הדובר אמר, כי הממשלה הברי־טית סבורה, כי יש לעשות כל מאמץ להשיב הסדר בדרך של מו"מ בסכ־סוך בין ישראל לשכנותיה הערביות.

חוגים יודעי דבר בפאריס מסרו היום, כי ממשלת צרפת מודאגת כן ההתפתחויות מגבול לבנון — ישר־אל. מקורות רשמיים סירבו בינתיים למסור תגובתם אך אמרו, כי ממ־שלת צרפת מעיינת במצב ונמנעת מתגובה פומבית.

ואשינגטון, 22 (עי"ר). כמה אלפי מפגינים, בראשות זמרת העם ג'ון באיז, צעדו היום מסביב לבנין ה־קונגרס בואשינגטון, בתביעה כי יפ־סיק הקונגרס את כל ההקצבות לפעו־לות צבאיות אמריקאיות בהודו־סין, התהלוכה כללה בעיקר נשים וילדים.

החל מיום ב' הקרוב

הארץ נותן לך

□ יותר עמודי חדשות

□ סיקור חדשות נרחב יותר

התחל את יומך עם הארץ

בגליון זה 28 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

הנאשם היפאני בתא המובדל, מימין: המתרגם (צלום: ישראל סאן)

הרוצח היפאני הועמד לדין צבאי

אינו מכחיש העובדות ומתכונן למסור הצהרה פוליטית * נשמעה עדות ראש קבוצת הצליינים * המעצר הוארך עד סיום המשפט

מאת אבי ולנטין,
סופר "הארץ"

קוזו אוקאמוטו — נמוך קומה, לבוש בחולצת פסים צבעונית, מכ־נסים שחורים ולרגליו סנדלים, עלה במדרגות העץ לקומה השניה של בית הדין הצבאי בלוד. כבול בידו השמאלית לקצין משטרה צבאית ו־בימנית אל חייל, ישב אתמול ב־צהרים דומם בתא הנאשמים ה־מבודד גדר עץ ושמע את עדותו של ראש משלחת הצליינים מפורטוריקו, חוזה אבבר מונוס וגה, בהיפתח שלב מוקדם במשפטו של הרוצח היפאני לפי בקשת התובע הצבאי הראשי, סא"ל דוד ישראלי.

הבקשה לקיים דיון מוקדם. הת־קבלה במפתיע, מאחר והעד לא יכול היה להאריך את שהותו בארץ. ב־אולם הצר בלוד הצטופפו צלמי טל־וויזיה ועתונאים, שנכנסו רק באי־סורים מיוחדים. אחרים האזינו ל־מתרחש באולם המשפט בקומה ה־תחתונה, שם הותקנה טלוויזיה ב־מעגל סגור. שוטרי משמר הגבול וחיילים הקיפו את הבנין.

ב־2.15 הוכנס אוקאמוטו לאולם בית־המשפט, אחרי שהובא ברכב ממקום מעצרו כאשר עיניו קשורות. שערות ראשו רק החלו לצמוח אחרי שגולחו ועל פניו זיפי זקן. רבע שעה לאחר מכן התכנס בית־המשפט ב־הרכב הנשיא, סא"ל אברהם פריש, והשופטים סא"ל ברוך ארבל וסא"ל רם עברון.

בתא הנאשמים ישב ליד אוקאמוטו סטודנט יפאני הלומד פילוסופיה ב־אוניברסיטה העברית בירושלים. הוא שימש לו מתורגמן. נשיא בית־המש־פט השביע את המתרגם. האדוקי הארצה מטוקיו, לתרגם תרגום אמת את אשר נאמר בבית המשפט.

סא"ל פריש ביקש מהנאשם לומר את שמו. הרוצח, צעצעי, קם על רגליו וקורא בשמו. הוא חוזר על כך בשנית, ובשלישית הוא עושה זאת בקול רם, כמעט בצעקה. השא־לות הראשונות נתקלות בקשיי ה־תרגום של הארצה.

עו"ד מקס קריצמן, שקיבל על עצמו להגן על הרוצח היפאני, סיפר בבית המשפט כי ביקר אתמול ב־בוקר אצל אוקאמוטו במקום כלאו ושוחח עמו בעזרת מתורגמן, איש השגרירות היפאנית, במשך למעלה משעתיים. הוא אמר, כי הנאשם טרם הסכים לקבל את ההגנה המשפטית וביקש כמה ימים להרהר בדבר.

מודה בעובדות

"איני מכחיש את העובדות למע־שה שהיה בלוד", אומר אוקאמוטו בלי שנשאל, "ואני רוצה לבטא את

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

ארה"ב מגנה פעולת צה"ל

נחשף שיתוף מודיעיני בין צבאות סוריה ולבנון

סוריה מבקשת פעולה לשיחרור הקצינים

מאת עודד זראי,
סופר "הארץ"

שיתוף־פעולה מודיעיני הדוק קיים בין הצבא הלבנוני לצבא הסורי מאז מלחמת ששת הימים, אולם הוא הוג־בר במיוחד בשנה האחרונה בכל הנוגע לפעילות צוותי נגד ישראל, כולל הפעולות המבוצעות על־ידי אר־גוני החבלה משטח לבנון או משטח סוריה — מסרו אמש מקורות ב־ביירות.

המקורות גילו, כי במסגרת הגברת שיתוף הפעולה המודיעיני בין שני הצבאות נערכות לעתים תכופות פגי־שות בדרגים צבאיים בכירים בין קצ"ני המטה הסוריים והלבנוניים ו־כן מבוצעים סיורי מודיעין משו־תפים לאורך הגבול המשותף עם ישראל.

המקורות בביירות גילו עוד, כי שיתוף הפעולה ההדוק בין הצבא הסורי והלבנוני בא לידי ביטוי מו־חשי (בין היתר) בהשגת הסכם על מעבר חופשי של מחבלים על נש־קם וציודם מהגבול הסורי לדרום לבנון וכן במעבר מחבלים מלבנון לסוריה להבאת אספקה וציוד לחימה. מחבלים עוברים את הגבול בין שתי המדינות בעזרת תעודות מעבר של ארגון החבלה אליו משתייכים, ב־תוספת חותמת המודיעין הלבנוני או הסורי.

יאסר ערפאת נפגש עם ר"מ לבנון

עוד גילו המקורות, כי בפגישה שנערכה אור ליום אתמול בביירות בין יו"ר ארגון השיחרור הפלשתי־נאי יאסר ערפאת וראש ממשלת לבנון סאיב סלאם בעקבות פעולות צה"ל בדרום לבנון, נדונו מחדש דר־כי שיתוף הפעולה בעתיד בין ה־מחבלים והשלטונות הלבנוניים.

בפגישה זו הודגשה מחדש תמיכת שני הצדדים בהסכם קהיר שנחתם בנובמבר 1969 בין ראשי המחבלים למפקד ה־צבא הלבנוני, הסכם המתיר למחבלים לפעול מאדמת לבנון נגד ישראל.

ערפאת וסלאם שללו בשיחתם זו את זכותו של כל גורם לפגוע בהס־כם קהיר או לבטלו ובטלו זאת לאחר שמנהיגים לבנוניים ימניים דרשו את ביטול הסכם קהיר.

בעקבות פגישה זו הכריז ראש ממשלת לבנון, כי ממשלתו מתיחסת בהערכה "להתאפקותם והתנהגותם" של המחבלים נוכח מעשה "הפידסיות הישראלית" וכי לבנון חזרה ומד־גישה את דבקותה ותמיכתה בזכו־יות העם הפלשתינאי.

ישיבת חירום בביירות

אתמול כינס נשיא לבנון סלימאן

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

התקפה לא נערכה מתחום לבנון וכי הארגון הסרוריסטי האחראי, ה־ארגון לשיחרור פלשתין, מקורו היה בסוריה.

מקורות של משרד החוץ הבריטי בתשובה לשאלה אחרת, כי אין להם מה לומר על נוכחותם של קצי־נים סוריים בכירים בלבנון, בטענה כי מתקבל על הדעת שממשלות ער־ביות יחליפו משקיפים. עם זה הר־סיפו המקורות, כי נוכחותם של קצי־נים סוריים בלבנון היא בעיניהם "מסתורית".

משקיפים כאן הופתעו מן ההצ־הרה, ועד לישיבת התידרוך גם לא נמסר תוכנה לנציגי ישראל. קיימת סברה, כי ההצהרה נוסחה רק זמן קצר לפני ישיבת התידרוך.

סופר "הארץ" בואשינגטון מו־סיף:

פקידים אמריקאים העירו, כי ארה"ב מגיבה על כל הפרה של הפסקת האש וכי גינתה בחריפות גם את הטבח בלוד. אך משקיפים באן סבורים, כי אין כל קשר בין הודעת הגינוי לבין הפסקת האש וכי ארה"ב פעלה על רקע יחסיה המיוחדים עם לבנון והאופטרופ־סות המסורתית שלה על בטחונה ויציבותה הפנימית של לבנון.

...ביעה צער על ...יעות ב"אזרחים חפים מפשע"

כוננות בצפון

...צד הלבנוני והסורי של הגבול שררה ...תיחות אחרי פעולת צה"ל בפתחלנד

...סופר הצבאי של "הארץ" ...צבא לאורך הגבולות עם סו־ ...לבנון לאחר פעולת צה"ל ...יכוזי המחבלים במורדות ...ון ביום ד' הוגדר אתמול ...ת מידבית בצד הישראלי ...הות בצד הלבנוני והסורי.

...' שביתם של הקצינים הסו־ ...נמסר, כי צה"ל בקש במידב הכוננות מחשש לפעולת־גמול ...סורים. לאורך הגבול עם לב־ ...ים צה"ל הצפיותיו. נמסר, כי ...אר כל סימנים של תנועות

...התפתחויות הרבה השורות בצד ... מפידה המובדה, כי כתבי ...ת ידיעות זרות בלבנון מסרו

אתמול כמה פעמים ידיעות הסרות יסוד, כי צה"ל פתח באש לעבר כפ־רים לבנוניים סמוך לאזור הפתח־לנד. הפצת ידיעות אלו מעידה על הרגישות והחשש מפני פעולות נו־ספות מצד צה"ל.

עם הפישתם של הקצינים הסורים הבכירים התעוררה מחדש התקוה, כי הסורים והמצרים יסכימו לחילופי שבויים. יש להניח, כי עתה יבקשו הסורים להחליף את שלושת הטיי־סים הישראלים בקצינים הבכירים. היא לא נענתה להצעת חילופים כאשר מדובר היה רק בסוראים סר־ריים שבויים. יש להניח כי ישראל תדרוש משא ומתן לחילופי שבויים. בעבר היה כבר תקדים כזה, כאשר נוהל משא ומתן בתיווכו של הצלב האדום הבינלאומי.

השלכות פעולת צה"ל נדונו בפיסגה הערבית

הישיבה הסגורה ארכה 4 שעות

מאת סופר "הארץ"
לענייניים ערביים

ראשי מצרים, סוריה ולוב אתמול במרסה מטרוח ונסו־יוסי שלוש המדינות במס־גרת הרפובליקות הערביות ...לכות פעולות צה"ל בדרום

...הנשיאים קיימו גם את־ ...ה סגורה שנמשכה ארבע ...סוכנות הידיעות המצרית ...הדיונים היום המשך לפ־

גישה הסגורה שנערכה ביום רבי־עי.

העתון הקהירי "אל־אח'באר" כתב אתמול, כי ועידת מרסה מטרוח מקבלת עתה משנה חשיבות בשל השלב הקריטי אותו עובר משבר המזרח התיכון.

בינתיים הגיע אתמול לקהיר מ־מרסה מטרוח נשיא אוגנדה, אידי אמין, שהשתתף בחלק מדיוני שלו־שת הנשיאים.

ירו על חייל שחיכה לטרמפ

(ע). חייל שעמד אמש ב־7.30 ב־צומת צור־נתן וכביש אייל — כפר סבא וחיכה לטרמפ, נפגע מיריות שנורו אליו ממכונית מסוג מרצדס שנעצרה לידו ונסעה בכיוון טייבה. נוסעי המכונית ירו לעבר החייל, ש־נפצע בכדור בבידי גופו.

החייל השיב מיד באש בתת־מקלע עוזי שהיה בידו לעבר המכונית הנמ־לטת. לאחר מכן נאסף החייל על־ידי תושב טייבה אחר שעבר ברכבו בכביש והוא העביר אותו לבית ה־חולים מאיר בכפר סבא. מצבו אינו מעורר דאגה.

המשטרה מחפשת אחרי המכונית שנמלטה.

...בקבוקי מולוטוב שלכו לקונסוליה המצרית ברומא

22 (צ"ר). שני בקבוקי ...הושלכו היום לחצר הקונ־סוליה ...אך לא גרמו ...לשדה סמוך. ...המפשת אחר אדם בגיל ...שניאה בורח מן הקונסו־

עתוני לבנון זועקים: "טבח", "שחיטה"

שרות "ניו־יורק טיימס"
מיוחד ל"הארץ"

ביירות, 22. הלבנונים המומים מ־עוצמת המתקפה האוירית והיבשתית של ישראל. ראש ממשלת לבנון כי־נה אותה "פירטיות תוקפנית" והעי־תונות הלבנונית הכריזה בכותרות ראשיות "טבח", "רצח" ו"שחיטה". בכל העמודים הראשונים של עתוני לבנון נדפסו צילומים מן ההרס ב־כפר הצביה והמנותחים של הקרב־נות האזרחיים.

הוציאו משפחה מתחת מפולת ביתה

צוותי הצלב האדום שעמלו כל ה־לילה לפנות את ההריסות הצליחו להציל משפחה בת חמש נפשות ש־נלכדה תחת מפולת ביתה.

הכפריים דיווחו, כי 20—30 מטו־סים ישראליים השתתפו במתקפה האוירית וכי מספר רקטות פגעו ברחוב הראשי של הצביה והבעירו חנויות רבות. בית המרפאה המקו־מית ובית הספר נהרסו כליל.

הצלב האדום הלבנוני נאלץ לה־קים מרפאה חדשה במקום המרפאה שנהרסה. משרד הבריאות הלבנוני הכריז, כי אנשיו יעבדו יומם ולילה כדי לעזור לנפגעים.

מספר האזרחים הנפגעים עלה ל־14 הרוגים ו־25 פצועים.

ארבעה שוטרים צבאיים לבנונים נהרגו בעת שניסו למנוע חטיפתם של קצינים סורים על־ידי הישרא־לים.

מקורות המחבלים מסרו, כי 14 מחבלים נהרגו ו־20 נפצעו.

הלבנונים הגידו על כך שבעבר הצהירה ישראל שהיא נוהגת מלפ־גוע באזרחים וכי פעולותיה מכוונות אך ורק נגד המחבלים. ההתקפה של אתמול היתה שונה ומטרתה היתה לפגוע בתושבי הצביה השלווים, אמר מקור רשמי.

מקורות בכירים העירו, כי רק לפני כמה ימים הזהיר שגריר יש־ראל באו"ם, מר יוסף תקוע, כי ה־מחבלים נמאסו על תושבי הצביה וכי הם אינם רוצים שהמחבלים יש־ארו בכפר. עתה לא יכולה ישראל להאשים את תושבי הצביה בשיתוף פעולה עם המחבלים, אמר דיפלומט מערבי.

גב' מאיר לווינה

מאת כתבנו המדיני של "הארץ"

ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר יוצאת היום לוינה להשתתף באינ־טרנציונל הסוציאליסטי. היא תיעדר מן הארץ כ־10 ימים. בהיעדרה ימ־לא את מקומה סגן ראש הממשלה יגאל אלון.

בשיחותיה בבירת אוסטריה תדון הגב' מאיר על ההתפתחויות המדי־ניות במזרח התיכון. כפי שנודע יש בכוונתה לברר גם את שאלת ההו־דעה הנורווגית שפורסמה לאחר ה־רצח בלוד. כן מניחים, כי היא תי־שאל לגבי הפעילות הצבאיות המוג־בלות, שחודשה בשבועות האחרונים במזרח התיכון.

עם ראש הממשלה יוצאים לוינה יועצה המדיני ומנכ"ל משרדה שמ־חה דיניץ, הגב' לו קדר. במשלחת הישראלית לועידה חברים ה"ה א. ידלין, חריש, אדיב וגת.

מקורות מדיניים בירושלים אמרו אמש בתשובה לשאלת סופר "הארץ", כי לא קיבלו כל תגובה מצד מש־רד־החוץ על פעולת צה"ל בלבנון ובסוריה. אשר לוואשינגטון, היא ביקשה מידע צבאי וקיבלה, אך לא הביעה את דעתה בנדון.

עולים מרוסיה באו בשלושה מטוסים

(ע) זרם העליה מבריה"מ גבר שוב באחרונה ואמש הגיעו שלושה מטוסים מלאי עולים מוינה לארץ. הראשון בהם נחת בשעות אחה"צ, השני בשעות הלילה והשלישי אמור היה להגיע לפנות בוקר.

הוועדה המדינית תחייב הצבעה בעד חוק האוזנר — סבורים במפ"ם

מאת חביב כנען
סופר "הארץ"

נראה עתה שהוועדה המדינית של מפ"ם שתתכנס סמוך להצבעה שתי־ערך בכנסת על הצעת החוק של ח"כ גדעון האוזנר, תחייב את חברי הכנ־סת מטעם מפ"ם לתמוך בחוק המוצע. זו הפעם הראשונה בתולדות מפ"ם שההנהגה ההיסטורית שלה (ה"ה מ־איר יערי ויעקב חזן) וכן צמרת ה־מפלגה נשארו במיעוט, בדיון ביסו־דות מוכרות המפלגה.

בשיחות שקיימתי אתמול עם אח־דים מראשי מפ"ם על עמדתם הצפויה בישיבת הועדה המדינית, אמר ה־מזכיר המדיני מר נפתלי פדר, כי "עם כל החשיבות שאני מייחס ל־בעיה הצפונית הזאת ועם תמיכתי בחוק האוזנר, אינני יכול להתעלם מזה שהצטברו אצלנו בעיות רציניות לא פחות בתחום השלום, הבטחון, ה־כלכלה, הפער הסוציאלי — הראויות לעדיפות בהתמודדות על פני בעיית ה־נישואים והגירושים האזרחיים". ...

לכנסת — אומר מר פדר בהוסיפו, כי "מפ"ם צריכה להימנע מהצבעה על חוק האוזנר, תוך מתן ביטוי ל־עמדתה".

מר שמעון אבידן, המזכיר הכללי של הקיבוץ הארצי, אומר כי הוא בעד החוק המוצע, אף על פי שה־חוק אינו פותר את הבעייה כולה. "אילו נערכה ישיבת הועדה המדי־נית היום, הייתי תובע לחייב את סי־עתנו בכנסת להצביע בעד חוק האוז־נר. אולם כיוון שהישיבה תיערך ב־עתיד הקרוב, אחליט על אופן הצ־בעתי לאור הנתונים שיעמדו אז ל־פני".

קיבוצי מפ"ם בדרום: "ללכת עד הסוף"

עמוס חדד, סופר "הארץ" בדרום, מוסר: חברי מפ"ם בקיבוצים בדרום ובנגב מתנגדים לדחיית ההצבעה על הצעת החוק להתיר נישואין אזרחיים. הם בדעה שעל מפ"ם ללכת עד הסוף בנושא זה. גם אם יביא הדבר להתפ־טרות ראש הממשלה.

לדעת צבי טייטלבוים, חבר קיבוץ גת, תצביע מפ"ם בסופו של דבר בי־עד הצעת ח"כ האוזנר, משום ש־במפ"ם לא מכירים בכך שיהיו סוגים שונים של אזרחים במדינה, אלה שאינם יכולים להינשא בנישואין דתיים אי־גם אחרים — היא סופן.

דעות דומות השמיעו חברי קיבו־צים אחרים של מפ"ם באיזור. מזכי־רת משק בארי סירבה להגיב. היא טענה, כי בקיבוץ לא נערך על כך דיון ומשום כך אינה יכולה להביע אף את דעתה בנושא.

ב"עבודה" יוחש הדיון על דת ומדינה

רז כסלו, סופר "הארץ" לענייני מפלגות, מוסר: חוגים בבכירת מפ־לגת העבודה הביעו אתמול סברה, כי דחיית ההצבעה בכנסת על הצעת האוזנר תביא בסופו של דבר לחי־סול המשבר בדרך של פשרה. מנו־חים, כי בהשפעת ראשי מפ"ם המצ־דדים בהמשך קיומו של המערך, תח־ליט הועדה המדינית של מפ"ם לקבל את הצעת גב' מאיר ולהימנע מהצב־עה. תמורת זאת תסכים העבודה ש־לא להוציא את הליברלים העצמאים מהקואליציה, למרות הצבעתם בעד הצעת החוק.

יחד עם זה היתה אתמול בעבודה הרגשה, כי הזעזוע שעבר על הצמרת עלול להביא לשינוי מסויים לגבי בעיות דת. פרשת חוק האוזנר חיז־קה בעמדתם את החוגים הדוגלים בנישואים אזרחיים — המשמרת הצ־עירה, החוג לשילוב, איחוד הקיבו־צים והקיבוץ המאוחד. הסערה הצי־בורית שחלה מסביב לענין וסימנים ברורים לתמיכת חוגים רחבים בצי־בור בהצעת החוק עשויים להשפיע במידה מסויימת גם על ההנהגה ל־שינוי עמדתה בנושא.

מעריכים, כי התוצאה הישירה תהיה החשת הדיון בעניני דת ומדי־נה במפלגה וקבלת החלטות בעניין זה. ההחלטות לא ישנו את העבודה הרשמית של העבודה בקואליציה ה־נוכחית של הכנסת, אך יחייבו הג־דרות ברורות יותר בבצוע העבודה לבחירות הבאות.

יתכן, כי נושא זה יעלה בשיחות בין גב' מאיר ובין המזכ"ל החדש אהרון ידלין, היוצא לוינה יחד עם ראש הממשלה.

ע"מ: בריחה מהמערכה

"הליברלים העצמאיים הוכיחו שוב, כי הכיסא יקר להם מהצדק העק־רוני" — אמר אתמול ח"כ זלמן שו־בל (ע"מ) בפגישה עם עולי מרכז אירופה. מר שובל האשים את הל"ע ומפ"ם בבריחה מהמערכה למען ני־שואים אזרחיים למקרים חריגים.

מזג האויר

היום יהיה בעיקר בהיר עד מעונן חלקית עם אפ־שרות לגשם מקומי בשעות הבוקר. בדרום: מעונן חלקית עד בהיר. התחזית למחר — מעונן חלקית עד בהיר.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים — 17 עד 24 מעלות, תל־אביב 19 — 28, לוד 19 — 30, באר־שבע 18 — 30, אילת 24 — 37, כפרון שליה 24 — 35, רמת הגולן 15 — 23, יריחו 30 — 34.

هكذا من الأصل

מה חיפשו הקצינים הסורים

ישראל רואה בחומרה שתוף־פעולה צבאי לבנון—סוריה

מאת זאב שיף

שביתום של חמשת הקצינים הס־ בכירים הסורים וקצין מודיעין לב־ נוני בקרבת הגבול ישראל־לבנון, היא ללא ספק אחת הידיעות המר־ עישות מאז מלחמת ששת הימים. ההדהמה אינה רק מנת חלקו של הציבור, אלא גם של חוגים מדי־ ניים וצבאיים. ההרגשה בציבור היא, כי זוהי הצלחה גדולה.

ההדהמה בחוגים רשמיים נובעת מכך שלבנון, המצמידה פני תמי־ מה, נתפשה בקלקלתה. במשך שנים נשאה העוינות הלבנונית כלפי יש־ ראל אופי מילולי. במעשים גילתה לבנון זהירות ראויה לשבח. הדבר התבטא בצורות שונות, כגון בנכו־ נותה להחזיר במהירות עוברי גבול ישראלים ובסירובה העקשני להצ־ טרף בעבר למפקדות צבאיות ער־ ביות משותפות או להתיר הצבת גייסות ערביים אחרים בשטחה.

פעם בפעם נרשמו גם מקרים יו־ צאי דופן בהתנהגותה של לבנון. למשל, כאשר נתנה יד בשעתו ל־ פעולות להטיית מקורות הירדן. די היה אז בלחץ ישראלי ובכיבוש מעל שטח לבנון, כדי שממשלת ביירות תורה להפסיק פעולות ההטייה.

ישראל התייחסה, לכן, אל לבנון בסלחנות. היא לא השלימה עם דב־ רים רבים שנעשו משטחה ובשטחה, אך הבינה את הנסיבות. למשל, ב־ ענין המחבלים המתכננים פעולות־ הם בלבנון ופועלים משטחה. כל אי־ מת שנאלצה ישראל להפעיל צבאה, הקפידה שלא לפגוע בלבנון. היא נמנעה מלחשוף את לבנון בחולשתה ונזהרה שלא לפגוע בצבא הלבנוני. יתרה מזאת, כאשר איימה סוריה על לבנון ב־1968 והחדירה לשם יחי־ דות צבא — דאגה ישראל להזהיר פומבית את דמשק.

ממי מוחדת לבנון

הסיור המיבצעי המשותף של קצי־ נים סוריים ואנשי מודיעין לבנו־ ניים היווה, לכן, הפתעה מוחלטת לצה"ל. עתה שואלים אם היה זה סיור מקרי, חד פעמי, או שהדבר מלמד על שינוי־קו דרסטי מצד ה־ לבנונים המעיד על הבאות. יש ל־ הניח, כי השבויים יאירו בדבריהם את הפרשה, אך עד אז עלינו לבסס את ההערכות על סמך הידיעות ה־ מצויות בידינו.

מעירים בצדק, כי לבנון חוששת לעתים מסוריה לא פחות, אם לא יותר, מאשר מישראל. לבירות היה נסיון רע עם דמשק וספק רב אם תתיר לצבא סורי להיכנס לשטחה. נכון אמנם שגם עליונו של אסד חלה התקרבות בין שתי הארצות, אך האיום הסורי עומד בעינו.

אם יש שיתוף־פעולה ענף יותר בין צבאות סוריה ולבנון יש לראותו על רקע פעילות המחבלים בדרום לבנון.

הלבנונים חיים בתחושה כי הם עלולים לאבד את דרום ארצם ואין זו אלא שאלה של זמן עד שישתלט צה"ל על האזור. יש להניח, כי תחושה זו מקננת גם בסוריה. יש לזכור, כי סוריה רואה את דרום לבנון כ„בטן הרכה" של ארצם. הש־ שש של הסורים הוא, כי במקרה של מלחמה עלולים הם להיתפס לגזוי־ תות. על רקע זה באו ודאי להציב סוריים על ממשלת לבנון להתיר לאנשיהם לבדוק את השטח לקראת אפשרות של פעולה יש־ ראלית.

תכנון צבאי משותף?

אני מטיל ספק באפשרות שה־ מטכ"ל הלבנוני עוסק ברצינות ב־ תכנון מבצעים אופנסיביים משותפים עם סוריה נגד ישראל. מתקבל יותר על הדעת שקיים תכנון הגנתי משו־ תף. אין זה דבר קל ערך, כאשר שגם בכך יש לראות חידוש מבחי־ נתה של לבנון.

זה באשר לצד הלבנוני. לא כן הדבר לגבי הסורים. יתכן הם באו לאזור הגבול עם ישראל במטרה להכין בכיבול תכניות הגנה משו־ תפות, אך מהרכב המשלחת שלהם ניתן ללמוד על כוונות אחרות.

מעידים על כך שני אנשי המודיעין של חיל האוויר. כי אשר מודיעין של חיל אוויר יוצאים לשטח, מעיד הדבר, כי בכוונתם לאתר ולסמן מטרות לחיל האוויר שלהם.

כך או אחרת, ברור כי שיתוף הפעולה הצבאי בין המטכ"ל הלב־ נוני למטכ"ל הסורי יש לראותו כ־ פעולה שינוית מצד ביירות. ובנוס־ אם לכך יש להתייחס ללבנון עד שלא תראה סימנים ברורים לשינוי עמדותה.

בארה"ב נבדקות ידיעות שצפוי גל טירור חדש

אזהרות נמסרו ע"י הביון הישראלי

לונדון, 22 (עטע"א). על תכנון גל חדש של התקפות מחבלים על ממשלות במערב מודיע ב„איבנינג סטנדרד" כתבו ברמי קמפבל מפי מקורות ביון בוואשינגטון, החוקרים אפשרויות כזו. הכתב מוסר, כי הוד־ עינות האמריקאים בהתרבות האלי־ מות בקנה־מידה בין־לאומי נתעוררה כתוצאה מהחקירה שניהלה ישראל בעקב הטבח בנמל התעופה לוד.

צדדים מסויימים של הטבח בלוד נבדקים עתה בקפדנות בוואשינגטון תוך כדי שימוש במקורות הצמודים העומדים לרשות סוכנות הביון ה־ מרכזית. פקידי הביון כאן חוקרים ב־ עקבות גילויים שהובאו לידיעתם על־ ידי הביון הישראלי, לרבות הוכחות לכך שמרצחים שאומנו בצפון־קורי־ אה, מתכננים מיבצעי־טירור המכו־ונים אל ראשי ממשלות רבים ב־ מערב.

ביניהם כבר נעשו נסיונות לחת־ נקש בחייהם של אישים מדיניים בו־ לטים בדרום קוריאה ובמכסיקו.

הדרמה בשרי היל

6 אנשים נהרגו ו־6 נפצעו בירויות

שרי היל, ניו־ג'רסי, 22 (ע"ר). נר־ שא נשק שוחה כבנו של בלש ניו־ יורקי שפרש מעבודתו, הרג ששה אנשים ופצע ששה אחרים תוך ירייות פרועות בבנין משרדים כאן.

האיש, שלבש מדים של פקיד בית משפט ניו־יורקי וענד תגי זיהוי צב־ איים ממלחמת־העולם השניה, התחזק בסידור את עובדי המשרד תוך שהוא עובר במסדרונות כשהוא מחזיק ב־ ידו שני רובים הצי־אוטומטיים קצ־ ריי־קנה. לבסוף ירה גם בעצמו ב־ כוונו אל ראשו ונרצחו והוא נמצא עתה בבית החולים.

המשטרה זיהתה את מחזיק ה־ נשק, אשר ירה בגברים בלבד ו־ ניפגע בידיו לנשים שהסתלקנה מקו האש. האיש הוא אדווין ג'יימס גרייס, בן 33, מברוקלין שבניו־יורק. אביו היה פעם בלש במשטרת ניו־יורק וכפי שנמסר מסר למשטרה שבנו עבד בחברת השמירה פינקרטון וכ־ עובר בית המשפט.

עדי ראייה אמרו שתחילה חשבו, כי האיש מתכוון לשוד, אחר כך הבינו שהמדובר בריצה אמוק. הם הוסיפו כי האיש ירה, טען את ה־ רובה מחדש וחזר וירה תוך צעקות אל הנשים להסתלק מן המשרדים. הוא פתח את הדלתות, ירה אל תוך המשרדים וכך עבר ממקום למקום לאורך המסדרונות.

אחד העדים אמר, כי האדם גבה הקומה קרא ללא הפסק „אל תזוזו, אל תנועו" והוסיף לירות. כל תקרית הירייות נמשכה כשש דקות בלבד — אמרו העדים.

אחד משתת המפצעים הצליח ל־ הגיע להא טלפונים ולקרוא למש־ טרה.

לפני הפסקת אש בצפון אירלנד

דאבלין, 22 (יופ"יע, ע"ר וע"צ). „האגף הממני" של צבא המחתרת ה־ אירית, הצבא הרפובליקני האירי (אירה) הודיע היום, כי יפסיק את כל פעולות המיתקפה בצפון אירלנד מחצות יום ב' בתנאי שתהיה לכך „היענות פומבית מן הצד שכנגד — הצבא הבריטי".

בהודעה הרשמית שפורסמה בדב־ לין לא נאמר בפירוש אם תיכנס הפ־ סקת האש לתוקפה גם אם הבריטים לא ייענו לקריאה עד למועד שנקבע. „האגף הרשמי" של המחתרת כבר הבריז על הפסקת אש. בהודעה ש־ פורסמה היום נאמר, כי „ההצעה ביסוה תכנית שלום שמטרתה להב־ טיח פתרון צודק הבר קיימא והיא מוכנה להגיש תוכנית זו במועד ה־ מתאים".

ההודעה חתומה בשם התנועה הר־ פובליקנית על־ידי „המזכיר, פ. אוניר".

השלטונות הבריטיים לא הגיבו עד עתה על הודעת אירה. לפני כן פש־ טו ידיעות, כי המפקחים המצדדים בקו נוקשה מעכבים את פירסום ה־ הודעה על הפסקת האש.

המלחמה בצפון אירלנד, הנמשכת כשלוש שנים, גרמה עד עתה למו־ תם של 383 אנשים ולפציעתם של למעלה מ־3000.

סופה קטלנית בארה"ב

40 ניספו, סכנת שטפונות בוואשינגטון

וואשינגטון, 22 (ע"ר ויופ"יע). רבבות תושבים נמלטו מבתיהם וע־ שרות נהרגו שעה שנהרות גאוים הציפו אזורים נרחבים ב־11 מדינות לפחות בארה"ב, לאחר שהסערה ה־ טרופית „אגנס" המטירה כמויות גשמים עד 30 ס"מ על החוף המזרחי של ארה"ב, מקרולינה עד ניו יורק.

הסופה „אגנס", המשתוללת כבר שבוע ימים, גרמה עד כה למותם של 40 איש. לפחות 26 ניספו היום, רו־ בם בטביעה, ו־9 נעדרים. הנזקים נאמדים במיליוני דולרים.

9 אנשים נהרגו בווירג'יניה, 10 ב־ פנסילבניה, 4 במרילנד, 2 בצפון קרוליינה ו־1 בדאלוויר. היום עברה הסופה למערב מדינת ניו יורק.

בוואשינגטון ירדו 30 ס"מ גשם, בסערה העזה ביותר שפקדה את ה־ מדינה מזה 44 שנים. הנהר פוטו־ מאק עלה ב־1.80 מטר מעל מפלסו הרגיל.

סכרים רבים שרויים בסכנת הת־ מוטטות ורבבות אנשים הגרים בא־ זורים נמוכים נמלטו מבתיהם מחשש הצפות.

השגריר הצרפתי בישראל יוחלף

מאת אליהו מאייפר

פאריס, 22 (מיוחד ל„הארץ") שג־ ריר צרפת בישראל מר פראנסיס אי־ רא יתמנה כשגריר ארצו ב־ דאקאר, בירת סנגל — סבורים מק־ רות יודעי דבר בצרפת. שליחות חד־ שה זו תוטל על השגריר אירא כאות הוקרה על פועלו בישראל בעת שה־ יחסים בין שתי המדינות היו מתו־ חים.

נשיא סנגל, ליאופולד סנגור, הוא ידידו האישי של הנשיא פומפידו וארצו נחשבת כאחת מארצות אפרי־ קה החשובות ביותר. דבר המינוי החדש עדיין לא פורסם רשמית וכן לא ידוע מי יירש את מקומו של השגריר אירא בישראל.

ועדת החוץ והבטחון סיירה בסיני

(ל.מ.) ועדת החוץ והבטחון של הכנסת סיירה אתמול בחצי־האי סי־ ני ובמוצבי צה"ל בתעלת סואץ ונפ־ גשה עם החיילים והמפקדים במקום. כן סיירה הוועדה בשדה הנפט בי־ אבו־רודס ובמתקניו.

נציג סובייטי בוועידת רק"ח:

בריה"מ בעד הסדר מדיני תוך נסיגת צה"ל מהשטחים הכבושים

מאת חביב כנען, סופר „הארץ"

המפלגה הקומוניסטית של ברית המועצות והעמלים הסובייטיים הבי־ עו אמש את הוקרתם לרקיח על נא־ מנותה הבלתי־מסויגת לקו של ה־ קרמלין, באמצעות שי שמסירתו מעל בטת הועידה הי"ז של המפלגה ב־ אולם אלהמברה ביפו, עוררה תשו־ אות נלהבות. כאשר מסר ראש ה־ משלחת הסובייטית מר גרישין, בסוף השיגר, לנשיאות הועידה תמונה גדולה של לנין, הזכירו המחוות ש־ התרחשו את הימים של פולחן האי־ שיות. הקהל ניצב על רגליו, מחא בלהט כפיים־ומאות גרונות קראו ב־ מקהלה: לנין, לנין, לנין.

מר גרישין, שפתח שורה ארוכה של ברכות מאת 17 המשלחות ש־ באו לועידת רקיח, הסיק לישראל, שעימה אין ארצו מקיימת קשרים דיפלומאטיים, דברי מוסר כבדים מ־ הולים ברגשי דאגה על „המצב ה־ מתוח הטומן בחובו תוצאות מסוכנות לגורל העמים באזור ולשלום בעו־ לם". לקול מחיאות כפיים וקימה חוזרת ונשנית של הקהל על רגליו העייפות, הזכיר המברך ש„ברית ה־ מועצות היא בעד הסדר פוליטי של המשבר במזרח־התיכון תוך נסיגת הצבא הישראלי מכל השטחים הער־ ביים הכבושים".

בסיפוק מיוחד דיבר האורח על ה־ יחסים המסורתיים של ידידות ושי־ תוף־ פעולה הקיימים בין מפלגתו לבין רקיח תוך „אחדות מלאה של השקפות ועמדות בבעיות הבינלאו־ מיות היסודיות כשבבריה"מ המועצות מעריכים את פעילותה של רקיח בהפצת האמת על ברית המועצות, בהדיפת ההסתה האנטי־סובייטית ו־ תופעות אנטי־סובייטיזם". מר גרי־ שין עשה רבות כדי לחזק בפעילי רקיח את ההכרה ש„החוגים השלי־ טים הישראלים בתמיכת האימפריא־ ליזם האמריקאי הציונות הבינלאו־ מית, לא רק בולמים את הנסיונות להביא להסדר שלום במזרח התיכון, אלא אף עלו על דרך של סיפוח שטחים ערביים". הוא שיבח את רקיח על התייצבותה האמיצה נגד המדיניות האנטי־עממית של החוגים השליטים בישראל, בעד חיסול ה־ תלות הפוליטית והכלכלית של יש־ ראל בהון זר ובעד התפתחות שלווה ודמוקראטית של הארץ".

דיוקנו של לנין שהביא של הגר־ כהים מעל הבמה, הציג קצת את ה־ שמות והתח־גנויות של הוויכוח ה־ כללי האפור, שלא נשמעה בו אפילו הסתייגות קלה מהקו הרשמי. ה־ כה ההבול מאז שעות הבוקר ו־ עומד להימשך היום ומחר, עד ל־ נעילת הועידה.

ברכת אמיליו סרני

(ע). בשעות הערב השמיע גם נציג המפלגה הקומוניסטית האיטל־ קית ברכה בנוסח המקובל, שכללה דברי ביקורת וחריפים על הציונות. יוצאת דופן היתה ברכתו של נציג המפלגה הקומוניסטית האיטלקית, אמיליו סרני, אחד המנהיגים החשו־ בים של המפלגה הקומוניסטית באר־ צו (אחיו של אנצו סרני ז"ל, שהיה ממייסדי גבעת ברנר ומראשי ה־ הגנה).

מר סרני הדגיש בדבריו וגם ב־ סיסמאות שהשמיע לבסוף שיש לפתרון צודק של הסכסוך הישראלי—ערבי ושל בעיית פלש־ תין „על־ידי הכרה בשאיפותיו ה־ לאומיות הלגיטימיות של העם ה־ ערבי של פלשתין ושל זכות הקיום של מדינת ישראל". כן השמעו ברכות של המפלגות הקומוניסטיות באוזאן ושל מפלגת הקידמה ה־ סוציאליסטית האלג'ירית.

בריטניה העלתה שיעור הרבית

כדי להקל הלחץ מעל הלי"ש

לונדון, 22 (ע"ר). בריטניה העל־ תה היום את שיעור הריבית הבנק־ אית מ־5 ל־6 אחוזים כצעד אשר ה־ שלטונות מקווים, כי יבלום את ברי־ חות הכספים מן המדינה ויחזק את הלירה שטרלינג.

אולם הלחץ הספקולטיבי על ה־ לי"ש נשאר חזק בשוקי המטבע ב־ לונדון ובאירופה.

העלאת שער הריבית נחשבת כהר־ כוזה שממשלת אדוארד הית הולי־ כה בתושות להגן על השער הנוכחי של הלי"ש.

מחיר הלי"ש היה הערב שני דו־ לר וחמשים ושבעה סנט, לאחר ת־ נודות רבות במשך היום. אמש עמדה הלי"ש על שני דולר שבעים וחמ־ שה, אולם למעשה היתה דרושה עז־ רה רבה מצד הבנקים המרכזיים ה־ מערב אירופיים כדי למנוע הידר־ דרות נוספת של הלירה הבריטית. הבנקים המרכזיים של מערב גרמניה, צרפת, בלגיה, הולנד ונורבגיה הש־ תתפו כולם במבצע ההצלה.

וואשינגטון, 22 (ע"ר). סגן שר האוצר האמריקאי פול וולקר דחה היום את הציפיות בדבר פיחות ה־ לי"ש ואמר, כי יהיה מאשר אילו יכלה ארה"ב לזכות בעודפי מאזן תשלומים כמו אלה שהיו באחרונה לבריטניה.

2 צעירים מסכנין הוחזרו מלבנון

מאת סופר „הארץ" בגליל המערבי

למרות המתיחות לאורך הגבול ה־ צפוני שלשום עקב התקריות, הוח־ זירו שלטונות לבנון ביום רביעי בערב שני צעירים בני 21, תושבי סכנין שבגליל, דרך מעבר הגבול בראש הנקרה, לישראל. השניים נע־ צרו ונכלאו באשמת יציאה בלתי חוקית מהארץ ובחשודים במסירת מידע במתוחי לאויב. שני הצעירים יצאו ללבנון ב־11 לחודש זה, בקר־ בת מלכיה, לשם הביעו ברכב שכור שנטשוהו בקרבת הגבול.

בעבודה חוששים ממשבר חדש עם הדתיים

כך מסבירים האולטימטום של גב' מאיר

מאת סופרו המדיני של „הארץ"

סכנת המשבר הממשלתי עוררה אתמול התעניינות רבה בקרב גור־ מים דיפלומטיים ואמצעי התקשורת הזרים, אשר עד לדיון בכנסת לא התייחסו לאפשרות המשבר ברצי־ נות, אך עתה הם משוכנעים, כי האיום טרם חלף, הרשה הכללית היא שהליברלים העצמאיים יביאו את הצעתם להצבעה.

ההערכה היא שהלחץ המוסדות הרחבים של מפ"ם תגבר תמיכת מפ־ לגה זו בהצעת ל"ע. שר התיירות משה קול אמר לסופר „הארץ", כי הוא סבור שמצטב שיצר יגבר גם הלחץ הפנימי במפלגת העבודה. כ־ זכור, טענה באחרונה ראש הממ־ שלה, כי הצעת הליברלים העצמ־ איים איפה פורצת את בעיית החי־ תון. לדבריה יפרת ההצעה כת חד־ שה. השר קול דוחה השקפה זו ו־ הוסיף, כי הכת של האסורים בחי־ תון מתקיימת ממילא בעיניהם של אנשים דתיים.

הצעת אגודת ישראל

מצד אחר יש עתה גורמים ב־ עבודה החוששים מפני הרחבת ה־ משבר על רקע נטייתם של כמה אגפים במפד"ל להמשך בהצעת אגו־ דת ישראל לתיקון בחוק מיהו יהודי. כמה שרים אמרו אתמול, כי המשבר עם הליברלים העצמאיים נגרם בגלל השטה של הגב' מאיר מפני הצעות של ח"כ זבולון המר לתיקונים בחוק מיהו יהודי, אך המשבר עם הל"ע לא פתר את הוי־ כוח הצפוי עם הדתיים.

סגן־הנשיא אגניו יבקר בישראל

מאת סופרו המדיני של „הארץ"

סגן נשיא ארצות הברית מר ספי־ רו אגניו הבטיח לד"ר יצחק רפאל בפגישתם לפני כמה ימים בניו־ יורק, כי יבקר בישראל אחרי הב־ חירות לנשיאות בנובמבר 1972. אם יוצא הביקור לפועל, יהיה מר אג־ ניו סגן־הנשיא האמריקאי הראשון המבקר בארץ.

בשיחתם הציג ח"כ רפאל בפני מר אגניו את השקפתה התחיות של המפד"ל בשאלת הגבולות ביהודה ובשומרון. מר אגניו השיב, כי זי־ קתו לשאלת ישראל ותמיכתו בה ניזונה ממקורות ומהמניעים דתיים.

בכנס גדול מטעם המזרחי שנערך בניו־יורק הגלה ד"ר רפאל על גם את תמיכת והמימשל הנוכחי של הנשיא ניכסון בישראל. הוא דיבר על העזרה הצבאית, הפוליטית וה־ כלכלית של ניכסון לישראל בכל התחומים. כפי שנודע קיים ד"ר רפאל שורה של פגישות עם ראשי המפלגה הרפובליקאית בארצות הב־ רית.

קיסר אתיופיה נפגש עם פומפידו

פאריס, 22 (ע"צ). קיסר אתיופיה היילי סלאסי שהה היום בפאריס עם הנשיא פומפידו על פעלו של הארגון לאחדות אפריקה ועל שאלת ג'יבוטי.

צילומים של שני היפאנים שנהרגו בלוד, אוקודירה ויאסודה, ניתלו על־ידי אלמונים על מגדל השעון כל אוניברסיטת קיוטו, המהווה מרכז לרדיקאלים. משני צידי התמונות רשומה הכתובת „לזכר חברינו". (צלום־רדיו כל אי. פי.)

הרוצח היפאני

(סוף מעמוד 1)

הדרות הפוליטיות שלי". הוא הוסיף ואמר, כי הוא מוכן לקבל הגנה מש־ פטית של עו"ד קריצמן רק אם בית המשפט מחייב אותו לעשות כך. סא"ל פריש מהלים, כי עורכי הדין קריצמן ודב' בנס־לוי יקבלו את המינוי לסנגר על הרוצח.

אוקאמוטו ישוב. ליד החלון שומר חייל. פה ושם פוזרים באולם חיילים נוספים. באולם הצר והחם מקתקות מצלמות הטלוויזיה של יונייטד פרס ושידור ברודקסטינג סרוויס.

עדותו של ראש קבוצת הצליינים

העד חוזה אבנר מונוס וגה (26), לבוש בהידור — במכנסים לבנים, מעיל עליון בפסים אדומים ועניבה פרחונית — ניגש לדוכן העדים ו־ נשבע בברית החדשה לומר את ה־ אמת. לידו מתורגמנית השולטת ב־ שפה הספרדית. היא נשבעת להר־ גם תרגום אמת.

העד מספר את סיפורו: „לפני כמה חודשים חשבנו על הרעיון להביא קבוצה לארץ הקודש. בראש הקבוצה אספתי 68 אנשים שילמו עימי (אר־ קאמוטו יושב קפוא על מקומו). ב־ 29 במאי יצאנו לדרכנו והגענו ללוד ב־30 במאי." בתשובה לשאלה אר־ מר העד, כי ישב במושב הקדמי של המטוס ולכן לא ראה אם היו בו יפאנים.

התובע: מתי נחתתם בלוד?

מונוס וגה: ב־9.45.

התובע: מה התרחש באותו ערב בשדה התעופה?

מונוס וגה: ירדנו מהמטוס ונכ־ נסנו לאולם בקורת הדרכונים. משם עברנו למקום קבלת המזוודות (אר־ קאמוטו בעיניים מושפלות). כל ה־ קבוצה עמדה שם במרוכז. לאחד מ־ חברי הקבוצה היו בעיות בביקורת הדרכונים. נגשתי לעזור לו. התחל־ תי לשמוע יריות ורעש ופיצוצים. מישהו צעק להשתטח. עשינו כך. ראיתי את כולם משתטחים.

התובע: האם שמעת יריות בודדות או צרורות?

מונוס וגה משמיע באולם בית־ המשפט טרטור כלי־יריה אוטומטי במטרה לציין ירי בצרורות.

התובע: כמה זמן נמשכו הפיצו־ צים?

מונוס וגה: שלוש דקות בערך.

התובע: מה ראית כשקמת?

מונוס וגה: ראיתי אנשים שכובים פצועים. מזוודות זרוקות ודם על ה־ רצפה (אוקאמוטו רציני כמקודם. הוא שב ומשפיל את עיניו).

התובע: מה קרה אחר כך?

מונוס וגה: לקחתי את אשתי, אמי ובני לאולם התירום בשדה ה־ תעופה.

התובע: האם ראית מי גרם לפי־ צוצים או לירויות?

מונוס וגה: לא.

סא"ל ישראלי מגיש לבית המש־ פט תעודות המוות של 16 הרוגי הקבוצה הפורטוריקנית. מונוס וגה מזהה את ההרוגים בשמם. העד מזהה גם את הפצועים מבין אנשי הקבוצה שלו. הוא מתאר את מצבם של ה־ פצועים. בהמשך הדברים מספר ה־ תובע, כי פצועה מספר 2 איבדה רגל, פצוע מספר 6 איבד עין ומספר 7 — שתי רגלים.

החקירה הנגדית

בחקירה הנגדית, שהיתה קצרה מאוד, שאל עו"ד קריצמן את העד אם נכון הדבר שהשתטח על הרצ־ פה ברגע ששמע יריות ואינו יודע מי ירה ומי גרם לפיצוצים. התשו־ בה היתה חיובית.

עו"ד קריצמן: אתה יודע כמה אנ־ שים ירו?

מונוס וגה: לא. אינני יודע.

עו"ד קריצמן: האם ראית שוטרים באולם?

מונוס וגה: ראיתי אנשים לבושים חאקי. אינני יודע אם היו שוטרים.

עו"ד קריצמן: האם ראית אנשים נושאי נשק?

מונוס וגה: אינני זוכר איש נושא נשק.

תמה החקירה הנגדית. נשיא בית המשפט קיבל את בקשת התובע ל־ עצור את אוקאמוטו עד לסיום מש־ פטו. הדיון הראשון הסתיים. ראיתי חיוך ראשון, קל אומנם, של הרוצח היפאני. השופטים עזבו את אולם בית־המשפט. אוקאמוטו הוחזר כבול באזיקים למקום כלאו אי־שם בארץ.

העד מונוס וגה עומד להמריא ה־ בוקר לפורטוריקו. הוא אמר בתשו־ בה לשאלה, כי אינו יודע אם הוא חש שנאה לרוצח שפגע בבני עמו, אותו ראה עתה לראשונה פנים אל פנים.

קהיר: על יפאן להגן על „הלוחם"

קהיר, 22 (אי. פי. וע"ר). העתון הקהירי „אל אהראם" כתב היום ב־ מאמר מערכת, כי לממשלת יפאן יש התחייבות לדאוג שהיפאני שנתפש בלוד יזכה למשפט הוגן בישראל.

העתון כותב, כי הצדק דורש זאת ודעת הקהל הבינלאומית אחראית ל־ צירוב למשפט הוגן „לאיש ה־ צעיר שפשעו הוא מאבק למען ענין שהוא מאמין בו". העתון כותב, כי עו"ד מקס קריצ'מן הגן בשעתו על אנשי אצ"ל „ארגון טרוריסטים ש־ פשעיו נגד הערבים והבריטים לא יישכחו לעולם".

איגוד עורכי הדין הערביים פנה לעורכי הדין והפרקליטים בעולם ל־ הבטיח את זכויותיו של היפאני אוק־ קאמוטו.

צפיה פניה

(סוף מעמוד 1)

סיח החזרתם של השבויים הסוריים והלבנונים מידי ישראל.

כמה חוגים דיפלומטיים משוכ־ נעים שמלכתחילה היתה מטרת החט־ פה הישראלית לשבות את הקצי־ נים. לדעת חוגים אלה תסכים ישר־ אל להחזיר את הקצינים הסוריים ת־ מורת הטייסים הישראליים השבויים בסוריה או תמורת מתן אשרת יציאה ליהודי סוריה.

קהיר, 22 (ע"צ). מוחמד ריאד, ה־ מזכיר הכללי של הליגה הערבית, שיגר היום מברק למזכיר האו"ם קורט ואלדהיים, בו הוא טוען כי „ה־ תוקפנות הישראלית של יום ד'" מ־ הווה התגרות חדשה של המדינה ה־ עברית במגילת האו"ם ובהחלטות מו־ עצת הבטחון.

מר ריאד קרא למזכיר האו"ם ל־ עשות הכל למען „פינוי" מידי של ה־ כוחות הישראלים מתחום לבנון ול־ מען שיחרורם של הקצינים הסוריים והלבנונים שנישבו. מזכיר הליגה טו־ ען במברקו, כי מדיניות ישראל מח־ ריפה את המצב במזה"ת.

רדיו קהיר, שהקדיש את דברי פר־ שנותו לפשיטה הישראלית, קרא ל־ כל הארצות הערביות, וביחוד אלה הגובלות בישראל, לקיים מצב כונ־ נות.

נחשף שיתוף מודיעיני

(סוף מעמוד 1)

פרנג'יה את מועצת ההגנה הלאומית וממשלת לבנון לישיבת חירום ש־ נמשכה בנפרד כמה שעות. בישיבה זו נדונו פעולות צה"ל והצעדים שיש לנקוט בענין זה. שר ההסברה הלבנוני ת'סקיק בקיאן הכריז ב־ תום הישיבה, כי „הממשלה החליטה על הצעדים הדרושים בהתאם ל־ נסיבות".

הוא סירב למסור פרטים נו־ ספים, אולם סוכנויות הידיעות העריכו, כי ישנה מגמה ב־ שלב זה לפתוח להבטיח מהמחב־ לים להקפיא את פעילותם כדי שאירוע אחר פעולת צה"ל ב־ דרום לבנון בפברואר שעבר.

העתון הביירותי „אל־חיאת" הציע אתמול, כי המחבלים יורחקו מאזורי הגבול עם ישראל ויורשו רק להתא־ מן בשטח לבנון ולעזוב לאחר מכן את המדינה. כן הציע העתון להפ־ סיק את פירסום הודעות של המחב־ לים מביירות.

העתון הירדני „אל־ראי" כתב את־ מול, כי תפיסת חמשת הקצינים ה־ סוריים על־ידי כוח ישראלי מהווה את „הנצחון המודיעיני הגדול ביו־ תר של ישראל בתולדות הסיכסוך הישראלי־ערבי". העתון ציין, כי תפיסת הקצינים השולטים על מעב־ דות מבצעיות של הצבא הסורי ב־ יבשה ובאוויר מהווה „מכה מודיעי־ נית קשה שמשמעותה על הצבא ה־ סורי". „אל־ראי" העתון הביירותי „דיילי סטאר" רומזים, כי אין זה מקרה שהכוח הישראלי נתקל בקצי־ נים הסוריים הבכירים וכי ענין זה תוכנן מראש.

מדמשק נמסר אמש, כי ממשלת סוריה פנתה למדינות החברות ב־ מועצת הבטחון להבטיח את שיחר־ רורם של חמשת הקצינים שנשבו על־ידי ישראל. פקיד בכיר במשרד־ החוץ הסורי פנה לשגרירי מדינות אלה בדמשק וביקש להעביר את הבקשה הסורית לממשלותיהם.

(אי.פי.). תושבים בשני כפרי גבול בדרום לבנון מסרו היום, כי ישראל הפגיזה היום בהתחזקה את שני ה־ כפרים, והבהירה הצינו גם ידיעות שלא אוכרו על הריסת מבנים יש־ ראליים מהאזור שבין הכפרים עדי־ סה וכפר קילה, 20 ק"מ מהכפר באזור החרמון שהותקפו מראקטות מן האוויר ביום ד'.

שלטונות לבנון הפעילו אמצעי בטחון צבאיים בכל האזור ואינם מרשים לכתבים זרים להיכנס.

זכו בפיס

בסך 150,000.— ל"י זכו המספ־ רים: 102621; 685904.

בסך 50,000.— ל"י זכה המספר: 792524.

בסך 12,500.— ל"י זכו המספ־ רים: 294885; 302914.

בסך 6,250.— ל"י זכו המספרים: 381810; 482333; 556440; 784707.

בסך 600.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־00781; 08705; 10920; 24445; 35531; 45484; 49466; 77133; 80193; 90317.

בסך 250.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־09693; 34943; 36143; 36732; 36988; 37834; 43107; 44213; 56458; 60725; 63136; 64025; 71157; 76489; 76338; 77191; 79436; 80922; 83135; 84892; 85900; 86460; 91211; 91629; 99454.

בסך 100.— ל"י זכו כל הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־0673; 2128; 2849; 3339; 3518; 7015; 7673.

בסך 50.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0020; 0340; 0382; 0488; 0551; 0723; 0912; 1032; 1115; 1472; 1511; 1609; 1851; 2466; 2637; 2667; 2726; 2767; 3185; 3837; 4035; 4185; 4397; 4716; 4930; 5231; 5383; 3795; 6094; 6984; 6929; 7213; 7496; 8158; 8564; 8903; 9067; 9276; 9487.

בסך 4.— ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 1.

בסך 1,250.— ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 031720; 090366; 183851; 205684; 213663; 227542; 304218; 308261; 375292; 459231; 519055; 545829; 550249; 557572; 588423; 593721; 662164; 734568; 748310; 758659; 763033.

הושעה מנהל סניף עמידר ברחובות

מאת איתן ליפשיץ, סופר „הארץ"

מנהל סניף רחובות של חברת „עמידר", מר י. מימון, הושעה מ־ תפקידו לאחר שהועלו חשדות נגדו על תשלומי שוחד ואי־סדרים באיכ־ לוס דירות. ההשעיה הועברה לחקי־ רת המשטרה על ידי מנכ"ל החברה מר צבי אלדרוטי.

המשטרה חוקרת חשד תשלומי־שוחד בראשון לציון וביבנה

לפני כמה ימים הגבירה הנהלת עמידר לחקירת המשטרה חשדות בדבר תשלומי שוחד שניתנו לעוב־ דים בסניפי החברה בראשון לציון וביבנה. מספר התיקים שלגביהם העבר הכזר מושעל על תשלומי שוחד מגיע ל־24 בראשון לציון ול־11 ביבנה.

לסופר „הארץ" נודע, כי במחל־ קת הביקורת הפנימית של עמידר התעוררו באחרונה חשדות על מע־ שי מעילה באמון מצד עובדים נו־ ספים בסניפים אחרים של החברה בארץ, אולם לפי־שעה אינם מבוססים כדי להעבירם לחקירה המשטרה. מקורות בהנהלה עמידר מסרו, כי לא מן הנמנע שבימים הקרובים יועברו, בכל זאת למשטרה מספר תיקים נוספים.

הנהלת החברה ביקשה מן המש־ טרה לחקור גם אם היו מעשים פליליים שאיתם כרוכים בתשלום שוחד.

הסוציאל־דמוקרטים באיטליה מצטרפים לקואליציה

מאת חולדה ליברנכט, סופרת „הארץ" באיטליה

פירנצה, 22 (מיוחד ל„הארץ"). אמש, בתום דיונים ממושכים, הח־ ליטה המפלגה הסוציאל־דמוקרטית ל־ קבל את הצעת ראש הממשלה ה־ מיועד באיטליה, מר אנדריאוטי ל־ השתתף בממשלתו, שתוקם כנראה בראשית השבוע הבא בשיתוף ה־ דמוקרטים הנוצרים, הליבראלים וב־ תמיכה של הרפובליקנים, כשבפעם הראשונה ב־12 השנים האחרונות ה־ סוציאליסטים יהיו באופוזיציה יחד עם הקומוניסטים.

תהיה זו מהולשות בממשלות ה־ איטלקיות אחרי המלחמה, וכבר מצ־ פים לנפילתה של הממשלה בסתו, אחרי ועידותיהן של המפלגות הד־ מוקרטית־נוצרית והסוציאליסטית.

בן אהרון לגרמניה ולהולנד

מאת צ'ארלס ריצי, סופר „הארץ" בגרמניה

בון, 22 (מיוחד ל„הארץ") מזכיר ההסתדרות יצחק בן־אהרון יגיע ל־ גרמניה ב־25 לח. ז. וישתתף בקונ־ גרס האיגודים המקצועיים שיתקיים במערב ברלין. ב־27 ביוני ימשיך מר בן־אהרון לאמסטרדם.

מצפים, כי מר בן־אהרון יקיים שיחות פרטיות עם מנהיג האיגודים המקצועיים בגרמניה מר היינץ אוס־ קר פטר וכן ידונו בין היתר גם על יחסי ישראל — גרמניה.

מר פטר ידוע כמי שתומך בנור־ מאליזציה ביחסים בין שתי המדי־ נות. לשיטתו סבור מר בן־אהרון, כי למרות שהמטרה חייבת להיות נור־ מאליזציה ביחסים, אסור בשום פנים לשכוח את העבר וכי לא יתכן שה־ יחסים בין ישראל לגרמניה יהיו דו־ מים ליחסים הקיימים בין ישראל ל־ מדינות אחרות. מר פטר נחשב כבעל השפעה רבה והדעה הרווחת היא ש־ ממשלת ישראל מיחסת חשיבות מרו־ בה ליחסיה עם האיגודים המקצו־ עיים בגרמניה. דעה זו מבוססת על כך שמשרד החוץ הישראלי יצר ה־ שנה רק משרה אחת נוספת, זו של יועץ לענייני עבודה בשגרירות יש־ ראל בבון. למשרה זו מונה איש ה־ הסתדרות מר רון פרי־אל. מינוי זה בא לחזק את הקשרים בין ישראל ובין האיגודים המקצועיים בגרמניה.

הולנד לא העניקה זכות נחיתה לאל על באי קוראסאו

מאת אדר קיסרי, סופר „הארץ" לענייני תעופה

הולנד מסרבת להעניק לאל על את הזכות לנחות נחיתות ביניים באי קו־ ראסאו (בים הקאריבי, צפונית לוו־ נצואלה), דבר העלול למנוע מה־ חברה הישראלית להפעיל את קו ה־ תעופה המתוכנן לראשית 1973: לוד — פאריס — בואנוס איירס (ארגנ־ טינה).

על־אף הסכמתה של ישראל להע־ ניק מראשית יולי לחברה ההולנדית ק.ל.מ. טיסה שבועית דו־סיטרית נו־ ספת על שלוש הטיסות שהיא מקיי־ מת בקו אמסטרדם — לוד, מוסיפה הולנד, זה קרוב לשנה, להתחמק ממתן תשובה חיובית לבקשת ישר־ אל. תחנת ביניים דוגמת קוראסאו — בין פאריס לבואנוס־איירס — הכר־ חית לקיום הטיסות בקו זה.

להענקת טיסה נוספת לחברת ק.ל.מ. — שבשנת 1971 הסתכמו הפ־ סדיה בכ־29 מיליון דולר — משמ־ עות מיוחדת, מאחר והקו אמסטרדם — לוד הוא קו רווחי, בניגוד לקווים רבים אחרים.

תגובת אל על

בתשובה על שאלת סופר „הארץ", אישר מר משה אילת, קצין התעופה של אל על, את הפרטים האמורים. „עד־כה לא נענינו — אמר מר אילת — ועדיין נערכים דיונים בנושא זה. אנו מקווים כי ההולנדים ייענו לבקשתנו כשם שאנו נענינו לבק־ שתם". הוא הוסיף כי הקו הישראלי המתוכנן לבואנוס־איירס יקיף בשלב ראשון טיסה דו־סיטרית שבועית אחת.

שר השיכון חזר מארצות־הברית

(ע). שר השיכון זאב שרף חזר אתמול מארה"ב, שם עשה שלושה שבועות בשליחות המגבית ומילווה איגרות הפיתוח. מר שרף נפגש עם קבלנים ובונים בארה"ב ועמד מקרוב על שיטות בניה מתועשת. בין השאר נפגש עם מר סטנלי ברוק, העומד בראש הרשות האמרי־ קאית לפיתוח, לשם השגת מילווה לישראל לצרכי שיכון עולים.

ד"ר בורג באשדוד

„יום הגשת חוק האזנר היו יום מר בכנסת"

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

יום הגשת החוק לנישואין אזרחיים היה יום מר בכנסת. לא היה צור בסתם מדינה נוספת אלא במדינה יהודית ומי שפוגע בערכים הדתיים מסכן את עצם קיום המדינה — אמר אתמול שר הפנים ד"ר יוסף בורג בביקורו באשדוד.

ד"ר בורג, שהיה אורח העיריה אמר כי קיימת תופעת מוזרה — כאשר יש שקט בגבול, יש השתוללות גמורה.

שר הפנים הודיע לעיריית אשדוד כי משרדו יהיה מוכן למען תכנית לפתרון בעיות זיהום האויר באשדוד. כן מסר להם על ההחלטה להעמיד לרשות אשדוד הלוואה בסך מליון ל"י מהבנק העולמי לביצוע תכניות בעיר.

השר הביע את דעתו, כי יש לצרף לדירקטוריון של חברת אשדוד נציג מטעם העיריה.

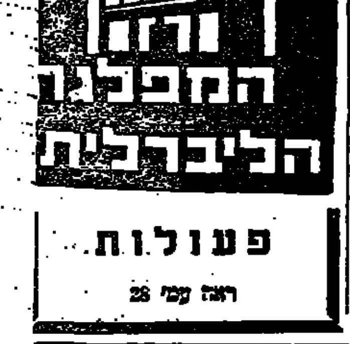

פעולות

ראה עמ' 28

כובעי גברים?
כובעי נשים?
מכירה? תיקון?
תמצא בקלות בדפי זהב
דפי זהב בביתך - בצל אוזן

בצער עמוק אנחנו מודיעים על פטירת אמנו

עלוזה כהן ז"ל

ההלויה תצא היום 23.6.72, בשעה 11 מבי"ח זיו, רח' הנביאים, ירושלים.

המתאבלים:
צבי הרברט כהן ומשפחתו, ירושלים
יצחק יוליוס כהן ומשפחתו, חיפה
מיכל באר ומשפחתה, ירושלים

יושבים שבעה: אצל באר, רח' אלחריזי 3, ירושלים.

אסתר יטקובסקי

(אשת שלמה יטקובסקי ז"ל)
מראשוני פתח־תקוה

איננה

ההלויה תצא היום יום ששי י"א בתמוז תשל"ב (23.6.72) מביתה ברחוב רוטשילד 74 (פנת ביל"ו) בפתח תקוה בשעה 13.00

משפחת חולדה ספיר
משפחת צפורה כהן
הנכדים והנינים

בצער רב וביגון עמוק אנו מודיעים על פטירת ראש משפחתנו היקר באדם

ידידיה זרז'בסקי ז"ל

ההלויה תצא היום, יום ו', י"א תמוז תשל"ב (23.6.72) בשעה 1 בצהריים מבית ההלויות בסנהדריה אל הר־המנוחות ירושלים.

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של אבינו היקר, סבנו ואחינו

אברהם משעל ז"ל

ההלויה התקיימה אתמול, יום חמישי, 22.6.72, בירושלים.

המשפחה האבלה

הארץ

י"א בתמוז תשל"ב
23 ביוני 1972

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח' הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

ירושלים: רח' ההצלה 2 ... 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 ... טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

...יל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 תל־אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O.B. 233, Tel. 6233

לבנון הזמינה תגובה

...ין להניח כי פעולת צה"ל בלבנון ביום ה' היתה הפעולה ...ונה מסוגה. נוכחותם של ריכוזי מחבלים על אדמת לבנון היא ...כאין להביא להיסולה במכה אחת. כאשר לא יתכן פתרון ...ולי כפי שהושג בירדן — ושם לא הושג הפתרון, ככלות הכל, ...יינו אלא על ידי השלטון הערבי המקומי — אין לנו ברירה ...לנסות, על ידי שורה של מהלומות, לערער את הרגשת המחב־ ...אילו הם בטוחים בלבנון, ולתת לממשלת ביירות לחוש כי אין ...ות לתבוע כיבוד ריבונותה, אם וכל עוד היא נותנת אכסניה ...צי המחבלים למיניהם — אלה מהסוג הצבאי־למחצה ואלה ...: הטרוריסטי הבוהק.

...ש להתייחס למה שצה"ל עשה בלבנון שלשום, לא רק כאל ... על המקרים האחרונים של התקפה על אוטובוס־תיירים ושל ... במקום אחר. החשבון שהיתה כוונה לסלקו התחיל מוקדם ... ומותר להניח כי חטיפת מטוס סבאנה והטבח ההמוני שנערך ...שים במאי בנמל התעופה לוד, מופיעים כפריטים ברשימה. ...יש להצטער אם עקב פעולות שלנו נופלים קרבנות גם מבין ...לוסיה הבלתי־לוחמת, אך מיקומם של בסיסי מחבלים בתוך ...ות ישוב אזרחי או בסמוך לאלה, גורם באופן בלתי־נמנע לכך ...זה המונחתת אינה פוגעת תמיד באנשים נושאי־נשק לבדם. ...ממשלת לבנון חרדה לשלומם של אזרחיה השלווים, עליה ...ל מארגוני המחבלים את השימוש בטריטוריה שלה כמקלט ...ז פעולה.

העובדה כי תוך כדי הפעולה נשבו חמישה קצינים בכירים ...ם אשר סיירו לאורך הגבול הישראלי בלווית קצין מהמטה ...י של צבא לבנון, מוכיחה כי ממשלת ביירות לא רק מחפה ...ארגוני המחבלים אלא מטפחת גם קשרים הדוקים עם הצבא ...׳. קבוצת סיור מורכבת מבעלי דרגות גבוהות כפי שנלכדה ...בידי צה"ל, אינה מבאירה ספק כי שיתוף הפעולה בין צבאות ...י וסוריה כבר הגיע לשלב מתקדם. תופעה זו מצביעה על ...'זרות שהממשלה הלבנונית מוכנה להרשות לצבא הסורי שיקיים ...מת על אדמתה, או אף יציב שם כוחות משלה. צבא לבנון לא משובץ עד כה במערך הכוחות של "המפקדה המזרחית", אך ...רות דו־צדדית בין דמשק וביירות תוכל להשיג למעשה תוצאה ...

ממשלה לבנונית המוכנה להסתבך בצורה זו, אינה רשאית ...ן שהיא זכאית להתחשבות מיוחדת מצד ישראל. טענתה ...מדת שכאילו איננה אחראית למחבלים, ממילא אינה עומדת ...ון הביקורת. סיפוח יחסים הדוקים עם המטה הכללי של הצבא ...י כפי שהוכח עתה, באופן ששום גורם בינלאומי לא יוכל ...ולם ממנו, יש בו כדי להשמיט כליל את היסוד מתחת לטענה ...ו לבנון ראויה ל"יחס מיוחד" מצד ישראל.

מזכ"ל חדש לעבודה

בתקופה בה מתרחשים בקצב מסחרר ארועים מסעירים ומפתי־ ...הפתעה החדשה מכמיהה את ההפתעה של יום האתמול, היה ...ות אירוע בלתי מפתיע אחד: בחירתו של מר אהרון ידלין ...־יל מפלגת העבודה. הכל ידעו שייבחר משום שניתן בהרבה ...נות המתאימות לדגם של המזכיר שמכתירי המלכים במפלגה ...רוצים בו בשעה זו. הוא קודם כל נאמן לחטיבת מפא"י, נמנה ...דור הביניים של חטיבה זו, הוא איש שקט ונחבא אל הכלים, ...שלא יקים מהומות כאשר יעשו מושכי החוטים כבתוך שלהם ...נה או כאשר ימנו מעליו נאמן של מר ספיר כראש מטה הבחי־ ...מבחינת בעלי האינטרסים המגוונים המתרוצצים בתוך המפל־ ...ראה מר ידלין כאיש נוח או לפחות כבלתי מזיק.

...ך שיקוליהם ותקוותיהם של אלה הוא עניין אחד והמציאות ...להתגלות אחרת. מר ידלין בא לכהונתו ברגעים קשים בחיי ...ה. החטיבות שהיו אמורות לסיים חייהן, חיות וקיימות ואף ... במאבק ביניהן. היחסים האישיים בתוך הצמרת מעורערים, ... בין הצמרת למפלגה על כל רבדיה רופפים משהיו אי־פעם. ...ת, כגוף פוליטי שצריך לדון ולשקול את ענייני המדינה, ...ת, אפילו הדרך של מפלגה זו כמפלגת פועלים חדלה להיות ...— האם זו מפלגת פועלים נוסח ספיר או נוסח בן־אהרון?

...צב זה ודאי ידוע היטב למר ידלין. ואף כי השיקולים שהביאו ...תו לא נעלמו מעיניו, קשה להאמין שהוא חסר את האמביציה ... את המפלגה משיתוקה ולתקן את הניתן לתקן. על כל פנים ...מחברי המפלגה ואוהדיה היו מאחלים לו הצלחה בלב שלם ...לך בדרך זו.

פומפידו שוב מאיים

...מש מדינות באמריקה הדרומית מחו בפני פאריס על עריכת ...חדשה של ניסויים גרעיניים על פני הקרקע באיי מאורורה ...אנוס האטלנטי. אחת מהן, פרו, אף הודיעה שתנתק את קשריה ...פת אם ייערכו הניסויים. קשה היה להניח שמחאה זאת תשפיע ...משלת צרפת יותר ממחאות אחרות. אך האדישות הגלויה ...יחסה פאריס למחאות ועצם העובדה שצרפת ממשיכה במירוץ ...ז כוח מחץ גרעיני משלה, מעידות עד כמה שבוי הנשיא ...ו בירושתו של גנראל דה־גול.

...פעת הירושה לובשת ממדים טראגי־קומיים במדיניות המערב־ ...ת של פומפידו. הוא ערך משאל — מיותר לחלוטין מבחינה ...סטיטוציונית — לאישור הצטרפות בריטניה לשוק המשותף. אם ...א רוב בהצבעה, ההימנעות היתה כה רבה שההצבעה הוכיחה ...יסף מאותה תמיכה המונית במדיניותו שפומפידו קיווה להשיג ... הבחירות הכלליות בצרפת בשנה הבאה.

...ועד הגראנדיוזי הבא, אף הוא מכוון להרשים את הבוחר ...', היה הזמנה לעשר מדינות השוק לערוך מעין ועידת פיסגה ...ז, לקביעת מדיניות משותפת. הפיסגה מיועדת לכפות על ...את המדיניות המונטארית של צרפת, ואולי גם צדדים שונים ...עיונותיה הכלליות (למשל בזירה התיכון).

...פומפידו רצה להרוג שלושה זבובים במכה אחת: להפגין את ...וחה של צרפת בשוק; להפריד בין הבירה הרשמית של השוק ... בריסל — לבין "הבירה המדינית" שצריכה להיות, כמובן, ...; לכפות הסדרים פיננסיים אשר יכבידו עוד יותר על האמרי־ ...יחריפו את המצור על הדולר.

...הולנד, בלגיה ולוכסמבורג אינן מוכנות לעשות יד אחת ...מפידו בין מתוך חרדה שעירעור המבנה הדמוקראטי של ...ה הכלכלית האירופית עשוי לפגוע בהן יותר מאשר בשותפות ...ז יותר, בין מתוך הבנה יותר נכונה של משמעות צעדי פומ־ ...חינת בטחון אירופה.

...חוששות שאם יהפך השוק לגבק המכוון נגד ארה"ב, עשוי ...הגביר במידה הניכרת את הלחץ בקונגרס האמריקאי לצימצום ...ארה"ב במערב־אירופה.

...דות הניסויים הגרעיניים הצרפתיים, יודעות מדינות מערב ...שלא פאריס אלא רק וואשינגטון מסוגלת לספק את המטריה ...עליהן מפני אפשרות של תוקפנות סובייטית בעתיד. תחושה ...אי מהווה משקל־נגד כבד לאיומי פומפידו לדחות את הפיסגה. ...יך כוקדם לזכור שנכשלו מאמצי נשיא צרפת להשליט את ...על השוק האירופי המורחב.

משבר מיותר

גולדה מאיר יצרה ללא־צורך מצב שסיכן את שלמות הממשלה

מאת יואל מרקוס

המשבר התלוי ועומד (עדיין) נחוץ לנו — כלשון הילדים בשכונה — כמו חור בראש. ואני בטוח ש־אין כיום במדינה אדם יותר מופתע ממר גדעון האוזנר עצמו. הוא בוו־דאי לא העלה בדעתו שהצעת החוק הפרטית שלו תזעזע את סיפי הממ־שלה, תעמיד בסימן שאלה את של־מות המערך, תביא לאיום בהתפטרות מצד גולדה מאיר ואולי אפילו לבחי־רות כלליות בטרם עת... אך כזהו המצב בעת כתיבת השורות הללו.

דחייתה של ההצבעה בכנסת אינה משנה כלל את העובדה שכל הצד־דים המעורבים במשבר נתקעו לעמ־דות של יוקרה.

✱ הליברלים העצמאיים אינם יכולים לחזור בהם מבלי להפסיד את כל עולמם בעיני תומכיהם.

✱ מפ"ם תצטרך להתגבר על הר־בה בושת פנים ואף להשלים עם אבדן מוחלט של עצמאותה בתוך ה־מערך אם תרצה לחזור בה מהחלטות מוסדותיה לתמוך בהצעת החוק ב־עניין הנישואים האזרחיים.

✱ מפלגת העבודה לא תוכל שלא להיגרר אחרי מהלכיה הקיצוניים של גב' מאיר אף אם לרבים בתוכה אין עתה עניין בהקטנת הבסיס הפרלמנ־טארי של הממשלה או בעריכת בחי־רות מוקדמות.

✱ ולבסוף — גם ראש הממשלה אינה יכולה לחזור בה (אחרי שסגרה את התהומים הכבדים ביותר שב־רשותה ופתחה את כל הניצירות), מבלי שתפגע את שארית האוטורי־טה שלה.

אכן, זהו מצב ביש. בפרט משום שזה משבר מיותר. אילו פרץ לפחות המשבר לגופו של עניין, כלומר תוך כדי ויכוח על הנושא העקרוני, עוד אפשר היה להבין זאת. אך המשבר לא פרץ סביב הנושא ששימש עילה להצעת החוק, אלא על שאלות של דיסציפלינה קואליציונית ויוקרה. וזה הדבר העושה את המשבר חסר תכלית לחלוטין.

✱

מי אשם בכך? אפשר כמובן בקלות להאשים את המפלגה הליבראלית העצמאית. אפשר לטעון כי הלי־בראלים ידעו מראש שאין להם סיכוי ממשי להעביר בכנסת את הצעת החוק כשם שהיו צריכים לדעת ש־מועד הבחירות רחוק מדי מכדי לה־פוך זאת נושא שעליו כדאי לפרוש מן הממשלה. כיון שכן מן הדין היה — לפי טיעון זה — של"ע תשקול טוב יותר את כל הסיכונים שהיו טמונים בהגשת ההצעה ותהיה שקו־לה יותר כבהוויה עניינית ותכסיסית כאחד בטרם התחילה לגלגל את כדור השלג.

אך, כאמור, קשה להאמין שראשי ל"ע חזו מראש או תיארו לעצמם ש־כאלה יהיו ההתפתחויות. ובצדק. כי ההתפתחויות — ולא הצעת החוק של ל"ע — הן שהיו בלתי חזויות ולפי דעתי גם בניגוד גמור לכל הג־יון פוליטי. בעוד שצעדה של ל"ע נבע משיקולים עקרוניים גרידא, הרי דרך הטיפול של ראש הממשלה ב־מצב היתה מוכתבת על־ידי דחפים רגשיים שלא היו קשורים כלל ב־מהות השאלה של"ע ביקשה להעלות לדיון. כתוצאה מכך נושאת הגב' מאיר באחריות ישירה לניפוח הפר־שה וליצירת המשבר החמור.

אילו רצתה, יכלה גב' מאיר לאתר את הבעיה בעודה באיבה על ידי גישה פרגמאטית כפי שמצפים ל־עתים מאדם הממונה בין השאר על שלום הבית ושלמות הממשלה. היא יכלה, למשל, להעלים עין מהמהלך של ל"ע ואף להתיר חופש הצבעה לאנשי מפ"ם ולחייב רק את מפלגת העבודה. לא היה לה, לפת עתה, יסוד להניח שהמפד"ל תפרוש מהקואליציה על הצעת חוק פרטית שלא מובטח לה ממילא רוב בכנסת. כך יכלה ל־נהוג — לנוכח שצעדה של ל"ע גובל בהפרת המשמעת הקואליציונית. הרי כבר היו דברים מעולם, ביחוד מצד המפד"ל, ולא היה מקום להתעקש על משמעת דווקא בנושא שאחוזים מח־בריה הסובבים של הגב' מאיר, ואולי אף היא עצמה, היו רוצים שיבוא על פתרונו ההוגן.

והנה במקום פרגמאטיות, ביכרה גב' מאיר לשים מיד את כל מה שיש לה כפוליטיקאית נגד הצעת החוק הפרטית של מר האוזנר. תוך הגזמה רבה של ההאשמה כלפי ל"ע, שתי־ארה בפיה לא פחות מאשר כ"חתירה נגד יסודות השלטון", היא הביאה על עצמה שני אסונות:

✱ את הסכנה שממשלה בלי ל"ע ו/או בלי מפ"ם תהיה תלויה בקולות מפד"ל בלבד. פירושו של דבר יהיה ויתורים חדשים לבקרים בתחום הדת.

✱ על ידי נקיטת עמדה חריפה נגד ל"ע לא השאירה בידה שום דרך אחרת אלא לנהוג לפי אותו דין של חומרה גם נגד מפ"ם. על ידי כך יצ־רה במו ידיה וללא צורך איום על שלמות המערך ועל שלמות הממשלה.

לשם מה, למען השם, היתה צריכה גב' מאיר לעשות זאת? לשם מה היה עליה ליצור את המצב הזה, להכניס את עצמה בתוכו ואף לאיים בהת־פטרות על נושא שלא זו בלבד ש־אינו משאת נפשם של חברי המערך אלא שיש להם אליו אפילו סימפא־טיה מסויימת?

את התשובה צריך לחפש בשורת אירועים מצטברים שאינם נוגעים בנושא המדובר ואשר היו כנטל כבד על כתפיה של גב' מאיר: הכר־סום בעמידתה של הממשלה נגד דעת הקהל; הביקורת על דרכי טיפולה של הממשלה בענייני פנים; הביקורת מקרב המפלגה על דרכם של כמה משליחיה בממשלה; ההצבעות הקשות שסיעת המערך בכנסת לקתה בהן ב־אחרונה; אי־שביעות הרצון נגדה ב־תוך חטיבת מפא"י; התפטרות שפי־רא; ישיבתה של מפ"ם על הגדר. בקיצור: מיכלול הדברים שכרסמו ב־סמכותה שלה כלפי מפלגתה ובסמכות ממשלתה כלפי פנים פרץ עתה כי לבה רותחת. כשקע: במשבר זה הוא שדחף את גב' מאיר לאבד את קור רוחה ולהעמיד פתאום את כל הנשק הכבד שבידה כנגד סיעה שמר ספיר תיאר את כוחה כ"קליפת השום". היא נהגה בפרשה זו כאותו אדם שעברו עליו במשך היום תלאות מר־גיזות ובבואו בערב לביתו הוא מו־ציא את כל כעסו על בנו, על חטא של מה בכך.

ועתה אנו תקועים במשבר שאיש לא היה צריך אותו. דחיית ההצבעה בכנסת באה כמובן כדי להרוויח זמן.

אך הרושם שלי הוא כי איש מיוזמי ההפוגה הזאת לא ידע בסוף השבוע מה לעשות בדיוק ברווח הזמן שהו־שג, פרט להרגשה הכללית שצריך לשחרר את המדינה מן המשבר ש־גב' מאיר יצרה.

ברור שיעשה מאמץ עליון להתיר את הסבך וברור שבמאמץ זה יצטרך מישהו להיות צבוע ומישהו ייאלץ לוותר על כבודו — אם המטרה העל־יונה תהיה למנוע משבר בכל מחיר. אך בכל מקרה ספק אם גולדה ש־אחרי המשבר תהיה חזקה יותר. אם יבוא הויתור מצד ל"ע (והלשונות הרעות רומזות על־כך) תמצא עצמה מפ"ם מחוזקת לאין שיעור. אם הווי־תור יבוא מצד מפ"ם ומסג־רת המערך תישמר על כידוניה — תצא גולדה ביוקה וסמכותה מ־כורסמת יותר מאשר בעבר. כי היא הימרה יותר מדי על עניין שלא היתה הצדקה להפעיל נגדו את פצצה הימנית פוליטית, כלומר את הנשק האולטימטיבי שבידי ראש הממשלה. בכך לא הפגינה חוזק אלא חולשה.

ישראל גלילי, יגאל אלון וגולדה מאיר בעת הדיונים בהצעת ל"ע

רוח רעה בצמרת

פרשת ל"ע חשפה חולשות אצל שותפי הקואליציה

מאת דן מרגלית

בעת שמאחורי הקלעים נמשכו ה־מאמצים להציל את שלמות הקואלי־ציה, גברו הקשיים ככל שהסתבכו הצדדים בהצהרות קיצוניות. דחיית הצעתו של סגן ראש הממשלה יגאל אלון על־ידי הליבראלים העצמאיים נראתה כסתימת הגולל על סיכוייהם להישאר בממשלה. לרגעים התעורר בכנסת הרושם כי גולדה מאיר רוצה בבחירות מוקדמות. מן "המטבח" דלפה הידיעה שכבר לפני שבועיים שאלה לפתע "כמה זמן צריך כדי לערוך בחירות" ונענתה בתשובה "שלושה חודשים". גם נמצא מי ש־חישב חישובים מדוע מעוניינת גול־דה מאיר בבחירות מוקדמות:

✱ שר האוצר פנחס ספיר מזהיר מפני "קטאסטרופה כלכלית". הוא מדבר על כך בביטחון. המצב הנוכחי של משק הנובה מתעסוקה מלאה נוח לעריכת בחירות יותר ממצב של "קטאסטרופה כלכלית".

✱ אם הבחירות יערכו עתה, הן ישחררו את המפלגה מן הצורך ל־הכריע מי יירש את תפקיד ראש ה־ממשלה בקדנציה הבאה. בבחירות מיידיות תעמוד גולדה מאיר בראש הרשימה.

מידיעות שהגיעו משיחות גולדה מאיר עם ראשי מפ"ם, נמצא חיזוק לגירסה לפיה רוצה ראש־הממשלה בבחירות מוקדמות. בדברה ברוגז על הליבראלים העצמאיים כעל מפירי הסכם קואליציוני, אמרה גולדה מאיר בחריפות שהם לא יצורפו לממשלה בקדנציה הבאה. האם היתה זו פלי־טת־פה ברגע של רוגז, או סימן ש־בכוונתה להרכיב את הממשלה ה־באה? שכן, אם היא דבקה בהחל־טתה שאינה מועמדת להרכיב את הממשלה הבאה, כיצד היא יכולה להעריך מי מן השותפים הקואליצ־יוניים ייכלל בה?

תגובה מפתיעה

בצמרת שורה אי־בהירות בקשר לרצונה האמיתי של ראש־הממשלה. שר־התחבורה משה קול, שהיה בהתח־לת השבוע שעבר יעד לביקורת חרי־פה מפי גולדה מאיר, תמה על תגו־בתה. כבר לפני כמה חודשים אמר קול בראיון ל"הארץ", כי מפלגתו חשה חובה להגיש את הצעת־החוק, גם אם יגרום הדבר למשבר קואלי־ציוני. דבר זה, לא עורר את ראש־הממשלה ואת ראשי־העבודה לקיים בירורים מוקדמים עם הליבראלים העצמאיים. הם לא התייחסו אליהם ברצינות. זוהי הסיבה שבגללה נזרקה קריאת ביניים אל יושב־ראש הקוא־ליציה מר משה ברעם, שסקר במרכז מפלגתנו את שלבי המשא ומתן: "אז מדוע לא גמרתם את זה לפני שבו־עיים?" התשובה: ההדרדרות חלה דווקא מפני שאיש לא התייחס אליה ברצינות.

ראשי העבודה האמינו שגולדה מאיר מוכנה "לבלוף" את העלאת ההצעה, ולהסתפק בנזיפה ציבורית לליבראלים העצמאיים. הם שכחו כי בינתיים נמתחה ביקורת על "היעדר רסן" מצד ראש הממשלה בפרשת ההתפטרות של יעקב שמשון שפירא. גם שר התיירות האמין בכך, ולכן תמה משה קול על תגובתה הנרגזת. הוא זכר כי ראש הממשלה הציעה לראשי גח"ל להצביע נגד הממשלה ולהישאר חברים בקואליציה, ותמה מדוע לא תתחשב מפלגת השלטון גם בביקורת השותף הקואליציוני ה־זעיר אך הנאמן.

תיבת ה"תוך"

גם כאשר הידרדר המשבר לשלביו האחרונים, הוא הכיל כמה הפתעות פוליטיות. להנהגת מפ"ם, שנתמכה גם על־ידי שר הבריאות ויקטור שם טוב, לא היה הרוב הדרוש במפלגה להחליט על הימנעות כדי להציל את המערך עם העבודה. חיזוקם של מאיר יערי ויעקב חזן בלט בנעלם את הישיבה בה נשארו במיעוט, ו־תקוותם לשמור על אחדות המערך מבוססת יותר על דחיית ההצבעה מ־אשר על השגת רוב במפ"ם בעד הי־מנעות מהצבעה בכנסת.

הם העמידו במצב קשה, כשהם נלחצים על־ידי שני הצדדים גם ב־עניינים פרוצדוראליים מישניים כמו, למשל, תביעתה של גולדה מאיר ש־מפ"ם והליבראלים העצמאיים יקיימו מראש מגעים על דחיית ההצבעה לפני שהיא תסכים לכך. "למפ"ם יש תמיד תיבה המצילה אותה", טען ח"כ מנחם בגין. "קוראים לה תוך. מאבק תוך הבלגה, התנגדות תוך הסכמה".

הממשלה של היום איננה עוד ה־ממשלה שהיתה. יגאל אלון ביטא השאות הרווחים במפלגת העבודה בדבר אפשרות של בחירות מוקדמות. הזעזועים האפשריים רבים. ראשי ה־מפד"ל שומרים בליבם את הערת גולדה מאיר, שמפלגתם לא הפרה את ההסכם הקואליציוני, להוציא את פרשת שידורי הטלוויזיה בשבת. גם מפ"ם והליבראלים העצמאיים טרם השתחררו מהצהרותיהם. על ההצבעה שלא התקיימה יורשו בחודש הבא ר־בו בתקופת הפגרה שלאחריו, על עבודת הממשלה.

יש מי שסבור כי בכך החלה ל־מעשה מערכת הבחירות הבאה. גם אם לא יוקדמו הבחירות — מערכתן כבר החלה, הסימנים לכך ירבו כ־כל שתתריף המתיחות במפלגת ה־עבודה, או יתקרב מועד הבחירות הפנימיות במפד"ל.

הצרפתיה והמאהב

הנטיה להיגרר לנקיטת עמדות קי־צוניות ולהצהרות בלתי מתפשרות, תעמיק בחודשים הקרובים. נמצא תכ־סיס פרלמנטרי חדש, שיאפשר מ־עתה לחברי כנסת מסיעות הקואלי־ציה להגיש הצעות ולדחות את ה־הצבעה עליהן. מי מונע מח"כ יצחק גולן להציע תיקונים בעניינים כל־כליים תוך ביסוס טענה שהם אינם מנוגדים להסכם הקואליציוני, ול־הציג את תכניתו במליאה בלי ל־הדזיק להצבעה? מצד אחר, יוכלו זבולון המר ויהודה בן־מאיר להציג שאילתא על עתיד יהודה ושומרון, תוך היענות לבקשת מי מ־חברי־הכנסת לדחות למועד בלתי קבוע מראש את ההצבעה.

היחסים בממשלה הרעבו השבוע להרות שנמצאה דרך לדחות את ה־משבר בחודש או בחודשיים. התפר־צו בהם רוגז ולעג. אחד מהסטגנים בשרי העבודה אמר כי הסכמת ה־ליבראלים העצמאיים לחתור על ה־הצבעה מזכירה לו סרט צרפתי לפיו הזמינה גברת כבודה מאהב לבי־תה, ובהגזה אמרה לו: "עשה כר־צונך". והוא הלך למטבח, פתח את המקרר ונגס בגבינה הצרפתית.

בעבודה יש המאמינים כי הליב־ראלים העצמאיים לא יעזו עד ל־העלות את הצעתם להצבעה בכנסת, ואילו משה קול מרגן כי הסבורים כך שוב אינם מבינים את המשבצות החבורה של דבריהם. ההנהגה ההיס־טורית של מפ"ם נצורה בראשי אח־דות־העבודה לשעבר כדי להציל את שלמות המערך. מה יקרה אם בלחץ הליבראלים העצמאיים ודעת־הקהל יעמוד ח"כ האוזנר על תביעתו לע־רוך הצבעה על הצעתו?

כמה מראשי העבודה רומזים כי ינסו להשפיע על גולדה מאיר לא ל־הסיק את כלוא המסקנות כלפי מפ"ם, גם אם הרוב בה יכרה את פיו של מאיר יערי. הם כוחים, יחד עם זאת, כי אינם יודעים אם יעלה הדבר ב־ידם. גם לגולדה מאיר יש שיקולים של אמינות ויוקרה לא פחות ממפ"ם והליבראלים העצמאיים.

שעתנו הלא יפה

מאורעות שוליים מסיחים את הדעת מבעיות היסוד של המדינה

מאת א. שוייצר

ההיסטוריה אינה נעצרת. אחרי שעתה היפה במלחמת ששת־הימים ובאחריתה נתונה ישראל בעיצומה של מה שעלול להירשם בתולדותיה כשעתה המכוערת. דיסאוריאנטציה ולשון כזבנות הם מסימני ההיכר של הזמנים החדשים, שנראה כי הערך המוסרי העליון שלהם הוא הקנאה בזולת.

באמריקה, ארץ המוצא של האופנה הפוליטית הנוכחית, קוראים לה פו־פוליזם, שאין לערבבו עם סוציאליזם, שהרי חסר בו ניתוח ענייני של הני־גודים החברתיים, תחושת סולידריות של המנוצלים, ובשורה מפורטת של עולם מתוקן. במקום אלה יש הלך רוח של מרדנות בלתי ברורה ומוג־דרת המתמקד באירועים אקסואליים, ובגיבורים חיוביים ושליליים. פרשת נתיבי נפט וספיחיה הם מאורע היס־טורי, שכלומר אחד השווה אותו עם מה שגרם לריפורמציה במאה ה־16, ואת גיבורה — במרומז — למארטין לותר. עובד מדינה מהבכירים ביותר מתאר את ישראל בקשר לתפלולי ה־פנתרים, כארץ שבה ההפליה העד־תית והמעמדית מעמיקה והולכת. ו־פרשן בכיר של עתון בהולנד לא־פרך למארי הביע את הדעה — כל זה בר־כות היה סלומון וכספי — כי יש לס־לק את עורכי הדין המצליחים מה־חיים הציבוריים. ושיפוטים מעין אלה, שבעתותם של שפיות הדעת היו בע־ליהם מן הסתם מתביישים בהם, הי־נם פריטים יציגים מן היזון הפוליטי החברתי השגור כיום בישראל.

מן הראוי לרשום הסתייגות מן האופנה הפופוליסטית. בצירוף אי־אלה עובדות ותחזית לאו דווקא מתוך תקווה שהיא תיעלם בעטיה. אלא מתוך התנגדות פשוטה לאראבאת ול־ציפיות כתובות, ומוטב להתחיל באי־אלה לא־עובדות.

אין הוכחה אמינה לטענה, ויש אינדיקציה להיפוכה, כי גדל הפער החברתי בישראל. הנתונים שישנם הם חלקיים ומידת השגיאה הסטאטיס־טית המותרת לגביהם גדולה יותר מהשינויים המסתמנים בפערים בין הנצ־רכים התחתונים והעליונים. אך מה שיש, מראה על צמצום־מה בפער החברתי. וזה בתוך חברה שרמת חייה הממוצעת הוכפלה ויותר מאז קום המדינה.

כמו כן אין שחר לדעה, כי שחיתות ובזבוז הם תופעות חדשות. רק לשם איזכור קצר וללא הסברים נוספים, יירשמו כאן השמות נחלאות, אדמות אשדוד, בימי לוי בנק אגודת ישראל, פרדסי יכין־חקל וציגור הנפט הקטן. הפסוק "לא תחסום שור בדישו" לא נכנס לאוצר האמרות הפוליטיות בראשית שנות ה־70 אלא בראשית שנות ה־50, והתעשיה האווירית היא לא המפעל הממשלתי הראשון שמבקר המדינה מאשימו בחוסר יעילות וב־ביזבוז משאבים. כבר היו דברים מעולם; מה שאולי חדש, הוא מצח־הנחושה שבו תובע הישראלי המצוי את חלקו במלקוח מן התפוצות שנו־עד למימון צורכי החירום בתחומי הקליטה והבטחון.

וכמה פעמים צריכה להיות מופרכת הקביעה שהנה הגיעו ימות המשיח רק משום שדעה־קדומה כלשהי של המכריזים על כך באה על סיפוקה? לכולנו זכור עוד איך ראו רבים ביום פרישתו של דוד בן־גוריון את הנץ של הדמוקרטיה הישראלית המח־חדשת, איך האמינו ברוח מאשקנס וברוח החדשה המנשבת בארצות ערב (ר' נאומי היה אשכול ואבן משנת 1966).

יש עוד מי שזוכר את הנ"ל בלי להסמיק? ואם לא נפתח עידן חדש, כלום הוא יפתח עתה עם התפטרותו של י.ש. שפירא?

✱

עולם כמנהגו נוהג, וכך נהג גם מר בן־אהרון. אך בעוד כשגיבורו החדש של השמאל הישראלי אומר את הדברים שהוא אומר עכשיו, כבר לפני 10 ו־15 שנים, הם לא עוררו תשומת לב מרובה, הרי כיום דנים בהם באריכות ו־כובד ראש ברוחה הכללית של ה־מערך. משבר כלכלה מלחמה בלי מלחמה. שלטון בירוקראטים ופקי־דים לאפלי הציבורים מצדיקות את השם פארקינסון, שחיונות כאשר ה־ישראלי המצוי רוצה מה שיש לשכנו ועוד משהו. זה עולמו הרוחני הבלתי־מתחדש של האורים והתומים לפו־פוליסטים. ויש פובליציסטים מכובדים בעתונים הלא־פרולטריים, שרואים בו ובאלוף לשעבר של צה"ל (לאו דווקא מהבולטים שבהם) את המאורות הפו־ליטיים של המחר השונה.

כמו מרבית מרכיביה של האופנה החדשה, יובאה גם הציפיה לדיוידנד של שלום, ישר מארצות הברית. יש אנשים רציניים וכאלה הרוצים להי־חשב לכאלה המיחלים לשלום מעום שאז, כך הם טוענים בתוקף, יתחד־רדו משאבים הומיים לתיקון פגמים חברתיים, לסגירת הפער, לחיסול ה־עוני וכיוצא בזה דברים ראויים ל־שבח. יש גם חשבון אריתמטי המצור־רף לתקוות אלה: אפשר לחסוך כחצי מיליארד דולר ביבוא בטחוני ואפשר להפנות לייצור אזרחי משאב בים בשווי דומה. במליארד דולר, או כ־5 מיליארדים לירות. אין גבול למה שניתן לעשות למען המטרות הנ"ל.

הצרה היא, כי רק צד אחד של המאזן נערך על ידם: למרבה הצער, יש גם צד אחר. כמעט אין ספק שעם פרוץ השלום ייעלם הסיוע הבטחוני האמריקאי וכן תיעלם תוספת הכל־קוח מן התפוצות שנגרמה בגלל מצב החירום. שני פריטים אלה מש־תווים למיליארד הדולר האמור להי־חסך בבוא השלום. מה יישאר איפוא מדיווידנד השלום? אך בזה עוד לא נאמר הכל.

כלום באמת סבורים בעלי הציפיות, כי העם היושב בציון יהיה מוכן לשלם מסים בימי שלום כמו שהסכים לשלם כאשר האמין (בטרם קרא מדברי האלופים) שקיומו היה בסכנה? שיבה לשיעורי המיסוי האסקפטיביים של 1966 תקטין את הכנסות המדינה בערך כדי מחצית. צפוי הרפורמות ישארו עם חסרון כיס בסדר גודל של 4 מיליארדים לירות בצרכים של היום. מה יממנו הפרופסורים לכלכלה, ראש המוסד לביטוח לאומי, ושותפיהם ה־רעיוניים, את הרפורמות החברתיות הנחוצות לדעתם כדי לשוות לחברה הישראלית אופי מתוקן וצודק?

✱

כאשר האופנה תתחלף והמהומה תחלוף, נמצא את ישראל ניצבת מול בעיותיה היסודיות. בטחון באזור צחיח, גרעון במאזן התשלומים בסדר גודל אי־שם בין חצי מליארד למיליארד דולר, וההכרח למצוא נקודת מפגש בין משאבים מוגבלים וצרכים (של הפרט ושל החברה) דינאמיים. ואין שום דרך חדשה לפתרונן מלבד ה־שיטות הידועות. איתנות נפשית ו־יישום עבודה ושכל. וגם סדר העדי־פויות לא ישתנה בהרבה: בטחון, פיתוח, קליטה. שיפור המאזן החי־צוני, יתפסו גם להבא את ראש הסדר.

הם יתפסו את המקומות הראשו־נים בגלל הנתונים האובייקטיביים של הקיום הישראלי. וישתנו באופן מהותי רק כאשר ישתנו תנאי הקיום. וכל עוד אלה הם פני הדברים, יזכו להעדפה — וצדיקים לזכות יותר מבעבר — אלה שתשוכתם באמץ לב, בכוח עבודה פיסית או שכלית, ביוזמה ובמרץ, יתרמו להחזקת ראש־שינו מעל פני המים. ואם ייעשו צעדים סבירים להחלשת הניגודים החברתיים ולמתן סיוע אפקטיבי לנצ־רכים, יהיה התהליך מבורך ותחבור־לות שבהם ניתן לפעול צדים וכפו־פים להעדפה שהוכרה לעיל.

אין נסים וימות המשיח ישאר חזון, במרחק של לפחות מילימטר אחד מאחורי האופק המתאבק נגד שחיתות ופרוזיטים יתגלו לנצח. כי מה שמת־חלף, הוא רק קהותם של הפרוזיטים. ואין סכנה גדולה יותר לקיומה של החברה — ובל נשכח כי למען יצירתה של חברה יהודית ריבונית ב־ארץ ישראל נלחמנו רק תמול של־שום אגב סיכון חיים חדשי — מטיפה אופטימית כחבת וציפיות של סדרי חיים משיחיים. ומי שאינו מאמין, מן הראוי שיעשה היכרות עם ההיסטוריה של המין האנושי — עיסוק מרגיל ומומלץ לפרופסורים, למזכירי הסתדרות ולכל היושר והור־גים בפסטיבל הפתה שבתוכנו אנו חיים כיום.

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

תל־אביב: כרך עובר על גדותיו (ז')

עיסקה עם פילץ

העיריה רכשה בהדר־דפנה שטחים למרכז רפואי שאינם מתאימים לייעודם

מאת יאיר קוטלר

לפי דרישתו של סגן ראש העיריה וראש אגף האיספקה עו"ד צבי קל־מנטינובסקי (ל"ע) אישרה הנהלת העיריה (החלטה מספר 6) עיסקה מיוחדת עם היזם אריה פילץ — ר־כישת 2620 מ"ר בבניני הדר־דפנה, סמוך לאיכילוב, לצורך הקמת מרכז טיפולי־הוראתי בשביל בית־החולים. כ־80% מהשטח כמוקם בקומת ה־קרקע ו־20% מסוגים ככרתף עליון. התמורה המקורית ששילמה העיריה למוכרים הסתכמה ב־2,670,000 ל"י, אך תפחה כל הזמן וכבר הגיעה עד כה ל־4,570,000 ל"י.

ב־19.1.70, אחרי שהדלנות ולחץ שהפעילו גורמים שונים בעיריה ל־ביצוע העיסקה, כולל מנהל אגף ה־אישפוז הד"ר אריה הראל, מנהל אגף נכסים ומשק המנוח ר. יורע־אלי, ומינהלן בתי־החולים י. ארמוני, נענתה בחיוב הנהלת העיריה לעמ־דה עו"ד קלמנטינובסקי. ב־18.5.70 חזרה ואישרה ההנהלה (החלטה מס־פר 150) את הרכישה. גם משרד ה־בריאות אישר את הפרוייקט, המליץ לפני מפעל הפיס על מתן מענק כספי מיוחד לעיריה לצורך זה.

שמאים שהוזמן האגף לנכסים ו־משק קבעו, כי שווים של כ־2000 מ"ר בקומת הקרקע 1140 ל"י למ"ר, אך רק 640 ל"י למ"ר שווים כ־550 מ"ר בקומת הקרקע. על פי החוזה התחייב הקבלן להשלים את העבודה תוך ששה חודשים מיום קבלת תכ־ניות הביצוע מהעיריה. העיריה הת־חייבה לספק את התכניות תוך שלו־שה חודשים ממועד חתימת החוזה.

אחרי שקיבלה העיריה לרשותה את השטחים התברר, כי 50 מ"ר במרתף אינם ניתנים לניצול מחמת התקרה הנמוכה. סוכם להקטין את המחיר בשביל השטח הזה מ־640 ל"י למ"ר (מחיר החוזה) ל־440 ל"י למ"ר.

האומדנים משתנים

אומדן ההוצאות לעבודות הקשורות בהפיכת השטחים למרכז רפואי שו־נה הוגדל מדי פעם. הוחל מ־700 אלף ל"י וגמור בכשלושה מיליונים ל"י. ועדת הכספים העירונית אי־שרה לשיפוצים רק 1.6 מיליונים ל"י. בעבור זמן הוחל נערמים קשיים, ת־ביעות מהקבלנים והתחשבנויות מר־רות עצבים. שוב שונו האומדנים. הוחלט: נוסף על מחיר הרכישה ישלמו לקבלן עוד 1.9 מיליונים ל"י בשביל העבודות להשלמת כל המר־כז.

תחילה נקבע, כי העבודות יוש־למו תוך חצי שנה. כאשר לוח זמנים זה הפך לפיקציה, נקבע חדש: סוף יוני 1972. ביום ב' השבוע ביקרתי בהדר־דפנה. עבודות השיפוץ עדיין בעיצומן, אולי יסתיימו בסוף הקיץ.

מבקר העיריה האלוף (מיל.) צבי איילון הגיש לראש העיריה במארס דו"ח על העיסקה. מימצאיו העיק־ריים:

(1) הסדרים והנהלים בהקמת ה־מרכז ניגלו לקויים מתחילתם.

(2) לא נערך סקר מקצועי מוסמך כדי לוודא אם המקום שנבחר (הדר־דפנה) לצורך הקמת המרכז מתאים לייעודו, הן מבחינה הנדסית והן מ־בחינה משקית.

(3) לא נשמרו עקרונות של מי־נהל סבגי תקין. בשלבי המו"מ על תנאי הרכישה וההקמה לא שותף באופן מלא ומחייב מהנדס העיריה — הגוף העירוני המוסמך. גם בחי־רת מהנדס חוץ לתכנון ולפיקוח על הביצוע נעשתה ללא התייעצות מוק־דמת עם מהנדס העיריה. מסיבה זאת לא ראה מהנדס העיריה את עצמו אחראי ישיר לנעשה, גם כאשר ב־שלב מאוחר הוטל עליו פיקוח עליון על הביצוע.

(4) ביצוע העבודות הקשורות ב־הקמת המרכז לא נמסר לפי מיכרז כנדרש אלא בדרך של מו"מ לבעל ומוכר הנכס, על בסיס מחירים ש־יקבעו על ידו. דבר זה עומד בסתי־רה עם כללי מינהל תקין. נראה ל־ביקורת כי החלטה זאת לא נשקלה בצורה יסודית כפי שחייבים לנהוג.

(5) הוחל בהקמת המרכז בהעדר תכנון מוכן, מבלי שנערך אומדן כס־פי מציאותי ומבוסס, מבלי שנערכו מיפרטים טכניים של העבודות, מבלי שהוכנו חישובי כמויות העבודות. ב־אין כל אלה שרר מצב של אי־ודיעה מרוכזת ורצופה על הצרכים להקמת המרכז. לא ניתן היה לשמור שה־תוספת השינויים יצטמצמו למינ־מום בלתי־נמנע ולא יעברו את ה־גבול הסביר כדי למנוע אי־התאמות בתכנון ובביצוע. השינויים והתוספות הגדילו שוב ושוב במידה ניכרת את התקציב, שיבשו את המהלך התקין של העבודה ואת לוח הזמנים שנקבע לסיומה.

(6) הליקויים שניגלו בביקורת הם תוצאה ישירה של חוסר הוראות ו־נהלי עבודה כתובים המפרטים את תחומי האחריות ותהליכי העבודה להקמת פרוייקטים עירוניים.

מבקר העיריה ממליץ: ראש ה־עיריה ימנה בהקדם ועדה שתכין לאישורו את הצעותיה להוראות ול־נהלי עבודה בעיריה, כדי להב־טיח הקמת פרוייקטים הנדסיים ב־

בית הדר־דפנה

צורה היעילה ביותר בהתבסס על עק־רונות מינהל תקין.

* * *

דוח המבקר, המשתרע על תשעה עמודי פוליו, מלא ביקורת קשה על העיסקה. די אם אצטט מספר מימצ־אים המורים ביותר:

* החוזה קובע כי המוכר, ש־הינו גם בעל הבית, הוא גם הקבלן הראשי והיחיד לכל העבודות. הוא הקובע את המחירים לעבודות אלה על בסיס העלות והרווח. עובדה זו אין בה כדי לבנות את האמון, לא רק מבחינת הסתר הטוב, אלא גם מבחינה מעשית, כי בכך הבטיח ל־עצמו המוכר בכל מקרה רווח בטוח ללא מאמץ־יתר לעבודה יעילה ו־חסכונית.

* בקביעת המחיר הסופי של ה־שטחים לא התחשבו די הצורך ב־הערות השמאי. היה בכך כדי להו־ריד מן המחירים.

* מן הנכון היה לשקול את ה־אפשרות למסור את ביצוע העבודה לפי מיכרז. יש להניח כי במיכרז ניתן היה להשיג מחירים יותר זולים ולא היה צורך להתמקח עם הקבלן על כל מחיר שהוא קבע.

* האומדנים הבלתי־ריאליים ב־היקף ובתקציב של הפרוייקט נבעו בעיקר מחוסר שלמות וידיעות הנתו־נים על המצב הקיים של השטחים, מהעדר סיכומים מוקדמים עם המוס־דים למקצועותיהם, כמו מים, ביוב, חשמל, מיזוג אוויר, והתכניות לא גובשו בעוד מועד.

* אי־שיתופו של מהנדס העיריה מראשית הפעולות הקשורות בהקמת המרכז מהווה מחדל רציני בסדרי ונהלי עבודה תקינים. כשלונות ר־בים של פרוייקטים מקורם בקבלת החלטות על תכניות ופרוגרמה שלא בידיעתו ובשיתופו של הגורם המק־צועי המוסמך לכך.

* עוזר העיריה מרדכי וירשוב־סקי ציין, כי לא שותף בכל שלבי המו"מים שקדמו לרכישת הנכס וחתי־מת החוזה הראשון ב־1970, ואף לא שותף במו"מ שהביא לחתימת החוזה החדש עם הדר־דפנה ב־1971.

* * *

כשני שלישים מהנכס שנמכר היו שייכים למר אריה פילץ. הבעלות על יתרת הנכס היתה בידי שותפו לבנין הדר־דפנה (שרובו נמכר ל־משרדים שונים) הקבלן מר משולם לנשטין. מר לנשטין אינו מרוצה מן העיסקה. אמנם הוא מודה, כי שנים לא נמצאו קונים, אך כשנה לפני ביצוע העיסקה ביקשו בעלי אולמות לחתונות לרכוש את השטח הגדול הפנוי במחירים שעלו ב־200 עד 400 ל"י למ"ר מעל אלה שהציעה העיריה. כאשר גילה (לדברי מר לנשטין) המינהלן של איכילוב, כי רעש עלול לבקוע כמעט בכל ערב מהדר־דפנה הסמוך אם בעלי אול־מות ירכשו את הנכס ויציעו אותו בשכירות לחתונות ולשמחות, הוזהר את היה פילץ ולנשטין. מאותה סי־בה (מספר מר לנשטין) אסרה ה־עיריה על ניצול אולם הבנים ה־חופשיים, הנמצא אף הוא סמוך ל־איכילוב, לחגיגות מרעישות.

מר לנשטין ביקש למסור את הנכס במחיר הגבוה ביותר שהוצע לו. הוא לא תכנן הורת כניסות ויציאות לאולמות השמחה רק משדרות ש־אול, כדי לא להפריע את שלוות ה־חולים. ראשי בית־החולים הגיבו, כי על אף העובדה שאינם יכולים להפעיל אמצעים חוקיים נגד מכירת האולמות למרבה במחיר, תרבץ ה־עיסקה על מצפון המוכרים. בית־החולים הפתיע בהודעה כי המרתפים דרושים לו להקמת מרכז רפואי.

שאלה: האם הוזהרתם את איכי־לוב, כי המרתפים אינם מתאימים ליעודם?

לנשטין: „חזרנו והזהרנו כי ה־שטח לא מתאים ליעודו, בעיקר בג־לל הצורך בהתקנת אינסטלציה סני־טרית מסובכת בשביל המעבדות".

* * *

מנהלי איכילוב התעלמו מן ה־אזהרות. הם נסתייעו בכוס שלהם, סגן ראש העיריה מר קלמנטינובסקי. אצה לו הדרך להשלים את העיסקה במהירות המירבית. הטילו על היה פילץ ולנשטין לשמש גם הקבלן ה־ראשי. התמורה: בסיס העלות ב־תוספת 20% להוצאות ולרווח. השי־טה: קוסט פלוס כאשר המוכר־הקבלן קובע את הקוסט. מר פילץ, בגלל קשריו המסועפים בעיריה, נ־כון היה למכור את הנכס במחיר הזול ביותר שהוצע לו ולא להפך.

מספר מר לנשטין: „העסקנו שי־רותים של קבלן ראשי, מפקח ומפ־תח. מה־20% נותרו לנו בקושי 6% או 8%. תוך כדי ביצוע העבודות קי־בלה העיריה „רגלים קרות". לפתע נבהלו. תבעו מאתנו להפסיק את העבודה. הורינו לקבלני המישנה ל־הפסיק. אחר כך באו מן העיריה ו־אמרו לנו: צריך לגמור. כך חלפו חודשים, בין יוני לאוקטובר 1971".

— מה קרה? למה נבהלה ה־עיריה?

מר לנשטין: „העיריה רצתה לג־מור בעצמה את השיפוצים. הסכמנו, למרות שיש לנו חוזה. אחר כך הם נוכחו לדעת, כי תכניתם אינה מע־שית — לשבור ולעשות מחדש, תת־אר לך. הסכמנו לגמור קודם את בית־הספר בקומת הקרקע. אחר כך שוב הורו לנו להפסיק, להשאיר את המצב סטאטי. כעבור זמן שוב שי־נו דעתם, ביקשו שניטול עלינו מ־חדש את האחריות התקציבית. אמרנו: בסדר".

— כך התנפחו המחירים?

מר לנשטין: „הגענו ל־2.1 מיל־יון ל"י עבודות נוספות. התחילו עו־בדי העיריה להתאונן. התמקחו אתנו. גמרנו על 1.9 מיליונים ל"י, אך ה־טילו עלינו את כל ההתייקרויות, תבעו שנספוג. הסכמנו".

— למה?

מגלה מר לנשטין: „התנאי שלנו היה לקבל את התשלומים מוקדם יותר מן העיריה ובמזומנים. כך גב־מר. קיבלנו את הרוב במזומנים".

— האם נחתם חוזה עם העיריה על העבודות הנוספות, עיסקת השי־פוצים המסתכמת ב־1.9 מיליונים ל"י?

מר לנשטין: „לדאבוננו, ולא ב־אשמתנו, החוזה על השיפוצים וה־עבודות הנוספות לא נחתם".

מר לנשטין מציין, כי סך כל ה־עיסקה מסתכם ב־4,570,000 ל"י. כ־דאי להדגיש: רוב הסכום שולם במ־זומנים מקופת העיריה הריקה, מש־מע שהתמורה הממשית, במצב האש־ראי הקיים, עולה על הסכום הנו־מינאלי. בשביל 2620 מ"ר וכל השי־פוצים שילמו 1744 ל"י המ"ר. מר לנשטין חוזר ומדגיש, כי רק לפני מספר חודשים מכרו בעלי הדר־דפ־נה משרדים תמורת 2000 ל"י מ"ר.

הבנתי מדברי מר לנשטין, כי אם ביצוע העיסקה היה תלוי רק בהחל־טתו, הוא לא היה מוכר את הנכס לעיריה אלא למרבה במחיר — בעלי אולמות שמחה. מהאחרונים היה גם מצליח לגבות סכומים לא מבוטלים תמורת עד 500 מ"ר מרפסות פתו־חות — רכוש מרופף והמצמד שקי־בלה העיריה ללא תמורה בעיסקה שעשתה עם מר פילץ.

* * *

מר פילץ: „העיריה זכתה במחיר מציאה, ממש חינם. אנו מפסידים כסף בעיסקה. זה שהעיריה הפכה את היצורות ומשקיעה הון כדי להתאים את המרתפים בשביל מרכז רפואי, הוא מעניינה. רק מיזוג אויר עולה 400 ל"י למ"ר. באחרים, על חוף הים, גובים 5500 ל"י למ"ר. מכרנו בזול, כי המקום עמד שנים רבות ל־לא שימוש. לא רצינו למכור לאו־למות חתונות, או לפצל לאגפים, אף כי הציעו לנו מחיר כפול. לא רצינו לקלקל את הדר־דפנה באולמות שמ־חה. באה העיריה ושילמה לנו כמ־עט הכל במזומנים. כך יכולתי ל־פרק את השותפות שהיתה לי עם יד־מים אחרים. אם הנכס אינו מתאים להם, מי הכריח אותם לקנות? הם באו אלי ולא אני אליהם. נכון כי מכרנו בזול".

מרפאת העיניים כבר פועלת ב־הדר־דפנה. הפרוזדורים צרים, המע־ברים דחוקים, המתנק רב. יחידת מי־זוג האוויר — על פי מה שהמיכנה העיריה מהקבלן — מתאימה לקירור משרד לא מאוכלס, אך לא מרפאות דחוסות בעשרות חולים ממתינים. החום רב, מעיק. מראה המרפאה והתחושת שהעבירה העיריה — למ־רות רוחם של הרופאים — מבלפור למרכז החדש מדכא. במיבנה הנר־צץ — לעומת המרפאות המרווחות אשר ברחוב מואיה — השפלה הרמה. החולים קובלים.

החדרים במרפאת העיניים בהדר־דפנה מזכירים תאי־אניות.

(המאמר הבא ביום שני).

אור אדום נדלק בראבאט

על ישראל להתכונן להפתעות בלתי־נעימות באפריקה

מאת אליהו סלפטר

ריקמת היחסים שקשרנו בשנות השישים עם מדינות אפריקה אין ב־כוחה לבלום את נחשול ההשפעות ו־הלחצים הערביים והאנטי־ישראליים המציפים עתה את היבשת השחורה.

זאת המסקנה המתבקשת, לדעת מומחים המטפלים בנושא זה שנים רבות, מההחלטות שנתקבלו השבוע

הנשיאים בומדיין (שמאל) ומובוטו בועידת ראבאט

בועידת ראשי מדינות אפריקה ש־נתכנסו בראבאט.

התפתחות זאת לא באה באופן פת־אומי, אך החלטות ראבאט מסמלות את אותה קפיצה בה הצטברות כמו־תית הופכת לשינוי איכותי. על רקע זה יש להעריך גם את בידודה של „פרשת אוגנדה" וגם את הסימנים הלא־נעימים בהם אפשר להבחין ב־אי־אלה ארצות אחרות באפריקה.

משום כך מדאיגה במיוחד הנטיה בקרב „חוגים מדיניים" בירושלים „להסביר" בדרך השיגרתית את מה שקרה בראבאט. („ההחלטה לא היתה החלטה אלא רק סיכום"; „היא לא נתקבלה פה אחד כפי שמענו אלא היו הסתייגויות", וכו', וכו'). כך הסבירו גם החלטות אנטי־ישראליות קודמות באירגון מדינות אפריקה. אך הסברים אלה לא הפ־חיתו מיכולת הערבים להשתמש ב־החלטות נגד ישראל ולא מהשפ־עה המצטברת של החלטות אלה. אין כל כוונה מצדי לצייר תמונה יותר קודרת מכפי שהיא; אך אין גם כל טעם ותועלת להשלות את עצמנו שוב שכל זה רק בשם קל.

הדמות של „משוגע", אותה הפי־צו באפריקה על הגנרל אמין שופ־רות התעמולה „המתקדמות" הער־ביות לפני משבר יחסיו עם ישראל, הוסיפה להרגשת אי־נחות בקרב מנהיגים אפריקאים כשפרצה פרשת אוגנדה. הפיכת צורו הפתאומית, אחרי ביקור בלוב העשירה, נתקבלה כבזיון הכבוד העצמי וזה ודאי סייע לכך שהחששות כי ימצאו מיד מנ־היגים אפריקאים אחרים שיילכו ב־עקבותיו — לא התאמתו.

אך אין פירושו של דבר שהפרשה נשארה ללא השפעה על מעמדה של ישראל באפריקה, או שאפשר לומר בוודאות שלא יכולה הפרשה, בצו־רה אחרת ופחות דראסטית, להתרחש במקום אחר באפריקה. הצטברות משקלה של התעמולה הערבית, ב־צרוף משבר כלכלי בארץ לא מבו־ססת, יחד עם הצעה כספית גדולה מלוב, יכולה ליצור פיתוי אשר מנ־היג בעל מעמד בלתי יציב יתקשה לעמוד בפניו.

מנהיגים בשלטון לא התרשמו מ־שינוי עמדת אמין. אך לגבי החוג המצומצם למדי של אנשים אותם אפשר להגדיר כדעת הקהל האפרי־קאי, כנראה עשה רושם מעשהו של אמין למרות וההשמצות של מתחריו, הוא מוכר (במידה שהוא מוכר) כ־נשיא מדינה אפריקאית ועובדה זאת כשלעצמה מעניקה גושפנקה מסוי־מת לכל מה שהוא עושה — ביחוד כלפי לבנים.

למשל, אפשר להניח, שפרשת או־גנדה לא היתה נעימה ביותר לאנשי הצמרת האתיופית אשר קשריהם ה־הדוקים עם ישראל מהווים אחד מ־נושאי ההתקפה עליהם מצד אלמנטים ותחנות שידור „מתקדמות" בארצות השכנות.

*

מיניסטר ההגנה של אתיופיה בי־קר לאחרונה במצרים וקהיר מדברת על הידוק היחסים ואף על שיתוף פעולה עם אדיס־אבבה בתחום ה־בטחוני. יש שמועות שמיניסטר ה־הגנה האתיופי ביקר גם בבריה"מ. ויש סימנים שממשלת אתיופיה, אשר תמיד הקפידה להצניע את קשריה עם ישראל, עושה זאת במיוחד בזמן האחרון.

שני תהליכים עוברים עתה על אתיופיה: אכזבה מקשריה עם ה־מערב ותחושת איום מצד שכנותיה. כמו במקרים קודמים בהיסטוריה של אתיופיה, שני הדברים הולכים יד־ביד והתגובה האתיופית המסורתית היא אחת מן השתיים: מלחמה או פיוס. כיוון שהפעם האיום המיידי פחות מורגש (בין השאר הודות ל־פילוג בין נוצרים למוסלמים בתנועה האריתראית) מאשר תחושת הבדי־דות כלפי השכנים, פונה עתה אדיס אבבה אל מדיניות הפיוס.

הממשלה באדיס אבבה משווה את כמות האמצעים שארה"ב משקיעה בקידום הצבא האתיופי עם המאמ־צים הניכרים והמוצלחים שבריה"מ עושה בפיתוח צבא מרשים מאד בסומאליה הסמוכה (אשר תובעת ל־בעלות על מחוז אוגדן של אתיופיה). אתיופיה גם משווה את היחס אליה עם החיזור הבולט של ארה"ב אחרי איראן ומזכירה שעוזר מיניסטר ה־חוץ האמריקאי מר ניוסום בביקורו במזרח אפריקה חיזר אחרי סודאן — ולא אחרי אתיופיה.

אדיס אבבה גם מאוכזבת מאי נכו־נותה של ארה"ב לסייע לפיתוח רצי־ני של הצי האתיופי בים סוף.

יש איפוא להניח שבעתיד הקרוב אכן יהיו ביטויים נוספים של הידוק קשרים בין אתיופיה למדינות ערב, יותר מקרים של הצטרפות אל הצב־עות אנטי־ישראליות ויותר היסוסים לגבי שיתוף פעולה. עם זאת משוכנ־עים מומחים ישראליים שאתיופיה לא תרחיק לכת עד כדי הצטרפות מעשית אל המחנה האנטי־ישראלי, וזאת לפחות משלוש סיבות:

א) אתיופיה היא המדינה האפרי־קאית היחידה בה האהדה לישראל משורשת, חלק מהמסורת ומהווה גורם מהותי בשיקולי הקיסר;

ב) האתיופים הם אמני משחק ה־איזון הפוליטי וקשריהם עם ישראל מהווים קלף חזק ביחסיהם עם מדי־נות ערב;

ג) כל עוד אתיופיה נשארת מדינה נוצרית, ישאר הניגוד הבסיסי בינה לבין המדינות המוסלמיות השכנות ו־אין היא יכולה להפנות לגמרי עורף לישראל — הגוף הלא־מוסלמי הני־כר היחיד בסביבה הקרובה.

*

לא יכול להיות עוד ספק שה־תעמולה הערבית נגד ישראל חודרת בהצלחה לתודעת הממשלות האפ־ריקאיות — וזאת בזכות נקודה אחת אליה מפנים הערבים את מאמציהם ביעילות גוברת: הכיבוש הישראלי של שטח „מדינה אפריקאית" (מצ־רים) והחזקת שטח מדינה זרה ב־כוח, בכלל. זה נושא רגיש ביותר לגבי מרבית מדינות אפריקה.

עבר זמן עד שהערבים התארגנו לפעולות הסברתיות ודיפלומאטיות בבירות אפריקאיות, אך הפעילות מתחילה עתה לתת את פירותיה — גם בזכות ארבעה גורמים נוספים:

* ישראל הופכת למטרד בעיני ממשלות אפריקאיות ידידותיות בא־שר היא מכריחה אותן לקבוע עמדה בינה לבין ידידותיהן הערביות; כך או כך, הדבר לא נעים ומצריך הצ־דקות כלפי הצד האחד או הצד האחר — וככל שהלחץ הערבי גובר רבים המקרים בהם מעמידים את נציגי מדינות אפריקה בפני הברי־רות הלא־נעימות:

למרות כל ההסברים וההסברה ה־ישראלית, משוכנעות עתה מרבית מדינות אפריקה שלו רק היתה יש־ראל מוכנה לסגת מהשטחים, היו חוסכים העימותים הבלתי־נוחים לה בינה לבין מדינות ערב במוסדות ו־אירגונים בין־לאומיים.

* הפעילות הלובית — וביחוד המשלחות וההצעות הלוביות הנדי־בות — אינן ללא תוצאות, ביחוד בר מדינות אפריקאיות בעלות רוב או מיעוט־ניכר מוסלמי. הלובים נותנים כסף לבניית מסגדים, בתי ספר דתיים ומציעים סיוע כלכלי ותרבותי.

* על כמה ממדינות אפריקה ה־שחורה עובר עתה גל של לאומנות חריפה המביא לרצון להרחיק כל גורם זר (כולל זרים ממדינות אפ־ריקה השחורה האחרות). זה מגביר תחושת אי־נחות מפעילותם הממו־שכת של כל היועצים הזרים והופכים למעין סמל של נחיתות אפריקאית.

* צרפת מנהלת באפריקה פעולה דיפלומאטית שיטתית לטובת הער־בים ונגד ישראל. תריסר מדינות אפ־ריקאיות קשורות לצרפת בקשרים כלכליים הדוקים ופאריס מנצלת ב־מידה גוברת קשרים אלה להפעלת לחץ אנטי־ישראלי ולהשגת תמי־כת מדינות אלה בעמדה הערבית. פאריס עושה זאת, אמנם לא באותה יעילות, גם במדינות אפריקאיות ש־אינן קשורות בה במישרין.

גם צרפת משתמשת למטרה זאת ברגישות מדינות אפריקה לשאלת כיבוש שטחים. הנושא הפך מעין גולם שהערבים, בעזרת הצרפתים, מנפחים ומנפחים והוא הורס בהדרגה הרבה מפירות המאמצים שהושקעו מ־צד ישראל ביבשת השחורה.

*

אפשרויות של ישראל לפעולה־נגדית, מוגבלות מאד. איומים בתג־מול מצדנו קטנים, שכן בשום מדינה לא קיימת תלות מכרעת בסיוע ה־ישראלי. מצד אחר גם הגברת הסיוע הישראלי במידה שיוכל להתחרות בהצעות לוביות, לא נראית ריאלית.

לכן, יש לצפות להגברת נוספת של הפעילות הערבית ברחבי אפרי־קה. החלטות ועידת ראבאט יוצרות מצב חדש לגבינו באפריקה: הפעם הסכימו מדינות אפריקה לא רק ל־גינויים הצהרתיים נגד ישראל אלא גם לקריאה אל העולם למנוע סיוע כלכלי ואספקת נשק מישראל.

לטווח הקצר אולי לא יורגשו תו־צאות השינוי שכן מדינות אפריקה אינן מוכרות לנו נשק והקשרים ה־כלכליים מבוססים על אינטרסים הד־דיים שבמסגרתם יש אינטרסנטים ל־המשך הקשרים בתוך מדינות אפרי־קה עצמן. המסחר ושיתוף הפעולה המקומי עם משקיעים ערביים אינו יכול לפי שעה לבוא במקום הקשרים עם ישראל. אך אין ספק שהערבים יתחילו להציג את השטר של החל־טת ראבאט ויציגו אותו לפרעון קודם כל במדינות אפריקה.

התוצאות עשויות להיות מצטברות ועל ישראל לחשוב על הדרכים איך לחיות עם המצב החדש. התמורה אינה מחייבת התפתחויות קטסטרו־פאליות ביחסינו עם רוב רובה של אפריקה השחורה. אך היא עשויה ל־חייב שורה של שינויים בדרכי פעו־לתנו, צימצומים והעברות דגש, כדי ליצור „פרופיל נמוך" יותר שבעזר־תו נוכל לעבור את הגל העויין ה־נוכחי.

האין נביא בעירו?

מאת אורי קיסרי

שוחחנו על עולים, עולים מחדש עלו. אחר־כך שוחחנו על יורדים. ול־בסוף נתגלגלה השיחה על הוותי־קים, על בני הארץ שקמו והלכו אל הגויים רק משום שמצאו עצמם כ־אותם נביאים הפסולים בעירם.

עכשיו נוסף מישהו, בעל אינפור־מציה טובה, באישיותו של עמיהוד גור. לפנים היה שמו גרוזובסקי, והוו שם שהוא מטבע יוחסין וערכין. ה־אב, יהודה גור, שהיה מורה וגם מנהל בנק, בלשן מופלג שחיבר מלו־נים מאלפים ואלמלא חששתי לפלוש למדור החברה והטרקלין, כי אז היי־תי מציין יחוסים נוספים מכאן ומכאן, אלא שאנו מדברים כאן בין אנשים רציניים.

עמיהוד גור, שנולד במקוה ישראל, התנדב לגדוד העברי במלחמת־העו־לם הראשונה. הוא היה אחד מ„חב־רת הסרג'נטים" המפורסמת, שם פע־לו אריה רובינשטיין, דוד בייליס, מנחם ארבר, יצחק אולשן ואחרים. הוא למד חקלאות וייעור באוניברסי־טאות של קליפורניה וייל, בניו־יורק, השתלם באוניברסיטת אוכספורד, ו־התמחה אח"כ ביעור בצרפת ובאל־ג'ירייה. הוא זכה בתוארים של מוס־מך לחקלאות, למדעים, לפילוסופיה ונתמנה חבר בחברת היעור של ה־אימפריה הבריטית. הדבר היה ב־1928. אז חזר ארצה מלימודיו עם מטענו הכבד והמזהיר ונקלט בפקי־

עמיהוד גור

דות הבכירה של ממשלת המנדט ושי־מש קצין־יעור בממשלה. הוא כיהן כמנהל מחלקת היעור ובתפקיד זה שירת גם בממשלת ישראל, בה ניהל גם את אגף שימור הקרקע ושימור יערות והמדיבה מטעם משרד האו־צר.

רשימת פעילותו ארוכה, ומצוין בה כי ביותר מ־40 ועידות וכינוסים בין־לאומיים ליעור השתתף ונתפרסם כ־אחד המומחים הגדולים במקצועו ב־עולם. משפרש, וממשלת ישראל וי־תרה על שירותיו, נבחר ליועץ לאר־גון האומות המאוחדות בעניני יעור ומזון, ויותר מחמישים מדינות, כולל הודו, אוסטרליה, ברית המועצות, פנו אליו שיבקר בהן ויפעיל יעוצה. הוא עשה זאת, פירסם ספרים ומאמ־רים רבים בעניני היעור ויצא שמו בעולם כמומחה בתחום זה.

בשלהי 1971 הוענק למר גור הצי־טור הגדול של „האגודה ה־אמריקאית ליעור" וכן של „אגודת היעור הגרמנית". באוקטובר אותה שנה פירסם מר תום גיל המנוח, ראש האיגוד העולמי של היערנים, שקנה מוניטין בפעילותו בשטח זה, מאמר ראשי מוקדש לאישיותו ופעלו של מר גור, בעתון „אמריקן פורסטרי" (ה־יערן האמריקאי). נשיא האיגוד ה־עולמי של היערנים, בהעניקו לו את העיטור, פנה אליו כאל „היערן ה־דגול" ואמר בין היתר „עמלך נש־א ברכה לחמש יבשות".

כך אני מגיע אל השאלה ששא־ל אדם נבון שלקח חלק בויכוח על עולים ועל הוותיקים: „למה בסוף של דבר, היו בו אותו הענינים להם פטרו?"

מובן, אפשר גם להעלות רכילו־ת ולבדוק את מסתרי ה„חמולות" ש־ל ישראל. אך כבר דשנו בכך בשעת־ו ולא נחזור.

בראשית שנות ה־50 טיפלתי בירו־שלים במיקומם של הנוצרים, כול המנזרים, בתקופת המצור על ירוש־לים עד לשחרורה. בכל עתותאי הי־תי רגיש גם להיסטוריה הקטנה, ל־אפיזודות למיניהן. וכך שמעתי, ב־נסיבות מיוחדות, את סיפורה של ה־נזירה הראשית של מיסדר ה„קלאר־יסות" המפורסמות. עמיהוד שימש א־ז כחבר ההגנה, כשלה הצבאי ש־ל צפון ירושלים. מקום המנזר היה ב־שטח ההפקר שבין הישראלים לער־בים, האש הלוחמים, מכאן ומכאן היתה ניתכת על הבניין. חשש עמי־הוד גור שלנזירות הנתונות במצו־ר אין לחם לאכול והוא היה מעמיס ש־קי לחם על ארגז המכונית שלו וע־ם חשכה היה קרב לשער המנזר, מצ־לצל בפעמון, זורק את השקים וחומק א־ל הקוים הישראלים. הוא חזר על ה־מעשה כמה פעמים. לימים נודע, ש־ככרות לחם אלה היו מזונן היחי־ד של הנזירות והן כינו את גור בש־ם „נותן הלחם", תואר מכובד בפיה־ן של נזירות.

סיפור זה, ששמעתי מפי הנזי־רה האם, גיליתי לאחר שנים בעתון אמ־ריקאי.

לא ידוע לי מה מעשיו של מר גו־ר כיום. יש להניח שיצא לגימלאו־ת וככל מדען וחוקר בעל הישגים הוא מרבה בקריאה וב...מחשבה. ידוע ל־י שהוא מתגורר בתל־אביב. בת אחת שלו היא ירושלמית, נשואה. בנו מהנדס אלקטרונאי, חי ועובד בבוס־טון. לפני כשנתיים הוכה מר גו־ר קשה בפטירתה הפתאומית של רעיו־תו שפרה, בתו של משה סמילנסקי. הי־א היתה ידועה לכל החברה הרמה ש־ל ישראל כאחת הנשים היפות והעדי־נות של האיזור. היתה בריאה ורע־נה וללא חולי עלתה על יצועה בש־עת הלילה ושוב לא ידעה את מחר־ת היום. בשנתה הלכה לעולמה.

זהו הסיפור היבש והעצוב של יש־ראלי בן ישראלי, שסובב עם גבראות עולם ומלואו ופרש בדממה לפינת בארצו שלו.

למה ועל מה

גם בעלי
שמיעה מצויינת...

לא יופרעו מהמזגן SILENTAIR

כשהמזגן השקט סיילנטאייר פועל —
אפשר לחבר סימפוניה,
או לעבור על חשבונות מס הכנסה,
או סתם לישון במנוחה.
כי ה„סיילנטאייר"
הוא מזגן המתחשב בסביבה.
נוסף לפעולתו השקטה,
מצטיין סיילנטאייר
בעוד יתרונות בלעדיים:
* ניצב על הרצפה מרהיט בעיצוב נאה.
* התקנתו יכולה להיעשות
גם ללא פריצת קיר.

מיזוג אויר אלקטרה — בכל שיטה לכל מידה

אלקטרה

שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין־נעמן

הגנרל מין מדרום־וייטנאם בראיון מיוחד

הדרום אינו רוצה בקומוניזם

המשטר מושחת * תייא רוצה סמכויות לחיזוק כוחו

מאת מישל סלומון
שליח „הארץ" בוייטנאם

סייגון

הגנרל דואונג ואן מין הוא האיש שעמד ב־1963 בראש ההפיכה שה־דיחה את הגנרל נגו דיאן דיאם. אחרי זה ישב ארבע שנים בגלות ב־תאילנד, וחזר לוייטנאם רק ב־1968, לאחר שהגנרל נגויאן ואן תיא הזמינו לשוב ולשמש לו כיועץ בכיר. בקיץ 1971 היה מין מועמד לנשיאות, ועתה הוא נחשב לדמות־מפתח מאחורי הקלעים.

מין הוא אדם בעל מבנה־גוף את־לטי, גבה קומה לגבי וייטנאמי, ו־מכונה „מין הגדול". עתה יצא קצת מהסתייגותו הרגילה, לרגל ההצבעה בסנט ובבית הנבחרים בדבר הסמ־כויות המיוחדות שדורש הנשיא תיא. ידוע שיכולה להתקבל רק גירסה מתוקנת ומחולשת של הצעת החוק הנדרשת, ושבקשר אליה הקימו בו־דיסטים וקתולים חזית משותפת. אם יתעקש תיא, יעמוד מול אופוזיציה רצינית שאינה חשודה באהדה ל־וייטקונג — ומנהיג אופוזיציה זו יהיה מין.

הרוב רוצה שינוי

זהו הראיון שהיה לי עם מין:
שאלה: „האם אתה האלטרנטיבה לתיא?"

תשובה: „קשה לי קצת לראות את עצמי בתפקיד זה, אף כי בשני בתי הפרלמנט מופצות עצומות ב־שמי. האמנם הכרח הוא שידידי יע־מידו אותי בצורה כזאת בקו החזית? מה שחשוב הוא, שהרוב המכריע של הדרום־וייטנאמים רוצה בשינוי בראשות הממשלה, בהחלפה של ה־אדם ושל המשטר.

„האנשים מבקשים לצאת מן המצב הנוכחי, ואינם רואים כיצד אפשר להגיע לגמר הסכסוך כל זמן ש־יימשך המשטר הנוכחי. אין זו גזי־רה משמים שתהיה בוייטנאם מל־חמה מתמדת. חייבים ויכולים לצאת ממנה. אך לצורך זה יש לתת לעם להביע את דעתו, להכיר את הרגשתו. מה שעושה המשטר כרגע, הוא ה־הפך מזה, כיוון שהנשיא רוצה לחזק את סמכויותיו עוד יותר. אין בכך כל צורך, כל הסמכויות הן שלו..."

מין סבור שהמלחמה אינה בהכרח מכשול בפני התפתחותו של משטר דמוקרטי, ומזכיר כדוגמא את ברי־טניה של צ'רצ'יל בימי מלחמת ה־עולם השניה. „מה שחשוב, הוא לה־יות הגון וכן. רבים סבורים שאין בוייטנאם אלא הקומוניסטים והמש־טר. אך שניהם יחד אינם אלא מיעו־טים בתוך ההמון הוייטנאמי. ה־המון הגדול אינו רוצה לא בזה ולא בזה".

מין מרחיב את הדיבור על שחי־תות המשטר, הקונה חברים בבית הנבחרים ובסנאט במליונים פיאסט־רים. מדוע רוצה תיא בסמכויות מל־אות כשכל הסמכויות הן כבר שלו? לדברי מין, הסמכויות המלאות בתחום הכלכלי והכספי מכוונות פחות ל־גיוס משאבי הארץ, ויותר למתן אפ־שרות להעניק לאמריקאים זכויות יתר מפליגות.

דעתו של מין היא שאין לסכסוך פתרון צבאי. אפשר אמנם לשוב ו־לכבוש את קואנג טרי, אלא שהנצחון יוכרע במקום אחר. „חשוב יותר ממחוז אחד או שניים הוא שלא ל־אבד את לב העם. אגב, בשטחים ש־אבדו אפשר לשוב ולזכות גם ליד שולחן הדיונים".

מין דוחה האשמות שהוא עושה את מלאכתם של הקומוניסטים: הוא רוצה „להביא לליברליזציה" בממש־לה. לדבריו יש לו תכנית מחושבת, אך אין הוא רוצה לגלותה בטרם עת, כיוון שבמקרה זה יחבלו בה הממש־לה והאמריקאים. ב־1964, אומר הוא,

דואונג ואן מין

סילקוהו מן השלטון מפני שהתנגד כבר אז להסלמת המלחמה.

הוא טוען במרירות רבה שבשעת הבחירות ב־1971 הוחמצה הזדמנות יחידה במינה לעשות שלום. לוא נערכו אותן בחירות בצורה הגונה, היה עולה לשלטון אדם שהצד שכ־נגד יכול היה לראותו כבן־שיח מו־סמך. „מלחמה זו היא בראש ורא־שונה אידאולוגית. לצורך מלחמה מסוג זה אין לבקש פתרון לבעיות במישור הצבאי בלבד, אלא צריכים להיות גם פתרונות כלכליים, סוצי־אליים ופוליטיים. לשלום יש להג־יע על ידי משא־ומתן בין הוייט־נאמים בלבד, בעזרת בעלות בריתנו, אך בלי התערבותן".

מין מתאונן במרירות על מדיניותה ה־חד־צדדית של צרפת, שצריכה היתה לשמור בסכסוך זה על נייטרליות קפדנית. המלים שהשמיע מיניסטר החוץ הצרפתי מוריס שומאן, הן גם לא מוצלחות וגם מעשה רע. צרפת יכולה היתה לשוב ולזכות בהשפעה רבה בוייטנאם, אך במקום זה היא מפסידה הזדמנות שופית השפעה זו, בגלל עמדתה הבלתי־אובייקטיבית והחד־צדדית.

לפזר אשליות הקומוניסטים

מין אינו רוצה בממשלת קואלי־ציה ולא בשבע הנקודות של החזית לשחרור לאומי. אך הוא טוען שה־חזית והאנוי ישנו את הצעותיהן ואת תכניותיהן ביום בו תהיה בסייגון ממשלה ייצוגית ופופולרית. הוא או־מר:

„באותו יום ייווכח הצד שכנגד ש־דרום־וייטנאם אינה רוצה בקומוני־זם, בעוד שבתנאי משטר אוטוריטרי, בלתי־ייצוגי ובלתי־הוגן הוא יכול עדיין להשתעשע באשליותיו". מין מאמין בדו־קיום בשלום בין שתי ה־וייטנאמים, שכל אחת מהן תחיה לפי המשטר הפוליטי והסוציאלי המיוחד לה. קיימות שתי וייטנאם, ואין הוא מאמין באפשרות איחודן לפני שלא יגשרו על פער השנאה — „דבר זה יצריך דורות".

נפתחה מלחמת הבחירות

שאבאן־דלמאס שעיר לעזאזל * ביקורת על הטלוויזיה

מאת אליהו מאייסי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

אם לא... מתקרב בצרפת מועד ...זירות לפרלמנט. באופן סדיר ...בוה הן להיערך באפריל 1973, ...יוהר ויוהר מדברים על בחירות ...דמות. איש אינו יודע אם אמנם ...יהיה הדבר, אולם יש להביא ...בון תכיד את התימרון של ה־ ...א פומפידו, הצריך להשתמש ב־ ...האמצעים שבהם מעניקה לו החוקה ...בות לפיזור הפרלמנט) ובאלה ...שקה לו ההתהוות בין המפלגות, ...שיוכל להגוג בסופו של דבר ...ב בעיניו.

...בשבר הגוליסטי, עם ייסודו ב־ ..., בהרבה יתרונות אובייקטיביים ...לוובר יתרונות שאינם קשורים ...זונות ובאישיות של הגנראל דה ...קודם־כל היה קיים איחוד ...ורו במפלגות הפוליטיות, שכן ...הללו חסרות־אונים מול פני ...ה שקירה ידן לפתור, כמו ב־ ...אלג'יריה. כן בהתהדרו הודות ...גי השיקום שלאחר המלחמה ...ת כלכליים ניכרים, כך שקם ...ד סוציאלי חדש, מנותק בהלוט ...שמצד הצליים הקודם ואף מן ...ינות כעולם המהמר, המלאכה ...קאות. הוא נעשה לבעמד הבור־ ...ההדש, של התעשייה ושל אנשי ...ארון הלבן, כשעה שהדר יוהר ...לענפי הציבור המתקדמים. ...משבר הגוליסטי, ובמיוחד ה־ ...י צעמו שהיה אכן גדול ב„הנהי־ ...סיה, הפיקו תועלת מגידול ה־ ...ה של הטלוויזיה דווקא בשעת ...ים להדלסן. כיד נהגבר באיזו ...ך ידע דה גול להיעזר במכשיר ...י זה של החיים המודרניים, כדי ...ס את יוקרתו ולהחזיק את העם ...פתי בבעין כבב של ריתוק־קסם ...

...סר לחיים הכלכליים, מובן ש־ ...ק הצרפתי הוא קפיטליסטי ו־ ...רש הפרטי בונת ביסוד החברה ...פתית. אך תמיד שלטו בכלכלת ...ת מפעלים ממלכתיים. כל אדם ...וצריך בצרפת יודע שבנקים, ...ות ביטוח, העסיות (טבק, באופן ...י מכוניות, רכבות, השכל, גז ...) נשלטים מקרוב או מרחוק על־ ...הממשלה.

...13 עובדים ברשות השידור

...להי נבנה היה שרעיון המונופול ...ש מקום מרכזי בכלכלה הצרפ־ ... — והוא הדין בטלוויזיה. לפני ...זכת העולם היה הרדיו כפוף מ־ ...ב, מבחינה הבצלות עליו. לאחר ...יחרור הוא עבר בבלואו לידי ...ינה (שהי הרשתות של הרדיו ...י מתבססות על הכנסה על התנות ...יור בארבריקן שבגרמניה, וב־ ...מבורג). הטלוויזיה הלכה גם ... באותה דרך. ...ך כפי שקרה בסקטורים אחרים, ... לסבל בביטוח הסוציאלי, היו ...ויים פוליטיים לרוב גם בשורד... השונים של הטלוויזיה. באופן ...נצברו כאן שנות ה־50 שכבות ...וזה זו מעל לזו, תוך כדי תמור ...שונות. כשהגיעו הגוליסטים אל ...הודיה, הם כבאו בה כקובוה ...קים על־ידי אנשים שנתמנו תור ...להוות המפלגות שקדמו להנוצה ...ליסית. ...כים נבצאים הטלוויזיה הרדיו

בצרפת במסגרת ארגונית אחת ו־ מעסיקים קרוב ל־13,000 איש. לעי־ תים קרובות שומעים בפאריס כי רבים באנשי ארגון זה אינם עושים מאומה חוץ מאשר לגבות את מש־ כורתם בסוף החודש. יתכן שטענה זו נכונה רק בחלקה — אך כפי שקורה לעתים קרובות, הנהלות חד־ שות מביאות עכן לא פעם מנגנון של עובדים שכשרונם אינו מזהיר. אף על פי כן זכתה הטלוויזיה ה־ צרפתית בשם טוב מאד בכל רחבי תבל, אם כי הכניתיה הן לעתים קרובות ברמה בלתי־שווה מאד. ב־ היותה נתונה לביקורת מתמדת, היא הפיקה לעתים תכניות בעלות ערך רב.

ההתיר את הרסן

אלא שהצעירים נשתבשו באופן רציני, במיוחד בזמן האחרון, ב־ תחום הפוליטי, ובתחום המוסר ה־ אישי של עובדים מסויימים בארגון הרדיו והטלוויזיה. בתחום הפוליטי היה זמן שבו הפיצה הטלוויזיה ב־ חוצפה תעמולה מאסיבית בכל ה־ שטחים, של עניני פנים וחוץ כאחד. מתעמולה זו ניזון שוביניזם צרפתי מסויים.

מצב זה שרר בשנותיו הראשו־ נות של דה גול. באמצע שנות ה־60 הונהג בבחינה זו קצת ריסון. אמת, במשך בימוי הופעותיו הגדולות של דה גול, בין לרגל מסיבות העתו־ נאים שלו, בין לרגל נסיעותיו ב־ צרפת ולחוץ לארץ, נשאר בעינו אותו אספקט „מונארכי" של המש־ טר (שלטון האחד בדורו) שהיה אמ־ נם כביק, אך שלא היה למורת רוחו של הצרפתי הממוצע.

עם ירידת הגנרל מן הבמה ניגש ראש הממשלה שאבאן־דלמאס לרד־ פף את השליטה הממשלתית על שי־ דורי הטלוויזיה. שודרו תכניות של ויכוחים שלא היו נטולות ערך. ה־ יתה זו תקופת ה„ליברליזציה".

אולם הרוב שנבחר על־ידי הבור־ גנים, היה נתון עדיין לסיום ימי ה־ התקוממות של מאי—יוני 1968 ש־ זיעזעו את הרעיונות הקונבנציונ־ ליים. מצד אחר היה דוחף חזק של הנוער לצבר רוח של חופש, לרצון להשתחרר מן הכבלים המסורתיים וכן המשמעת של חיי הברותנו התע־ שייתית. עם התקרב הבחירות של שנת 1973, כתרגזים חברי פרלמנט רבים יותר ויותר על שהטלוויזיה אינה עומדת לרשותם במידה שהיו רוצים. הקשו איפוא שעיר לעזאזל, והוא נמצא: שאבאן־דלמאס. כך התחיל מאבק מתחת לפני השטח, ו־ הוא עודו נמשך.

מי ישלוט בטלוויזיה בעת מלחמת הבחירות

לראשונה היו התקפות משורות ה־ מפלגה הגוליסטית עצמה נגד ה־ טלוויזיה, שידעו כי היא נמצאת תחת פיקוחו הישיר של שאבאן־ דלמאס. האשימוהו שהוא „מסיכר־ סס", שאינו מראה אלא את הצד־ דים ה„שליליים" של החיים. אחר כך ניגשו לתקוף את ראש הממש־ לה באופן אישי. היה זה הוא ש־ השאיר אנשים הידועים ברעיונו־ תיהם „החתרניים"(?) בהנהלה פלו־ נית האחראית להסברה או להתכניות־ מאגאזין.

לבסוף לקח הנשיא פומפידו את העניינים לידיו והטיל על אחד ה־ מיניסטרים להכין חוק שיסדיר מח־ דש את המסגרת הארגונית של ה־ רדיו והטלוויזיה.

אלא שבינתיים חלה התפתחות חמורה: פרצו שערוריות. בעקבות חקירה בראשותו של סנאטור מן ה־ אופוזיציה נתגלה שכמה מ„כוכבי" הטלוויזיה האחראים לשידורי בידור או ספורט זכו לסובבה הגאה על כך שעודדו בעקיפין פרסומת דיסקרטית מסוג זה או אחר בצילומים שהוקר־ נו על המסך הקטן. האופוזיציה

שאבאן־דלמאס

תקפה את הממשלה קשות, וכך הפך החוק החדש לענין גדול, שכן על הממשלה להראות שהיא פועלת ביד — לפני שיגשו הבוחרים לקלפי ל־ הכריע בגורל חברי הפרלמנט.

אין ספק שלפני גמר הקיץ יתקבל החוק ויתחילו בריארגון יסודי. אך הכל יודעים שמה שקובע הוא ה־ אדם שיעמוד בראש מפעל עצום זה בתקופת התעמולה שלפני הבחירות. ואז יצטרכו לשפוט אדם זה לפי מעשיו.

בינתיים נראה, כי פרשת הטלווי־ זיה נתיישנה בעקב הבעיה הכללית של מסע הבחירות הקרוב. מפלגות הרוב מתלבטות בשאלות של טכניקה של בחירות (היכולים שני מועמדים של הרוב להציג את מועמדותם זה נגד זה?) ומפלגות האופוזיציה עסוקות בווכוח־סרק על תכנית של ממשלה משותפת. אך מעבר לכל אלה נוצרה והולכת אווירה של מש־ בר, המסכנת את מעמד ראש ה־ ממשלה, שיחסיו עם הנשיא נעשים בלתי־בטוחים יותר ויותר. ועדיין אין רואים רוב אפשרי אחר, שיוכל להחליף את הרוב הנוכחי.

בון חותרת להפגה נוספת במתיחות

חילוקי דעות במערב ביחס לוועידה לבטחון אירופה

מאת צ'ארלס ריצ'י
סופר „הארץ" בגרמניה

בון

לאחר שאושררו חוזי בון עם מוסקבה וארשה, לאחר שנכנס ל־ תוקפו הסכם ארבע המעצמות על ברלין, ולאחר שנחתמו החוזי התנועה בין שתי הגרמניות, פונות עתה מדינות מערב אירופה לוועידה ה־ אירופית המתוכננת לבטחון ולשיתוף פעולה, לבעיה של צמצום כוחות הדדי ומאוזן, ולפסגה הקהיליה הכל־ כלית האירופית שנקבעה לאוקטובר בפאריס.

בפגישת מועצת המיניסטרים של נאט"ו, שנערכה לאחרונה בבון, הו־ חלט שבנובמבר יש להתחיל בהת־ עסקי בהכנות רב־צדדיות, כדי ל־ מצוא גישה מערבית משותפת לוועי־ דת הבטחון האירופית שהסובייטים כה רוצים בה.

מתחילים להתגלות במערב חי־ לוקי דעות בעמדות כלפי ועידת הבטחון האירופית וכלפי צמצום הכוחות ההדדי המאוזן, כך שההכ־ נות לקראת הוועידה יצטרכו להיות קפדניות מאד.

המערב־גרמנים רואים את הוועי־ דה ואת צמצום הכוחות כהרחבה טבעית והכרחית של מדיניותם ה־ מזרחית, של הפגת מתיחות עם הגוש המזרחי ורצון טוב כלפיו. התקדמות טובה במשא־ומתן של בון עם מזרח ברלין על החוזה כללי שיעניק למז־ רח גרמניה הכרה (אף כי לא יוצ־א מכלל אפשרות איחוד־מחדש ב־ עתיד), היא חלק מן החתירה לצבר הוועידה האירופית.

השקפתה הכללית של ממשלת בון היא, כי צמצום הכוחות יוכל לקדם את הפגת המתיחות ולצמצם את ה־ הוצאות על חימוש. וכי ועידה על בטחון אירופי הצטרך לכלול בהכרח בסדר יומה את שאלתו של צמצום־ כוחות זה, כיוון שהיא נוגעת לבט־ חון צבאי. בנקודה זו מסכימה בון הסכמה מלאה עם ואשינגטון, הרוצה אף היא שצמצום הכוחות יהיה „בעת ובעונה אחת" עם ועידת הבטחון האירופית או „מקביל" לה.

אף כי אין ואשינגטון מוכנה ל־ פעול מעל לראשי בעלות בריתה — כפי שהוכח על־ידי שיחות ניכסון במוסקבה — היתה רוצה לצמצם ל־ מינימום את מספר הנושאים־והגות־ נים בוועידה הבטחון האירופית. בון רוצה שנאט"ו כולה תשתתף בוועי־ דה, אפילו יימשך המשא־והמתן שנים.

מטרות בון ומוסקבה

בשיחותם בקרים בספטמבר 1971 הסכימו בראנדט וברז'נייב שאת עתיד אירופה יש לבנות לא על עי־ מות צבאי אלא על שיתוף פעולה בתנאים שווים, עם ערבויות בטחון. אלא שבון ומוסקבה רוצות באותו דבר מסיבות שונות.

בראנדט היה רוצה בשיתוף פעו־ לה אמתי הדוק יותר, כלכלי ופו־ ליטי, עם מדינות אירופה־המזרחית של הגוש המזרחי. תוצאת הדבר תהיה ריפוי הגוש המזרחי ומתן חופש רב יותר למדינות המרכיבות אותו. לדעה זו מסכימה צרפת.

אשר לברז'נייב, רוצה הוא לנצל את הוועידה האירופית ואת צמצום הכוחות כדי להזק את עמדתו באי־ רופה, לבסס את הסטטוס־קוו, להת תוקף והדגשה לעמדת ברית־המו־ עצות בגוש המזרחי, ובאופן כללי לחקוק יותר במערב אירופה. כך גם יוכה במשאבים ובהזמנות לספל ב־ סיגים שבאגפו המזרחי.

בענין צמצום הכוחות ההדדי מק־ בלת בון את הדעה, שהצמצום צריך לכלול גם כוחות זרים המוצבים במדינות בהן מדובר. היא שותפת לגישה הכללית של נאט"ו כי יש להביא בחשבון הבדלים גיאוגרפיים, כי אין צמצום הכוחות ההדדי וה־ מאוזן צריך להיות לרעתו של שום צד, וכי יש להטיל פיקוח הכור על הביצוע.

אך בון מרחיקה לכת עוד צעד אחד. היא טוענת כי יש לשבץ את צמצום הכוחות ההדדי והמאוזן בהת־ פתחות פוליטית כללית ולהשלימו על ידי הסכמים על המטרות, הפק־ רונות וקני־המידה של ההליך צמ־ צום הכוחות, הסכמים על הגבלות ביחס להצבתם של כוחות ההחלפתם.

בון סבורה שצמצומי כוחות כש־ לעצמם לא יספיקו כדי להפיג מתי־ חות או כדי ליצור בטחון רב יותר. לדעתה גם צריכה להיות מידה מסו־ יימת של הבנה ורצון טוב בסיסיים בין מזרח למערב — ואת המסורה הזאת משרתים לדעתה חוזיה עם מוסקבה ווארשה. גם הסכם ברלין, שנחתם לאחר שאושררו חוזי בון, הוציא את העוקץ מן המצב המתוח במרכז אירופה. מבחינה מסויימת היתה בון גורם להפגת מתיחות, ב־ שעה שמדינות אחרות אולי פעלו עדיין בזהירות מפורזת, שיתכן אמנם כי היא הכרחית.

כל 15 חברות נאט"ו מסכימות שצמצום כוחות הדדי ומאוזן הוא דבר טוב באופן עקרוני; אלא שיש עדיין חילוקי דעות ביניהן. מערב גרמניה, אף שהיא דוגלת בצמצו־ מים, מפחדת פחד מוות מפני קי־ צוצים בכוחות האמריקאים במערב אירופה, ובמיוחד במערב גרמניה הגובלת בגוש המזרחי ואשר במק־ רה של סכסוך הייתה סופגת את המהלומה הראשונה מידי ברית ואר־ שה.

התיאוריה בדבר הגשר האווירי הגדול — כלומר, החזרתם המהירה של כוחות אמריקאים מארצות־ה־ ברית, במקרה של תוקפנות — אינה מעשית. ארצות־הברית מרוחקת מ־ אירופה לפחות 4,800 ק"מ, ובריה־ המועצות רק כ־1,100 ק"מ. מה ש־ יהיו צמצומי־הכוחות גדולים יותר, יגדל יתרון הסובייטים, שיוכלו ל־ פרוס את הרזרבות שלהם במהירות רבה הרבה יותר. מלבד זה עומדת השאלה במה רוצה נאט"ו לכפשה — בצמצומים מאוזנים, או בהיקף מאוזן של כוחות? היקול הגיאו־ גרפי שביסוד צמצום כוחות הדדי ומאוזן יהיה פירושו, שיצטרכו ל־ שכנע את הסובייטים לצמצם את כוחותיהם יותר משיעשה זאת המע־ רב.

עמדתה של צרפת מפוקפקת, ו־ מונע למעשה כל הערכה אמתית של המצב. אף כי צרפת צחזה קשו־ רה לנאט"ו מבחינה פוליטית, היא פרשה ממנו מבחינה צבאית כבר לפני כמה שנים. צרפת שותפת ל־ דעה הסובייטית שאין לנהל שיחות על בסיס של גושים.

הצרפתים עדיין מעוניינים לקבל מארצות־הברית תשובה ברורה, למה היא מתכוונת בכך שצמצום הכו־ חות ההדדי המאוזן יהיה „מקביל" או „בעת ובעונה אחת" עם הוועידה האירופית לבטחון ולשיתוף פעולה. פאריס, הדריגה בבצלות בריתה, אינה רוצה בהצמדה בין שני הדב־ רים.

פאריס שותפת לספקנות הבריטית לגבי צמצום הכוחות: פאריס סבו־ רה שצמצום זה ישמש רק לביסוס הכוח הצבאי הקונבנציונאלי של ברית־המועצות: בריטניה מתייחסת בספ־ קנות לרעיון של התערבות באיזון הצבאי באירופה.

בון רוצה להמשיך בכל מחיר ב־ הפגת המתיחות הפוליטית והצבאית, כל זמן ששומרים על זהירות ושקיים רצון טוב בסיסי משני צדי מסך הברזל. בון סבורה, כמו בריטניה, שנוכחות צבאית אמריקאית סבירה, עודה תנאי מוקדם בל־יעבור להפ־ גת מתיחות באירופה, ונקודת מגען להגבלת מספר החיילים וכלי הנשק.

הון זר משתלט על איטליה

לכספים האמריקאיים השפעה גם בתחום הפוליטי

מאת חולדה ליברנומה
סופרת „הארץ" באיטליה

פירנצה

ראש ממשלת איטליה ג'וליו אנד־ ריאוטי הבטיח בעת פתיחת יריד רומא בראשית יוני, שממשלתו תצי־ ע לפרלמנט חוק המגביל את כוח הה־ רתו ההשתלטותו של הון זר על תעשיות איטלקיות. דברי אנדריאו־ טי היוו הכרה רשמית בהליך הנמשך זה שנים ואשר גבר באחרונה כשהון זר, בעיקר אמריקאי, גרמני ושוויצרי, הידר ומגביר את השפעתו בהחוג־ י התעשייה שונים.

דבריו של אנדריאוטי באו כדי להניח את דעת הקהל בעקבות רכי־ שת הבכורה של חברת אביזרי החש־ מל הגדולה איניס על־ידי החברה פיליפס ההולנדית. רכישה זו היא הבולטת ביותר בשורה ארוכה של השקעות והבות ממדים שביצעו חב־ רות זרות באיטליה. בין הבולטות בהשקעות: בתעשיית המזון נרכשו כניות הגדולה בחברות המבהקים ההשוקולד פרוגינה על־ידי באסטל השוויצרית, מניות חברת ברטוני ל־ אבריות על־ידי גראס האמריקאית; ויאנפולד האמריקאית כגדלית עבור יין בכחוו קיאנטי בטוסקאנה; תע־ שיית המזון הקפוא היא למעשה בידי פינדוס האמריקאית. בשטח הפטרו־ כימיה, למעט החברה הלאומית אג"פ, כל החברות הפועלות הן אמריקאיות, בריטיות, צרפתיות או גרמניות. אם בחרושת המכוניות שלט עד כה הון איטלקי בעיקרו, הרי רכישת אינו־ צ'אנטי על־ידי ליילנד הבריטית, באה להזכיר שגם סקטור זה פגיע להון זר.

זריכת הון זר לאיטליה התחילה על רקע הרחבת השוק המערב אי־ רופי בסקטור התעשייתי ורצון להנות מההשגשוג הכלכלי האיטלקי, ולנצל את הוצאות הייצור הנמוכות יותר באיטליה (בעיקר מפני השכר הנמוך יותר). ואומנם נשאו ההשקעות ב־ איטליה רווחים יפים.

להשקעות הזרות היתה השפעה חיובית על התקדמות הטכנולוגית של התעשייה האיטלקית. הן תרמו לכך שאיטליה נחשבת כיום לאחת מעשר המדינות המתועשות בעולם. מאידך, נוכח חולשתן של הממשלות, רב החשש בחוגי השמאל שהשפעת־ היתר של הון זר עשויה להגביל את האפשרויות של תכנון כלכלי לטווח ארוך, ובהבאים מסוימים עשויות ההשקעות למצוא את תרגומן גם בהשפעה פוליטית. הבעיה היא כיום כיצד לאפשר לכלכלה האיטלקית להינות מהון זר, ויחד עם זאת להג־ ביל את השפעתו השלילית בבחינת תכנון כלכלי לאומי. למרות הבטחו־ תיו של אנדריאוטי ספק אם ממשלות איטליה החלשות תוכלנה לעמוד ב־ אתגר חשוב זה לפחות בעתיד ה־ נראה לעין.

שאלת השתלטות הון זר על חברות בסקטורים חשובים אחרים, באה ל־ הוסיף לדאגה לגבי ההתפתחויות ב־ עתיד הקרוב. נגיד הבנק הלאומי גוידו קארלי, מבכבצבי המדיניות הכלכלית האיטלקית, הסביר בראשית יוני את כידת הקושי בנסיון להתגבר על המשבר הכלכלי שפגע בתעשיה מפני רווחיה המצבים והשקעות ה־ מצויות בשפל המדרגה. התחרות ב־ שווקים הבין־לאומיים, הירידה בהי־ קרט הלאומי והגליה בהוצאות הייצור, צימצמו במידה ניכרת את אפשרויות הסקטור הפרטי להשקיע והגדילו את מידת הזדקקותו לאשראי בנקאי ובכך הגדילו את מחיר ההשקעות.

קושי גורם גם המבנה של הכלכלה הלאומית האיטלקית כשקרוב ל־40% מהתעשיה בידי הסקטור הציבורי ש־ רווחיו נמוכים יותר מהסקטור הפרטי. אומנם התעשיה הציבורית היא מכ־ שיר יעיל לתכנון כלכלי, אך ממדיה (שאף הקומוניסטים אינם נוטים כיום לדרוש את הרחבתם) במסגרת כללית של משטר כלכלי קאפיטליסטי, יצרו בעיות שאיטליה, על ממשלותיה ה־ חלשות והשחיתות הציבורית בה, לא ידעה עד כה להתגבר עליהן.

התעשיה הפרטית והציבורית מ־ צפות עתה במידה רבה של חרדה למועד חידוש חוזי העבודה שיחול בסתו ויביא ללא ספק לגידול הוצאות הייצור, אם מפני העלאה מסוימת בשכר ואם מפני הנסבת שונות כגון קיצוץ שעות העבודה ל־40 בשבוע ועוד. בגלל הקשיים בהם היא נתו־ נה, אין להניח שהתעשיה תסכים בנקל לתנאי ההסתדרויות הפועלים ומובטח לאיטליה גל שביתות, שנוסף לזעזוע הכלכלי יגביר את המתיחות הפוליטית.

פעמים מספר בעבר, כשהוגבר ב־ סכנה הפאשיסטית (למשל ב־1964) הודגש שהמצב הכלכלי השפיע רחוק מלעודד התחזקות יותר של הימין הקיצוני. לא כן עתה. האומנם ההרדה למצב הכלכלי חורגת כיום מהתחום הכלכלי ובמאן חושש הרב המצוי בחוגי השמאל שהתגברות השפעת הון אמריקאי באיטליה עשויה, ב־ מקרים מסוימים, לחזק את ידי הימין הקיצוני, אם יגיעו הדברים לידי התנגשות חזיתית עם השמאל.

מאידך, ספק גדול אם ארה"ב היותה צעמות מנגד נוכח התפתחויות קיצו־ ניות באיטליה, אפילו אם הון אמרי־ קאי רב לא היה מושקע בתעשיות האיטלקיות, שכן יש לארה"ב בסיסים צבאיים באיטליה.

דומה איפא, שבעיית התכנון ה־ כלכלי היא ראשונה במעלה ואפילו בחוגי השמאל מדגישים בימים אלה את חשיבות השפעת ההון האמריקאי גם בתחום הפוליטי.

לספרד חסר מרכז חזק

מאת ריצ'ארד מאורר
סופר „הארץ" בספרד

מדריד

ככל שקרב משטר פראנקו לקצו, מודאגים המתונים בספרד מן הקיטוב בין הימין הקיצוני לשמאל הקיצוני, תופעה שנראה כי היא גוברת והול־ כת. לוא הופעל כוח מייצב במרכז, אולי יכול היה למנוע התפוכות ב־ תקופה גורשת. יתכן מאד שתקופה כזאת תבוא ביום בו תקום הנהגה חדשה, אחרי מות פראנקו.

אלא, איש אינו יודע מתי יבוא שלב קריטי זה בהיסטוריה הספר־ דית. פראנקו אמר לספרדים לא פעם כי בכוונתו לשלוט „כל זמן שאלוהים נותן לי חיים". ברור שאין לו כוו־ נה למסור את השלטון מרצונו, עוד בחייו, למלך המיועד, חואן קאר־ לוס דה בורבון, בן ה־34. אולם ה־ ספרדים מבינים יפה מאד שהקאו־ דיליו קטן־הקומה (1.60 מ') בן ה־ 79, השולט ברציפות מאז 1939, הוא עתה זקן ותשוש. במאי אנוס היה לבטל שבועיים של הופעות פומביות שנקבעו מראש — דבר שכמותו לא קרה בעבר.

במצב זה, אומרים המתונים ה־ ספרדים, אין להפסיד זמן: יש לתת קול והכרה לרוב הדומם של ספרד, כדי שאפשר יהיה להכשירו לכוח של מרכז, בעל בסיס רחב, שהארץ תוכל להישען עליו בתהפוכות שאו־ לי צפויות לה. אך על אף מס־שפ־ תיים לרעיון זה מחוגי המשטר עצ־ מו, לא נעשה מאומה כדי להוציאו לפועל. הרוב הדומם של ספרד נש־ אר רוב בלום־פה והשאר פתוח לרווחה לפני הקיצוניים משמאל ו־ מימין, לפני „אלה הרוצים לשנות את הכל" ו„אלה שאינם רוצים לש־ נות דבר".

ההתנגדות למשטר פראנקו מצד השמאל הקיצוני אינה דבר חדש. אופוזיציה זו פועלת זה יותר מעשר שנים באוניברסיטות כשהיא מבק־ שת לנצל את מורת רוחם של ה־ סטודנטים. בארץ הבאסקים הנבדלת מוסיף הארגון הבדלני „א. ט. א.", בעל האוריינטציה המרכסיסטית, לס־ כל אמצעי־נגד נמרצים של המש־ טר ולהמשיך בפעולותיו. בקרב ה־ פועלים מהווים „ועדי פועלים" בל־ תי חוקיים אתגר קבוע לאיגודים ה־ מקצועיים הממשלתיים, וקיצונים שמאלניים מלבים את הלהבות.

השמאל הקיצוני אינו מרשים מ־ בחינה כמותית, אך הוא בקיא לה־ פליא באמנות של התקיימות במח־ תרת, ובתקופות של לחץ־יתר מצ־ טרפים לשורותיו יסודות בעלי מו־ טיבציה פוליטית פחות חזקה, שאין להם מקום אחר לפנות אליו — כי המשטר רודף כל צורה של אופוזי־ ציה מאורגנת.

אשר לפעילי הימין הקיצוני, יש להדגיש שבתור מוצר של רודנות פראנקו נהנים הם ממידה של סוב־ לנות שהשמאלנים אינם זוכים בה לעולם. הם רשאים להפגין בפומבי, כל זמן שאינם מתפרעים וכשתול־ לים. כאנשים שמינו עצמם כביכול לנביאי האידיאולוגיה והעקרונות של המשטר יש להם חסינות מסויימת, אף כי הפרזותיהם גורמות לעתים אי־נעימות לשלטונות. מדי שנה מו־ פיעים „אולטרא" ימניים בתפילות אזכרה להיטלר ומוסוליני — ובהז־ דמנויות אלה עומדת המשטרה הכן כדי למנוע צילומים מצד עתונאים זרים, בנימוק „פרובוקציה העלולה להפריע את הסדר הציבורי".

הקיצונים הימניים של ספרד — „אלה שאינם רוצים לשנות שום דבר" — נעשו פעילים מאד. הפחד פן יתפורר המשטר הנוכחי אחרי הסתלקותו של פראנקו, מגביר את המיליטנטיות שלהם. הם רואים ב־ חששנות את התיקונים הזהירים ב־ חוקה מ־1967 — תיקונים שאם יבו־ צעו במלואם ירככו את השלטון ה־ אוטוריטרי בספרד.

במיוחד מתמרמרים ה„אולטרא" הימניים על ההינתקות הגוברת והו־ לכת של הכנסיה הקאתולית ממש־ טר פראנקו. הם רואים בכך בגידה ללא כפרה מצד בעלת ברית לשע־ בר ומזכירים, כי בימי מלחמת האז־ רחים ב־1936 ברכה הכנסיה הספ־ רדית — תוך תמיכה מלאה של ה־ ותיקן — את התקוממותו הצבאית של פראנקו נגד הרפובליקה כ„מסע צלבי".

תופעה המדאיגה ספרדים רבים היא התגברות האלימות, המלווה את הקיטוב בין הימין הקיצוני לשמאל הקיצוני.

בצפון הבאסקי גוברת והולכת פעילותן של יחידות קומנדו בנוסח פנג־זגברה של א. ט. א.. הן מנתצות מצבות לזכר חללי הלאומנים במל־ חמת האזרחים (מצבות לזכר חללי הצד שכנגד אין), פושטות על בנ־ קים, נכנסות לחילופי יריות עם ה־ משטרה. גם בקטלוניה אירעו מקרים של ניתוץ מצבות לזכר חללים לאו־ מנים.

בימין הקיצוני מסתייעים במעשי־ אלימות בריונים המכונים „הלוחמים של ישו המלך". לזקות אנ־ שי־הורוע שלהם עורכים פשיטות על כנסיות, כדי להתנפל בקרובותם של שובתים שפוטרו ושל אסירים פו־ ליטיים — קרובים שנתאספו בכנ־ סיות אלה לשביתות־שבת.

המתונים הספרדים, המקווים שה־ מעבר מתקופת פראנקו לזו שתבוא אחריה יתנהל בצורה מסודרת, מד־ גישים שכל מה שדרוש להקים כוח מייצב של המרכז, בגבולות החו־ קיים, הוא להוציא לפועל את סעי־ פי החוקה באשר ל„התאגדויות פו־ ליטיות".

„התאגדויות" אלה צריכות לייצג את הנטיות הפוליטיות השונות הק־ יימות בצבור. הן יהיו מותרות כל זמן שישארו נאמנות לעקרונות ול־ מוסדות של משטר פראנקו ולא יח־ רגו מגבולות התנועה הלאומית ה־ כל־מקיפה. באופן זה היה הרוב ה־ משותק של ספרד זוכה בזהות, בנבכר להיות החוקים של משטר פראנקו, ומשמש כחייץ מגן בין הקבוצות ה־ קיצוניות הנוטות לאלימות.

אך משטר פראנקו, הרודף פחד תמיד מפני מפלגות פוליטיות או כל מה שדומה להן, מסרב להוציא לפו־ על את חוקתו שלו עצמו.

סמינר
פולארויד
בנושא
קיטוב האור

סמינר בשפה האנגלית בנושא פולראיזרס שינהל ע"י המומחה הבינלאומי של פולארויד
מר הנק דוף
יתקיים באוניברסיטת תל־אביב בתאריכים 26.6.72—27.6.72.
המעוניינים להשתתף בסמינר זה יתקשרו כדי להרשם
המוזמנים שלא אישרו את השתתפותם עדיין מתבקשים להזדרז ולעשות זאת כדי להבטיח מקום בהרצאות ובמועדים המתאימים.
טלפון: 51459, 51458
ליאון דגון
צרכי צילום בע"מ, הס 20 תל־אביב.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על טקס
הענקת תארים אקדמיים גבוהים לשנת תשל"ב
והענקת תואר דוקטור כבוד למדעים טכניים
למר ארתור בלוק
מנהלו הראשון של המוסד
שיתקיים ביום רביעי, ט"ו בתמוז תשל"ב (28 ביוני 1972) בשעה 5.30 אחה"צ, ברחבת פרמן, קרית הטכניון.

לכל האמהות!

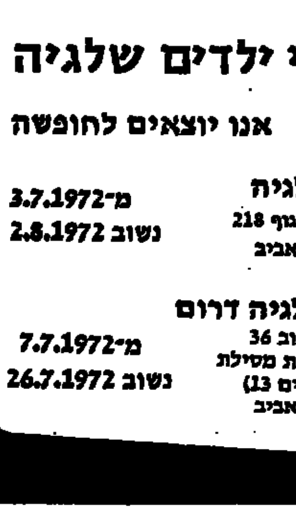

נעלי ילדים שלגיה
אנו יוצאים לחופשה

שלגיה
דיזנגוף 218 תל־אביב
מ־3.7.1972 נשוב 2.8.1972

שלגיה דרום
צלנוב 36 (פינת מסילת עולים 13) תל־אביב
מ־7.7.1972 נשוב 26.7.1972

עדה ADA

הודעה

הננו מודיעים בזאת כי השטרות המפורטים מטה, אבדו ולפיכך הינם מבוטלים. כל המקבל או מציג שטרות אלה עושה זאת על אחריותו, ושם כספו על קרן הצבי. כל אשר שטרות אלה יגיעו לידיו מתבקש להודיענו על כך.

1 שטר מס. 1272	בחוזי אביצוק בע"מ	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר מס. 1273	בחוזי אביצוק בע"מ	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר מס. 1274	בחוזי אביצוק בע"מ	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר מס. 1275	בחוזי י. אברבוך ושות'	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר מס. 1276	בחוזי י. אברבוך ושות'	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר מס. 1277	בחוזי י. אברבוך ובנו	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1. שטר מס. 1278	בחוזי סלע בית שבש בע"מ	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר מס. 1279	בחוזי סלע בית שבש בע"מ	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר מס. 1282	בחוזי אביצוק בע"מ	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר מס. 1260	בחוזי פומפורום בע"מ	על סך —.7500 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר מס. 1264	בחוזי פומפורום בע"מ	על סך —.7500 ל"י	ז.פ. 30.9.72
1 שטר	בחוזי י. דרורי בע"מ	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 15.11.72
1 שטר	בחוזי י. דרורי בע"מ	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 15.12.72
1 שטר	בחוזי י. דרורי בע"מ	על סך —.5000 ל"י	ז.פ. 13.12.72
1 שטר	בחוזי חב' דניה בע"מ	על סך —.5500 ל"י	ז.פ. 18.7.72
1 שטר	בחוזי חב' דניה בע"מ	על סך —.5800 ל"י	ז.פ. 16.7.72
1 שטר	בחוזי חב' דניה בע"מ	על סך —.6700 ל"י	ז.פ. 25.7.72
צ'ק 89354 משוך על בנק כללי בע"מ חיפה בחוזי י. דרורי בע"מ	לפקודת צמח	על סך —.20000 ל"י	ז.פ. 21.6.72
צ'ק מס. 6900 משוך ב.ל.ל. ראשי חיפה בחוזי דוידוביץ	לפקודה חנות עיטם.	על סך —.440 ל"י	ז.פ. 12.6.72
נ"ע בנק משכנתאות מס. א/164 שנת 1966		על סך —.6129 ל"י	
נ"ע בנק משכנתאות מס. א/409 שנת 1967		על סך —.800 ל"י	
מניות בנק קופת עם ערך נומינלי		—.500 ל"י	

משה דוידוביץ בע"מ
מהנדס־קבלן כללי
חיפה, רח' פבונר 17, טל. 860505

הידעת כי
גם אתה
זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי.
ראה מודעה בעתון בעמוד 21
הארץ

למכירה
שופל אופני מיצ'יגן 85 A2
במצב עבודה תקין
לפנות לשלב־מכורה
גבורי ישראל 92 תל־אביב
למר ישראל איש או מר ירדני בן־ציון
בכל שעות היום, טלפון 38861

למכירה
מטע גדול
של
שקדים
ומשמש
נושא פרי
קונים רציניים יפנו לת.ד. 14090 ת"א
עבור מס' 18

להשכיר חנות
חדשה מרוהטת
ומצויידת היטב למתנות
ולתכשיטים במלון בירושלים
*
נא לפנות טלפונית בכל יום עד 9.00 בבוקר
טלפון 225767 תל־אביב

הכוס המתאימה לכל מטרה.

אנו ממליצים לחתן להשתמש בכוס שלנו, כי היא פשוט לא תישבר. אולם, מלבד רגע מיוחד זה, בכל יום ובכל שעה עומדים לרשותך ולהנאתך כלי בית המרהיבים של "חוליות".
כוסות, צלחות, מגשים, דליים, ועוד עשרות סוגי כלי בית של "חוליות" כולם מעוצבים להפליא ועשויים מחומר פלסטי מעולה, כולם באיכות מעולה ובמחיר סביר.
כלי בית של "חוליות" זכו באמונכם וזורגו על ידכם במשאל דעת קהל כטובים ביותר.

כדאי לקנות מוצרי חוליות!
תעשית פלסטיקה חוליות
חוליות פלסטיק
המפעל: קבוצת שדה נחמיה ד.נ. הגליל העליון טל' 067-40736/37
המחסן: ת"א רח' המלך ג'ורג' 18 ג' סמטה אלמונית 7 טל' 285464

هكذا من الأصل

דם רב נשפך בבורונדי

התקוממות שבטי הוטו גררה מסע דיכוי והשמדה

מאת מרווין האו,
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

בוג'ומבורה (בורונדי)

רק עתה מתחילה מדינה זו, ש־שטחה כ־26,500 קמ"ר ומספר תושביה כ־3.5 מיליון, לעמוד על היקף ה... ששה שבועות במאבקים בין שתי הקבוצות האתניות הגדולות של ה־אוכלוסיה: שבט הטוטסי השליט, שהוא כ־15% מן האוכלוסיה, והרוב משבט ההוטו.

קשה להשיג נתונים ברורים על הנרצחים, כיוון שהממשלה מסרבת למסור מספרים בקשר למסע הדיכוי או אף להודות שנתרחש. עם זאת מעריכים בני־סמכא במקום, כי במרידה ההתחלתית נהרגו כ־2000 איש, רובם מבני טוטסי, ושמעשי התגמול עלו בחייהם של 2000 טוטסי נוספים ושל כ־100,000 בני הוטו. נשיא בורונדי, קולונל מישל מיקומבארו, מודה כי בששת השבועות נהרגו בין 50,000 ל־100,000 איש; אך הרבה תושבי־חוץ מעריכים את מספר הקרבנות לקרוב יותר ל־150,000.

הדבר התחיל בנסיון מצד הרוב של ההוטו להפיל את האריסטוקרטיה השלטת של הטוטסי, כפי שעשו ב־1959 ההוטו ברואנדה השכנה. כאן נכשל הנסיון, אך כפי שאמר בן טוטסי אחד „זכינו בהפסקת נשימה, אולם אין למנוע את ההתמודדות הסופית".

רוב האנשים סבורים, כי התקדמות שהושגה לעבר השתלבות ה־שבטים סוכלה עתה במידה רבה על־ידי האלימות. מחוז בורונדי בדרום, שם התרכז בעיקר מרד ה־הוטו, הפך עתה שממה. באיזור

לאורך 65 ק"מ ליד אגם טנגניקה, שהיה לפנים מאוכלס בצפיפות, נעלמה האוכלוסיה כמעט לחלוטין. מספר הנמלטים לטאנזאניה השכנה נאמד ב־10,000. 15,000 עברו בסירות את האגם ונמלטו לזאיר (לשעבר קונגו־קינשאסה). לא ידוע גורלם של ... הנותרים. רבים מהם ביקשו מקלט בכפרי הג'ונגל וה־ביצות, אך סבורים שרבים מאד ניספו. באזור בורונדי בלבד נשרפו 2000 ביקתות.

מעשי התגמול הפילו קרבנות ל־רוב לא רק בדרום, אלא גם בבוג'ומבורו ובשאר ערי הארץ. נערך טבח בעילית של ההוטו בשורות ה־ממשלתי, בעולם המסחר, בכנסיות ובמערכת החינוך עד לדרג בית הספר התיכון. השתוללויות ומעשי זוועה בוצעו על־ידי המורדים וה־שלטונות כאחד גם בימי המרד וגם בימי הדיכוי שבעקבותיו.

דיפלומטים זרים אחרים במקום עקבו בדרך־כלל בשקט אין־אונים אחרי המאורעות, מחשש שכל התערבות תגרור תוצאות חמורות לגבי 6000 הזרים בבורונדי, הנחשבים עתה לבני ערובה. עד כה לא פגעו בהם לא המורדים ולא המדכאים.

מיסיונרים רבים רואים בהתפרצות האיבה האתנית כשלון לכנסיות הקאתוליות והפרוטסטנטיות. נציגים של שבעה מוסדות מיסיון יצאו ב־20 במאי במכתב תקיף ל־ממונים עליהם, המכוון למעשה ל־ממשלת בורונדי, ושבו גינו את האחראים למרד וכן את „הדיכוי השיטתי" של ההוטו. נראה שהתגובה היחידה על המכתב הם קשיים נוספים למיסיונרים המבקשים להתאזרח. לתשובה ישירה כאת ה־ממשל לא זכתה אף הצהרה של קבוצת דיפלומטים בראשות הנונצ־יום (בציג האפיפיור) ששיבחה את הנשיא על שפתח בתכנית השכנת שלום והתחייבה להרשים עזרה ל־„כל הקרבנות" של האלימות.

עם זאת נראה שהמחאות, ככל שהיו הססניות ובאו באיחור זמן, וכן הביקורת החריפה בעתונות הבינ־לאומית, המריצו את הפלסטינות ל־שים קץ לדיכוי. ממשלת בורונדי האשימה בפומבי „השפעות זרות" במלחמה השבטית, אך לא נקבה בשמה של ארץ כלשהי. הניחושים הדיפלומטיים למה כוונתה, מגיעים מסין וצפון קוריאה עד לוואתיקן ולסוכנות הביון המרכזית של ארצות הברית.

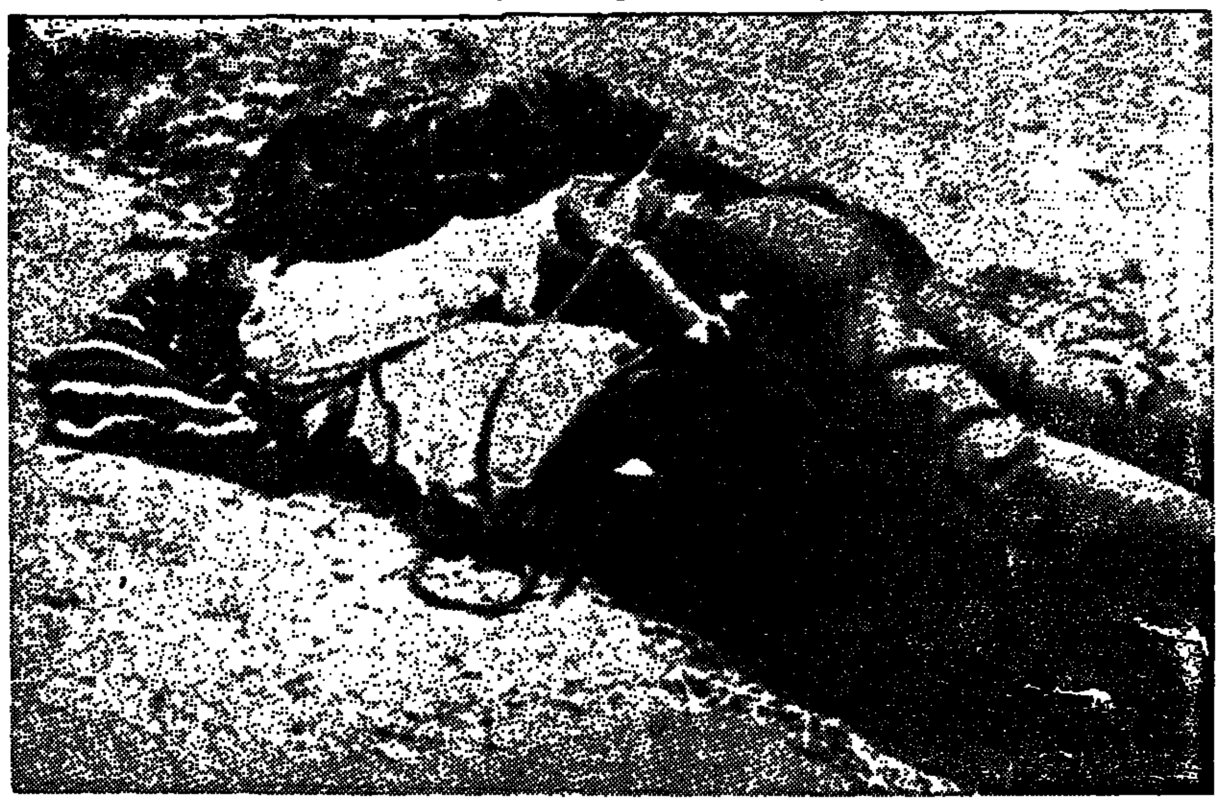

אב ובנו מבני שבט הוטו שנקשרו ונרצחו

חוקרים שעקבו אחרי ההתפתחות באיזור בורונדי סבורים שהמהומות השבטיות שפרצו בו היו בלתי־נמנעות. בעיקר נובעת הבעייה מן ההתפוררות המהירה של המבנה הפיאודלי. לפני יותר מ־300 שנה באו הטוטסי גבהי־הקומה הבאים עם עדריהם מרמות מזרח אפריקה כדי להתיישב בגבעות של מה שד כיום רואנדה ובורונדי. המלכים ה־מקומיים קיבלו אותם כקולוניזטורים ונשאו נשים מבנות הטוטסי, כך שקמה שושלת מלכותית שדמה מ־עורב. הוקמה היארכיה פיאודלית עם הטוטסי כאדונים וההוטו כב־מיתיהם.

בואם של קולוניזטורים אירופיים ותורת הכנסיה הקאתולית הפריעו להרמוניה פיאודלית זו. תחילה היה האיזור שייך לגרמנים, אחרי מל־חמת־העולם הראשונה היה במשך 40 שנה שטח מנדט בלגי מטעם חבר הלאומים, ואחר כך שטח נאמנות של האו"ם. כוחות חיצוניים אלה הביאו לשבטי ההוטו חינוך בסיסי ורעיונות חדשים, כמו התנגדות לשיעבוד.

ברואנדה השכנה חוללו ההוטו את מהפכתם בנוכחות האדמיניסטרציה הבלגית וכנראה בהסכמת־מה של הבלגים. ב־1959 הדיחו המלך וה־הוטו זכו בשלטון על־ידי בחירות שנערכו בחסות האו"ם. במרד נהרגו כ־20,000 טוטסי, ו־300,000 גלו — מהם כ־100,000 לבורונדי.

הבלגים, שהעניקו ב־1962 עצמאות לשני השטחים, חשבו שבבורונדי יוכל המעבר להיות חלק יותר, כיוון שהיו בה הרבה נישואי תערובת בין ההוטו לטוטסי ונוצר בהדרגה מעמד בינוני של הוטו. אך ב־1965, ושוב ב־1969, מרדו ה־הוטו — סימן למורת רוח גוברת בקרב הרוב. נראה שגם מרד־הנפל השנה נערך באותה מתכונת, רק שאורגן בקנה־מידה רחב ואלים ביותר.

(מאמר ראשון משניים)

בחזרה למאי־לאי

שימוש חסר־מחשבה בכוח־האש מצד ארה"ב והדרומיים

מאת מרטין טייטל
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

המחבר הוא מראשי האגודה ל־פעולות עזרה „הידידים האמ־ריקאים", ומנהל הפעולות למען פליטים בחוץ לארץ מטעם אגודה זו.

לאחרונה ביקרתי במילאי 2 — המחנה בו מרוכזים בכמכלאה מזה כמה שנים רוב הנותרים לפליטה מן הטבח בכפר מילאי שאירע בשנת 1968. ליוו אותי כמה אמריקאים דוברי וייטנאמית מעובדי בית חולים של הקווייקרים, הנמצא במרחק כ־7 ק"מ משם.

על־פי מה שנודע לי באותו יום, ועל פי ראיונות רבים שערך ה־סגל הרפואי של הקווייקרים עם חולים ופצועים במילאי 2 ובמקומות אחרים בחצי־האי באטאנגאן, מתקבל הרושם הבא: בעקבות חידוש הקרבות באותו איזור שוב מדווחים שלא כהלכה על סבל אנשי מילאי ושוב נוצרת תמונה מסולפת — בדיוק כפי שהעלימו בשעתו את טבח מילאי, משום שעתונאים במקום סמכו על מקורות רשמיים.

הפגזה והפצצה

כתבה ב„ניו־יורק טיימס" מ־26 באפריל, מיוסדת על הסתכלות ממסוק צבאי, תיארה „תילי אפר שחור" ככל מה שנשאר ממחנות מילאי וייחסה את שריפתם לפשיטה „מהירה ואלימה" של הוייטקונג באיזור. מה שנתרחש למעשה, לפי כל הידיעות מכלי ראשון שאותן ריכזתי, הוא זה:

ב־15 באפריל, בסביבות 5 בבוקר, נתקרבה למילאי 2 (תושבי הסביבה קוראים למקום סוקונג) קבוצה של חיילי חזית השחרור הלאומית (וייטקונג). מרכס הרים קרוב הם קראו דרך מגאפון ודרשו שהחיילים הדרום וייטנאמיים השומרים על המחנה יניחו את נשקם ויברחו. זאת עשו הדרום וייטנאמים מיד, תוך כדי בהלה, והשאירו את המחנה בידי הוייטקונג. חיילי הוייטקונג סילקו את שער המחנה, אמרו לאנשים שהם משוחררים ו־יכולים לשוב למקומות מושבם ה־קודמים, ועזבו.

למחרת היום, 24 שעות שלמות לאחר שהסתלקו אנשי וייטקונג, חזרו החיילים הדרום וייטנאמים — הפעם בנגמ"שים. הם ירו על הכפר, אך האנשים היחידים שם היו כפריים חפים מפשע — לרוב נשים, ילדים וקשישים. גם מחנות צבא דרום וייטנאמיים בסביבה המשמשים בסיסי ירי, הפגיזו את המחנה ו־40% עד 50% ממנו נהרסו באותו יום. למחרת היום, 17 באפריל, הפציצו את איזור הכפר שני מטוסים אמריקאים מדגם הנושא פצצות כ־משקל המטוס עצמו (דראגון פלאי) והרגו לפחות שני אנשים נוספים. איש אינו יודע בדיוק כמה מתו כ־תוצאה מפעולה זו של בעלות ה־ברית, אך רבים מן הכפריים ברחו מן המחנה, וכפי שסיפרו לי מסתתרים הם ביערות קרוב למקומות מושבם בעבר.

למרבה הצער, גורל דומה למילאי 2 נפל בחלקם של כפרים ומחנות פליטים בחצי־האי באטאנגאן. ב־כמה מקרים שרפה „חזית השחרור" את מחנות הפליטים שבנתה הממשלה, אך זאת, במידת הידוע, תוך כדי אבידות אזרחיות מועטות יחסית, ותמיד תוך כדי הזמנה ליושבי המחנות לשוב אל מקומות מושבם לשעבר ואל קברי אבותיהם שהם חלק כה חיוני של התרבות הוייט־נאמית.

הרס בידולי האורז

אכן, המחנות הממשלתיים דומים יותר למחנות ריכוז מאשר למפעלי „חזרה לכפר" — השם המצלצל ש־נתנה להם הממשלה. התנאים במחנות אלה מבעיתים הם, ותנועת ה־אנשים בהם מוגבלת הגבלה חמורה. המחנות צפופים, שורר בהם חום רב, ללא פיסת צל, מוקפים שורות על גבי שורות של תיל דוקרני ו־גדרות חורן. בלילה אולצו כל ה־מבוגרים ללון בין שורות הגדרות — כנראה כדי שיוכלו לשמור עליהם.

ב־1969 פלש לאיזור כוח־התקפה אמפיבי גדול, הרס את הסכרים ש־מנעו את המים המלוחים מלהציף את שדות האורז, פוצץ את בארות ההשקייה. כיוון שהממשלה בסייגון גמרה אומר למנוע שאורז יפול ב־ידי הוייטקונג, נאסר על האנשים להביא אורז מן העיר, ואסור היה להם לגדלו אף במקום שהיתה אפ־שרות לכך. התושבים, שזמן רב שכנו בחצי־האי באטאנגאן על גידול אורז, אולצו על ידי הממשלה להת־קיים על שורשים וקלחי בננות. ה־פקיד המצוטט ב„ניו־יורק טיימס" כאומר כי האנשים הם „שמנים ו־מאושרים", אמר כנראה את מה ש־חשב כי הוא צריך לומר.

בחודשים האחרונים השתלטה ח־זית השיחרור בשקט על רוב מחוז קואנגנגאי (הנמצא במקום אסטר־טגי מדרום לדאנאנג ומצפון לפליי־קו), חוץ מאשר לכמה ערי נמל ול־עיר קואנגנגאי עצמה. ההתנגדות לשמאל היא מבוטלת. השתלטות ב־קלות כזאת היתה בלתי אפשרית, לולא הכשלון הגמור של „הסכנת השלום" האמריקאית והדרום וייט־נאמית. התכנית של „חזרה לכפר" איננה הרבה יותר מנסיון מצד הממ־שלה לפקח על חיי האנשים, תוך כדי השבתם בסביבת מקומות מו־שבותיהם הקודמים — והאנשים שמחים לראות בחיסול התכנית.

החזית השמאלית עסוקה בהקמת ממשלה משלה ובתי ספר משלה. נר־אה שהיא נמנעת בכוונה תחילה מ־לתקוף את העיר קואנגנגאי, כדי למנוע את התגמול המאסיבי שללא ספק היה בא במקרה זה.

מחנות צבא־דרום וייטנאמים יו־רים כל הזמן פגזים לתוך האיזור. הצי האמריקאי השביעי מפגיז מן הים; ומטוסים דרום וייטנאמים ו־אמריקאיים כאחד מפציצים מן ה־אויר. בניגוד לידיעות שפורסמו, אין פעולות הוייטקונג על הבניות מאות לנקמת הוייטקונג על תכניות מוצלחות של „חזרה לכפר". כפי שרואים זאת הנוהרים לפליטה מ־טבח מילאי, ניתנת להם לבסוף הז־דמנות על־ידי חזית השיחרור לשוב לאדמת אבותיהם, רק כדי לשאת מחדש בסבל מעשי־התגמול של בע־לות הברית. אין הם סובלים כלל מידי החזית — אך הם נתונים שוב לשימוש חסר־המחשבה בכוח־אש מצד ארצות הברית ובעלות בריתה.

בלונדון התיקרות של 200%
בישראל אנו מבקשים 20%

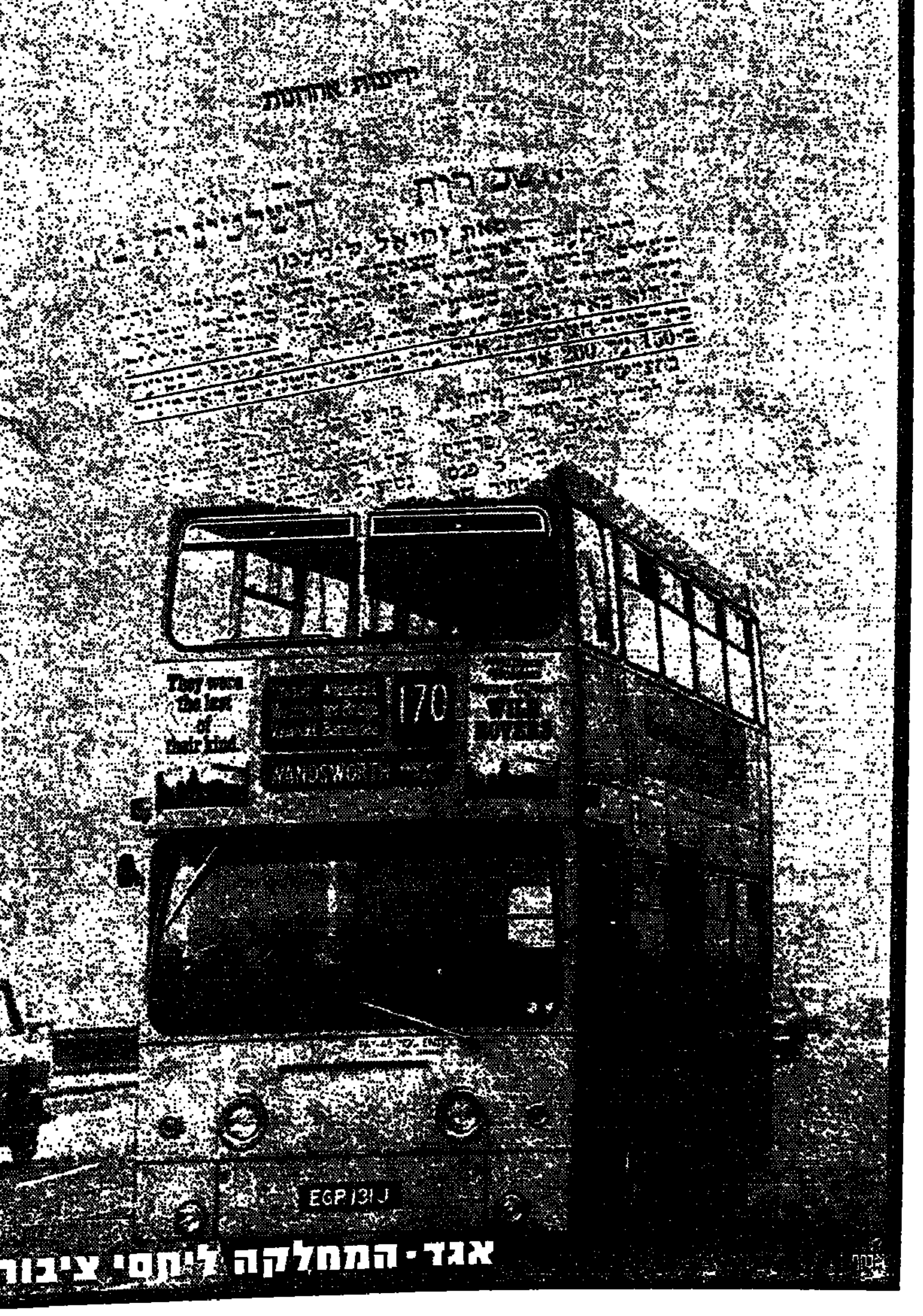

אגד · המחלקה ליחסי ציבור

טיולי קיץ 1972
OLYMPIC AIRWAYS

טיולים מודרכים באירופה

21 יום — מיני תור
איטליה, אוסטריה, שוויץ, צרפת, אנגליה
המראות: 14.7, 28.7

21 יום — איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה
המראות: 14.7, 18.8

28 יום — סופיסטיקייט
איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה
המראות: 7.7, 4.8

28 יום — איטליה, שוויץ, צרפת, לוקסמבורג, גרמניה, הולנד, אנגליה
המראה: 21.7

28 יום — טיולי טופז
איטליה, שוויץ, ספרד, הולנד, בלגיה, אנגליה, צרפת
המראות: 14.7, 28.7

23 יום — איטליה, אוסטריה (טירול), שוויץ, לוקסמבורג, בלגיה, הולנד, צרפת, אנגליה
המראה: 2.8
טיול מס. 30/72

24 יום — אנגליה, צרפת, הולנד, בלגיה, לוקסמבורג, אוסטריה (טירול), איטליה, פריבורגו.
המראה: 14.7
טיול מס׳ 17/72

23 יום — אנגליה, צרפת, הולנד, בלגיה, לוקסמבורג, שוויץ, אוסטריה (טירול), איטליה
המראה: 9.8
טיול מס׳ 33/72

19 יום — איטליה, שוויץ, הולנד, צרפת, אנגליה
המראה: 11.8
טיול מס׳ 34/72

כל טיולי הצעירים

23 יום — איטליה, שוויץ, צרפת, אנגליה.
המראות: 31.7, 7.8

31 יום — יוון, איטליה, שוויץ, אנגליה, צרפת.
המראות: 21.7, 4.8

טיולי צעירים לאירופה

25 יום — איטליה, שוויץ, אנגליה, צרפת, הולנד.
המראות: 17.7, 24.7, 31.7, 7.8

טיולים ליוון

25 יום — יוון כרתים ואיי יוון
סיורים באתונה, ספרטה, אפידאורוס, אולימפיה.
ביקור במערות הנטיפים במיאורה, העפלה לפסגת האולימפוס, הפלגה לכרתים וסיור בנופים הנראים.
הדרכה בעברית ע"י אנשי האוניברסיטה.
המראה: 24.7

12 יום — יוון לאניני הטעם
כולל 4 ימי שייט לאיים היוניים, ביקורים באיסטנבול ואיזמיר.
סיורים באתונה והסביבה, במיאורה, דלפי, ארגוליס, אולימפיה.
אפשרות שהייה עד 17 יום
המראה: 4.8

חופשות לימודים

38 יום — אנגלית תיכונית
NIGH SCHOOL ENGLISH
לימודים בברייטון.
איכסון אצל משפחות.
לגילאי 16 עד 19
המראה: 14.7

38 יום — טייל ולמד א׳
TOUR & STUDY (a)
לימודים בברייטון וסיור חינוכי בבנלוקס, צרפת, ואנגליה.
איכסון בברייטון אצל משפחות.
לגילאי 16 עד 18
המראה: 14.7

35 יום — בית ספר קיץ קלאסי
CLASSIC SUMMER SCHOOL
בבית קיץ ופנימיה „פיליקסטו קולג'"
וסיור חינוכי בהולנד, אנגליה וצרפת.
לגילאי 14 עד 17
המראה: 21.7

35 יום — טייל ולמד ב׳
TOUR & STUDY (b)
לימודים בברייטון וסיור חינוכי ביוון, הולנד, צרפת ואנגליה.
האכסון בברייטון אצל משפחות.
לגילאי 16 עד 18
המראה: 24.7

28 יום — בית־ספר קיץ אנגלי
ENGLISH SUMMER SCHOOL
בבית קיץ ופנימיה „פיליקסטו קולג'"
לגילאי 13 עד 16
המראה: 24.7

SEA-AIR טיול ים־אויר

26 יום — איטליה, שוויץ, אנגליה, צרפת.
מיוחד עבור סטודנטים
הפלגה: 13.8

33 יום — איטליה, שוויץ, גרמניה, הולנד, בלגיה, אנגליה, צרפת.
הפלגות: 25.6, 23.7

כל הטיולים מופעלים ע"י מארגני טיולים מוסמכים. קבוצות מינימום 15 נוסעים. בענין פרטים מלאים ומחירים עיין בפרוספקט המתאים אצל כל סוכני הנסיעות או במשרדי אולימפיק: ת"א — סמטת בית־השואבה 6, טל: 611401-7; בן־יהודה 77, טל: 239854, 239857. חיפה — דרך העצמאות 62, טל: 669035. ירושלים — דרך יפו 33, בית־יואל, טל: 234538.

פרסום שגב

OLYMPIC AIRWAYS

למסירה בירושלים
(מסבות ניק)

עסק מסחרי מפותח ובעל־מוניטין בענף הבניה

פניות תיבת דואר ת.ד. 255, ירושלים
עבור „הארץ"

„דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ

הכרזת דיבידנד 12% לשנת 1971

ניתנת בזה הודעה כי באסיפה הכללית השנתית העשרים של החברה שהתקיימה ביום 22.6.1972, הוכרז על תשלום דיבידנד סופי של 6% אשר יחד עם דיבידנד הביניים בשעור של 6% ברוטו שכבר שולם, יגיע הדיבידנד הכולל לשנת המאזן 1971 ל־12%.

לבעלי המניות הרשומים בחברה ביום 22.6.1972 ישולם הדיבידנד ביום 16.7.1972

לבעלי מניות סוג „ב" למוכ"ז ישולם הדיבידנד הנ"ל החל מ־16.7.1972 נגד החזרת תלוש מס. 39. התשלום יבוצע באמצעות כל בנק או מתוך מוסמך העוסק בניירות ערך.

פנקסי המניות של החברה יהיו סגורים מ־23.6.1972 עד 2.7.1972 (כולל שני התאריכים הנ"ל).

י. לפמר, עו"ד
מזכיר החברה

4.6.1972

עירית חיפה

מכרז מס׳ 54/72 לבצוע עבודות

1. נושא העבודה המוצעת: פני אספלט מאוור ... צרפתי—...
2. מסמכים והסברים נוספים להגשת הצעות אפשר לקבל במחלקה לשרותי הנדסה, רחוב יל"ג, פרץ 32 קומה 8.
3. ההצעות יש להכניס לתיבת ההצעות בחדר 321 בהיכל העיריה. לאחר השלשה ערבות בנק —5,000 ל"י.
4. המועד האחרון להגשת הצעות — שעה 12.00 ביום ה־6.7.1972.
5. אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

משה פלימן — ראש העיריה

עירית ירושלים

מכרז מס׳ מס/48/72

עירית ירושלים מכריזה בזה על קבלת הצעות מספקים עבור: אספקת 1 מליון שקיות פוליאתילן גדולות לאיסוף אשפה ביתית בהתאם למפרט הטכני.

פרטים והטופס לגבי הצעות אפשר לקבל במשרדי אספקאות העיריה, ברחוב אריסטובולוס מס׳ 1, החל מיום שישי, י"א בתמוז תשל"ב (23.6.72).

את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במזכירות הכללית חדר מס׳ 317, בבית העיריה, רחוב יפו מס׳ 22, ביום שישי, ג׳ באב תשל"ב (14.7.72), עד שעה 12.00 בצהרים.

את ההצעות יש להגיש בשני העתקים.

על מגיש ההצעה לצרף להצעתו במעטפה נפרדת ערבות בנקאית להבטחת של אריכתה ותחושה, או צ'יק בנקאי בסכום של —5,000 ל"י. המחאות פרטיות או שטרות לבנק לא יתקבלו כערבות.

אי מילוי תנאי זה ישחרר את העיריה מלדון בהצעה.

הרשות בידי העיריה לקבל את ההצעה כולה או בחלקה, ואין היא מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

המנהל הכללי

ירושלים, ח׳ בתמוז תשל"ב, 20.6.72

המשרד להסברה
עירך היא ביתך שמור על נקיונה

אופנת שוד הבנקים

מאת אבי ולנטין

העולם התחתון גילה שניתן לשדוד בנקים בקלות־יחסית

...מיליון ל״י נשדדו מ־13 בנ־... באזור תל־אביב בששת החוד־... הראשונים לשנת 1972 — ...ל פי עשרים לעומת 1969 ב... שני בנקים והשלל היה ...ף ל״י. בכל 1971 היו 15 מקרי ...בנקים (אחד סופל) והסכום ש־... — 637 אלף ל״י. חלק מהשלל ...לאחר השוד.

...בנקים הפך לדבר שבאופנה. ...הוכחה טובה לכך יותר מאשר ...שדידות של החודש האחרון. ...א היה די במקרי השוד ת״רבי־... הרי נוסף לנו החודש מקרה ...דפן — המרימה הטלפונית ב־... הוציאו אלמונים 140 אלף ...סניפי בנק לאומי בתל־אביב. ...בנקים הוא אופנה שלא תח־... הר מעולם הפשע בישראל. זו ...של קרימינולוגים באוניבר־... תל־אביב. ד״ר מנחם אמיר ...בהקשר זה כי ״ישנה הסלמה. ...לצפות לרציחה בגלל שדידות ...קל יותר לחווה התרפה ב־... של השודדים להתכתן ולב־... ידות גרעות יותר, אשר ב־... לא יהססו לפגוע באנשים ...הנשיים להבל בהצלחת ...ד״.

...משנה רפאל יעקובי, ראש ...החקירות במטה מחוז תל־... גורס אחרת: ״אין כאן גילוי־... פעה כ״זהדה. בכל תחומי ה־... ישנם גלים — עליות וירי־... איני מבעיט מהומרת הבעיה. ...לחמת ששה הימים גדל מספר ...השוד המזוין. אחת הסיבות ...בכמות הגדולה של נשק ה־... בלא ריסוי״.

ניגוד אינטרסים

...שודדים בנקים? ...העולם התחתון גילו מזמן, ...קלות־יחסית ניתן לשדוד בנק. ...שנמשך דקות אחדות מהרגע ...נכנסים לבנק ומאיימים ב־... ועד ליציאתם את דלת הכני־... עשרות אלפי ל״י. הקלות ה־... הממון הרב המרוכז במקום ...ם פיתוי שהלך והתחזק כאשר ...הסיכויים להצליח בשדידת ...ות יהלומים ותחנות־דלק בגלל ...אמצעי הבטחון.

...להה בשוד בנקים מצודדת ...נשי העולם התחתון למבצעים ... אולם לעובדה זאת כשלונות ...מאשר כמושכים כרתיעים ...זה קצרה בלבד. לאחר זמן שוב ...גל של שדידות את הבנקים. ...קים אינם ערוכים להכשיל ב־... יעילה שודדים מזוינים. בעי־... גלל הייעוד המיוחד של הבנק ...ירות ללקוחות — אין הוא יכול ...לעמוד מבוצרה שתמבע הדי־... שודדים מזויינים.

...ין זה קיים ניגוד אינטרסים בין המשטרה והבנקים. המש־... דורשת הנהגת מספר סידורי ...הבנקים טוענים שאלה יכ־... על מהלך העבודה התקין ה־... הטוב ללקוחות שבו אינם רו־... לפגוע.

...קים להשהיית השודדים

...ניצב דורון, ראש מחלקת ...ומבצעים במטה מחוז תל־אביב ...את דרישות המשטרה: ״ב־... מהסיכויים שלנו להגיע למקום ...בזמן הביצוע קטנים. אנו חיי־... לפתח אמצעים להשהות את ה־... ים. לשם כך אנחנו דורשים ...נקים התקנת מנעולים שאינם ...שים שהיה מידית של הכס־... כל שודד שיאיים על פקיד ה־... כדי שיפתח בפניו את הכס־... ידע, כי יעברו דקות ארוכות ...הכספת תפתח. נוסף לכך די־... המשטרה להתקנת תא בטחון ל־... הנמצא ליד הכספת. תא זה ...ר לאיש אחד להיות בטוח לת־... מפני השודדים. הוא יוכל ...בקור רוח ולהפעיל את מע־... האזעקה. בניית תא כזה איננה ...על 10 אלפים ל״י לכל סניף ...אולם אנשי הבנקים טוענים, ...גם יכולים להרשות לעצמם ...והם מעונים למקומות מבוצ־... ידם מעונים להקטין את יעי־... הפקידים במצב השורר בענף

הבנקים בו התחרות גדולה. לכן יש לרכז את המאמץ בלכידת השודדים בשלב הנסיגה מהבנק. לשם כך יש צורך במערכת דיווח מהירה, בתכ־ניות אופרטיביות להפעלת כחות המשטרה לתפיסת שודדים ואפשרות להגיע מהר ככל האפשר למקום ה־שוד.

היום קיימים ליקויים באפשרויות הדיווח. בזמן שוד לא ניתן לדווח מהבנק בטלפון, אלא רק מבנין סמוך. לאזרחים רבים היו תלונות על המשטרה כיוון שלא נענו במהי־רות, כאשר בקשו להתריע למוקד על שוד.

תכניות אופרטיביות קשה להכין ליותר ממאתים בנקים באזור תל־אביב. אולם בהקשר זה אומר ני־צב־משנה יעקובי: ״יש לנו תכ־ניות לפעולות מידיות כדי לתפוס שודדים. ההצלחה תלויה במהירות קבלת ההודעה, במקריות הימצאות ניידות בסביבה, ובמצב התנועה ב־דרכי הגישה. קיים מערך סגירת צי־רים וחסימות למקרי שוד״.

לחברת מוטורולה ישראל יש תשו־בה לשאלות אלה. מהנדסי החברה בארץ פיתחו מערכת כוללת לקבלת אזעקות ממקומות בהם יתכנו מק־רים של פריצה או שוד. מערכת כזאת פועלת כבר במתקני משרד־הבטחון, משרד התקשורת, חברת ה־חשמל ומקורות.

המערכת, שמחירה ״שווה לכל נפש״, מאפשרת דיווח אזעקה מה־בנקים אל המוקד בצורה ידנית או אוטומטית באופן שלא יורגש על־ידי השודדים. האזעקה יכולה להת־בצע באמצעות אלחוט או קו ישיר — גם הקו הרגיל של הבנק שאינו מצריך חיוג.

המערכת בנויה משלושה חלקים עיקריים. תחנות קצה — מכשירים המותקנים בבנקים ומהם יוצא אות האזעקה; תחנות משנה המותקנות במרכזיות טלפונים ואליהן מחוברים מספר בנקים באיזור מסוים ומרכז בקרה המצויד במחשב — במוקד המשטרה.

בעזרת המחשב אפשר להכין תכ־ניות פעולה אופרטיביות לכל 200 הבנקים באזור תל־אביב. כאשר איש הבנק הנשדד יפעיל את האזעקה יתקבל מיד על מסך המחשב במוקד שם הבנק הנשדד וכתובתו המדוי־קת. ניתן גם להפעיל את המחשב כך שיתן הוראות מתאימות למפעיל בדקות הפתח הראשונות, מיד עם התקבל ההודעה על השוד.

הוראות אלה יכולות להיות לדוג־מא: ״קרא לניידת 13 לחסום ציר רחוב הסייסים...״. כמו כן מסוגל ה־מחשב להציג מפה מודרנית של הא־זור עם דרכי הגישה והתשובות ותנאי השטח בכבישים, כדי שאנשי המו־קד יוכלו באיזה צירים לרדוף אח־רי השודדים. יעילות המערכת תלו־יה ביכולת המחשבה של מפעיליה והיא מאפשרת ניתוח דרכי פעולה ו־אמצעי־עזר לתפיסת השודדים.

נודע כי מערכת כזו, מתוצרת שוויץ, נמצאת בשלבי התקנה. ה־ציוד עבורה נקנה על־ידי משרד ה־תקשורת ותוך מספר חודשים יהיו מחוברים סניפי הבנקים המלכשות באזור במערכת האזעקה המשוכללת, שיופעל בה גם מחשב עם תכניות אופרטיביות. בשלב ראשון יהיו ב־מערכת 400 מנויים כאשר קיימת אפשרות להגדיל את המספר עד ל־600.

נצ״מ רפאל יעקובי

קריטריונים לבטחון

את אמצעי הבטיחות הקיימים ב־סניפי הבנקים אין טעם לפרט, כי המידע עלול לשמש את האנשים הלא נכונים. אולם יש לציין, כי ועדה משותפת למטה הארצי של ה־משטרה, לבנקים, למשרד התקשורת ולבנק ישראל — הוועדה לבטחון הבנקים — פועלת כבר שנה וחצי בחיפוש אחרי קריטריונים לבטחון בבנקים.

הוועדה שהוקמה בזמנו בגלל התג־ברות גל מעשי שוד הבנקים כבר סיכמה מה יהיו הקריטריונים לקב־לת רשיון לפתיחת סניף בנק במקום חדש. עתה פועלת הוועדה בחיפוש פתרונות מתאימים לבנקים הקיימים.

יו״ר הועדה מטעם בנק ישראל מר יצחק מאוב אמר, כי הועדה מח־פשת דרכים טכנולוגיות כדי להפוך את שוד הבנקים לדבר בלתי־משת־לם. בועדה חברים קציני הבטחון של הבנקים, שני קציני משטרה, מוכ״ל בנק ישראל וקצין הבטחון של הבנק ואיש משרד התקשורת.

מצד הבנקים קיימת נכונות להש־קיע סכומי כסף גדולים כדי להג־יע לאמצעי בטחון יעילים. כמובן שלא ניתן לקבל נתונים מדויקים על סכומים אלה. קצין הבטחון של בנק לאומי, משה הראל, אמר בהקשר זה, כי ״הבנק מוכן להשקיע סכומים גדולים אולם הלחימה הממשית ב־שודדים חייבת להיעשות על־ידי ה־שלטונות. בגלל ריבוי המקרים בזמן האחרון צריך ליישם אמצעי רתיעה ומארבים, שיביאו לתפיסת השוד־דים בביצוע או בשלבי הנסיגה.

אנשי המשטרה מפעילים גם סיד־רים למניעת מקרי שוד. ניצב־מש־נה יעקובי גילה, כי היו מקרים בהם היתה למשטרה ידיעה, כי צפוי שוד והוא נמנע על־ידי משמר משטרתי שהרתיע את השודדים שתכננו אותו.

ניצב־משנה יעקובי אמר, כי ״30 אחוז ממקרי השוד בשנה האחרונה פוענחו וזה הישג טובי״. הוא הוסיף, כי ישנם מקרים בהם ידוע למשטרה מי ביצע את השוד אולם בגלל חו־סר ראיות הם לא מובאים לדין.

הכסף הנשדד מהבנקים מבוטח ב־חברה הבריטית הגדולה ״לוידס״. כל בנק מקיים הסכם ביטוח נפרד בהת־אם לשיקולים הכספיים שלו. כמובן שבגלל ריבוי מקרי השוד גדלה גם פרמיית הביטוח והבנקים נאלצים לשלם יותר, אולם כאשר מתבצע שוד והכסף לא נמצא לא יוצא הבנק בהפסד.

השבוע זקפה לזכותה המשטרה הי־שג חשוב: תפיסת שודדי בנק די־סקונט ברמת־גן מיד לאחר השוד. אולם לדעת מומחים לא תביא הפצ־לחה לביעור הנגע. לדעתם ימשיכו השודדים לשדוד. ההצלחה של ה־משטרה והבנקים תלויה בצעדים רבים, יקרים וממושכים, שחייבים להתחיל בביצועם במהירות.

שעות עבודתו של פרופסור

מאת ד״ר ארנון שני

אין הוראה אקדמית ללא מחקר, עדכון והשתלמות

כותב המאמר הוא ראש ה־מחלקה לכימיה באוניברסיטת הנגב.

״95.000 ל״י בשנה על 6 שעות הוראה בשבוע״, כותרת זו שניתנה ב״הארץ״ 13.6 על ידיעה בדבר שכר פרופסורים באוניברסיטות, היא הצ־גת דברים המסלפת מציאות, הוטאת לאמת ומעוותת דמותם של אנשי ה־סגל האקדמי בארץ בפרט, ובעולם כולו בכלל. כנגד מגמה זו נכתבים הדברים הבאים.

המגדיר עבודה של 6 שעות שבו־עיות של איש סגל במוסד אקדמי כמשרה שלמה אינו יודע במה הוא שח (איני מתיחס לעבודה נוספת, מעבר למשרה שלמה, הקיימת במק־צועות מסוימים, כאשר במקרה ה־מסוים נחשבים חלקי משרת הוראה באופן כזה לצרכי חשוב משכורת ומס הכנסה).

מה תפקידו של איש סגל במוסד אקדמי? ראשית עלינו להגדיר, כי איש הסגל הנו מורה וחוקר. הוראה באוניברסיטה שונה תכלית שינוי מ־זו המוכרת לנו מהתיכון מעצם ה־עובדה שהליה לפסוק — פרט למס־פר מצומצם של מקצועות יסוד — בחידושים ובשינויים החלים כל ה־עת במדע. מורה המתמסר לעבודתו (הכלל הוא כזה) משקיע מספר רב של שעות הכנה לקראת הרצאה, בממוצע 2—3 שעות הכנה לשעת הרצאה אחת (בקורסים הניתנים ב־פעם הראשונה או בקורסים לתלמי־די מוסמכים יש המורה מקדיש 6—8 שעות הכנה לשעת הרצאה אחת). החריג הוא מספר שעות הכנה קטן יותר.

ואל ישכנו, כי הקורס חוזר על עצמו במשך שנים. ראשית, משום העובדה כי מורים מתחלפים בקור־סים השונים; שנית, משום החידו־שים הרבים בנושא עם שינויים ב־ספרי הלימוד, עם השינויים בנושאי הקורסים המוצעים לתלמידים, עם המחייבים מכשירים ושיטות חדישות ה־מחייבים שינוי נסיונות במעבדה ו־תכנון נסיונות חדשים. המורה מקדיש זמן רב ויקר לנושא ההוראה. אם זהו המצב במדעי ה־טבע והטכנולוגיה, אין ספק שגם ב־מדעי הרוח והחברה תופשים הדב־רים הנ״ל, בעיקר עם ריבוי ספרי הלימוד ושינוי שיטות ההוראה.

ידוע, כי ההוראה באוניברסיטה נתונה לבקורת הסטודנטים, שאינם חוסכים שבטם. דירוג המורים לפי טיב ההוראה ושאלוני הבקורת הני־תנים לתלמידים בסוף כל קורס הם גורם מדרבן מאין כמוהו לשיפור ההוראה ולתיקון שגיאות. המורה ב־אוניברסיטה חשוף לבקורת חריפה ביותר, דבר הנותן אותותיו בזמן אר־תו מקדיש המורה לנשא ההוראה (ושוב, אין ללמוד מהחריגים, שאי־גם נוהגים כך, על הכלל). לכן, אם אומרים שמשרת הוראה באוניברסי־טה היא 6—8 שעות בשבוע, המוד־בר הוא כ־10—15 שעות עבודה סביב הנושא, בממוצע. הענין הוא שחלק ניכר משעות אלה מקדיש ה־מורה בביתו, דבר שאינו נראה לעין וכאילו אין להביאו בחשבון?

אולם זהו רק חלקו הראשון של סיפור ההוראה. אנו מדריכים ומפת־חים תלמידי מחקר, המבצעים עבו־דת מחקר לתואר גבוה. המנחה, כדי להדריך כראוי, חייב להיות מעודכן בנושא וכמוכן משוחח עם התלמיד במסרה לכוונו ולהדריכו במציאת ה־פתרון לבעיה הניצבת בפניו. הזמן הזה אינו מופיע, משום מה, באותן 6 שעות שבועיות של כתב ״הארץ״.

החלק החשוב לא פחות בתפקיד המורה־החוקר הוא המחקר. אם השב המורה, בעת היותו סטודנט, כי קשיי הלימודים הם רבים ביותר ובזה נב־חן ונבדק בפעם האחרונה בחייו נו־כח עד מהרה, כי טעה טעות מרה. רק עם תום הלימודים הפורמליים, עת קיבל תואר דוקטור, החלו הלי־מודים של ממש — לימוד עצמי נמ־רץ, פיתוח וקידום עצמי תוך לחץ של זמן ובקורת. רק בשלב זה החה־לה ההבחנה הגדולה וההתמודדת. במצב זה מישם החוקר הצעיר את אשר למד ורכש בכל השנים בעבודתו ו־בלימודיו היום־יומיים ומנסה כוחו להוכיח עצמו.

כדי לעמוד באתגר שליו להיות מ־עודכן בהתפתחויות ובתגליות במדע הנו מוצף בעשרות כתבי־עת המת־פרסמים אחת לשבוע, שבועיים או חודש ובהם מאות ואלפי מאמרים, מהם עליו לברור אותם העשרות ה־קשורים ישירות לעבודתו, לקראם, להבינם ולהסיק מסקנות לגבי עבו־דתו. במצב תקין חייב חוקר להק־דיש 10—15 שעות בשבוע כדי ל־עבור על הספרות המקצועית השוט־פת. שכן חוקר שאינו מתקדם ואי־נו מתפתח הופך להיות הטר־תוע־לת. הממון שהושקע בחינוכו וב־ציודו הופך להיות בזבוז. היכן ה־שעות של המוקר עצמו? הכל נע־שה למען המחקר הזמן לכך בורח ונעלם.

כדי שתהיה התמונה שלמה יש להוסיף גם את בעית המינהל ה־אקדמי. היכן נשבץ את השעות ה־רבות אותן מקדישים המורים לאר־גון ההוראה, דיון בנושאי קורסים וסילבוסים? מי דן ומחליט בקבלת תלמידים חדשים? מי מעריך תל־מידים בלימודיהם? מי בוחן? מי הוגה לתקציבי מחקר ועריכת בקר־שות לתקציבים כאלה ומעניקם מ־גורמים חוץ? בודאי שלא הסגל ה־מינהלי!

אם נסכם את כל האמור לעיל נראה, כי 6 השעות השבועיות ב־ידיעה השתמעות הנ״ל מסתכמות ל־60 שעות שבועיות (אם לא יותר). שהרי אין הגדרה אצל המורה־חוקר בין שעות עבודה ושעות שלאחר עבודה. הכל היה אחת — המחשבה, התכנון והבצוע. אם היה מיש־הו, בימינו אלה, הזקוק להגבלת ה־אחר במאי בעניין יום עבודה בן 8 שעות — הרי אלה הם אנשי האוני־ברסיטות. אולם אין חשש. איש מ־הם לא מעלה על דעתו לעשות זאת משום הענין, האתגר, המתח השאי־פה לקידום אישי הכרוכים בעבוד־תם. אם יש מקום בו פועלת היוזמה האישית באופן בולט — הרי זו ה־אוניברסיטה.

ההשתלמות הניתנת למורים־חוק־רים היא חלק מקידומם, חלק מהת־פתחותם, חלק מעבודתם. ידוע וברור, כי מפגשים בין אנשי מקצוע, כנסים וחילופי מדענים הם אמצעים בדוקים ביותר להפרית גישות חדי־שות, צמיחת רעיונות חדשים ותכ־נון מחקרים התורמים לפתרון בעיות החברה המתקדמת, המתלבטת במס־רדים ואסתות הנובעים מהפרת ה־איזון הטבעי בעולם בו אנו חיים. אם יש סיכוי שימצאו פתרונות — הרי המועמדים לעשות זאת הם אנ־שי הסגל האקדמי בעולם כו־לו.

אם נחזור לעינינו תסכמו יתברר מיד, כי העבודה הנראית לעין ב־מסגרת ההוראה הפורמלית באולם ההרצאות הנה תוצאה של מאמץ מרוכז, ממושך ומתמיד של המורה־חוקר בכל ימות השבוע, בכל ימות השנה, בכל אותן השנים בהן הנו חושב, יוזם ומבצע.

הויכוח סביב ויטמין המין

מאת אדם אקרמן
סופר ״הארץ״ בקנדה

מונטריאול

ויכוח חריף נטוש בקנדה ביחס ל־יעילותו ולחיוניותו של ויטמין E (״ויטמין המין״), הנראה כי בהדרגה גובר קולם של אלה המצדדים בהר־חבת השימוש בו כתרופה למניעתן של פגעים ומחלות. מלבד היותו ידוע כמסדיר פעילות אברי המין באשה, נתפרסם הויטמין כחומר המונע מח־לות לב, דלקות בכליות וכתרופה בדוקה לכוויות, הפרעות בבלוטות ...ובמערכת ההורשה.

הויטמין לא זכה להכרה רשמית כיעיל למניעת מחלות לב, אך פרו־בית רופאי הלב הקנדים החלו לרשום אותו לחוליהם מתוך ההנחה שאם לא יועיל — לא יזיק. 25 שנה ניהלה התאחדות הרופאים הקנדים מאבק רצוף נגד שני רופאים מקומיים, האחים אבן ולפרד שוט, שהקימו את המכון לחקר ויטמין E בעיר לונדון שבמחוז אונטריו — בנימוק שאין לויטמין שום סגולות מיוחדות וכי לא הוכח מבחינה מדעית שהוא מסוגל לסייע לחולי לב. כעת עקב התרחבות השימוש בו, החליטה הת־אחדות הרופאים לערוך מחקר חדש בדבר ערכו הרפואי של הויטמין ול־שקול מחדש את עמדתה.

האחים שוט גורסים שלוא השי־מוש בויטמין E היה נפוץ יותר, היה נמנע חלק גדול ממקרי המוות הרבים בקנדה משבץ־לב (כ־66% ממקרי המוות בקנדה הם כתוצאה ממחלות לב) כן היה נמנע מספר רב של המ־לות בחודשי הריון ראשונים (האחים מצאו בנסיונותיהם כי השימוש בוי־טמין מגדיל סיכויי הלידה הנורמ־לית). לספקנים המקשים כיצד וי־טמין יכול להיות יעיל באותה המי־דה נגד מחלות שאין כל קשר ביניהן — משיבים האחים שוט שויטמין E מקטין את צריכת החמצן על ידי רקמות הגוף השונות בכל מקרה שאספקת חמצן בלתי מספקת היא הגורם הראשוני או המשני למחלה מסוימת — ויטמין E הוא תרופה יעילה.

הגברת הפריון

מחקרים מקיפים שערכו שני האחים בשנותיים האחרונות הוכיחו שאמנם ויטמין E מעכב במקרים רבים את התפתחותה של מחלת לב ומגביר את הפריון אצל הגבר והאשה. לקוחו־תיהם העיקריים של האחים שוט הם אנשי עסקים ומסחר שלפי סטטיסטי־קות קנדיות נוטים לפתח מחלות לב, אך לאחרונה פנו לויטמין אנשי ציבור רבים, חברי פרלמנט, אמנים וספו־רים.

נראה כי אם תימשך התנופה בה נמצא השימוש בויטמין E בקנדה, הוא יהפך כאן לתרופה מרכזית ב־שנות ה־1970. במסיבות בית, בעיתו־נים וברדיו ממשיך להתנהל הויכוח ביחס ל״תרופת הפלאי״ והוא יורש את מקום הויכוח על הגלולות למניעת הריון. האחים שוט מאמינים כי לא יחלוף זמן רב וויטמין E יהפך פו־פולרי ברחבי העולם ודוגמת הפניצי־לין והאינסולין. מכירות ויטמין E עלו בקנדה ב־40% בשנה האחרו־נה והם יקבל הכרה רשמית מהתאח־דות הרופאים המקומית — יש לו כל הסיכויים ליהפך כאן לתרופה מקו־בלת דוגמת האספירין.

מוסד ביאליק • ירושלים

יצא לאור ונמסר לחלוקה בין החותמים

הכרך השישי של

האנציקלופדיה המקראית

ערכים עבד — צרתן

בין הערכים המרכזיים: עבדות, עבודת אדמה, עברים, עזרא, עילם, עמון, ערב, עתיד, פיניקיה, פלשתים, פקודות, פרס, צבא, צדק, צידון, ציד ועוד.

בהזמנות נא לפנות אל מוסד ביאליק, מדור ההפצה, ת.ד. 92, י־ם

הופיעו מהדורות חדשות

מיכאל שלי
מאת עמוס עוז
(מהדורה שישית)

הספר המשוגע
מאת חיים גורי
(מהדורה שלישית)

אגף הסרטן
מאת אלכסנדר סולז׳ניצין
(מהדורה רביעית)

הוצאת עם עובד,
רח׳ מזא״ה 22 ת״א

הוצאת מערכות — צבא הגנה לישראל

הופיע

ציפור קרב־לילה בוויאטנאם

מאת בריגדיר־גנרל ס.ל.א. מרשל

תיאור קרב קצר, בן שעה אחת בערך, אך אחד הדר־מטיים ביותר בקרבות ויאט־נאם.

המחבר מספר כאן את פר־שת־הקרב מנקודת מבטם של החיילים הקצינים ש־לחמו מלחמת מעטים־מול־רבים זו.

סיפור מאלף ביותר על הת־נהגות אנשים תחת אש.

מחיר 7.50 ל״י

להשיג בחנויות ספרים, שקים ובבית ההוצאה

משרד הבטחון — ההוצאה לאור

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

קונצרט מיוחד

יורי אהרונוביץ - מנצח
(עולה חדש מבריה״מ)

מינדרו כץ - פסנתר

התכנית: גרמרי מוטל — מוסיקה לבאלט
בטהובן — קונצרט לפסנתר מס׳ 5 (״הקיסרי״)
צ׳ייקובסקי — סימפוניה מס׳ 5

תל־אביב — היכל התרבות, מוצ״ש 24 ביוני, בשעה 8.30 בערב
בית שאן — יום ראשון 25 ביוני, בשעה 8.30 בערב

כרטיסים בקופת היכל התרבות, במשרד אוניון ובקופה בערב הקונצרט
הנחה למנויים לפי תלוש 113

הסתדרות מדיצינית הדסה ירושלים | משרד העבודה אגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית

קורס לסייעות ברפואת שיניים

נמשכת ההרשמה למחזור ג׳

הקורס יתקיים בבית הספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה ירושלים.

משך הקורס שנה אקדמית.

למסיימות הקורס תוענק תעודה על ידי הסתדרות מדיצינית הדסה, משרד הבריאות ומשרד העבודה.

מועמדות, בעלות השכלה של י״א כיתות, המעוניינות להתקבל, תפנינה למז־כירות הקורס בבית הספר לרפואת שיניים ע״ר כרם, ירושלים.

השבוע

יופיע הכרך השני של

חיי מיכלאנג׳לו

מאת אירווינג סטון

הספר אשר היה במשך שנים רב מכר בעולם כולו.

מגילת חייו ואהבותיו של אחד מגדולי האמנים שידע העולם.

הוצאת עם עובד
רח׳ מזא״ה 22 ת״א

אבד גור

פרווה חלקה שחורה, אזנים ארוכות, רצועת צואר חבלה

בהרצליה פתוח, טלפון 930754

אוניברסיטת בר־אילן

המחלקה לכימיה

הציבור מוזמן להרצאת אורח של פרופסור י. י. לגובסקי, מאוניברסיטת טקסס, ארצות הברית על הנושא: —

"Impact of Computer Based Techniques on Teaching Chemistry"

ההרצאה תתקיים אי״ה ביום רביעי, ס״ו בתמוז תשל״ב 28.6.72 בשעה 3.00 אחה״צ באודיטוריום שבבנין המנהלה בקרית האוניברסיטה

מס הכנסה

הטל את המשימה של הצגת המאזן על בלוק, אשר אינו נרתע מכל קושי ומגן בדבקות על כל זכויותיך החוקיות להנחות ולהקלות מקסימליות. בבלוק ימלאו עבורך טפסי מס הכנסה, יענו לך בנושאי המס, תושבי שכר, ויכוחים וכו׳.

החל מ־ **25** ל״י

ערבות: אם במסיבות הבנה מדויקת של כל הדיוח מס הכנסה, אם שמש הזמנה לך קנס או ריבית — נשלם אותם עבורך.

ה.א.ר. בלוק

שתי משרדים מתוכם בשלם, עם יותר מ־6000 משרדים.

ירושלים: הנביאים 30, מיקוד 95141
תל־אביב: כבר מלכי ישראל 3, מיקוד 64163, טל׳ 236955
חיפה: הרצל 8, מיקוד 33502, טל׳ 640871

בימי השבוע 9—2, 4—7, יום ו׳ 9—1

אין צורך בקביעת ראיון

הנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
ועדת המכירים הכוללנית — אזור ת״א

מכרז מכירות מס׳ 29/72 ת״א מכוניות

הנהלת הסוכנות היהודית לא״י (להלן ״הסוכנות״), מזמינה בזאת הצעות מטעם המעונינים לקנות ממנה את הרכב המפורט להלן:

2 מכוניות נוסעים מאוס הקסמאל
2 מכוניות נוסעים ביס
2 מכוניות נוסעים מטיישו סוסיטא
5 מכוניות מסחריות פגורות סוסיטא, רנו, הוליס
1 מכונית טנדר סוסיטא
1 מכונית טנדר וויליס
1 מכונית טנדר קבינה כפולה פורד
1 מכונית טנדר דודג׳ 260

את הרכב המוצע אפשר לראות במוסך הסוכנות בצריפין החל מיום א׳ 25.6.72 ועד יום ד׳ 5.7.72 בין השעות 08.00—13.00.

על כל מציע יהיה למלא את אותם התנאים שנקבעו על ידי הסוכנות לגבי מכרז זה. את תנאי המכרז וטופסי ההצעה לגבי המכרז אפשר לקבל החל מיום 25.6.72 במוסך הנ״ל, וכן במשרדי הסוכנות בתל־אביב, רחוב קפלן 17, חדר 436 וחדר 124.

התאריך האחרון להגשת ההצעות הוא יום ד׳ 6.7.72 שעה 12.00, לתיבת המכרזים הנמצאת בכתובת הנ״ל, בחדר 436.

אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני־נגב

אם אתה

— בוגר 11 שנות לימוד
— בעל כושר בריאות תקין
— מוכן ללמוד מקצוע מענין המבטיח אפשרויות קידום טובים
— רוצה להצטרף לצוותי עבודה צעירים ודינאמיים

אנו נשמח לקבל אותך לקורס

פקחי בטיחות קרינה

שייפתח בקרוב במוסדנו ויימשך כארבעה חודשים במסלול יום.

— למועמדים שייבחרו תשולם משכורת במשך הלימודים ותינתן השתתפות בשכר דירה.
— תעודת גמר הקורס מקנה לבעליה הזכות להשתתף בקורסים מתקדמים יותר לקראת התואר ״טכנאי גרעין״.

המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים למדור קבלת עובדים, ת״ד 9001 באר־שבע ויוזמנו לראיון אישי.

מנצח **זובין מהטה**

ג׳ון ויקרס טנור • **איבון מינטון** מצו סופרנו

שמשון ודלילה מאת סן סאנס

בימוי: קרלו מאסטריני | עיצוב במה: ארנון אדר

חזיון אופראי ענק
במסגרת
הפסטיבל הישראלי

עם

ג׳ון ויקרס — שמשון
איבון מינטון — דלילה
נורמן ביילי — הכהן הגדול
בוריס כרמלי — העברי הזקן
ווילי הפרנס — אבימלך
טיבון הרדן, בנו שוורץ — פלישתים

150 אנשי מקהלה — בהדרכת יוסף פרידלנד
50 רקדני באלט — בהדרכת ליה שוברט
100 סטטיסטים

הצגת גאלה

קיסריה — האמפיתיאטרון הרומי יום ראשון, 16 ביולי 1972, בשעה 8.30 בערב.

כרטיסים ניתן להשיג:

תל־אביב — קופת התזמורת, היכל התרבות בשעות 10—13, 16—18.

להצגה שתיערך ביום שלישי, 18 ביולי 1972 תחל מכירת הכרטיסים ביום ראשון, 25.6.72.

כרטיסים ניתן להשיג:

חיפה — משרדי התזמורת, בית הקרנות. • ירושלים — משרד כהנא.

תל־אביב — קופת התזמורת היכל התרבות (יימכרו כרטיסים גם לתאריך 22.7.72)

התבורה מובטחת ע״י אגד תורס — הנחה למנויים לפי תלוש 117.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

יעקב הורוביץ

ג. שופמן ז"ל*

על דעת צבור הסופרים עומד אני וקורא מעומקא דליבא: נפלה עטרת ראשנו! נלקח מאתנו האחרון מבין אבות ספרותנו החדשה, אחד מכבירי אבני יסודותיה ומעצבי דמות תבניתה, קובע הלכות ומכוון נתיבותיה בדורו ולדורות שלאחריו. בשיבה טובה, בגיל צ"ב, הלך מאתנו, נפרץ ע"י רבים, עטור הילה של תהילה ספרותית קבועה ועומדת.

אך לא כך היה בראשית דרכו. זכור לי המורה העברי שלנו, נותן לשיעורים אך־לבו־טובים, ואני אז נער העוקב אחריו בהתגנב ומציץ בו ביראת־כבוד רבתי בחוצות וינה של אוסטריה. דמותו בעיני לי אז איך־שהוא אפורה, כבשתולית להתמזג עם הרקע, תלושה שלא להתבלט — כאילו מבקשה לרמוז: לא הפרט עיקר, אלא הסביבה כולה, התחזית האנושית הכללית, הפנורמה של האדם באשר הוא אדם. אכן, אלי ואל בני־גילי חניכי־הנכר, הגיעה או אי־שהוא הידיעה על סופר עברי השוהה בקרבתנו — כמה מצד ליף זוהר בעתולי היה אז הכם הכינוי „סופר" לבני הנעורים! אך לא כך להוריהם למבוגריהם הוותיקים. אמנם ידעו היה שתורתו ברורה בדוקה ומשנתו סדורה — אך הסופר? על מי ועל מה הוא כותב? על פושעים, בריונים, קלגסים, מהגרים, יושבי־קרנות, מבלי־עולם, נפקוה, כשרוגות, אסירים, המהונים, בעלי־יבום, מתאבדים... רובם אם לא כולם משפל המדרגה החברתית. וכיצד ישמש אדם כמוהו גם באיצטלית של מורה?

כעבור שנים, כאשר שופמן היה שקוד לא על הוראה אלא על עריכת הקובץ „פרקי" (פא סגולה), וכן יחד עם צבי דיזנדורק על עריכת כתב־העת „גבולות", ואני הצעיר מחזור אז כאיש להתחיל לרפוי דתוף, ושבילי ספרות נעשו לי ביניך ביני בהירים יותר, שומע הייתי שוב ושוב כיצד נוהגים להצביע בהעלם אחד על שלישית המספרים פאר־דורנו: ברנר, שופמן, גנסין — ורבה התמיהה. הא כיצד? מהו בעצם המשותף? עולמות כל כך שונים, הבניה הספרותית של זה שונה בכליה מתבניתו של זה. גם הלשון — הרי הדופק הלשוני של כל אחד מהם שייך לאורלוגין תורתי ביותר אך לו בלבד. אולם בתוצאת הזמן נתברר לי — האמת, היה להם קו משותף. בני העירה היהודית הללו היו שלשתם אנטי־עיירתיים מובהקים, איש איש על פי דרכו. שלשתם פנו עורף לקיים, שלשתם כבורו כלים מקובלים, שלשתם הניחו יסודות מחודשים, זה לפי מראית „שלכה", אצל חברו היה אך „אצלי", והשלישי הגיע אף עד „שכל וכשלון". אך שלשתם גם יחד סיפקו למשמרת החדשה אחיזה כלשהי במחר ההדר — אחר שההווה העיירתי וכל ערכיו הגיע אל קו הדין של תלישות מיאשת מהמציאות הקיומית. ואולי אף אפשר לומר, כי בלעדיהם בלעדי קסם המהפכה הרוחנית והרכיה המתנצנצים, שאיך שהוא הפלו שלושה בעלי־תרשיסין אלה, לא היה פתח הנוער של אז (לפחות בחלקו) אל המערך הציוני והגשם הציוני וכל המסתעף מהם.

ועוד זאת: דרך כתיבתו המיוחדת המודגשת של שופמן — הסיפור הקצר. הלא הוא שמתבטא אף בשם שנתן לספרו הראשון — „סיפורים וציורים". הדגש הוא ב„ציורים" — הכוונה בלשון ימינו לשרטוטים או לאימפרסיות. הוא שהעלה השוואות עם סופרי לעז, בעיקר, אנטון צ'כוב ופטר אלטנברג, שמכתבי שניהם תרגם לעברית. אך דוק היטב: לא שפלו של זה כזהו של זה, לא טביעת עינו של זה כקריצתו של זה, לא תוויתו הקצאית של זה כהודעזעותו הנפשית של זה. עמוד־האש הצ'כובי כהרהוב הרוסי הדאי היה מאותות התקופה, הוא הנהיר אחריו בער בכל ירכתי התרבויות — וגם שופמן, או אולי בייחוד שופמן. לא יכול היה שלא להציץ לגן־הזהב־דבנים הזה. פרשת אלטנברג היהודי־הוינאי, היא שוב פרשה אחרת לגמרי, וכמובן במילא לא במישור דמה. אך ברור שאין כאן שום מקום לגזירות שוות — חוקיות אחרת לגמרי ולא כאן המקום לעמוד על כך, נוהגת אותותיה בגילויי־פנים אלה. צורת העיצוב החיצוני הדומה אצל זה וזה, לא תמיד היא סימן גם לקרבה רוחנית.

תחנות חייו של שופמן לא היו רבות: רוסיה הלבנה, לבוב של גליציה, וינה וגראץ של אוסטריה, ולבסוף ארץ־ישראל. ואם אמנם ניסו לייחד ההסתעפויות בדרך כתיבתו לפי התחנות האלה — האמת לצניעות דעתי היא אחרת לגמרי. יש קו קובע בכל כתיבתו, מאז סיפוריו הראשונים ועד האחרונים — הקו השופמני המובהק. מיד לפי השורות הראשונות מתבלט לך סימן־ההיכר שלו. והוא שמבהיר גם במעט או בהרבה מה שנהוה לעיל: הקו השופמני המובהק לגבי העולם, הסביבה, האדם, האשה, ה־

גרשון שופמן

בהבדות האנושית, האוות החיים, פחד החיים והמות, יצר ההתאבדות ויצר ההמשך אף־על־פי־כן. ועוד כהנה וכהנה.

ובהקשר זה: צייר־אמן היה ג. שופמן. הוא התוקה על שרטוט תגועת אנוש, המבע המיוחד, הביטוי התלום אותה הגופה או אותו מבט, שבלבד הוא ואין לו תחליף. הוהבו חותם הצמצום המירבי. הוא היה קולף את התגרעה שהספה עינו מכל קליפותיה, סרבוליה, סרבוטיה, הוא היה גולף משפחיו השונים את המבע החד משמעי שלכד מהמבונים, הוא היה נוהר את האומד הלשוני, את התיבה המילולית האחת־יחידה. באכזריות של מדען חסר־פשרות היה הותך בחיתוכי דמויותיו וחיתוכי דבורו את המליצי, המזויף, המיותר, שנשתרבבו לפי הרגשתו לטוהר תואר־הדמות או לדרך ההתבטאות. ומה שנתקבל — הרי זה ההווה, הרגע העכשוי, בלהות של עתה, דיכוי וטבח ופחדים ורהף שדי ממומשים נגד עיניו. ואלו מחר, מה שיבוא מחר, זהו כבר עניין אחר לגמרי, דומה לא שופמני מכל וכל.

אך פקיחת העין להווה, הקול הקורא „ראו הזהרתיכם", הפעמון המדליק „סכנה־סכנה" — הוא שזוכרים ויזכרו לו כל שוחרי תחייתנו הספרותית.

אנו נפרדים מהאיש ולבנו בכי — אך הסופר, מקומו קבוע פאר במסכת ספרותנו לדורי דורות.

* מן הדברים שעיקרם נאמר אחר מטתו.

שלי שפירא

„יסודות הטראגדיה" לד. קרוק

התיאוריה אותה מציגה פרופ' קרוק בספרה „יסודות הטראגדיה"*) ואותה היא מיישבת למחזות שונים, כגון „אנטיגונה" ו„קליאופטרה", „אדיפוס המלך", „בת־השוחף" ו„הדה גאבלר" מבוססת על הנחה „כי ביצירות שונות אלה ישנם אלמנטים שאפשר לקרוא להם בצדק היסודות האוניברסאליים של הטראגדיה; כי אפשר לבודד אלמנטים אלה; לכנותם בשם ולהגדירם; וכי לאחר שמצליחים להגדירם, הם עשויים לשמש כקריטריונים בעלי תוקף אוניברסאלי של הטראגדיה..." (עמ' 12). למרות ההבדלים בין היצירות, יסודות אלה הם משמעותיים, שכן הם היסודות הכרוכים ביצירה — העלילה והגיבור. מרכיבי העלילה הם בעלי חשיבות ראשונית: „לראשון אני קוראת המעשה המביש, או מעשה הזוועה The act of shame or horror ובהגדירה אותו כמעשה או סדרת מעשים (או, בכמה מחזות מודרניים הסיטואציה או המצב) המהלל בפישרין את חיזיון־הסבל המרכזי במחזה." (עמ' 16). המעשה המביש חייב להיות יצוגי, „כעשה שאדם מטבע ברייתו עלול לעשותו: כמעשה המביש את הטבע האנושי היסודי או נובע מגורלו היסודי של האדם." (עמ' 18). זהו מעשה שיש בו הכרח השפלת כבוד האדם והגמדת שיעור קומתו. המבישים שבין המעשים האלה הם מעשי „בגידה או דחייה" (עמ' 18). האלמנט האוניברסאלי השני של הטראגדיה הוא „אלמנט הסבל Suffering עצמו." (עמ' 16) היסורים הם טראגיים רק אם הם עזים ביותר, אמיתיים, שקולים כנגד המעשה המביש ומביאים „לכלל ידיעה Knowledge היינו להבנת טבעו היסודי של האדם או הגורל האנושי היסודי. הידיעה במובן זה היא, איפוא, האלמנט האוניברסאלי השלישי של הטראגדיה. אבל הידיעה אינה טראגית באמת, אלא אם כן מצביעה היא מין אישור או אישור־מחודש Affirmation or Reaffirmation לערך רוח־האדם והכדאיות של חיי האדם." (עמ' 16).

מרכיבי העלילה האלה שואבים את אחוזתם הפנימית מיקומם אל מערכת מוסרית אוביקטיבית — אנושית וטראנסצנדנטית — שבה רואה פרופ' קרוק את מרכז הווייתה של הטראגדיה. המעשה המביש נראה מביש, משום „שהוא חילולה של מערכת מוסרית, שהיא אמיתית באופן אוניברסאלי ומחייבת באופן מוחלט." הסבל הוא הכרחי, משום שהוא „גורם־כפרה". הידיעה „מראה לנו את ההכרח שבסבל, היא נרכשת לנו שבסבלים עמו, ועל־ידי השלכתנו עם ההכרח שבסבל, אנו מאשרים מחדש את עליונותו של הסדר המוסרי האוניברסאלי." (עמ' 23). בדינאמיקה אחית ברורה זו מותנה אפקט הקאתארסיס: „איזה מין יצור הוא האדם — אנו קוראים בקול — שאף־על־פי שהוא הלך ושלום, יש בכוחו לאשר שוב ושוב ולהחזיר לקדמותו, באכזבות סבלו וידיעתו, את הסדר המוסרי הנבהי, לאחר שהוא מופר על־ידי המעשים המבישים או מעשי־הזוועה שהוא עלול תמיד לעשותם." (עמ' 23—24). הגיבור הטראגי משועבד לעלילה. אין הוא חייב להיות עושה המעשה המביש. אין זה הכרחי שהוא ירכוש את הידיעה או שהאישור הסופי יהיה מושם בפיו. „רק את חזיון הסבל המרכזי עצמו... חייב הוא להמחיש" (עמ' 30).

בנתינת אפשרויות אלה מגשרת קרוק בין המחזות השקספיריים והמודרניים — שבהם התפתחות הגיבור והגעתו לידיעה או להכרה עצמית היא הסכימה שכיחה — ובין הטראגדיה היוונית „הבלתי־אישית", שבה לעיתים קרובות נעדרת התפתחות זו. הגיבור הטראגי חייב להיות בעל מימד אנושי („יצוגי") ותכונות מיוחדות. הבולטת ביניהן היא אומץ־לב „במידה מירבית, מוחלטת": „יכולת לעמוד, ללא התחמקות והשתמטות, בפני הכאב והאימה שבחיי האדם כמות שהם מופיעים בסיטואציה הקיצונית שלו עצמו..." (עמ' 43). חייבת, כברכן, להיות בו אצילות, המנוגדת לקטנוניות ולהמוניות, גדל־נפש ואולי אף גדולה חברתית. תכונות אלה משתלבות בדרישות הסכימה האחרות, שכן הן משפיעות על אפקט הקאתארסיס. גיבור המוצג בפרספקטיבה אירונית, כשווה או כנחות מאנושות בינונית וממוצעת, אין בו כדי לעורר את רגשות החמלה והאימה. רגשות אלה מתעוררים על־ידי נפילתו וסבלו של גיבור, שיש בידיו „כל אוצרות הכוח", וחזונות האפשרויות „להגיע לאושר במימדים אדירים" (עמ' 57). השתתפותנו בהווית הטראגית, סבורה פרופ' קרוק, היא בלתי־אישית ועקיפה: „אם דבר כזה יכול לקרות אפילו לו, הוא יכול לקרות גם לי; ולא משום שאני כה דומה לו, אלא משום שאני כה שונה ממנו — משום שלא נתברכתי אף באחד מכל יתרונותיו, משום שאין לי אף אחת מגדולותיו לעמוד בפני אימי גורל־האדם ולכן אני חשוף חשיפות נראה עוד יותר לכתום ההרסני." (עמ' 59) טראגדיה ב„מימד המימטי הנמוך" (כמו „הדראמה הנאטורליסטית) תהיה נדירה יותר ומוצלחת פחות מטראגדיה „במימד המימטי הגבוה".

✶

הסכימה של פרופ' קרוק, בדומה לסכימות של אריסטו ונורתרופ פריי (ובניגוד לתיאוריה של ג'ורג' סטיינר, למשל) משחררת את הטראגדיה מתלות בגורמים שמחוץ ליצירה, כמו ערכים משתנים של זמן ומקום, התפתחויות ההיסטוריות, חילופי תרבויות והשקפות־עולם. ראיית החוויה הטראגית כבלתי־אישית מבטלת את הקריטריון המצרפי, שהמחברת מכנה אותו בשם „קריטריון האמפתיה", כלומר יחסו האישי של הצופה לגיבור, כפי שהיא טוענת בצורה משכנעת ביותר: „אם נפנה כאיבסן אל שקספיר ואל המחזאים הטראגיים היוונים, ונעבור לבכות מחזות כ„המלך ליר" או „אגממנון" או „אדיפוס המלך", יהיה זה לא רק אי־רלבאנטי, אלא כטפש הצפה, לדבר על רחישת אהדה או אי־אהדה לגיבור הטראגי. דומה כי מלה זו דלה כדי לצרמת מה שמתנשא לפנינו כאן". (עמ' 210).

האלמנט האריסטוטלי הבולט ביותר בסכימה של פרופ' קרוק הוא התניית הטראגדיה בעלילה בעלת מבנה אורגאני. בשתי הסכימות חייב הגיבור להיות בעל תכונות נעלות ומשועבד לעלילה. אך בסכימה של ד. קרוק חשיבותו של הגיבור בתהליך הטראגי היא פחותה, שכן אין אפקט הקאתארסיס מותנה בתהליכים העוברים דרכו. בעוד שאריסטו מדגיש את אחוזתה ויחודה של העלילה הטראגית ביצירה, מציגה פרופ' קרוק כמבוא רק את אחוזתה של העלילה. הסכימה היא, לפיכך, רחבה מדי ומקיפה אף יצירות כמו „אנה קארנינה", „מידלמארץ'" וה„אחים קראמאזוב", שהמיון ביניהן ובין הטראגדיה השקספירית, למשל, מרפש ביותר. אף ביישומה של הסכימה, אין פרופ' קרוק מתחשבת במשקלם של האלמנטים הטראגיים ביצירה ובהתייחסותם לאלמנטים שונים או זרים להווית הטראגית. ידיעה־העצמית של מאדאם ראנייבסקי ב„גן־הדובדבנים" היא רגעית ובלתי־שלמה: האישור במחזה הוא מרומז ומקוטע; בצורתו הבולטת הוא מופיע בניחומיה של אניה, שאינם משכנעים את המחזה ונראים כטובעים בקדרות פסיבית. (ואם רגע רציונותו של גאייב הוא אישור, הרי שהמושג מאבד את משמעותו). אך, לעומת זאת, הסכימה של פרופ' קרוק מוגדרת וספציפית יותר מהסכימה של פריי, התולה את קיומה של הטראגדיה בתכונות הגיבור בלבד ובנפילתו מאושר לסבל.

בפרקה על איבסן, שהוא אחד המצוינים שבספר, מצליחה פרופ' קרוק להוכיח, מתוך יישום עקבי של הסכימה, שאם כי הטראגדיה בבדיום הנאטורליסטי היא נדירה, היא בכל־זאת מצויה, וקווי־הדמיון בין טראגדיה זו לבין הטראגדיה השקספירית אינם שוליים או מקריים, אלא מהותיים. המחזה הנאטורליסטי אמנם מעמיד מכשולים עצומים. במבנה העלילה חל שינוי ניכר: „אנו מבחינים במיבוכו הגדול ההולך של המעשה המביש... הוא מחולק או מפוזר על־פני סיטואציה או מצב ואינו מרוכז עוד במעשה יחיד או בסדרת מעשים יחידה". (עמ' 70). מבנה זה משקף „איבוד של בהירות מוסרית". הגיבור במחזה המודרני הוא לעיתים קרובות רגיל, המוני, חסר־ייחוד. החברה, כמו החברה במחזותיו של איבסן, היא „בורגנית־עד־בלי־די" או מתפוררת ומתנוונת, כמו במחזותיו של צ'כוב. אך למרות זאת, תוקפותה האוניברסאלית של הטראגדיה מתקיימת ב„בית־הבובות" ותוקפות זו היא מרכזית במחזה. המצב המביש הוא מצב של „בגידה ודחייה", הגבול מהמעשים המבישים

חיים קיוה: ציור (ראה עמוד 19).

בטראגדיות השקספיריות במידה ועוצמה אך לא באיכות: „זהו מצב משפיל כשלעצמו, ובו־בזמן גם יצוגי לחלוטין. שכן מבטא הוא סוג אוניברסאלי ועמוק של הרע, שאדם אחד יכול לגרום לחברו, את הצורה שלובש הרע כאשר אדם אחד (בעלה של נורה), מתוך העוורון וחוסר־הרגישות הנובעים מגאוות־השווא שלו ומאנוכיותו, מתעקש להקל בערכה של אשה, שלא בצדק, וכתוצאה מכך מבריח אותה לחיות חיים דלים להחריד". (עמ' 78). נורה, ה„אשה־ילדה קטנה הזוללת עוגיות מתוקות" (עמ' 77) אמנם נעדרת את שיעור־קומתן של גיבורות טראגיות במחזה היווני או השקספירי, אך ביכולתה לסבול ולהגיע לידיעה עצמית שלמה ומעמיקה היא מגלה אומץ וגדולה מסוימת. באישור המסיים את המחזה יש אמנם אופטימיות חגיגית, אך הוא „אישור החופש והכבוד של רוח־האדם", שכן הוא נקנה בכאב ושקול כנגד השפלה אוביקטיבית ויצוגית.

באותה מידה של עקביות חריפה מוכיחה המחברת את כשלון מחזותיו האחרונים של איבסן כטראגדיות. אי־יכולתו לאשר ערכים מתכוונת בצורה משולמת במבנה העלילה ודמות הגיבור. הדה גאבלר מוצגת בפרספקטיבה אירונית המנציחה ושקועה במרושה עצמית, שממנה אין היא משתחררת עד לסוף המחזה. המצב המביש שגורר את חזיון הסבל אינו מביש באופן אובייקטיבי שכן טסמן, למרות שהוא „משעמם ומשכבי" הוא „מוג־לב, בעל מוג נחות, מסור, וכן הלאה — (הבנות) אשר לאשה יהירה המנוכה מחות מהוה גאבלר לא היה קשה כל־כך לכבד אותו ואפילו להעריך". (עמ' 81). אם כי ניתוחה הדמות הוא מוסרני מדי, משכנעת מסקנתה הסופית של פרופ' קרוק „שהכשלה המתאבדת זהו... אינו כאשר שום דבר מלבד אשליה (רומאנטיקה זולה וילדותית, שאותה היא חושבת בטעות לאידיאל של אצילות ויופי), ולפיכך המחזה אינו טראגי באמת" (עמ' 36). נפילתו של סולנס מהמגדל מסמלת התנפצותו של אידיאל האהבה „שהיא עזה ובלתי־אנוכית גם יחד" (עמ' 92), אידיאל שהוא גדול מכפי מידותיו. איבחון הסיבות לכשלונו של איבסן ביצירת טראגדיה, הוא ספציפי אך בעל השלכות רחבות למחזה המודרני בכללו, שבו לעיתים קרובות המגע עם מערכת מוסרית הוא רופף, הססני ובלתי־עקבי, והגיבור נעדר תכונות נעלות.

אך היישום אינו שווה בכל פרקי הספר. ישנו, למשל, שימוש חופשי מדי במונח אישור (החייב, לפי הסכימה, להיות אישור שתי מערכות־מוסר: האנושית והקוסמית). טיעונה של ד. קרוק בפרקה „האנושי והקוסמי" הוא שרק קיומה של מערכת קוסמית יכול להסביר את התופעה השכיחה והמטרידה בטראגדיה של העדר Poetic Justice של חוסר־איזון משווע בין „מידת האחריות המוסרית ובין הסבל והאסון הטראגיים" (עמ' 68). כדי לתקן הפרה של הסדר הקוסמי „חייבת קורדיליה למות, אף־על־פי שהיא חפה מפשע ומהות־הרשע כבר הודבר; חייב ליר למות אף־על־פי שחטא־הגאוה שלו מורק על־ידי סבלו וכבר כיפר עשרות מונים על הפשע... חייב האמלט למות, במה שנעשה להוי־את כתאוות אכזרית ומיותרת". (עמ' 69). השאלה זו של התפיסה היוונית „הבלתי־אישית" נראית כפשטנית, כוללנית וכפויה על היצירה מבחוץ.

למרות הסתייגויות אלה, יישומה של הסכימה הוא בדרך־כלל עקבי, והנו אחד מהשגיו הגדולים של הספר. ניתוחיה של פרופ' קרוק הם תמיד בהירים ומעמיקים, ולשונה קולחת גם בניתוח „כבדות האו־ר" מהות הנדונים.

*) דורותיאה קרוק: יסודות הטראגדיה. מאנגלית: אברהם יבין. הוצאת הקיבוץ המאוחד. תשל"ב. 230 עמ'.

אהרן אמיר

צמרמורת

בְּבֹקֶר שָׁרָב אֲנִי רוֹאֶה אִשָּׁה אֲפֹרָה וּקְשִׁישָׁה הוֹלֶכֶת בָּרְחוֹב.
אִשָּׁה, כָּכָה, מְבֻגֶּרֶת. בָּרְחוֹב בְּלוּךְ בְּתֵל־אָבִיב.
אִשָּׁה אֲפֹרָה וּשְׁקֵטָה. הוֹלֶכֶת לְאַט. מִתְנַשֶּׁמֶת. נִשְׁעֶנֶת
עַל מַקֵּל. נֶעֱצֶרֶת לְיַד גֶּדֶר־בֶּטוֹן שֶׁל חָצֵר. מֵעֵבֶר לַגָּדֵר,
בְּתוֹךְ הֶחָצֵר, אֵיזֶה בֶּרֶז־הַשְׁקָאָה בַּדֶּשֶׁא. טִפּוֹת
שֶׁנִּטְּפוּ מִן הַבֶּרֶז נִקְווּ לִשְׁלוּלִית, וְחָתוּל אֶחָד,
אֲפַר־הַבַּרְבַּר וְשָׁקֵט, מְלַקְלֵק בִּצְמָאוֹ מִן הַמַּיִם.
הָאִשָּׁה הַקְּשִׁישָׁה, נִשְׁעֶנֶת עַל מַקְלָהּ, מִתְעַכֶּבֶת
לְיַד הַגָּדֵר לְהַבִּיט בֶּחָתוּל. מָרוּט וְאָפֹר וְלוֹקֵק.
מַאֲרִיכָה לְהַבִּיט בּוֹ. רֶגַע נִדְמֶה כְּאִלּוּ הִיא שָׁבָה
לִהְיוֹת יַלְדָּה, הָאִשָּׁה הָאֲפֹרָה הַקְּשִׁישָׁה. יַלְדָּה קְטַנָּה
בְּשֶׁכְּבָר־הַזְּמַנִּים, בְּשֶׁכְּבָר־הַמְּקוֹמוֹת.

דְּבָרִים רַבִּים כָּל־כָּךְ יֶשְׁנָם בַּהַבָּטָה הַזֹּאת.

שִׁכְחַת עוֹלָם־וּמְלוֹאוֹ.
זִכְרֵי עוֹלָם מָלֵא.
צִמָּאוֹן
דְּוָיָה.
חַיִּים שְׁלֵמִים.

וְהַיֵּאוּשׁ.

ד"ר אריה מנצר

„מעלות העברים" ליצחק קארדוזו

גורלו המיוחד של עמנו וההאשמות המשונות שטפלו עליו שונאיו, הולידו במרוצת הדורות ספרות אפולוגטית ענפה ועשירה 1). הזל בימי יוסף בן־מתתיהו וחיבורו „נגד אפיון", נזקקו חכמי ישראל להגן על דת ישראל, מצוותיה וחוקיה, ועל מנהגי העם, שנראו בעיני הזולת בלתי־מובנים ומוזרים. בימי־הביניים חיבר ר' יהודה הלוי את „כתב הטענה וההוכחה להגנת האמונה המבוזה", שהוא שמו העברי של „הכוזרי", אשר נכתב במקורו בערבית, ורבנים רבים יצאו, בעל־פה ובכתב, כנגד העלילות הקשות שנשמעו בשעת הוויכוחים הנערכים עם כמרים ובוכרים.

„במאה הי"ט נעשתה האפולוגטיקה היהודית לאידיאולוגיה של ההתבוללות הלאומית והדוגלים בה קיוו לזכות על־ידי כך לאמנציפאציה אזרחית וחברתית מושלמת. על רקע זה ניתן להסביר נטיות רוחניות מסויימות ביהדות אירופה המרכזית ו' את השאיפות לתיקונים בדת ובפולחן. אולם התקופה הפורייה ביותר בספרות האפולוגטית היתה המאה הי"ז, אולי כתוצאה מהתעוררות השבתאית, מהתמורות המדיניות בארצות אירופה, ובעיקר באנגליה, ומהתעצמות האינקוויזיציה הקאתולית. בימים ההם דן ר' מנשה בן ישראל בהולנד, בספרו „תשועת ישראל", בכזב המרושע שבעלילת־הדם ור' שמחה לוצאטו הקדיש את ה„מאמר על יהודי ונציה" (מוסד ביאליק, תש"י) להסברת תכונותיהם החיוביות והשליליות של בני־עמו.

כעת נתפרסם בתרגום עברי חלק מספרו הספרדי של יצחק פרנאנדו קארדוזו 3), רופא יהודי, יליד פורטוגל, שהתגורר בספרד ובאיטליה. הוא ואחיו אברהם מיכאל האנוסים שבו לחיק היהדות, אולם אברהם היה לשבתאי ומקובל קנאי, ואילו יצחק (1604—1683) כפר במשיח, היה לאיש מדע ומחבר ספרי רפואה ופילוסופיה וידידו של הסופר הספרדי הנודע לופה דה ואגה. גרץ מקדיש לקארדוזו תיאור מפורט למדי (גרץ—שפר ה', 271—274, 313—314, ציון ד' בעמ' 574) לפי הבקורות ואו, ואילו דובנוב אינו מזכירו כלל. שטיינשניידר מכיר בחבורו האומית של ספרו האפולוגטי, וג. שלום וב־אל רות מספרים בקצרה על האיש ופעולתו.

הספר שלפנינו נפתח במבואו המצויין המפורט (עמ' 7—26) של המהדיר, המגדיר את מחברו כאחד „...מן ההתנצלנים החשובים לדעיון השיבה ליהדות בין אנוסי מאדריד של אותם הימים" (עמ' 15). הוא היה רופא בחצרו של פיליפ הרביעי, וכפי הנראה גם רופא האינקוויזיציה. תפקיד זה בוודאי לא היה לרוחו, אך איפשר לו לפעמים להושיט עזרה וסעד רפואי ליהודים ולאנוסים שהתענו במרתפי האינקוויזיציה. קארדוזו שימש גם כרופא הקהילה היהודית בוורונה, היה בעל ספריה גדולה, שכללה בעיקר „ספרי האומות". בספרו „פילוסופיה חופשית" מגנה המחבר בחריפות את שבתאי צבי כשקרן ונוכל. בסוף ימיו חיבר את „מעלות העברים", על רקע דאגתו לקיום תורת ישראל בקרב האנוסים.

הספר „בא ללמד אנשים, שנתרחקו מן היהדות וחזרו אליה, את עיקריה ומצוותיה" (עמ' 19). במגמה האפולוגטית של ספרו התכוון בוודאי המחבר גם לחזק את רוח החוזרים ליהדות, ולהוכיח להם; כי שונאי ישראל נהגים לויינם בכוונה זדונית את הכוונות היהודים, מנהגיהם ודעותיהם. אשר ליחסו של קארדוזו אל הנוצרים, אומר המהדיר, כי „כל הצרות והפורענויות... אין הוא זוקפן לחשבון להם זדון והקנאות, אלא לחשבון תאוות הבצע וההתהדמות, כפי שסוברים גם מחברים אחרים של גולי ספרד וצאצאיהם" (עמ' 21). לדעת קארדוזו, „פזורת ישראל מיועדת מטעם ההשגחה העליונה לפרסם בין אומות העולם את שם האלהים ולשמש עדים לייחודו הקדוש" (עמ' 32). הוא משבח את מקדשי השם שבין היהודים, לרבות האנוסים והמתייהדים הספרדים, ומרבה בה לסיפורי מעשיהם. הוא מאמין בקיומם של עשרת השבטים שבעבר הנהר סמבטיון האגדי.

הספר אינו מקורי כלל — מחברו מסתמך הרבה על דברי קודמיו. בסוגיה זו: הוא בעל רגש דתי עמוק ותמים, ומנסה, בפשטות ובשפה מליצית, לתאר בחלקו הראשון של ספרו את מעלות העברים — ומכאן שמו — ולסתור, בחלקו השני, את העלילות שהעלילו הגויים על עמנו. במבוא מוקבעות (עמ' 22—23) מעלות העברים שבפי המחבר: הוא הו העם בחיר האלוהים; ייחודו המגובה על מוצאו, תורתו ואחדותו הפנימית; היותו נבדל מהעמים „במזון, בנשואיו, בלבושו ובמגוריו, כדי שלא ייטמע בין הגויים; מידותיהם כצדיקים, רחמנים וביישנים; ברית־המילה כקשר שבין האלוהים לעמו; השבת, שאינו יום מנוחה, אלא יום הקודש לאלוהים. „ועל כן לא צדק סנקה (ולא הוא, צ"ל קיקרו) האומר, שהיהודים הם עצלנים, משום שאינם עובדים יום אחד בשבוע". המעלה השמינית היא הנבואה, לעומת „הכישופים, האמונות התפלות ונחוש העתיד — בולת הגוים"; התשיעית, „ארץ הקודש הנבחרת מכל ארצות העולם", והעשירית — היותם עדים לאחדות האלוהים ולמשרי קדושתו. בלקט שלפנינו מתפרסמת מעלה זו בלבד (עמ' 29—39), אך ייתכן שלקורא העברי בימינו היה עניין רב יותר בתיאור המעלה הקודמת. במעלה האחרונה מובהר, בעיקרו של דבר, קידוש־השם החל במעשה דניאל ושלושת ידידיו בבבל ועד ימי האינקוויזיציה וקדושי גזירות ת"ח—ת"ט. קארדוזו מסתמך גם על דעת מחברים נוצרים, הסוברים „שהסיבה העיקרית לנדודי העברים הוא חפץ ההשגחה האלוהית להביא לאומות את ידיעת האל האחד והכרת האמונה האמיתית..." (עמ' 37) בקובעו, כי „חסד מיוחד עשה אלהים ופיזר את העברים בין כל האומות לשם עונש וכפרת עוונותיהם... אך הדבר היה לטובתם, כדי שאם נסיך אחד יגרשם, יקבלם איש אחר בחסדו..." 4) ייתכן שהתכוון לקבלת מגורשי ספרד ופורטוגל בתורכיה, באיטליה ובהולנד.

בחלקו השני של הספר; המתפרסם בלקט בשלמותו, מובאות הגבהתו של המחבר על כל אחת מעשר עלילות הגוים על היהודים. הוא מבסס את טענותיו כמעט לחלוטין על סיכום דבריהם של מחברים קודמים. לעומת העלילה של „עבודות זרות", לפי אפיון, טאקיטוס, פלוטארכוס ואחרים, מביא המחבר את תשובתו הידועה של יוסף בן מתתיהו. הוא מפריך את עלילתו של הרומאי מארטיאליס על הריח הרע הנודף, כביכול, מגופו של היהודי בטעמים מבעים, קלימאטיים והיגייניים. לדעתו „יקרה בתיבותם ופיכותהם מן ההתעמלות, כי הצניעות מרסנת ומעצבת דברים יתירים..." (עמ' 54). הוא מתקומם נגד העלילה שקיפות מולות, תורעות המיוחסות ליהודים. פרט לטרה שהוזהרה, „בפני הזמן הפחד הבאים מן הקיפוחים והרדיפות שבגלותם..." (עמ' 62). היהודים אינם מתפללים שלוש פעמים ביום לפורענות הגויים, „אדרבא הם מצווים להתפלל לשלום הגוי (ירמיהו כ"ט; תפילת שלמה בשעת חנוכת בית־המקדש). אף שליטים בימי־קדם ביקשו שהיהודים יתפללו למענם. הוא אף קובע, כי אין שום פיתוי מצד היהודים כלפי הגויים לקבל על עצמם את היהדות, הגרים באים על דעת עצמם. סיום הפרק כולו הוא פשטני, מליצי ותמים ביותר.

קארדוזו מביא הוכחות נגד העלילה של חוסר־נאמנות לנסיכים, ואת דברי טאקיטוס על היהודים הרשעים והאכזריים הוא מפריך על־ידי תיאור יחס היהדות אל הגר. הוא דוחה בשאט־נפש את ההאשמה בהרעלת הבארות, מזכיר לטובה שמם של אפיפיורים, שהעניקו זכויות ליהודים, אך לם כצלים עין מדברי אפיפיורים וקיסרים שהיו מכוונים לליבוי עלילות הדם. הוא אף אינו יודע, או מתעלם בכוונה, ממעשה פאולוס הרביעי ששורף 25 אנוסים באנקונה שבאיטליה (1556) ובמסיכונה של הנה גראציה מנדס, להגיב על כך תגובה מתאימה. הוא מציין בתמימות, כי שליטים שהתנכלו ליהודים במרוצת ההיסטוריה, באו על עונשם (עמ' 120—161), החל בפרעה במצרים ועד לימינו.

בסעיף אחר מדגיש המחבר, כי לא היהודים היו מזייפים או מתקנים את ספרי־הקודש, אלא דווקא הנוצרים המצבים של המקרא, שעשו זאת מטעמים כריסטולוגיים (ישעיהו ט', ה', י"ב, ג'; דניאל ט', כ"ו). היהודים לא תיקנו אפילו פסוקים הפוגעים בהם (ישעיהו א', ד'—י').

העלילות של חוסיפת צלמים, של חילול לחם־הקודש ויתר קודשי הנוצרים ושל שימוש בדם נוצרי לצרכים דתיים מופרכות מעיקרן. שכן תורת משה אוסרת לחלוטין עבודת אלילים, עשיית פסל ושתיית דם. תגובת המחבר על העלילה האחרונה — רצח ילדים נוצרים כדי להשתמש בדמם — היא תמציתית, מליצית מאוד ואינה מציינת שבחוזה־נגד משכנעות. חכמים יהודים ולא־יהודים (ד"ר י. ש. בלוך ופרופ' הרמן שטראק) הצליחו במאה האחרונה להוכיח במחקריהם את האיוולת ואת הרשעות שבעלילה זו.

הספר הוא תרומה מצויינת לספרות האפולוגטיקה היהודית; נחוד החיבורים היהודים, שבהם זיכו יהודי ספרד לאחר גירושם, את הספרות ההיסטורית. ההוצאה העברית מצויינת במבוא מאלף, בהערות מועילות רבות ובעריכה נאה.

1) ר' משה גידמן: „אפולוגטיקה יהודית" (גרמנית).
2) ר' י"ד אייזנשטיין: „אוצר הויכוחים", תרפ"ח.
3) י. פ. קארדוזו: „מעלות העברים", פרקים, תירגם מספרדית והוסיף מבוא והערות יוסף קפלן, סדריית „דורות", מוסד ביאליק, תשל"ב, 151 עמ'.
4) „צדקה עשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל שפיזרן לבין האומות", פסחים פ"ז, ע"ב.

אהוד בן עזר / ספרי הדורות הקודמים

פני אחי

לדהן גופל מוקרדז'י

הרוצה להכיר את הודו, ארץ הדממה הקדושה והסער הכבוש, מסורת קדומים ומרד נעורים, בנארס העתיקה וכלכותה החדישה, עבי יערות ונהם נמרים, תורת כהנים ושלוות פילים, צער כיסופים וחמדת חיים, סבל דורות ושוועת חירות — יקרא ספר זה, „פני אחי". הם לא רק פני אחיו של המחבר, לוחם לחירות ארצו, אלא פני כל אחיו, בלי הבדל דת, כת ומעמד. לא אדם רואה המחבר בפני אחיו זה, כי אם „ארץ כולה, הודו, הודו, הודו"... במלים אלה פותח המתרגם חיים הררי (1883—1940), שהיה מורה לספרות בגימנסיה „הרצליה" בתל־אביב ומחלוצי התיאטרון העברי בארץ, את הקדמתו הקצרה לספר. דהאן גופאל מוקרדז'י היה הינדוסי, יליד בנגאל, בן־יחסין, חניך ברהמנים, בעל השכלה אירופית וסופר בעל דמיון ורגש. את הספר „פני אחי" כתב בשובו אל ארץ־מולדתו, אחר שתים־עשרה שנות לימודים ונדודים בארצות אירופה ואמריקה. הספר נתפרסם באנגלית, בניו־יורק, בשנת 1924.

„לו היה עלי לבחור, בשביל לתאר את הודו, רק בצליל אחד, הרי זו אותה צעידה של רגלי האדם. מי שהוא צועד תמיד, יחף, וקובע את ריתמוס העלייה־לרגל: אבק ההויה מעוור את עינינו, וצעיפי הימים המרהב מאכובים את רוחנו, אך לבו ורגליו של כל הינדוסי מכירים את הריתמוס המאחד נשמתו עם אלוהים". (עמ' 64). מלים אלו מתארות ומביעות את פגישתו המחודשת של מוקרדז'י עם מולדתו. זוהי הודו שלאחר מלחמת־העולם הראשונה: השנים הראשונות להנהגתו של גנדהי — ספיחי הנסיון למרד בשנות מלחמת־העולם הראשונה, כאשר הגרמנים ניסו ליצור קשר עם התנועה הלאומית בהודו, כדי להמרידה נגד הבריטים. התנגשות של ישן וחדש, דממת מקדשים ורעש מכוניות, קדושים תועים מול מעמד חדש של תעשיינים מתעשרים; הניגוד והפירוד בין מזרח למערב, בין תרבות אסיה לתרבות אירופה, הסיגה הקנאה והחשד בין שני חלקי האנושות הללו, מתוך תחושת גורל שהנה־הנה קרובה לבוא מלחמה עולמית נוספת, פעם בין אסיה לאירופה.

המערביות פולשת גם לחינוכו של הדור הצעיר. „לשונם של הצעירים ההינדוסים כיום אינה פיוטית וציורית כמו שהיתה לפני שלושים שנה. מדברים הם בסגנון ריאליסטי, ממתיקים אותו בשימוש רגיל של עובדות היסטוריות. במקום אגדה באה לצייר בה רעיון, מביא הצעיר המשכיל ראיה מן ההיסטוריה. זוהי התחלה של עקירות רוחניות, שתביא כליה על דמיונו העשיר: יום יבוא — ואני עוד אראנו בחיי — ואף הינדוסי אחד לא יוציא את דעותיו בלי השתמש בסטטיסטיקה מרובות. מגפת המספרים הולכת ומתפשטת מן האחד אל משנהו". (עמ' 119). מוקרדז'י נבלם מן המערב ושואף למצוא פשר רוחני לחייו בפגישה עם מולדתו. ואולם, על כל צעד ושעל הוא פוגש בשינוי, העומד כולו בסימן הציביליזציה המערבית. הוא כואב את השינוי ומתרפק על העבר. הוא מצריך את אחותו, המבוגרת ממנו, אשר מודה ומתודה בפניו כי עכשיו לגמרי את הלשון האנגלית. מדוע? „אה, יש בה כל־כך מעט מן החכמה ומן היופי. הדבר האחרון שקראתי באנגלית היה מעשה בצלו של מת, שסיפר לבנו, כיצד נרצח הוא, אביו. והבן, נסיך צעיר, חולם תמים, הורג שוטה זקן ומשבר את לב בתו, ונלחם אחר־כן עם אחיה של זו על־יד קברה. הנסיך נופל בקרב, אך גם האח נופל מת על־ידו. יש אמנם במעשה זה קטעים נחמדים, כי הגעגוע של אדם צעיר וחמים נוגעת תמיד בלב הקורא. אבל מה התוכחה בסיפור כעין זה, שאמנו היתה רוצה כי אדענה? הייתכן, כי צלו של מת ישאף כל־כך לנקמה? וכי נאה להגיד לאמו כי לא צנועה היא, על סמך דברי־להג של רוח תועה, שהיה צריך לעלות השמימה, במקום לתעות בלילות ולהרעיל את חיי בנו בצמא אכזרי לנקם? סיפור־מעשה זה נטל ממני כל חשק לדעת אנגלית. הן יודע אתה לשון זו: האם לא טוב עשיתי, בשכחי אותה? אכן, מעשה נאה־משונה זה יש בו כדי לייאש כל אדם — ככה הצלחתי להיפטר מן הנסיך האמלט". (עמ' 121/2).

לעומת סיפור אי־ההבנה של המערב, שמספרת האחות, מביא מוקרדז'י מפי אחיו סיפור שסיפרה לו אמם בילדותו, ואשר מבטא את רוחה האמיתית של הודו:

„שמע ילדי, אשר קרה למושיקנה, זבד־ההרים נושא־הבושם. פעם אחת, לפני הרבה שנים, הביא הרוח בנחירי מושיקנה ריח בושם, הוא ריח המושק, ולא ידע מאין בא הריח, אבל הוא הלך אחריו, כהולך אחרי הקריאה של הליל קרישנה, שאיש לא יוכל לעמוד בפניה. ומושיקנה רץ מג'ונגל לג'ונגל ורודף אחרי הבושם. הבריה המסכנה רצה בלי חקך, לא אוכלת, לא שותה ולא ישנה, רצה כילד אחרי זמר, הקורא לו מכאן ועונה מעבר לבקעה, והוא עובר אל הבקעה, ושומע את הקריאה מעבר מזה. ככה גם מושיקנה. אין הוא יודע מאין באה קריאת המושק, אבל אמץ הוא ללכת אחריה דרך בקעות, יערות וגבעות, עד אשר לאחרונה הוא הולך סתם בלי מטרה, רעב, עייף, אין־אונים, ומחליק מעל ראש צור ונופל רצוץ עד מות, גוף ונשמה. ברגעים האחרונים לפני מותו מתעוררים בו רחמים על עצמו והוא מלקק את חזהו... והנה, הנה! הנה כיס המושק אצלו, בגופו עצמו. נושם הוא בנשימה עמוקה, מנסה לשאוף אל קרבו את הבושם, אבל, אהה, עבר המועד... הוי, בני האהוב, אל תבקש מחוצה לך את בושם אלוהים, פן תמות בג'ונגל של החיים, אבל בקש את נשמתך, ותראה: הוא יהיה בתוכה. אל תחדל מהרגיש אותו בקרבך, עד כמה שיתאמצו החושים להוכיח לך, כי הוא נמצא, כמו הכתוב, מחוץ לך עצמך". (עמ' 131/2).

מוקרדז'י מביא בפרשות את סיפור קורות אחיו — ילדותו, היעשותו לאחד ממנהיגי המרד, עד לויתור על השימוש בכוח והצטרפות למחנהו של גנדהי: „גבורת הנשמה נגד כוח החרב" (עמ' 220). הוא נוסע לבקר את המשורר הבנגאלי הגדול רבינדרנת טגור באוניברסיטה אשר הקים, וישווה בהרטי — אסכולת העולם — העומדת על מרומי בולפור, מהלך שלוש שעות מכלכותה. „תולשתה העתיקה של הודו", אומר טגור למוקרדז'י, „היתה גימוסיותה שנתבונה עד כדי עבדות. וכי מפני שאבדה לו למערב נשמתו עד כדי להחשבנו לפחותים ולקלים, צריכים אנו לקשט עצמנו באותם הצבעים של עזות וחוצפה? הרי זאת אומרת להשיג לאחור את התפתחות נשמתנו. יכול אדם להוציא קוץ מרגלו בצורת מחט, אבל אין הוא יכול לגרש מארת האלומיות מנשמת אחיו בהעבירו אותה אליו..." (עמ' 269).

דמותו של איש קדוש, נוטה למות, היושב בבנארס העיר הקדושה, מלווה את מוקרדז'י במשך כל תקופת ביקורו בארצו. על מיטת גסיסתו מצווה עליו המורה: „שובה למערב! שעת מנוחתך טרם הגיעה. עוד תוסיף משגה על משגה. רק היה טהור ברוח — הרחב הוא טמא ככל טמא — ומשגיאות תבין ותלמד. הודו זקוקה לאהבה. זה שנים אשר המערב הביא לה את רוח הביקורת, הבא איפוא את אהבתך למערב, עד אשר ילמד לאהוב את הארץ הזאת, ארץ החכמים". (עמ' 309).

רצח גנדהי, חלוקת הודו ופאקיסטן וזוועות בנגלה־דש מלווים את הקורא כיום בספר, כמין סיום שלא נכתב ושלא יכול היה להיכתב בשעתו. החשש של מוקרדז'י לא נתקיים — המלחמה הגדולה שעברה על הודו לא היתה מלחמה בין מזרח למערב, בין אסיה לאירופה, אלא מלחמה פנימית ממושכת ועקובה־מדם. וכזאת לא תיאר לעצמו מוקרדז'י גם בחלומותיו הרעים ביותר.

דהן גופל מוקרדז'י: פני אחי. תרגם חיים הררי. הוצאת אמנות תל־אביב. 1933. ספר ראשון ושני, 316 עמ'.

אדיר כהן

שלשה ספרי שירה חדשים

לפני למעלה כשנה, בעשותי כמרצה באוניברסיטת ניו־יורק, הפגשתי, במסגרת סמינריון בשירה, קבוצת משוררים ומבקרים לסימפוזיון על השירה בת־זמננו. מרבית הדוברים הטעימו כי השירה בימינו יצאה מהתנערותה במגדל־השן הפיוטי הקיים לשירה לוחמת, שירה מחאתית, שירה המיועדת למקרא בציבור ולמאבק הבואש. השירה של שנות השישים וראשית השבעים פרצה את המוסכמות הביקורתיות של ה„ניו קריטיסיזם", שבעלי הפלכה של אסכולה זו כפו עליה. שוב אינם מקבלים הרעיונות, כי שיר הוב קשוב לעצמו וחובר לעצמו בלבד, כי יש להינזר משיר שאמנה מתבבד, שיר הפונה להשתתף, כי עלול להיות בר זיוף. פרופ' לואיס סימפסון הדגיש כי להיות משורר בימי ה„ניו קריטיסיזם", פירושו היה להיות נתון בגיהנום מוקף הרי כה אדירה של מצוות „לא תעשה", כשהמדריך והיהיך בגיהנום זה הוא המבקר הספרותי, שבשרות הדיברות של אמפסון, ריצ'ארדס, בלקמור ושותפיהם נר לרגליו והוא המגן מפני הסכנה הנוראה שתגלה עצמך כשרכה סנטימנטאלי. כמה מן המשוררים, כרוברט דאנקן, גארי סינדר, ג'ים האריסון ואחרים, ציינו כי השיר החדש הוא בבואה למשקפות על ההיסטוריה, החברה, האנתרופולוגיה, המיתוס, המין האנושי, כשהמבצר בצורות האובייקטים הוויזואליים של המציאות הסובבת. את השיר לא צריך לבנות, צריך לחיות אותו. השיר כמוהו כהיים — פותח ונטול גבולות.

דברים אלה צפו ועלו בי עתה, משעבתי, אחרי הפוגה ממושכת, לבחון ולבאות לסכם את רשמי משורר משורה ארוכה של ספרי־שירה בקורים, שהגיעו בעת האחרונה. מסתבר כי אף־על־פי שמשתמשות תמורות מסויימות בתפישת המהות של השירה אצל כמה ממשוררינו, שגרמות השתחררות־מה מצבידות לאפנות־ביטוי מקובלות בשירת העולם, הרי התהליכים המכוונים הם איטיים עד מאוד וקשה מאוד להבדיל על קולות חדשים בשירתנו.

לעיון האבין בחרתי שלושה ספרי שירה חדשים, אשר על אף השוני היסודי שביניהם, עניינו אותי בודדים שבהם הם מצביעים את הנושא השירי ובהתמודדות השירה עם אירועי־הזמן ובסבר הווייה של האדם. המשותף לשלושתם היא פשר סוטם, חוסר יומרנתם וכנות מבעם. שונים הם זה מזה ברוחם, בדרכי מבעם וברמתם האמנותית, אך לפתוח ביהם לזמר עליהם את אשר אמר וולט ויטמן: „כל אחד ואחת שר שירו שלו או כלה ולא שיר שולתי". לפניש בחינות צניעים לכרבע קאגי העבוד והאבק, והילם ר' הכהיסר, כבצע פשים וכן בלשון שבה ישיח האדם עם נפשו.

א. „אל תאמרו לי רודף"

לפני תשע שנים פירסם גרשון ריבלין את ספר שיריו הראשון „דוגית האור", שבו נגולה כמוהר צלול והסקוף־ביטוי, שבשבע שקט, מאופק וחרישי בערגתו. תכונות אלה ניכרות אף בספר שיריו החדש „אל תאמרו לי רודף"¹), שהשירים המכונסים בו הם פרקי יומן אינטימי של אדם הרושם לו חוויות נפשו והגיגי־רוחו בשורות שיר, וכפרקי־יומן שכאלה אין לכוד אותם בקני־מידה ביקורתיים דקדקניים, אלא מתוך נכונות להאזין לשיח נפשו של יחיד.

אין ריבלין נאבק ומתחבט בבעיות הצורה השירית ודרכי המבע, אין הוא מתיימר לחדש חידושים באמנות השיר, כי השירה לגביו היא מבעו האינטימי ביותר של האדם, מבע כליונות נפשו ורגעי־ההלבד הגדולים שלו. דבק הוא בדבריו של המשורר הרומאנטיקן ההודי רבינדראנת טאגור שאמר: „בדומה לדמעה או לחיוך אין השיר אלא ציור של מה שמתרחש בלב". אולם אם תכונת הרכות, ההתחוטאות הרומאנטית והביטויים שלטו ב„דוגית האור", הרי ב„אל תאמרו לי רודף" נתקשה המבע קמעה, נתרצה לתוכו דימויי היומיום, ציורי המציאות הסכבולונית, שברכבה נטוע בקצב אישי משורר רומאנטי חולם — „מול פקעת קרבה / על מנוע דמום, / רוכבן וכביס — / חולם או תוהה".

ברבים משירי „דוגית האור" קשוב גרשון ריבלין לעצמו, מתאר את ליקויי המאורות בעולמו, את התמוטטות הבית־המבצר השתלטות העלצה הכבדה המבקשת לחנוק את האני הבודד. שיריו הם נסיון להשיט דוגית־אור קטנות בים של אפלה, נסיון לרכך את תוגת הידיעה ועצב הבדידות הפנימית העמוקה במשרקי אורות המתגבבים באופק. בשירי „אל תאמרו לי רודף" כבר אין ריכוך כזה, בהעצמות ההכרה בבדידות המלך, בנבכות החיים, בעריית המציאות ו„אלה לא נוכל לשכוח / גם בשבהבו באפר / גודרים סביבו בזרם־אינב". מרובה בשירים העימות עם המוות — מות במלחמה, מות במאבקי הגורל, מות כבך לווה מתמיד. המשורר מנסה להתמודד עם המות בניגון צורות, בהמשך דריכה עם אלה שאינם, במיפגש עם אבות המברכים את המהר, בהתחפרות משלימה בשחה בין חולי קברים, בבפליטי אהבה, שהיא כבר לא כיבוש אלא אחיזה אחרונה, בהתעלמות מתאדשת מתוך התבוננות ומתוך אכזבה גם יחד, בבליטת ה„קדיש" המקנה שיוכים וקשרים, בציור — „גיה כריכה. / אדם נפל בדרך. / עובר על פניו / לוחש בלי ניד: / 'תבוזה מהרה!' / והמשיך בלי קדיש. / חוקת עולם / והארץ / לעולם עומדת". התרגשה ש„את שלוחים הגיצה" סבובה ברבים מן השירים, היא המבהירה את הקריאה „אל תאמרו לי רודף", ובבקשת לדחות את כל דימויי הנבא, המצב, המאבק.

לפנינו שירים בהירי גוב, קלי־שיח כביכול, אך הגוה כבדה בתשתיתם המבטם המנסה למתן את תוגת הידיעה במקצבו הקוהל, בקלילות ובעדה, מיטיב להעלות את תו הכאב, שהוא צלילם היסודי של השירים.

ב. „ברגעים של נסיגה בלתי נמנעת"

חמישה־עשר שירים שנכתבו ברגעים של נסיגה הכרתית, נסיגה שאינה בריחה אלא הסתלקות מן המשך המתקדם והסוחף של הזמן, נסיגה שהיא התכנסות פנימה, עצירה של מהוגי העתים כדי להיטיב להסתכל, להיטיב לשמוע ולהתבונן, לגלות נופי־חוץ החותמים בחותם נופי־פנים. לא רק לראות בראות, לקלוט קולות שכולם מהוגנים, אלא לבחון את העלמות שהמפגע, שהם הם האני של המשורר. זה הרצון „להפוך את עורי עם הדם כלפי חוץ / האהיה פקעת אפלה, מרסימה ומרוכזת / כבו תא הנשוי לקפוץ מול עיניך / מבעיט לעקשה מיקרוסקופית".

ספר שירים קטן זה ¹) הוא אולי הטוב שבששת ספריו של יעקב בסר, כי בו ניתנה התמציות, בו הושמטו האמירות החיצוניות ונתרכז המוטבם המתוח את ביטויו במערכות אימאג'זיים עוצמתו, אשר השיר כולו ניזון מהם. כל אחד מאלה הוא מבני השירים מעין אימאז', שנתהוותה וחובר מאימאז'ים רבים, שממנו משתקפת לא תמונת החיצונית של החיים, אלא התושה־החיים או אמת־החיים המיוחדת למשורר. המערך הריתמי של שורות השיר שזור את האימאז'ים למנגינה חייה אחת הוודעת אור פנימי עשיר על הסיטואציה האנושית, על מצבו של האדם.

שניים הם השירים במבעם ובמרקמם האמנותי, אך משותפת להם אותה נקודת־מוצא חווייתית, אותה נעימת־יסוד. משותפת לכולם החרדה מפני דוזות בבוא הקשר שרוכי נפשיו בלב המחבר וחוגר למתניו סורטי־קול של תנים. משותפת להם ההסתכלות מבפנים החוצה ומשותפת התחושה האישית העולה מן השורות: „ילה בכה ילדה / פרשה כנפי כצילה הזותה לי עפיפון. בכיין / סיותי לזוע ובמר אצבעותי / קשרתי קצהו לכפתור מעילי / הורקתי לבת / רק העפיפון, כמו כלב שחור בשמים / מלה אותי".

ג. עין הזמן בחשאיה

שירה אישית מאוד ועם־זאת שירה הפתוחה אל הזמן היא שירתו של זאב שיק בספרו „עין הזמן בחשאיה" ²) ברבים מן השירים עולה מחאה מרה נגד המלחמה, נגד גזר־דין המוות שגזר האדם על עצמו, על עולמו, על התקוה, החלום והאביב. „והאביב מולך / אמהות רבות לתינוקות רכים / זרים יקלעו לראשיהם / הרעבים — / ובבדותות יבכיו בהם / האוך הפורחים שנים להיות קסדה / ותינוקותיהם / חיילים הולמים שריקות הפגז". שירתו אינה זועקת, אינה פורצת כבעוד־נפש ובקריאות הגר אלא ביטויה מינורי, מבצה אישי־תבורוני קובלי מחוה, ובעיקר כיוסר ובתוגה. הוא חש בפקדון־חזרות של חיי הבן המסור בידיו, יודע כי הדם יארוב לו בפתח, מכיר כי אינו יכול לנטוק בשתון בידו הקטנה הנפוחה של בנו המגונות בידו וכי למעשה אצבעות ידו שלו נושטות אל הבן כיסר של הטובה.

כל שירי הסיבה השירים הראשונה בספר, „היאך הפרחים שסים להיות קסדה", בנויים על מערך היחסים בין אם—אב—בן, כשכולם חתומים בסימן העקידה. מכות ההרג והמות צרובה אף ברבים משירי המחיבה האחרונה שבספר, „שער האשי", כשקולו של המשורר כהיה: „לא אני באתי אליכם / אתם באתם אלי, לא / אני ספרתי לכם אתם / התפללתם עלי ועל חיי. / נכונות לו עוד / כמה ביתות משונות!" אך שירי „שער האשי" פחות מעצבים, פחות עזים בביטוים אולי משום שהנושא החברתי כאן גובר ואינו מצליח להיעשות אישי מכוהו של השיר. הדברנות השירית גוברת ועוצמת המבע פוחתת. אותה חש בעשיית השירית שהפריה גלויים. גיבו של המשורר אינו עו דין להתמודד עם הווית ההרג בגולה, עם שואת ישראל הנוראה. הוא מבקש לחבר אסוציאציות פיוטיות רחוקות כדי להבליט את רציפות רצח ישראל אך מבעו משהוהו אין־אונים. „אני במערב לבי במזרח / שר הפייטן / אני במזרח צופה / אל בורות דור בכל מערב / מתי מתנתיותיהם יביטו / אלי במזרח".

מעוצבים יותר, שלמים יותר מהבחינה האמנותית, הם שירי המדור „ציך צייור", שבו קשוב המשורר אל עולמו הפרוק, אל קולות־החיים, אל רעשה של מציאות מודרנית הנושא עמו בכל הדרכה. אה הודעת הבוות, פתיקות זו אההוק צולת בכבה משיריו אף בבחירת דימויו ובעולם המשלותיו ומהעצמת בשירו „תרגיל מודרני": „כמו ההוט מסליל / וכמו הבני־הנשוף / בתא השריפה אני / יורה ממיטת חיי", מורזיק עוד משקולת פצלה עופרת, מוחו / כבד מנרוש אות מחלידות / של מחשבותי נולד פנים / גם אוהל המוצן לא השיבו לחיים / אי־פה איש — בחלילותי".

לא כל שיריו של זאב שיק מצליחים להתעלות על דברנות יהוד־אמירתיות רבה כדי וסטיראוטיפיות של תאור. אך כמה מהם מיטיבים להעלות דימויים מקוריים כמאפורות נרצות ולהגיש לקורא הוויה שירית מגובשת.

¹) גרשון ריבלין: „אל תאמרו לי רודף". הוצאה „בלוא", תל־אביב, 1972.

¹) יעקב בסר: „ברגעים של נסיגה נמנעת". הוצאת „עקד", תשל"ב.
²) זאב שיק: „עין הזמן בחשאיה". הוצאת „ספרית פועלים", תשל"ב.

חומר ל„תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם תצורף אליו מעטפה מבוילה וממוענת.

העורך: אברהם יבין

האלמנה מהרובע הקסום

סיפור מאת קלמן סגל

בעליית-הגג שלי צר המקום וחשוך, אבל איני מרגיש בה שלא בנוח. ; שבע-רצון. שוררת כאן, אצלי, דממה מבורכת. שלווה. איש אינו ידני מהמחשבותי ואינו קוטע דברי בעת שאני משיח עם הצללים ואיש ו אומר שאני משוגע.

אבל לא תמיד שורר כאן שקט. מול חלון דירתי נמצא שוק קטן, שר לומר: כיכר שוק. ומדי בוקר באים לכאן איכרים מעיירות הסביבה. מוכרים פירות ועופות. הם מגיעים לכאן בקרונות שליד כל אחד מהם ד סוס צהל. האיכרים מצליפים בשוטיהם ומקהילים את הקונים. תים מופיע ערבי לבוש עביה לבנה או בדוי עם גמלו. הגמל מעלה ה ומתבונן בעולם שמסביבו בעיניים שידעות ומבינות הרבה. הגמל ק והערבי מנמנם בצלו. העולם מלא שמש ופיוס. ואני מהרהר, שקשה ין על מה ולמה בני-האדם נחפזים כה והופכים עולמות במקום לשבת ן של אקליפטוס וליהנות בשתיקה מן הרוח המצננת את המצח ומהים בה שנושא אל החוף את הגלים כסופי-הרעמה.

בכיכר-השוק מופיעים רוכלים המוכרים אולרים, מראות, מגיני-דוד, ; מבושם, סימני-ראש. הנווני מוציא דוכן ובו שקדים, שזיפים מיובשים רים. הכל מכריזים על מרכולתם, ובעבור שעה או שעתיים נצרדים תיהם ושוב לא נותר בהם כוח לצעוק.

כדי בוקר נשמע שם גם צלילן החלוד של שתי תיבות-נגינה, אשר ו עמהם שני גליצאים, מי ידע מתי, מביתם הישן. הם עומדים זה בת זה, תמיד באותו מקום — ליד הכניסה אל המסעדה השוכנת במקום כבות, ממש באמצע הכיכר. אין זו, לאמיתו של דבר, מסעדה, כי אם קביזה, שאליה באים יהודים מרומניה ומהונגריה כדי לחטוף כוסית ולקנות במנת פפריקה שורפת מסתבר, איפוא, שפונדק הוא זה, מאחר שבעל השלט הקטן מצויירים כוס בירה וראשו של שור נמצא ; גם מסעדה.

ליד דלת המסעדה עומד רק אדם אחד — זקן עוור, בעל זקן לבן ך, על ראשו כיפה ואת מגבעתו השחורה הוא מחזיק בידיו. אף שאין אלא בטלן, חזותו מעוררת דרך-ארץ. ובכל פעם שאני נכנס פנימה הו, אני מרכין ראשי מתוך בושה, וההוא מצורב באסון ובאי-הצדק : שהוא עוור ואני פיקח. הוא קבצן ואני קמצן, המרבה להמך ברעתו ויק בידו את המטבע, עד שאני מחליט להשיבה אל כיסי ולהמשיך ; ובשממתיומות שעות השוק הבריות עוזבות את הכיכר, נעלמים גם בעלי תיבות. עתה מופיעה ילדה, ששתי צמות ארוכות ושחורות לה. היא ת את הזקן העוור בידו ושניהם מתרחקים בצעדים איטיים.

כיכרות-שוק כגון זו אתה מוצא הרבה בעולם ואפשר שמשום כך, נדמה שאני מכיר כאן היטב כל אבן, מלפני שנים, וכי דבר לא נשתנה רק גמלו של הבדוי הזקן מעט מאז ראיתיו לראשונה בציור שבספר ק, שאותו קראה סבתי בעודה נערה. נישאים כאן אותם צלילים ; ריחות, אותם צבעים. אפילו הזקן העוור לא נשתנה. הוא תמיד זקן שר שכזה נולד. רק פעם אחת אירע כאן דבר שהרעיש את הסביבה ; : מת פתאום בעל המסעדה. אומרים כי השבץ אחזו. כל השכנים ; בלו על הנפטר והאחר-כך נשכח זכרו כעבור שבועות אחדים נישאה מנה לאחד מידידיו הטובים של המנוח, מי שהיה נהג לשתות שם ; ולקנות בכנת פפריקה או אפונה מפולפלת כהוגן. הלה נעשה בעל עדה ועם חלוף הזמן דמה מראהו, באורח בלתי-רגיל, למראה המנוח ; דיעון מנוחתו.

ועכשיו, כשאני מהרהר בכך, שעת אחר-הצהריים מאוחרת. החלון הקטן ; ודי מלוכלך ומכוסה אבק. רק אגודה של קרני אור פורצת לה דרך ; את אלי. השמש מחככת ומלטפת את פני, אני עוצם את שמורות , אבל האור כה רב שאפילו בעיניים עצומות רואה אני דברים סודיים ; אים מגדר הרגיל, אשר לא היו ולא נבראו, ובהשבי עליהם וחלף הזמן ; ולפני שאני מספיק להפנות את ראשי, יורדת שעת בין-הערביים.

אני מדליק את מנורת הנפט שעל השולחן. בחוג האור שמסביב למנורה ; בקבוק יין ומונח ספר. הבקבוק כמעט ריק, הספר צה"ב מיושן. פרפר ; חג בעקשנות סביב המנורה. כתאבד. והלהבה מתאווה לו, מתאווה.

*

צבעת ירדה עלי, אני מתייסר. מספרי המאובקים עולה ריחה המעופש הבדידות. עטלף חג ליד החלון ונעלם בחשכה. בני-מול הם העטלפים ; מהרהר — הם לא צריכים אור. אני מקנא בהם ומרחם עליהם. אי- ; משתלט עלי. הלב הולם. אצא מן החדר. לברוח.

הלילה מדיף ריח של עצי תפוחי-זהב פורחים, ואני שרוי לבדי. עם בה ועם צלי. ואי-שם יש כל-כך הרבה בני-אדם. היכן הם ?

אני עוצר בכיכר-השוק השוקטת, ליד דלת המסעדה הנעולה. מבעד ; צי של תריס העץ בוקעת רצועה של אור. אני מסתכל פנימה: בעל ; אזה שבע-הכרס והרחב-הכתפיים שפניו גדולות ועגולות כחמניה, יושב ; בת-לילה לפני שולחן קטן ומשחק עם אשתו בדומינו. מזמן לזמן ; יפה על פניו בת-שחוק קלה. נראה הדבר שניצח. או, כשהוא צוחק, ; רצון מעצמו וכהעולם, מתרחבים מעט אישוניו הקטנים. והצדיים. ; עים אלה הוא מביט באשתו בגאווה — ואני מקנא בו. גופה הכבד ; חלוק פרחוני ונדמה כי עוד רגע יתפרץ החלוק הצר והגוף היפה ; מתוכו כמו הבצק התופח.

הנה מפהק בעל-המסעדה ומתחיל לגרוף את בית-חזהו השעיר. ; כך הוא טופח על-גב אשתו ומסיים את המשחק. הוא קם ונעלם בצי- ; מתגדנדים באפלת הדירה. ואחריו היא — כמו כבשה אחר העתוד.

חזרתי מהטיול הקצר ובחדר שוב לפתה הבדידות את גרוני. נישאתי אל ; הספרים — ספרי שלי ושל מחברים אחרים. בין הספרים הללו בילתי ; ואפשר לא רק בילתי אלא גם עברתי — את כל חיי. בהם הטבעתי את ; עת האהבה ואת השאיפה אל ההרים הגבוהים, הגבוהים. נזכר הייתי ; מנעים הפלאות המופלאות של הסופרים הגדולים ואף אני נסיתי ; ות עלילות וגיבורים. ובעבורם — בעבור גיבורי לא קימצתי מעולם. ; הבאתי הענקתי להם את כל הדברים הטובים שלא היו מנת-חלקי. ; נתתי הכל, לעצמי לא כלום. דבר לא חסכתי מהם — צער, אומץ-הלב, ; לעתים קירבות מיארתים במדרגה העליונה של אושרים. כה טוב וכה ; בלב הייתי. חיבורי ספרים, ספרי נשאו חן מלפני הבריות. אני זוכר : ; זה לפני שנים אחדות. יום קיץ חם היה. התמסין-התניק וסחט את טיפת ; צה האחרונה, צמדתי ליד דלפק המסעדה ושתיתי בירה ובעל האכסניה ; זה שלה עכשיו למשכב עם אשתו — ישב אז רכון על אחד מספרי ; צות כשעיניו התגלגלו על לחייו ויורדו על שולחן השיש וגם על דפי ; י. הוא לחץ את ידי ובעודו מתייפח כילד אמר :

אדם גדול הוא כבודו, אני גאה להיות ידידו.

הוא הגיש לי כוס בירה נוספת ואמר כי בעוה אין אני צריך לשלם. כבר יוסיף אותה לחשבונו של אחד האורחים. גמעתי מן המשקה ; קרי הדביק גרמו לי קורת-רוח, אבל אז גמרתי בלבי שלא אכתוב ; רומאנים.

*

עתה יושב אני בחשכה ואיני יודע, אפילו, מה השעה. זה ימים רבים ; ששני זו ולעת-עתה איני מוסרו לתקון. אני מחכה, אולי ביום מן ; ם יבוא מתקן-שעונים חדש, עושה נפלאות, הוא יעשה מהסכה במלאכת ; השעונים ומי שיתופיף ירכוש לו שעון שינוע, לא קדימה, אלא לאחור ; צל השעה יהיה בעל-השעון צעיר בשעה.

על השולחן עומד בקבוק היין. בתוקף-לב הייתי לוגם לגימה כדי לאושש הלב, אלא שהבקבוק כבר עומד כך זה שנים, אין בו פקק ועכשיו אני ; שבין ששים להם זבובים. ואיני יכול להבין שלושה נסים אלה ; יחשים, כאן, לנגד עיני : שאין היין מתאדה, ואין הזבובים השותים ; וק מתפגרים ואני, שאיני שותה את היין, הנני שיכור.

; עי פותח את דלתו הזוחלת של הארון הישן ומוציא זוג מכנסיים ; ה ישנים שלבשתי לפני כארבעים או חמישים שנה, בעודי נער קטן, ; בת-המשי, שתפרה לי אמי במו ידיה הרועדות. את קרחתי אני מכסה ; ע-קאסט שעשה הכובען במיוחד בשבילי, לפי מיטב האופנה הוינאית ואו, וכך. מתופש והוא לליצן, חש אני לפתע, צעיר ומאושר. שוב זורם בעורקים הדם החם, נעורי-המרגוע והבועיות נעשות קלות כשל צבי של ימים.

במרוצה אני יוצא מעליית-הגג ומדלג מעל לגדר המקיפה את הגינה הקטנה שמאחורי המסעדה. אני מתקרב בזהירות אל חלון הדירה, שבה ישנים בעל המסעדה ואשתו. החלון פתוח וקול נחרתם הכבדה של בני הזוג נשמע. על המצעים הצחורים שרוע גוף הדור של האשה וגופו הכבד של בעלה. הוא שוכב בפה פתוח וסביב פניו רוחשים זבובים גדולים ומזמזמים.

אני שומע צעדים — עכשיו הופיע הקבצן ואני נבלע מפניו ומפני בת-המלכה הנבה של בעגורי. ואיני יודע לאן אפנה כי, מחד גיסא, נמשך אני אל היערות הרחוקים ואל ההרים הגבוהים, ומאידך גיסא, נכסף אני אל האשה ההדורה השוכבת בהרוגעות בצלה הנוחר.

וכך אני עומד בעיניים קרועות לרווחה ורואה שני עולמות. ויודע אני שאסור לו לאדם לראות שני עולמות בעת-ובעונה-אחת, כי הוא יכול למעוד. אני עוצם עין אחת ורואה רק את שאני חפץ לראות. כזאת אני עושה גם כשאיני יודע מה אעשה בלילים שמגיעים אלי. אני מכסה אוזן אחת בכף-ידי — ואני שומע צלילים שמרחפים בחלל כמאה בשנים. באופן כזה יכולני לשמוע אפילו את רשרוש העשב שצמח לפני רבבאות שנים. ואני שומע את שירת הצפור ואת לחש הנאהבים. אני נושם את ריחם של כרמים ושל תפוחי-זהב פורחים. בעליהם הירוקים נוצצות טיפות טל.

אני מתייסר בדממת חדרי. לאמתו של דבר לא הלכתי לשום מקום. כל הלילה אני יושב ליד השולחן וחושב, מה יהא סופם של ייסורי ? אולי אזכה, ביום מן הימים, למעט אושר ? אפשר שגם אותי יחבקו זרועותיה הצחורות-החורחות של אשת בעל המסעדה. הגרוע אני ממנו ? גם אני יודע לשחק דומינו והדרך בנשים היא דרך של רכות ושל כבוד. מאז ומתמיד. ועל-אודות אשה זו חלמתי עוד לפני שנישאה לאיש והאחר-כך כשנתאלמנה, וגם היום... האם לא יכולתי להיות לה בעל טוב?

השמש מתחילה לחייך בדרכה החמה, כמדי יום. אני ניגש אל הראי התלוי בפינה אפלה של חדרי ורואה בו את פני. אני מרוצה ממראה עצמי. הנה פני: שלוש קצוות להם, צהובות מעט, לחי אחת מקומטת מעט — מילא אין בנמצא יופי בלא מום. אבל לחיי השנייה עגלגלה כמהצותו של תפוח-עץ. גם עיני יוצאות מגדר הרגיל. עין אחת מבטת לימין, השנייה לשמאל, בזכות כך רואה אני יותר משיכול בשר-ודם אחר לראות. יש לי צוואר ארוך וגם הוא יתרון. כי בהיותו ארוך, הוא גם גמיש. שיני כמעט צחורות ואינן כואבות אף פעם, כי נעשו אצל הטוב שברופאי-השיניים. ובהרהרי כך על-אודות עצמי, נוכח הראי, מופיעות לידי עשרות ומאות פנים אחרות שכולן דומות לשלי. הן מביטות בי ומצפות למלת נחום, מלה טובה. אני מחייך אל הראי, כלומר אליהן, ואומר :

— יפים אתם, יפים, יפים...

והם מבינים את פנימיות היופי ואת סוד האסתטיקה.

ובכיכר השוק מקרקרים בשמחה התרנגולים.

רבים מהאנשים כבר מאמינים ביופים. הצעקתי. כבר אשר לאלפים וכל העת באות פנים חדשות ונדחפות אל הראי שלי. באים אביונים ואני מגגיב אל לבם שעשירים הם, לאחר מהם אני מעניק תואר של בארון. אלה מסתלקים באושר ואחרים באים. יש אושר מספיק לכולם. המובסים זוקפים ראשיהם ומאמינים בוכיה הגדולה שהמצאתי להם. המשוגעים מתחילים להבין שהם החכמים האמיתיים. ובאספקלריה — המון רב, קיסרים רוזנים אביונים ונערות-רחוב, בעלי-יסורים ואלה שהגיהנום בוער בקרבם. הרגעו, בבירזתי ורבותי, יש אושר מספיק לכול...

אני עומד ליד החלון וצופה בכיכר השוק האהובה. ליד המסעדה מתייגעים קשה שני בעלי תיבות-הנגינה, שמתחרים זה בזה. התיבות דומות זו לזו עד מאוד ומשמיעות אותה מנגינת-לכת. אלא שאחד המנגנים מסובב את הידית לימין והשני לשמאל. הזקן העוור כלוחש, אולי הוא מתפלל. מטבעות נזרקים אל-תוך מגבעתו — ויכולני להישבע שהן מזויפות. קבצן אחר יושב על המדרכה ומזיע, אבל לא עולה בדעתו כלל להסיר מעליו את פרוות הכבש.

בעלת המסעדה ניצבת על הסף ומרימה עיניה אלי. מבטה רווי געגועים עמוקים. בגופה הגדול הכבד שוכנת נשמה רכה — ציפורת זעירה בכלוב גדול. אני יורד ויושב ליד השולחן שעליו היא משחקת דומינו עם בעלה, לעת ערב. היא יושבת לידי ובעלה מביא לי כוס בירה גדולה. הוא מגיש את את המשקה באנחה כבדה.

— גם כבודו עצוב — אני אומר — ואת על שום מה ?

— לכל בני-האדם כואב דבר-מה — משיב הוא — לי למשל כואבת המרה.

— אני סבורה — אומרת אשתו היפה ותמתנת בי מבט והם — שאין א המרה.

היא נושמת בכבדות, האשה. שדיה הגבוהים רועדים תחת בד השמלה המתוחה. אני מביט בה וראשי מתחיל להסתחרר כמהנת-רוח.

— מי יודע, אני עוד יכול למות — אומר בעל-המסעדה.

אני רוצה לברוח, אבל שומע את עצמי אומר :

— מאין כבודו הגיע לכאן?

עיניו העצירות של בעל-המסעדה מתלהטות :

— ליד שולחן זה פגשתי את כבודו לפני עשרים וחמש שנים. כבודו ישב ושתה בירה מאותה כוס.

בצער מתנדנד התחלתי לגשת אל עבר הגולה.

— יזכור נא שהוא ידידי — זרק עוד בעל המסעדה העצוב.

על הסף הפניתי את מבטי עוד פעם אחת. והאשה באה לקראתי במרוצה ולחשה באזני את סודה המתוק.

— היה צעיר ובריא. שעתנו קרבה. הרי ידידו אתה.

אני מבין את הרמז. אני יודע למה מחייבת ידידות נאמנה. באחד הימים ייעלם בעל-המסעדה. אך האלמנה אסור לה להישאר לבדה.

*

שוב אני בעליית הגג שלי. על השולחן עומד בקבוק היין ובתוכו, שטים הזבובים, שקט. העכביש עושה את מלאכת זמנו, ואת הקצף התחיל לארוג סביבי רשת אמנותית עדינה. לא רצינו הפריעו והלכן לא משתי ממקומי זמן ארוך. גם שעון-הקיר שלי תלוי בלא תנועה כמו קפא באמצע הזמן. האיש לא תלש דף מהלוח שלי. מכיכר השוק נשמעים קולות של רעש, רחש, צעקה ובכי. לי נדמה כי לא הרחק עפות חורדות כנפיהם של מלאכים בלתי-נראים. לי נדמה : כי שומע אני קול קיקות שופר הבית רחש שאני גר בו רודד תיבות-הנגינה משמיעות מארש-אבל. מישהו קורא בשמי.

הגעתי במרוצה אל החלון וראיתי המון עם רב יוצא מהמסעדה ובראשו נשא ארון שחור וכמה אנשים מתרוצצים סביבו, בידיהם קופסאות של ר' מאיר בעל-הנס והם צועקים : „צדקה תציל ממוות". התחלתי להבין את המתרחש. ולפתע נעמדה האלמנה בפתח המסעדה והרימה את זרועותיה הצחורות כלפי חלוני, החלה לצעוק :

— בעל-המסעדה מת האם לא היית ידידו?

פרצתי בצחוק צהול. אצתי אל המראה והתחלתי לסרק את מעט השערות של קרחתי המבהיקה. באצבעות רועדות קשרתי את העניבה לצוארי.

את בעל-המסעדה אחז השבץ. האלי היתה זו, בכל-זאת, המרה ? ואני הייתי ידידו. על-כן יהיה אשר יהיה : באה שעת האהבה המבוגרת. מחכים לי זרועותיה חוחה של האלמנה היפה.

אני רץ לעבר המדרגות והגיהנום בוער בקרבי. ים של געגועים וצמאון. הדם בעורקים רותח. אני רץ ונופל, קם ושוב נופל. אני משתומם, נאבק במרחקים שבינו לבין האשה העצובה, ואני מרגיש בכל חושי שאושרי קרוב הוא. כוחותי אוזלים, אבל אני שב ומתחזק רגלי צעירים מרבע לרבע וגמישים יותר. ואני יודע שעוד מעט אגיע אל מטרתי הנכספת...

*

ואתם, אם תראו את האלמנה היפה, אמרו לה, בבקשה מכם, שאהיה סבלנית, שתחכה. אני אוהב אותה...

מאידיש : ד. ב.

יורם ברונובסקי

ראשית חכמה — לדעת הכל

„החשיבה, הניתוח, היצירה — אינן פעילויות אנומאליות, הן הנשימה הרגילה של השכל... כל אדם צריך להיות מסוגל לכל המחשבות והדמוני שכך יהיה הדבר בעתיד".

מלים אלו מתוך סיפורו של בורחס „פייר מנאר, מחברו של דון קיחוטה" עלו על דעתי (בודאי משום שבאותו בוקר גמרתי את תרגומו של הסיפור) שעה שיצאתי מהרצאתו של באקמינסטר פולר במרכז התרבות של שגרירות ארה"ב.

עוד חשבתי ש„באקי" פולר בן השבעים ושבע, האיש האגדתי והאגנומאנלי — הארכיטקט, הממציא, הפילוסוף, המשורר, המתבנן וכד' — הוא תופעה נוגעת ללב, שיכולה היתה לצמוח אולי רק באמריקה והיא מבטאת סוג של בדולה המיוחד לחברה האמריקנית.

פולר הוא איש חלום וחזון המגדיר עצמו כ-Comprehensionist — מי שרואה את הדברים בכלליותם, מי שמבחין בדגמים הגדולים של ההויה. בעידן הספציאליזציה הדקה, עידן ההצטברות המפלצתית-כמעט של ידע, הוא מבקש להיות „איש רנסאנס", לראות ולהבין את כל המערך האנושי על פרטיו — לדעת הכל. „איש רנסאנס" משמע: איש העבר — כי אנשי הרנסאנס, אנשי-אשכולות או ה„פוליהיסטורים" לפי המונח היווני, כלו כבר מן העולם ולא היה אפשר שלא יכלו. הכול יודעים כי איש כבר אינו יכול לדעת היום הכל — את כל מה שידוע — בדרך שיכול היה להקיף את כל הידע האנושי של זמנו אריסטו ואחר-כך ליאונארדו דא וינצ'י וכד'. לאחרון האנשים שידעו הכול נחשב תומאס יאנג, הפיסיקאי, והאסטרונום, המשורר, האגיפטולוג והרופא שחי בסוף המאה השמונה-עשרה ובראשית התשע-עשרה. אחריו — כל מי שטוען לידיעת הכל מחשיד עצמו בחשדות כבדים, שהקל שבהם הוא חשד-השארלטאניות. בקיצור: איש היודע הכול הוא איש העבר ואפילו איש העבר הרחוק. אבל זהו גם איש העתיד. „כל אדם צריך להיות מסוגל לכל המחשבות והדמוני שכך יהיה הדבר בעתיד". איך אפשר לומר זאת ולהתכוון לכך ברצינות ברצוני להרהר מעט בבעיה זו של „ידיעת-הכול"-Omniscience.

ניתן תחילה את דעתנו על כך שהידע כערך הוא יחסי מאוד. בתקופה מסוימת נחשב בסין לאיש משכיל מאוד מי שידע חמש-מאות סימני-כתב, מי שידע יותר מזה — נחשב לגאון. לימוד הכתב דרש כוחות שכלים לא פחותים מלימודי תחומים שלמים של המדע במערב. אף שמבחינה אבסולוטית ידע גאון סיני כזה רק קרוא-וכתוב, בעוד החכם המערבי ידע הרבה יותר מקרוא-וכתוב, שניהם השיגו שיאים מסוימים של ידע. ואם נבקש למדוד את הזכויות שלהם לפי מידת הסבל ההרואי (אמת-מידה הצודקת ביותר בהתחשב ביחסיות הידע, שהיוונית מבטאת אותה באימרה „פתאמאטא מאתאמאטא" — הלימודים הם סבל) נוכל לראותם כשווים בכול.

ראייה כזאת של הידע גוזרת את המסקנה שהוא קודם-כל „ערך אנושי" באותו מובן שהאהבה, השאיפה וכד' הם ערכים אנושיים. לכאורה שהידע מקובל כדבר-מה „אובייקטיבי" — כלומר: העובדה שאתה יודע את חוק-קפלר אינה אומרת דבר על אי-יוחדך — אין הדבר כן. אתה יודע את חוקי קפלר משום שאפשר לדעת אותם — שאיפה זו עשויה להקנות לידיעתך אותו מימד הרואי, כלומר מימד אישי. השאיפה לידיעת-הכול היא הגדולה צצומה של המימד ההרואי הזה. על אפשרויות מילויה של שאיפה כזאת אפשר להשקיף כעל משניות — היא עצמה בעלת ערך רב.

זהו אספקט אחד של „ידיעת הכול". השני הוא פראקטי לחלוטין והוא נוגע לצורך שב„ידיעת הכול" לשם „ידיעת משהו".

שהרי אם נעיין היטב, נראה שבד בבד עם הספציאליזציה ההולכת וגוברת, מתפתחת בימינו גם מגמה נגדית — לאחד את המדעים, את תחומי הספציאליזציה לכדי תמונת-עולם כללית יותר, אם לא לתמונת עולם כוללת אחת. אי אפשר להיות רק „אנתרופולוג" כדי להיות „אנתרופולוג" — לשם כך צריך להיות גם בלשן, גם פסיכולוג, גם פילוסוף וכד'. רק ידיעת הכול מאפשרת ידיעת משהו, אם לנסח זאת על דרך אפיגרמה פאראדוכסלית-לכאורה. דוגמה של תהליך כזה אפשר למצוא בהיווצרותו של המדע הקרוי „סמיוטיקה" ושראשיתו בפעילותו של הבלשן השוויצי פרדינאן דה סוסיר. מדע זה הוא מעין מדע-גג, המבקש לאחד את כל „מדעי הסימנים" הקיימים מתוך הצבעה על הזיקה שבין הלשונות השונות — ביניהן לשונות במובן הרגיל של המלה וכן לשון הסמלים המתמטיים ולשון הציור או לשון המוסיקה. בכיוון זה הולכים מדענים כמו קלוד לוי-שטרוס או נועם חומסקי. שלמעשה טעות תהיה להגדירם כ„בלשן" וכ„אנתרופולוג" — שניהם פועלים בתחומים הנראים לנו עדיין שונים ורחוקים זה מזה. אך ביסוד-מהותם אינם כאלה כל-עיקר. אצל לוי-שטרוס חקר מבנה החברה הוא בעל זיקה למוסיקה. אצל חומסקי הבלשנות והפסיכולוגיה קשורות קשר כה אמיץ ביניהן עד שרק המוסכמות המיושנות גורמות לנו לקרוא להן בשמות שונים.

החלוקה למדעים ולתחומי ידע היא בוודאי הכרחית מנקודת-ראותה של המתודולוגיה. אך יחד עם הנחות הסדר, מביאות חלוקה זו גם להיווצרותו של הסילוף שבראיית המדעים כחולקים, כחסרי זיקה הדדית. במובן ידוע הספציאליסט המושלם ביותר אינו יודע דבר-מה מחוץ מאוד על תחום הספציאליזציה שלו אם אינו יודע את מקומו בכלל המדעים ואת השלכתו על התחומים „אחרים". בעיה זו מתעוררת בכל חריפותה במקרים של התערבות „האינטלקטואלים" בבעיות-השעה. אומרים או המתנגדים להתערבות כזאת: „אני מכבד את דעתו של פרופסור איכס בבעיות החומה, הפילוסופיה — אך מיומנותו בתחום זה אינה עושה אותו כשר להתערב בעניינים שמחוצה לו". לכאורה — טיעון הגיוני וגאה. אך לאמיתו של דבר מי שפוסל כך את „האינטלקטואל" (או שהוא עצמו פוסל את עצמו בבואו מהבוה זו) פוסל אותו דווקא בתור בעל מקצוע (פילוסוף, בדוגמה שלי). מי שהוא רק „פילוסוף" — איננו פילוסוף. שוב אחד ממעגלי-הקסמים הרבים שיוצרו בעיות הידע (המדעי, אם יש דבר כזה. ואם אין, כלום אין צורך להציגו — תחום של „ידע על ידע").

מבין שני האספקטים של „דעת הכול" שהצגנתי השני הוא משמעותי יותר כמדומה. אך בעיני יקר יותר הראשון, המוצא את השאיפה לידיעת-הכול בהרואית. „מי שלא חלם פעם אחת לפחות להיות אל — לא היה מעולם אדם אמיתי" — אמר חכם אחד. אין זה חשוב שהכשלון מובטח לבעל-חלומות כזה — החלום הוא שעושה אותו א ד ם במלוא מובן המלה.

דן שהורי

חיים קיוה

גלריה גורדון, תל-אביב

קיוה מופיע הפעם בגלגול חדש בדרכו האמנותית. לאחר שנים רבות, שבהן עסק במופשט חופשי בעל נטייה לאכספרסיביות מסוימת ולמשחקי-מירקם חומריים, הוא פונה לציור גיאומטרי תחוך-צורות ונקי-צבע. ניצניה של תפיסה זאת הופגנו כבר מה-רשם בעבודות שהציג בתערוכות קבוצתיות. במגנונו העכשווי הוא עושה שימוש רב בפראגמנטים אופייניים לציור של שנות ה-60 : שימוש בצבעי-יסוד רוויים, בצד מתח נמוך שבין גוונים שונים של אותו צבע, עבודה במישטחים חלקים חדרים, כשהלבן שברקעם מדגיש את הצורניות ההחלטית, הכמעט-גיאומטרית, ואת חוקם של הצבעים. כמו-כן משופע הבד ברמזים לאותיות, לאברי אדם ולשלטי פרסומת, שנלקחו מההקשרים של ה„פופ". קיוה מארגן מרכיבים מפותרים אלה בקומפוזיציה סבוכה למדי, כך שהבד נראה כעשוי ממיגזרות נייר צבעוני ומקרעי קולאז'. הקומבינאציה הצבעונית, וביחוד השימוש הרב בלבן, מקנים לבדיו אופי חגיגי ואפקטיבי, ויש בהם מהרעננות ומהקלילות.

פיטה רובין

גלריה בית ליזייק, ת"א

בתערוכת-היחיד השנייה שלה בתל-אביב מציגה פיטה רובין נטייה הולכת וגוברת לשימוש באפקטים ציוריים צבעוניים, מורכבים ומסובכים. המופשט החופשי הרך והאינטימי פינה את מקומו למערכות עמוסות של נגילות, חריטות, פאקטורות וכתמי שחור אמורפיים. גם בעבודות השמן שלה ניכרת הנטייה להגדשה. הבד באין-סוף מרכיבים קטנים מפורדים. היא נעזרת גם באפקטים פסיטניים, כהטבעת עקבות נעל על הנייר. נראה לי, שפיטה רובין שוגיה בקסמן של אפשרויות טכניות אלה ללא יכולת מספקת לסינונם ולשעבודם, ומכאן תחושת הגיבוב העומס המחניק שבציורית. גיבוב זה מביא את המחבר הצבעוני לדרגת עיסה סמיכה ועכורה, ורק בכמה בדים, שבהם נשמרו המונוכרומיות ההוכה, היא מצליחה להגיע לצלילות צבעונית ולנקיון ציורי.

פיטה רובין: ציור

ירון ספיר

גלריה דוגית, תל-אביב

ירון ספיר מנסה לפלס את דרכו האמנותית בתחום הציורי הצר שבין אורי ליפשיץ ליאיר גרבוז, והשפעתם בולטת בעבודותיו. הוא משתמש בצבעי-מים ובדיות, ועובד על נייר או על דיקט, העובר, לאחר סיום הציור, תהליך של מירוק בלכה שקופה. המישטח הציורי מעובד שכבות שכבות. בצד מירקמים גדולים יחסית של שחור או כחול, הוא מציב גרשים קטנים, המעובדים לפרטי-פרטים בעבודת מכחול דק, מתוך הדגשת הריתמוס הרישומי. אלה הם לרוב גושי אדם, המגובבים זה על זה וההופכים לכעין עיסה של ראשים ואברים שונים. אין בהם מהסטיריאוטיפיות הראשונית או מהציוויות האכספרסיבי, והוא נוטה לעיצוב קאריקאטורי או לסכימטיות פשוטה. פה ושם הוא משלב קרעי נייר וקטעי צילום.

עבודותיו נראות עדיין כמצויות בשלב ראשוני ולא בשל, ונראה לי שבמקום התמודדות ציורית רצינית ומפוכחת עם אתגריה, הוא עותר עצמו בדרך קלה של שימוש רב מדי בכתמים גדולים ואפקטיביים של צבע שחור ובלכלוכו של משטח הרקע הלבן. ייתכן שעדיין אינו יודע מהו הרגע הנכון שבו צריך צייר להפסיק לעבד מירקם מסוים, ואולי, אי ידיעה זו, בצד חוסר ההחלטיות שבעבודותיו, מביאה אותו לידי „פטפוט" ציורי מיותר.

צבי רמאתי

ציורי ילדים מיפאן ומישראל

מוזיאון לאמנות יפאנית, חיפה

התערוכה מורכבת מעבודותיהם של ילדים יפאנים ושל חניכי מועדוני-הנוער שליד משרד החינוך והתרבות. במסגרת הפעולות החינוכיות, לומדו התלמידים במועדוני-הנוער את תרבותה ואמנותה של יפאן. לסיכום הפעילות, נערכו ואורגנו „פינות יפאן" במועדונים : התלמידים נתבקשו להכין עבודות אומנות ואמנות בנושא יפאן ומיטב עבודות הילדים מישראל בתערוכה זו נבחרו מתוך אלה.

בתערוכת ציורי הילדים היפאניים, מוצגים ציורים שנעשו ללא כל הגבלה וההדרכה בפיתוח הנושא או הטכניקה. התוצאות שהושגו משקפות את מקוריותה של התרבות היפאנית, המוקנית לילדים משחר ילדותם בהשפעת הסביבה הביתית ומסורת ה…

הדוד שלי — ציור של ילד יפאני

הרהורים נוגים מעוררת התערוכה זו, לגבי דרכי החינוך לאמנות אצלנו. במקרה נזדמן לי לבקר במועדוני-נוער במרחוב תל-אביב ולעמוד מקרוב על ארגונה ו„בישולה" של התצוגה. למותר לדעת, שלא ניתן כאן חופש ביטוי כלשהו לילדים ; הנושאים הציוריים והכתוב מגבוה על-ידי המדריכים ולעתים אף מורגשת יד המורה המכוונת, אשר שיפצה ו„תיקנה" את ציורי החניכים. בדרך זו, נוצרו שתקים שיגרתיים ושדופים של זהוי מזויף, הידוע מכתבי-עת מסחריים להיירות ולאופנה. במקום שהילדים ישאבו את השראתם מרוחם הם ו„קשקשו" על הנייר כיד הדמיון הטובה עליהם, קצצו המבוגרים את כנפיהם וכתוצאה מכך הובאה לפנינו תצוגה משעממת, חסרת מעוף וכנות, המשקפת את האווירה השוררת במועדונים ובבתי-הספר. נדמה, שנערכה כאן תחרות סמויה בין המורים על הזכייה לספיחות של השכם מורשות המגמה עליהם.

…ערונות והצורניות. ציוריהם שונים תכלית שינוי מציורי הילדים הישראליים ; הם עשירי דמיון וצבעוניותם המרגיתה שאובה מעולמו של הילד. ילדים מגיל חמש ועד עשר מצאו כאן פתרונות ספונטאניים של קומפוזיציה חופשית, והביצוע הטכני המושלם עשוי להביך גם ציירים אמנים, שאף לעתים רחוקות ואחר לבטים רבים, הם עשויים להגיע לתוצאות מרשימות כאלה. עולמו הפרטי של הילד, על ששונו ויגונו, המשתקפי בציורים אינטימיביטיים, השאובים מהסביבה הקרובה של הרחוב הבית מות ומצגת ותמונות-העם והעתיקות מות, אשר תכונות מורגשת בהם בכל משיכת-מכחול ובכל כתם וקו מאולתר.

ארנסט ניומן על ברליוז

כתיבתו של ארנסט ניומן על מוסיקה נמשכה למעלה מיובל שנים. מותו בשנת 1959 .בגיל תשעים היה דומה, כמי שהעיד או מבקר אחר, למותה של המלכה ויקטוריה : איש לא זכר את הזמן שהוא לא היה פעיל. ניומן נודע כחובב ואגנר נלהב והקדיש למלחין הנערץ עליו מחקרים רבים וחשובים ביותר. אך הוא עסק גם בתחומים אחרים של המוסיקולוגיה והגיע לבקיאות נדירה בתולדות המוסיקה. לקראת סוף חייו, הוא התכוון לכתוב מונוגראפיה על הקטור ברליוז, דחה מפני קשיים מסוימים את העבודה עד שכבר לא הספיק לכתבה, אלא לשרטט תבנית כללית שלה. אך הוא כתב על ברליוז במשך כל חייו. הוא ידע עליו יותר מכל מבקר-מוסיקה אנגלי אחר. את מאמריו המורים על המלחין הצרפתי קיבץ עתה פיטר הייוורת לספר בשם „ברליוז, רומאנטי וקלאסי". רוב פרקי הספר התפרסמו כביקורות ב„סאנדיי טיימס".

ב-1903 הסב ניומן את תשומת-לבו של הקהל האנגלי ליצירות כמו „פאוסט" ו„רומיאו ויוליה". עד אז לא הכיר קהל-חובבי-המוסיקה האנגלי אלא את „הסימפוניה הפאנטאסטית" ואת „הארולד באיטליה". ניומן שינה את דעותיו על יצירות שונות של ברליוז — הוא היה נדהם בתחילה מן „הטרויאנים", כששמע אותם באופרה של פאריס בשנת 1921 וכתב עליהם במעין הסתייגות, שהם מצטיינים ב„אידיום אישי" מדי. לאחר ששמע ביצועים של האופרה במשך השנים, הוא הגיע למסקנה כי „יצירה זו מהווה עולם שלם מיוחד לעצמו, הן מבחינה דראמטית והן מבחינה מוסיקלית". עם כל התלהבותו, לא היה יחסו של ניומן נקי מחשדות ודחייה מסוימת. לרחוד האכסטראוואקטית, השיטתית, של האגבר הזה ניומן קירבה אינסטינקטיבית, ואילו הלאומיביות הפרועה של ברליוז, גרמה לו שיתוש אי-נחות. קשה היה לו לסווג אותו. אף-על-פי-כן הוא חש כלפיו גם מעין משיכה, כאל דבר-מה זר ומפתה — משיכה של ויקטוריאני שכמותו לפראות התוססת של הצרפתי הרומאנטי.

יחס דו-ערכי זה מעניק לספר הרשימות הזה של ארנסט ניומן על ברליוז ענין מיוחד.

(„טיימס ליטרארי סאפלמנט")

„ביולוגיה וידע" לז'אן פיאז'ה

ז'אן פיאז'ה ידוע בעיקר כפסיכולוג שעשה רבות בחקר הפסיכולוגיה של הילד, אך עבודתו של פיאז'ה היא רבגונית ביותר והרמתו בשטחים רבים מעמידה אותו כאחד הגדולים שבחוקרי האדם המודרניים. הוא שימש במשך כארבעים שנה פרופסור לפסיכולוגיית-הילד ולהיסטוריה של המדע באוניברסיטת ג'נבה, אך את ראשית צעדיו עשה בזואולוגיה ובביולוגיה. עבודתו הראשונה היתה בתחום הזואולוגיה. עתה יצא לאור בתרגום אנגלי („אדינבורג יוניברסיטי פרס") ספרו „ביולוגיה וידע", שהופיע במקורו הצרפתי בשנת 1967.

„ביולוגיה וידע" הוא מחקר של הזיקות שבין מבנהו הביולוגי של האדם ובין הדרכים שבהם הוא קולט ויוצר ידע. פיאז'ה מתאר בפרק אחד את ההיסטוריה של הגישות השונות לבעיה זו — פורש את התורה האבולוציונית. את תורת הלאמרקציוניזם ואת גישתה של פסיכולוגית-הגשטאלט. בקיאותו בתחומים השונים של מדעי-הרוח ומדעי-הטבע מאפשרת לו לתאר את הבעיה מאספקטים רבים ביותר.

ההנחה היסודית של פיאז'ה, שאובה הנחה מקורית שלו, היא בדבר היזום של תהליכי קליטת הידע וייצוגו תוצאות של ויסות אורגאני. האורגאניזם מפעיל שיטה מסוימת של ויסות עצמי רב-עוצמה הוצר את הכשרונות השונים באיזון המיוחד לכל פרט. כמעט כל אחד מכשר להשתמש בלשון מתוך שמירה על, לפחות, קבוצה מסוימת של כללים. ההבדלים הם באיכות וברמות של הזיקות בין יכולתו של הפרט ובין הכמות והאיכות האבסולוטית של הלשון. זו דוגמה מן הדוגמאות. ספרו של פיאז'ה מבהיר את הזיקה בין המערכת הביולוגית ובין התפעלויות השונות של האדם.

הילד הבלתי חוקי (ב)

פתחנו בקושית השואל, שבכבב לשונו הוא יש. תואר אחד בלבד לכל המשמעים הנגזרים מן הבסיס של „חוקי". כל שענינו : מוכר על פי החוק, קבוע על פי החוק, מותר, מתאים וכו' על פי החוק — הכל „חוקי". בכך לכאורה סתירה לדרך לשוננו. הנטיה להלק בין צורות נזדות כדי למנוע ריבוי משמעים בתואר אחד — כמובן בתנאי, שאין כורח על פי עדות המקורות.

טור הלשון

מצאנו, שחלק ניכר מן האי-נחות שבתוצר ההבחנה בא מכך, שלשונות אירופה מבחינות לפחות בין שני תארים — כענין legitimate לשמת gal : בכלים אחרות : כיוון שלשונות אירופה מבחינות בין כגון „מטבע חוקי" לבין „ילד חוקי" וכד', הרי גם על העברית להבחין. כבר ציינו, שעם כל הנטיה של לשון דורנו להבחין הבחנות ולמנוע עירבובים, הרי במימצא לנו זה לא די כדי לכפות הבחנה כזאת עלינו.

אלא שיש סיבה עמוקה יותר — דווקא משום שיש בכך צד עקרוני שאנו נוטים לשכוח מפעם לפעם ראוי להעמיד עליו בהדגשה. כל שיקולנו עד כה היה בעריכות של שלם מונחים בינלאומי כביכול והשתקפותו במונחי לשוננו. אנו מוצאים עצמנו עומדים מול הבחנות מונחים באנגלית, בגרמנית, בצרפתית וכד' — ומאחר שאנו רוצים שלשון דורנו תהיה לא פחות „עשירה" מלשונות אירופה, הרי תמהים אנו על כך, מדוע לא נתחדש בה במקרה פלוני אותו עושר טרמינולוגי שאנו רגילים לו ממקום אחר. אולם דווקא בנקודה זו צריך להעמיק.

נגון : אין לנו מונח כנגד אותו legitimate המציין את יחוסי האב לבנו. אבל שמא יש במימצא יבש זה יותר מאשר פיסת המגלה מחדש את „דלותה" כביכול של לשוננו ? שמא הדבר כך, שיש עולם שלם שבכלל לא נגענו בו עד כה, אבל הוא חיוני להבנת הענין כולו ?

אמרנו : ענין השימוש בלשון legitimate (וכנגדו בשפות אחרות) הוא ענין של „לידה המקנה זכויות משפטיות". אנו נמצאים בעולם של דיני אישות מכאן ודיני ירושה מכאן. אבל יש מישור נוסף: טהרת חיי האישות, הצד המיוחד המקשר את הבן אל האם מכאן ואל האב מכאן. כלומר : יש צדדים של השקפת עולם, של שיטה משפטית, של השקפה על יחסי הורים וילדים. יש שלטון משקפת מצבים משפטיים בלבד — הם קובעים. יש שיטה, שהכל תלוי בכך אם הבן „נולד בתוך נישואים", ובכך נקבעות הזכויות המשפטיות שלו. אבל כיצד נכבה לשיקולינו כיבויים מן הסיפה „בר-בנות" ? באותו עיכות יבש של תרגומי תארים אין לו מקום. האם נתקל בו אדם במקור עברי, הרי יראה בכך ביטוי מליצי — ויתרגם אותו כך. אבל לבנון זה יש משמעות — לאו דווקא בהבר של הבנות הוקית. בדיני ישראל אין הדברים תלוים בכך, שהילד מוכר או אינו מוכר על ידי האב. אותו „ילד בלתי חוקי" — מושג משפטי-חברתי-סוציולוגי יבש כל כך — יש כנגדו אסמכתים שונים, ואף אחד כמובן אינו שמח. הוא עשוי להיות „ממזר", לא עליו — ואיני רוצה לפתוח כאן את הדכות על ממזרים. הוא עשוי להיות „חלל" או גם „ילד נוצרים". אבל היצור בולד „בטהרה" או „בכשרות".

נבון : הילד „הבלתי חוקי" הוא נראה בסופו של דבר פוגע הרבה פחות מכמה מונחים שהם ירושה לנו ממערכת קדושה יותר של לשוננו. אבל יש בדוגמה שלפנינו כדי ללמוד אותנו אמת חשובה מאד: לא פעם אין לשוננו מחדשת בעקבות לשונות העמים, משום שבמורשתה שלה יש מערכת הרכה יותר עשירה, אלא ששיטה מנוקדת בהכרה באופן רבה מגוון. אדרבה: אם הקורא יבדוק את תגובותיו שלו למקרא כמה מן הביטויים שהבאנו, שמא יחוש בסלידה או בהתעברות ; בהזדאי לא יראה באלה מונחים לשימוש משפטי מודרני „לגיטימי". אבל כל אלה הם חלק של אותו שדה סימנטי עברי — והוא אפוא הרכה יותר עשיר משמשנה בתחילה מתוך שימת עם לשמות אירופה.

הערות סיום : דרך לשון ימינו, שבכבנן זה הוא מגישה כמעט לידי ניתוק גמור בין רבדים. ומשום כך ייתכן, שבסופו של דבר תחדש לעצמה „מונחים יבשים" במקביל ללשונות אירופה. אין שום מניעה, שתהתאר הבהגה בין „חוקי" ובין תאר שיתחדש לשם הבחנה, כגון „חוקיי". אין להתעבר לחידושים כאלה. אבל מי שרוצה להבין את הדינמיקה הפנימית של לשון ימינו, ראוי לו שישים לב לאותם פנים סבוכים שניסינו להרגיעם ברשימתנו זו.

משה גושן-גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן ענין לכלל. את השאלות יש להפנות למדור „טור הלשון", מערכת „הארץ", רח' 21, תל-אביב.

פרס ברנר לספרות

סופרים ומו"לים, המעוניינים שספריהם יובאו לדיון ועדת השופטים לפרס ברנר, מתבקשים לשלוח ארבעה עותקים מכל ספר, שהופיע בשלוש השנים האחרונות, לפי הכתובת :

אגודת הסופרים, רח' קפלן 6, ת.ד. 1113, תל-אביב.

המועד האחרון להגשת הספרים הוא י"ב באב תשל"ב — 23.7.1972.

בהוצאת „עם-עובד תרבות וחינוך" הופיע

עיונים (כרך ד')

בבעיות חינוך, תרבות וחברה, מוקדש לזכרו של נפתלי גינתון ז"ל

העורך נחמן תמיר

תוכן העניינים,

דברי הערכה על נפתלי גינתון : רפאל בש, חיים ברוור, יוסף פרידלנדר ; מעזבונו הספרותי של נ. גינתון.

דב סדן : בין ספרות הדור לספרות הדורות. אברהם שלונסקי : על אמנות התרגום. ברוך קורצווייל : „שכול וכשלון" — התחנה האחרונה של קיום יהודי אבסורדי. אהרון ידלין : מדיניות של תרבות לעם. חיים אורמיאן : תמורות בתפיסת ההתבגרות הנפשית כיום. חיים י' ברוור : ראשיתה של האסכולה האנליטית. יצחק ד' גילת : לזיקתה של ההלכה למציאות החברתית. צבי לם : הסגנון, האדם והחינוך. בצלאל שחר : חינוך מבוגרים בישראל. משה צ'יזיק : אתגרי ההשכלה של התנועה הקיבוצית. דב נוי : „עץ החיים" בישראל ובעמים. שמואל אטינגר : ההתעוררות הלאומית של יהודי ברית-המועצות. יהודה גוטהלף : לאומיות ולאומנות. דב בר-ניר : סוציאליזם ישראלי בשנות השבעים. אריה טרטקובר : לקראת מיפנה חדש במחשבה מרכסיסטית. יוחנן גרנך : הפרובלמטיקה של יחסי-הגומלין בין האתיקה והפוליטיקה.

מחיר הקובץ — 8.- ל"י

את הספרים אפשר להזמין בהוצאה, בספרי, ספרית הפועלים, הקיבוץ המאוחד ובמחלקות הספרים באוניברסיטאות.

עירית תל-אביב-יפו

הצעות ל„פרס ביאליק" תשל"ב

הצעות ל„פרס ביאליק" של עירית תל-אביב—יפו מתקבלות לעיון ועדות השופטים.

יתקבלו ספרים בנושאים „ספרות יפה" ו„חכמת ישראל" שיצאו לאור במשך שנתיים שקדמו לשנת מתן הפרס.

הספרים יש להגיש בארבעה טפסים, למנהל הפרסים העירוניים, בית העיריה, כיכר מלכי ישראל, חדר 1223 עד יום

ח' באב תשל"ב — 21.7.72

לפי תקנות פרס ביאליק, רשאים המחברים שזכו בפרס זה עד לפני חמש שנים, לחזור ולהציע לעיון השופטים את ספריהם החדשים שיצאו לאור בשנתיים האחרונות.

ספרית-פועלים

ספרים חדשים

זאב לוי

שפינוזה ומושג היהדות

לא רק התיאולוגיה הנוצרית מתחבטת בתופעת „המרגינוזה" של המשך היהדות. כחזון בעייתי עקרוני, הוא נתפרש בקשת רבגונית של דעות ורגשות — מאיבה רצחנית ועד לאהדה מסויימת. ובאומה-פנימה — מוקד למלחמות-דעת ועמדות רעיוניות, וכן ללבטי התודעה העצמית של היהודי.

הספר הוא בחינה ביקורתית של תפישת היהדות במשנתם של ארבעה הוגים: ברוך שפינוזה במאה הי"ז, משה מנדלסון במאה ה-18, משה הס במאה הי"ט וז'.פ. סארטר במאה ה-20. הפרק האחרון סוקר ומעדכן את מושגי-היהדות הרווחים אצל הוגים יהודים בימינו בישראל ובתפוצות.

עזרא זוסמן

עצי תמיד

הספר „שירים" מאת עזרא זוסמן (זכה את מחברו ב„פרס ביאליק") צויין על-ידי הביקורת כספר השירים המעולה ביותר שהופיע אצלנו בשנים האחרונות, — „עצי תמיד" מבסס את מעמדו של המשורר בכותל המזרח של שירתנו.

שמעון בלס

התבהרות

יעקב דרורי, מהגרת כבישים, גרוש האב לילדה. במלחמת-ששת-הימים ישב בבית כי הרופאים פסלו אותו לשירות. דרמו רבת-הסבל והבדידות של גיבור הרומאן — מן המבוכה אל ההתבהרות.

רבקה גורפיין

החסידה הסקרנית

ציורים: אבי מרגלית

סיפורים על החסידה הסקרנית שרצתה לדעת מה יש על הארץ. על ילד שאהב סוסה ועל ילדים שהיה להם סוד עם סבא וסבתא שלהם — ועוד.

סיפורים חינוכיים על ילדים ועל הורים הקרים להם. מלווים ציורים מעשה-ידי אבי מרגלית.

לתלמידים בכיתות הנמוכות בביה"ס היסודי.

הופיע

שער האריות

הקרב על ירושלים בחווית לוחמי חטיבת הצנחנים

המחיר: 16.— ל"י

העורך: ישראל הראל

עורך משנה: מוסה גור

להשיג בחנויות ספרים, בשקם ובבית ההוצאה.

המעוניינים לקבל את הספר באמצעות הדואר ישלחו את התלוש בצירוף התמורה. (המחיר כולל דמי-משלוח).

לכבי

משרד הבטחון/ההוצאה לאור

רח' ב' 29 הקריה, תל-אביב

רצ"ב סך 16.— ל"י עבור הספר „שער האריות".

אבקש לשלוח לי את הספר לפי המען:

שם משפחה ______ שם פרטי ______

המען ______

תאריך ______ חתימה ______

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

הישג מרשים במיאמי

יד השבוע: דרום מחלק. צפון־דרום פגיעים.

	צפון	
	♠ A 5 3 2 ♡ Q J 7 ◇ 10 3 ♣ 10 7 3 2	
מזרח ♠ K 10 6 4 ♡ 5 ◇ 9 8 6 4 2 ♣ 8 6 4		**מערב** ♠ Q J 9 ♡ 6 2 ◇ A Q J 5 ♣ K J 9 5
	דרום ♠ 8 7 ♡ A K 10 9 8 4 3 ◇ K 7 ♣ A Q	

ברידג'

ביום לפני סיום השלבים המוק־דמים של אליפות העולם לברידג' במיאמי עבדה ישראל במקום ה־שש בין 39 המדינות שהשתתפו באולימפיאדה. בתום הסיבוב ה־35 (בתוך 39) היו לישראל 24 נצחו־נות לעומת 11 הפסדים.

גם אם המיקום הסופי יתגלה קי־מצא, הרי כבר ברור, כי הישגיה של נבחרת ישראל באולימפיאדת 1972 מייצגים את ההצלחה הברידג'־כה ביותר של ארצנו בזירה הבינל־אומית, וכל הסימנים מעידים על כך שישראל עומדת להיות ל־מעצמה בענף הברידג', בשל ה־כשרונות הצעירים שנתגלו אצלנו לאחרונה. נבחרת ישראל באולימפ־יאדה הורכבה מהזוגות פרידריך—שאופל, שטמפף—שוורץ, הוכבייה—לוויס, והגיל הממוצע של שחקניה היה פחות כ־32 שנה.

היד שלפנינו נתקבלה בהמפגש בין ישראל וברזיל באולימפיאדת 1972 בחדר הסגור פתח פרידריך (דרום) את מהלך ההכרזה בקריאה של „2 הארט" (בשיטת אקול). מע־רב הכפיל ושאופל (צפון) עבר. מזרח קרא „2 ספייד", אולם פריד־ריך הכריז „3 קלאבי". מערב עבר ושאופל קרא „4 הארטס", שנשאר כחוזה הסופי של המשחק.

מערב התחיל את ההגנה עם ה־Q ספייד, ופרידריך שיחק ספייד בגוף, בעוד מזרח מאותת עם ה־6 ספייד. מערב זכה, איפוא, בלקיחה הראשונה והמשיך בספייד שנלקח עם ה־A ספייד הדומים. פרידריך התך ספייד שלישי מהדומם עם ה־10 הארט בידו, ושיחק הארט נמוך בהיד אל ה־Q הארט בדומם. הוא חתך ספייד רביעי מהדומם עם ה־A הארט בידו בעוד מערב מש־ליך קלאב. בעת שיחק פרידריך הארט נמוך מידו אל ה־J הארט בדומם בעוד מזרח משליך דיא־מונד. הכרוז המשיך עם ה־10 דיא־מונד מהדומם ושיחק דיאמונד נמוך מידו. מערב זכה בלקיחה עם ה־A דיאמונד, ומשך גם את ה־Q דיאמונד שלכד את ה־K דיאמונד מיד הכרוז. אולם היתה זו הלקיחה השלישית והאחרונה של ההגנה. זה נאלץ לשחק קלאב כהתח ל־K ל־תוך המזלג של ה־Q, A קלאב ביד הכרוז. (אם ישחק מערב דיאמונד יתוחך הכרוז בדומם וישליך את ה־Q קלאב מידו). פרידריך ביצע, איפוא, את החוזה שהביא לישראל 630 נקודות.

גם בחדר הפתוח הגיעו הברזי־לאים בקו צפון־דרום לחוזה סופי של „4 הארט" בשיטת הכרזה שונה. דרום פתח בקריאה של „1 הארט" ושוורץ (מערב) הכפיל. צפון עבר ושטמפף (מזרח) הכריז „1 ספייד". דרום קרא „3 הארט" וצפון סיים בהכרזת „4 הארט".

גם שוורץ (מערב) התחיל את ההגנה עם ה־Q ספייד, והכרוז שי־חק ספייד נמוך מהדומם. אולם שטמפף (מזרח) נכנס לפעולה וזכה בלקיחה עם ה־K ספייד. שטמפף חזר בדיאמונד ואיפשר לבן־זוגו ל־זכות בשתי לקיחות דיאמונד. לה־גנה הישראלית היו כעת שלוש לקיחות, ושוורץ יצא מיד עם ספייד. בשלב יותר מאוחר נאלץ הכרוז לנסות את העקיפה בקלאב שנכשלה כאשר שוורץ לכד את ה־Q קלאב עם ה־K קלאב. ישראל הכשילה, איפוא, את ביצוע החוזה, ובסיכום שני החדרים זכתה ישראל ב־720 נקודות, שתורגמו להפרש של 12 נקודות משחק.

המיקום באולימפיאדת הברידג'

בתום הסיבוב ה־36 של אולימ־פיאדת הברידג' במיאמי בפלורידה היה מיקום הארצות שמתמודדות שם כדלהלן:

(1) ארצות־הברית. (2) איטליה. (3) סין הלאומית. (4) קנדה. (5) צרפת. (6) ישראל. (7) טורקיה. (8) שוויץ. (9) בריטניה. (10) פולין. (11) אוסטרליה. (12) דנ־מרק. (13) אירלנד. (14) מרוקו. (15) שוודיה. (16) ברזיל. (17) ספרד. (18) הולנד. (19) דרום־אפ־ריקה. (20) ארגנטינה. (21) אוס־טריה. (22) הודו. (23) גרמניה. (24) פינלנד. (25) ונצואלה. (26) מכסיקו. (27) קולומביה. (28) לב־נון. (29) בלגיה. (30) ג'מאיקה. (31) ניו־זילאנד. (32) פרו. (33) פיליפינים. (34) ברמודה. (35) פנ־מה. (36) יפן. (37) צ'ילי. (38) האינטילים ההולנדים. (39) בהא־מה.

ארבע הראשונות יתמודדו ביניהן על אליפות העולם בשלב הגמר, שייערך בסוף־שבוע זה.

חסכון בכסף - וטיול מרוכז

סע קבוצתי למקומות המרפא של

★ רומניה ואוסטריה
במחירים זולים וטפול מעולה

★ לארצות הברית וקנדה
עם תכנון חסכוני

★ לאירופה
עם תכנון סיורים אינדיבידואלי

השכרת רכב בלא הגבלת קילומטרז'

פרטים והרשמה:

מונדוס טורס

רח' נחלת בנימין 73

טל. 622606/7, תל־אביב

הידעת כי

בסטודנט באחד המוסדות להשכלה גבוהה אתה זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי שלך.

ראה מודעה בעמוד 21

הארץ

אגוד מהנדסי חשמל
I.E.E.E., I.E.E., I.E.R.E.

ביום שלישי 27 ביוני 1972
יתקיים במלון הילטון בתל־אביב יום עיון בנושא:

התקני הספק אלקטרוניים
POWER ELECTRONICS

מטרת יום עיון זה היא להציג את הטכנולוגיה של התקני הספק אלקטרוניים ורכיביהם בתעשיה ובאספקת חשמל.

בתכנית:

פרופ' י. נאות, טכניון — התקני הספק בתעשיה הישראלית — Application of Power Electronics in the Israel Industry

אינג' ו. אלפרט, טכניון — השמוש בתיריסטורים במערכות הספק — Use of thyristors in Power Electronics

אינג' י. ינאי, טכניקו — מבוא לתכונות הפיסיקליות של תיריסטורי הספק — Introduction to the physical properties of power thristors

ד"ר א. יאיר, אינג' ב. שפינקולר — מעגלי הפעלה למערכות תי־ריסטוריות — Driving circuits for thyristor systems

אינג' ז. זינגר, טכניון — ויסות זרם חלופין בעזרת קבלי מיתוג — A.C. Current regulations by means of switch Capacitors

אינג' א. פאלק, טכניון — ויסות מהירות של מנוע DC בעזרה ביישור מבוקר דו כווני — Speed Control of D.C. motors by Triacs

אינג' ו. צבר, טכניון — קולקטור סטטי למנוע זרם ישר — Static Commutators for D.C. motors

אינג' ג. גבעוני, תדיראן — מעגלי יישור מבוקרים לייצוב מתח ישר — Regulated rectifier circuits for stabilisation of D.C. voltage

אינג' ח. נוימן, אלקו — מיישרי זרם תעשיתיים גדולים — Large industrial rectifiers

אינג' מ. פורמנוי, אלקו — מערכות לאספקת כח־חרום — Uninterruptible Power supplies

יום העיון יתקיים בין השעות 8.00—16.00

המחיר: —.40 ל"י

פרטים והרשמה: בית המהנדסים חיפה, ת.ד. 4836, טל. 661932

סיכומי „שח־קיט" ה־14

שחמט
בעריכת משה צ'רניאק

נסתיימו התחרויות בנתניה. עם סיומו של פסטיבל השחמט המסורתי אפשר לסכם את תוצאותיו.

לפחות שליש המשחקים נסתיימו ב־דרך בלתי הגיונית — בתיקו מקרי או בנצחון של מי שחשש להפסד — נקבל תמונה נכונה אם כי מאכזבת.

אף אחד מעשרת האמנים המש־תתפים לא היה בפורמה הטובה. זה כולל גם את המנצח. קלדור, שהח־מיץ את נצחונו באליפות ארצית אח־רונה, (כאשר היה ראוי לו), זכה בנצחונות גלפר, סטפק וצ'רניאק. 28 משחקי תיקו (62%), מספר שיא בתחרויות בארץ. אך רק כמה־סים מביניהם נסתיימו ללא קרב.

תנאי המשחק היו קשים. חדר קטן במרתף המלון „אסטור", עם מזוג אוויר שלא ניתן היה להפעילו כי אז הרעש היה בלתי נסבל. ללא צו־פים, כי המוצעים שבאו בתחילה — לא ראו שום משחק והפסיקו לבוא. אין זו מסגרת ההולמת תחרות אמ־נים.

תחרות הפועל א'. כאן הת־מודדו 36 שחמטאים, בכלל זה 10 מועמדים בכירים. גם בהעדר אמנים היתה הרמה טובה למדי. שני עולים חדשים מבריה"מ לקחו חלק פעיל במירוץ למקום הראשון.

התוצאות: דודקוב (עולה חדש) צבר 9 נק' (מ־11), משיאן 8½, לדר־מן (עולה חדש), גלזמן 8 כ"א; שהלר (אלוף הנוער), פרברניק 7 כ"א; רפפורט, פלאם, יושע 6½ כ"א; איזנבל, בן־זאב, חרותי 6 כ"א; **תחרות „הפועל ב'"**: 76 כש־תתפים. ניצח שמסטובסקי (עולה מארגנטינה) עם 8½ נקודות (מ־11), טיביק, רייס 8 כ"א.

תחרות ה„סגל האולימפי", נתניה, 1972

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ס"כ
א. קלדור	●	½	½	1	0	½	1	1	½	½	5½
ש. פרידמן	½	●	½	1	½	½	0	½	1	½	5
מ. פריץ	½	½	●	0	½	½	1	½	½	1	5
מ. צרניאק	0	0	1	●	½	½	½	½	1	1	5
ד. לוי (סקוטלנד)	1	½	½	½	●	0	½	½	½	½	4½
י. גלפר	½	½	½	½	1	●	0	1	0	½	4½
ל. בוביס	0	1	0	½	½	1	●	½	½	½	4½
א. אבנר	0	½	½	½	½	0	½	●	1	½	4
י. סטפק	½	0	½	0	½	1	½	0	●	½	3½
א. מרס	½	½	0	0	½	½	½	½	½	●	3½

(במקרה של שוויון הנקודות נקבע סדר המקומות לפי „שיטת ברגר")

תחרות הסגל האולימפי בפ־לת מתח עצום ותוצאה בלתי משק־פת. 60% של המנצח, לעומת 40% של האחרונים בטבלה — לזה, עד כמה שזכור לנו, אין תקדים בתח־רויות שחמט. ואם נוסיף לכך כי הטעם בנצחון בלתי משכנע. כמה נקודות נפלו לו ממש „מן השמים". צעיר המשתתפים, פרידמן, הוכיח כי הישגו באליפות הארץ לא היה מקרי. עם זאת, גם הוא קיבל כמה „מתנות". לעומתם, התמיד בנהוגה

פתרון הבעיות

כמ' 683 (דאלר) 1. ר—ב2!, מ—ו4; 2. ה7, מ—ו5; 3. ו8—מ, מ—ה4; 4. מה—ה6+ ועתה 4... מ—ד3; 5. מה—ה3×, או 4... מ—ו4; 5. ר—ו1×.

כמ' 684 (קלנדרזה): 1. מ—ח7, מה—ד3+; 2. מ—ו8, מה—ד6+; 3. מ—ח8, מה—ה6+ 4. מ—ד7, מה—ו6+; 5. מ—ו8, מה—ו3+; 6. מ—ג8, מה:א6+; 7. ד8=פ, מה—ד7; (7... מה—ד6+; 8. מ—א8, מה:ד8+; 9. ב8=פ+, מ־ב6; 10. ג5×) 8. ו8=צ! (8. ו8=מה, מה:ד8+!) 8... מה—ד6+; 9. מ—א8!, מה:ו8; 10. ב8=פ+! וזוכה.

תיקון טעות

במדורנו מיום 16 ביוני נפלו שתי טעויות. בעמדת סיום המשחק לוי—צ'רניאק (מס' 751) חסר רגלי לבן ב־ג3. בפתיחת המדור, בשורה ה־רביעית כתוב: „טכניקה מעוטה". צריך להיות, כמובן, „טכניקה מעו־לה". עם קוראינו הסליחה.

שחמט בישראל

ידיעות בקצרה יאיר קריידמן חזר מביקורו בהולנד, שם השתתף בהצלחה בתחרות המשנית של אי. בי. אָם. בתחרות השתתפו 12 שח־מטאים, בהם 7 אמנים בינלאומיים. התוצאות: הניגגם (גרמ' מזרחית), מרוביץ (יוגוסלביה), זכס (הונגריה) עם 7½ נק' כ"א, קריידמן 7, הכס (גרמ' מערבית) 6½, איזינג (גרמ' מערבית) 6, שוש (רומניה, לשעבר) 5½, ועוד ● 28 שחמטאים הועלו בדרגה, בכלל זה שנים קבלו דרגה ראשונה (שמואל קריב מברור־חייל ואברהם אורן מחיפה) ● שנת עליה מוגברת הביאה תגבורת גם לשחמט הישראלי. לאחרונה עלו ארצה הא־מן אלכסנדר גינזבורג שנמנה עם טובי שחמטאי רומניה ומועמד לא־מן סוביסי, מטלנקובסקי, מ־לנינגראד. נפוצו שמועות כי שני רבי־אמנים סובייטיים מעוניינים לבוא. נמשך משא ומתן עם רב־אמן אמריקאי ותיק שהביע את רצונו להשתקע בארץ. האחרון, אחרון חביב — כבר נמצא בארץ ילד סו־בייטי, בן־10, היכול כנראה להת־מודד בהצלחה עם כמה מתמודדים לאמן שלנו.

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה 10 ימים נותרו לפתיחת הדו־קרב ספאסקי—פישר, בבירת איסלנד, רייקיאוויק. כשו־פט הראשי יכהן הרב־אמן הגרמני לותר שמידט. ספאסקי ועוזריו — גלר, קרוגיוס ונאי יצאו כבר בדרכם לאיסלנד. פישר, כמקובל אצלו, אי־נו מגלה מי יהיה עוזרו (כנראה — אבנס או רוברט בירן) ● הדו־קרב על אליפות העולם לנשים עומד לפ־ני סיומו. המצב — 5½:7½ לטובת נונה גפרינדשווילי, אשר זקוקה לחצי נקודה בשלושת המשחקים הנו־תרים. ואילו יריבתה, אלה קושניר חייבת לנצח בכל שלושת המשחקים כדי לזכות באליפות. משימה בלתי אפשרית לכל הדעות ● בתחרות לס־פלמס נותרו שני סיבובים בלבד. מוביל פורטיש עם 10½ נק'. אחריו: לרסן 10, סמיסלוב 9½, ברונשטיין 9 ● בתחרות הראשית באמסטרדם (אי. בי. אָם.) הוביל אחר 11 סי־בובים פלוגייבסקי עם 9½ נק'(!) כשאחריו קורצ'נוי ואולמן 7, דונר, ליוברייביץ', סאבו 6½ כ"א.

משחקי תחרות נתניה

באמצעים פשוטים אך יעילים

הגנה סיציליאנית היתה שוב לד־רך פתיחה הפופולרית ביותר בתח־רות הסגל האולימפי, בנתניה. זאת, על אף העובדה כי במשחקים רבים ספגו ה„סיציליאנים" מכות נמרצות.

לבן: גלפר
שחור: אבנר
תחרות הסגל, נתניה 1972.

1. ה4, ג5; 2. פ—ו3, ה6; 3. ד4, ג:ד4; 4. פ:ד4, א6; 5. ר—ד3

כאן יש ללבן מבחר עשיר: 5. ג4, 5. פ—ג3, 5. ר—ה2, 5. ר—ד3.

5... מה—ג7

ואילו השחור בוחר בין המסע בטקסט ל־5... פ—ו6 או 5... ר—ג5.

6. 0—0, פ—ג6; 7. פ:ג6, מה:ג6; עדיף 7... ד:ג6 ובעקבותיו 8... ה5.

8. פ—ג3, ד6;

כנגד 8... ב5 מציע גלפר 9. ר—ב2?; 10. ר—ה4 ולאחר חילופי ־צים יהיה ללבן לחץ מסויים על עמדת היריב.

9. א4, פ—ו6; 10. ר—ה2, מה—ג7; 11. ו4

לפניעה 11. ה5, אך השחור כבר מפגר בפיתוח כליו.

11. מה—ה1!

כדי להשיב על 11... ר—ה7; ב־12. מה—ג3, 0—0; 13. ה5.

11... ר—ד7; 12. ר—ד4!

פשוט וטוב. אין לשחור הגנה מס־פקת מפני איום הכאה ב־ו6, למשל: 12... ר—ה7; 13. ה5, או 12... ה5; 13. ו:ה5, ד:ה5; 14. מה—ג3, ר—ג5; 15. מה:ה7!.

12... ר—ה6; 13. ר:ו6, ו:ו6; 14. ו5, מה—ה6?+

עמדתו של השחור גרועה. במצב זה קטיפת הרגלים מהווה איבוד לד־עת. אם 14... ה5, אז 15. ר—ג4 עם עדיפות ברורה.

15. מ—ח1, מה:ב2; 16. ר—ג4, ה:ו5;

גם 16... ה5; 17. צ—א—ב1, מה—א3; 18. ר—ה7! אינו מבשר טובות לשחור.

17. צ—א—ב1, מה—א3; 18. צ—ב3

למקרה שהשחור ינסה להלץ את מלכו ע"י הצרחה גדולה, מכין הלבן הכפלת צריחים באגף המלכה.

18... מה—א5; 19. ר—ב5, ר—ג7; 20. ה:ו6, מ—ו8;

יאוש. הצרחה גדולה אסורה בשל 21. ר:ג6, ב:ג6; 22. צ—ב8+; הצרחה קטנה תביא למט מהיר בטור ח'.

21. צ—ה1, צ—ה8; 22. מה—ה5!, השחור נכנע.

אין מנוס ממט, למשל: 22... ר:ה5; 23. מה—ה6+, מ—ו8; 24. ... ר:ו7; 25. צ—ב8×.

62. ר—ו3, צ—ו2; 63. מ—ד4

מפסיד 63. מ—ו6!; 64. צ:ו1; 64. מ—ד7, מ:ה4; 65. מ:ה7, מ:ד5; 66. מ—ד7, מ—ג5; 67. ה7, צ—ה3; ר זוכה.

63... צ—ו1; 64. מ—ה5

בשל כפאי נאלץ הלבן לנטוש את השמירה על הרגלי ב', אך אין זה סוף פסוק.

64... צ—ב1; 65. מ—ו5, צ:ב5; 66. מ—ו6, מ—ד3; 67. ר—ו1!;

רק כך. הרץ יופעל באלכסון ה8—א4.

67... מ:ה4; 68. מ—ו7, צ—ב7; 69. ר—א4, ו5!

מצבו של הלבן נראה כלאחר יאוש. כיצד יעצור את הרגלי ו5?

70. ר—ג6!

לא מיד 70. ר—ד7. קודם כל יש להבטיח את המשבצת ב5, ממנה יו־כל הרץ לעצור, הלו זמנית, את הר־גלי ו.

70... צ—ב8; 71. ר—ד7, ו4; 72. ה7, מ:ה5;

לא 72... ו3; 73. מ:ד6, ו2; 74. ה7, צ—ב8; 75. ר—ב5, תיקו.

73. מ—ד8!

מסע זה הצריך חשיבה ממושכת. לא ברור 73. מ—ו6, ו3; 74. ה7, ו2; 75. ר—ב5, צ—ב8; כופה 76. מ—ח7 עם זכיה במספר חשוב.

73... צ—ב8

מעניין ההמשך 73... צ—ה8+; 74. מ—ג7, צ—ה8; 75. ה7, ו3; 76. ה8=מה (76. ר—ו6+, מ—ה6!) 76... צ:ה8; 77. ר:ה8, ו2; 78. ר—ב5, מ—ד5; 79. ר—ו1, ד5; 80. מ—ד7, ד4; 81. מ—ה6 ה„אינגוף" בצד ימין מציל את המערכה על חודו של מספר אחד.

74. ה7, צ—ה1; 75. ר—ו4!

מעמדה זו עוצר הרץ את שני ה־רגלים המתקדמים. פחות ברור ה־המשך 75. ה8=מה, צ:ה8+; 76. מ:ה8.

75... צ:ה7; 76. מ:ה7, מ—ה5; 77. מ—ד7, ד5; 78. מ—ו6, מ—ה4; 79. מ—ה5, ד4; 80. מ—ו3, מ—ה3; 81. ר—ו5, תיקו.

סיום תחבולני

לסטפק לא שיחק המזל לאורך כל התחרות. ורק בסיבוב האחרון האי־רה לו הצלחה פנים.

סיום משחק מס' 753
תחרות הסגל, נתניה 1972
גלפר

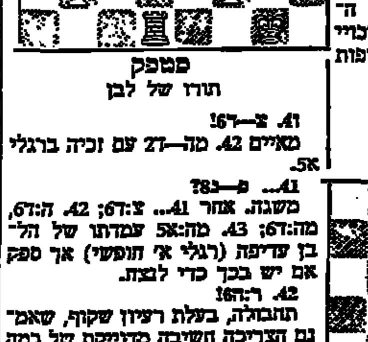

סטפק
תורו של לבן

41. צ—ו6!

מאיים 42. מה—ז7 עם זכיה ברגלי א5.

41... פ—ג8?

משגה. אחר 41... צ:ד6; 42. ה:ד6, מה:ד6; 43. מה:א5 עמדתו של הל־בן עדיפה (רגלי א' חופשי) אך ספק אם יש בכך כדי לנצח.

42. ר:ה6!

תחבולה, בעלת רעיון שקוף, שאמ־נם הצריכה חשיבה מדוייקת של כמה האריאנטים.

42... פ:ה6?

מביא להפסד. מפסיד גם 42... ו:ה6; 43. מה:ה6+, צ—ז7; 44. מה:ה6+ וזוכה. הטוב יחסית הוא 42... צ:ד6; 43. מה:ה6+, מ—ח8; 44. מה—ה6+, מ—ז7; 45. ה:ד6. הלבן נתבע למשחק מדוייק כדי לנצח.

43. מה:ו6+, השחור נכנע בלי להמשיך.

המשך הצפוי: 43... מ—ח8; 44. מה—ה6+, מ—ו8; 45. ר:ד7, מה:ד7; 46. מה:ד8 משאירו בגרעון שני רג־לים.

סיום טכני מדוייק

אחד המשחקים המסובכים בנת־ניה היה בין צ'רניאק לבוביס. לא־חר שצ'רניאק החמיץ את סיכוייו ל־התקפה מכרעת ואף נקלע לעמדה נחותה, לא בחר בוביס בהמשך ה־טוב ביותר, שהיה מעניק לו סיכויי נצחון. בסיום שנוצר לשחור עדיפות אך האם יש בה כדי לנצח?

סיום משחק מס' 752
תחרות הסגל, נתניה 1972
בוביס

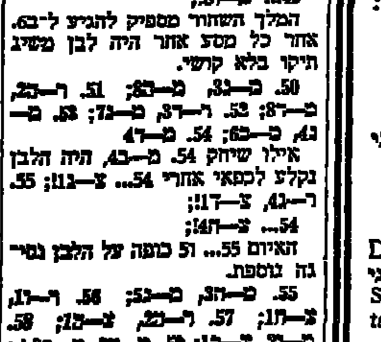

צ'רניאק
תורו של השחור

49... מ—ו3!;

המלך השחור מספיק להגיע ל־ב3. אחר כל מסע אחר היה לבן משיג תיקו בלא קושי.

50. מ—ג3, מ—ה3; 51. ר—ב3, מ—ד3; 52. ר—ד3, מ—ג3; 53. מ—ג4, מ—ב4; 54. מ—ד4

אילו שיחק 54. מ—ג4, היה הלבן נקלע לכפאי אחרי 54... צ—ג1; 55. ר—ג4, צ—ד1!;

54... צ—ה1!;

האיום 55... ר5 כופה על הלבן נסי־גה נוספת.

55. מ—ה3, מ—ג3; 56. ר—ו1, צ—ה1; 57. ר—ה2, צ—ג2; 58. מ—ה2, צ—ג1; 59. מ—ד2, צ—ג3+; 60. מ—ו4

אין ברירה. הלבן מפקיר שני רגלים ובלבד שמלכו יגיע ל־ח1, הע־גה סבילה — 60. ר—ו3, צ—א3; — היתה מביאה לכפאי ולהפסד בטוח.

60... מ—ד4; 61. מ—ו5, צ—ג2;

בוביס מפגין טכניקה טובה. הוא מעכב את הדירתו של הלבן ל־ח1 וזוכה ברגלי ב'.

מודעות ל„הארץ" ולכל העתונים
מתקבלות בפרסום „פאר"
בן־יהודה 85 תל־אביב
טל. 238631 רצוף 19.00—6.00
מודעות מטעמהיום, שרות לילה ושבת טלפון 39665

למכירה
דודג' פולרה
מודל 70 + מזגן + ממס
וכל התוספות
להתקשר מי שמוכן לשלם
53,000 ל"י. טל. 930785
בשעות העבודה

אפריקה ישראל להשקעות
בע"מ

הדינים וחשבונות השנתיים של החברה לשנת 1971 פורסמו ועומדים לעיון הציבור במשרדי החברה ובמשרדי חברי הבורסה.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

22.6.72

	[illegible]	שינוי	[illegible]
מניות			
תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	61.5	—0.5	62.5
אליאנס ב' (ש)	840	+2	
אלקו 1 (ש)	116.5		116.5
אלקו 2.5 (מ)	116		116
אלקטרה 1 (ש)	230.5	+0.5	226
אלקטרה 5 (ש)	227	+2	
ארגמן (ש)	349.5		352.5
ארגמן (מ)	350	—3.5	352.5
ארגמן (ר"מ) (מ)	359	+4	362
אתא ב' (ש)	198	—1.5	198.5
אתא ג' (ש)	196.5	—1	198.5
אתא משנה (ש)	194	+7	185
בית הרכב (מ)	67.5		67.5
דובק ר"מ (מ)	341	+2	344
קודר 1 (ש)	280		
קודר 10 (ש)	240	—4	240
כבלים (מ)	173		174
סריב ר"מ (מ)	134	—1	133.5
ספנות (ש)	144	+3.5	140
כימיקלים (ש)	62.5		
לאי"פ ר"מ (מ)	94.5	+2.5	
מלב (ש)	160	—5	
נעשהן ר"מ (מ)	259.5		
סבג (ש)	820	+20	820
סבג (מ)	849	+14	
פיניציה ר"מ (מ)	125		127
מפעלי ניר (ש)	555	—9	550
עסיס ב' (ש)	249.5		249.5
שמן ר"מ (מ)	112	+0.5	111
תעל ב' (מ)	201.5	+1	201.5
שרד (ש)	98	+0.5	
בנקים וביטוח			
אוצר שלטון (מ)	129	—0.5	130
א.ה.ה. (מ)	273		
אוצר להתעשיה (מ)	346		344
אי. די. בי ר"ג (ש)	194		193
אי.די.בי. ב' (ש)	224	—7	
בנק אגוד (ש)	222.5	+1	
אפותקי (מ)	191	—0.5	191
אי' בריטי ר"מ (מ)	260	+7	260
אי' בריטי (מ)	244		244
דיסקונט א' (ש)	369		370
בנק להקלאות ר"מ (ש)	105	+0.5	104.5
בנק מזרחי (מ)	128		
פועלים (מ)	243		243
פועלים ר"מ (מ)	261		
בנק כרמל (מ)	138	—1.5	136
לאומי רגיל (ש)	302.5		302.5
לאומי חדשות (ש)	298		298
משכ' בנין (מ)	147		
סוהר הרץ (מ)	260		
פ' תעשיה 8% (ש)	88	+3	
פ' משכ' (מ)	202	—1	
משכ' שכ' (מ)	152		
כלל תעשיות (ש)	139		141
מרכזית ב' (ש)	180	—1.5	180
הסנה (מ)	180		182
ו.ק.מ. —.1 (ש)	194	+5	205
ו.ק.מ. —.10 (מ)	114	+2	115
ספנות ר"מ (מ)	183		186
ספנות (מ)	170		172
סהר ב' (מ)	164	—1	163
צור (מ)	149		155
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	140		
אפריקה 1 (ש)	336		
אפריקה 10 (ש)	307.5	+2	310
הכ' הישוב (ש)	211		217.5
הכ' הישוב (מ)	216	+4.5	219.5
מטעי הדר (ש)	93.5	+3	94
ישרס (ש)	132	+0.5	133
ג. הבנין (ש)	209.5		211
מהדרין (ש)	152	—1	152
פרי אור (ש)	180		
אנגי — ישי (מ)	116.5		116.5
נאות אביב (ש)	79		80.5
נכסים חדשות (ש)	205		207
ריאלקו (ש)	124.5		125
רסקו ר"מ (ש)	98	+1	97
רסקו (ש)	71.5		72.5

	[illegible]	שינוי	[illegible]
דלק ונפט			
דלק ב' (מ)	183	—7	
דלק (ש)	162	—6	164
ירדן א' (ש)	85.5	+0.5	85.5
חברות להשקעה			
אלגר (מ)	80.5	—0.5	84
אלרן (מ)	193.5		192
פרפלים (מ)	214		214
יצוא (מ)	86	+2	87
כו (מ)	107	+1.5	106
אמפא א' (ש)	119.5	—0.5	
דיסקונט (ש)	196		197
עוז (ש)	174	—5.5	
יפת ב' (מ)	130		
לאומי (ש)	181.5	—1	181.5
סהר חוץ (ש)	90.5	—1.5	91
מזרחי ב' (מ)	110		
פריון ב' (ש)	79	+1	78
כלל (ש)	127		
שוק חופשי			
נפטא (ש)	75.5		76.5
לפידות (ש)	163	+1.5	165.5
לפידות (מ)	190	+6	191
מניות בכורה			
אי.די.בי. (ש)	208		208
אמישר (ש)	66		
7% בנק משכ' לשיכון (מ)	115		
6.5% כור (ש)	146		146
7% צים (מ)	251		
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אוניקו א' (מ)	72.5	—0.5	
8% אוניקו (מ)	85.5		
7% פ' התעשיה (ש)	217		
6% פ' התעשיה ג' (ש)	162.5		
6% פ' תעשיה גג (ש)	99	+0.5	
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	99	+0.5	
גזית (ש)	63		

אגרות חוב		מחיר	שינוי
צמודות לדולר			
5% אוצא ים המלח (ש)		206	+3
5% אגיה ים המלח (מ)		113.5	+1.2
6% השמל המיבה ב' (ש)		126.5	
וולפסון קלור מאיר 6.5% אגיח (ש)		84	+0.3
הלליס 5		117	
הלליס 6		115.5	—0.2
הלליס 7		116.6	—0.7
הלליס 8		103.7	+0.4
הלליס 9		105.1	+0.9
הלליס 10		107.2	+0.3
הלליס 11		105.3	
הלליס 13		105	—0.8
הלליס 14		106.8	+0.6
הלליס 15		105.9	+0.9
הלליס 16		105.7	—0.3
הלליס 17		107.7	—0.5
הלליס 18		106.4	
הלליס 10 פדיון		104	
צמודות למדד			
קרן ורבית			
מלוה בטחון 1967			
סדרה א'		173.1	+0.1
סדרה פ'		173.7	
סדרה י"א		174	
מלוה בטחון 1968			
סדרה א'		147.6	+0.7
סדרה ה'		146	+0.4
סדרה כ"א		144	+0.7
מלוה בטחון 1969			
סדרה א'		140.7	+0.7
סדרה פ'		135	+0.5
סדרה מ"א		133.8	+0.7
מלוה קליטה 1962			
אינדקס	132.6	152.3	+0.8
מלוה קליטה 1963			
אינדקס	132.6	217	+0.5
מלוה קליטה 1964			
אינדקס	138.5	197.4	+0.4
מלוה קליטה 1965			
אינדקס	110.1	178.5	+0.2
מלוה קליטה 1966			
אינדקס	118.7	146.6	

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	208.8	199.0	199.0
ארז	116.5	111.0	111.0
איתן	117.48	—	114.62

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

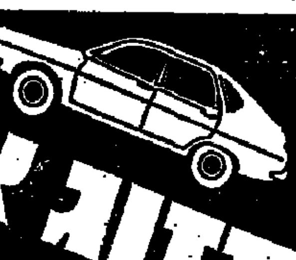

מזוג אויר לכל מכונית

במחירים ללא תקדים ואחריות לשנה
כולל הרכבה ואחריות לשנה

מזגנים מיוחדים למכוניות קטנות בעלות נפח מנוע מ־1200 סמ"ק.

אטמור
מזוג אויר בע"מ

החברה הגדולה בישראל למזגני אויר למכוניות
והיחידה המנוהלת ע"י מהנדסים ובפקוחם.
תל־אביב, רח' פישמן מימון 16
טל. 228166

לכבוד
אטמור מזוג אויר בע"מ רח' פישמן מימון 16 טל. 228166 תל־אביב.
אבקש לקבל פרטים נוספים אודות מזגן האויר למכונית, בלי כל התחייבות מצידי.
שמי ______ כתובתי ______
מס' הטלפון ______ שם המכונית ______ סוג המכונית ______

"באור" ורשבסקי

משרד התחבורה
הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללמודי חוץ
המרכז לבטיחות בדרכים

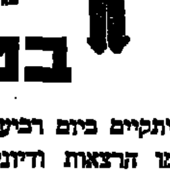

המועצה הלאומית למניעת תאונות
מודיעים על הכנס השישי

בטיחות בתעבורה

אשר יתקיים ביום רביעי 28 ביוני 1972, בשעה 8.30 בבוקר במלון „הילטון" בת"א
יתקיימו הרצאות ודיונים בהשתתפות:

ישיבה ראשונה פרופ' משה ליבנה, הטכניון — יו"ר.
ברכת מנהל המדור ללמודי חוץ של הטכניון, פרופ' יוסף קרני.
ברכת מזכיר המועצה הלאומית למניעת תאונות, מר נתן תל־ניר.
ברכת יו"ר ארגון מנהלי תחבורה, מר ראובן אדן.
ברכת יו"ר ארגון קציני הבטיחות בתעבורה, מר דוד בלקין.
דבר סגן שר התחבורה, מר גד יעקבי.
„מודל של עיר בטיחות בארץ" — גב' יוחה רבני, משרד התחבורה ומר אלון כץ, הטכניון.
„אבחנת בתחום הבטיחות בדרכים" — ד"ר שלמה הקרט, הטכניון.
ישיבה שניה מר דן חרים, מנכ"ל משרד התחבורה — יו"ר.
„יחסי גומלין בין משטר התנועה ובטיחותה — מר שמחה קלוסקי, עירית תל־אביב
„השפעת מעקות על התנהגות הולכי רגל" — גב' שלוה אלגרישי ומר אלון כץ, הטכניון.
„עבודה עם נהגים מקצועיים בחברה גדולה" — מר מיכאל לוטן, החברה לשרות פסיכולוגי בע"מ ומר אריה פלדמן, „אגד".
„הדרכת ילדים לחציה נכונה לאור סיכום מחקרים" — מר נתן תל־ניר, המועצה הלאומית למניעת תאונות.

דמי ההשתתפות בכנס —.45 ל"י, כולל ארוחת צהרים, כיבוד על חוברת הרצאות.
והרשמה: הטכניון, רח' ליסין 14, תל־אביב.

המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות
שליד משרד החינוך והתרבות

תקנון תחרות הסרט הקצר 1971/72

1. המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות שליד משרד החינוך והתרבות תקיים תחרות נושאת פרסים לסרטים ישראליים קצרים, בשיתוף עם מרכז הסרט הישראלי במשרד המסחר והתעשיה ושירות הסרטים הישראלי במשרד החינוך והתרבות.
2. כסרט ישראלי קצר למטרת השתתפות בתחרות זו יחשב כל סרט אשר הופק בישראל ע"י אזרח ישראלי אחרי 1.3.71 ואשר משך זמן הקרנתו בין 8 ל־45 דקות.
3. לא ישתתפו בתחרות זו סרטי פרסומת, סרטי טלוויזיה, סרטים אשר השתתפו בתחרות הסרט הקצר 1970/71 וסרטים שאינם מתאימים לאחד המדורים כאמור בסעיף 4.
4. התחרות תערך בשלושה מדורים:
א. סרטים תעודיים.
ב. סרטים עלילתיים קצרים.
ג. סרטי מתחילים (סרט ראשון של במאי).
5. הפרסים יחולקו כדלקמן:
א. פרס ראשון ושני לסרט העלילתי הקצר הטוב ביותר.
ב. פרס ראשון ושני לסרט התעודי הטוב ביותר.
ג. פרס ראשון ושני לסרט ראשון של במאי.
6. פרסי יוצרים נושאי מענק כספי יחולקו כדלקמן:
א. פרס ראשון לבמאי הסרט העלילתי — —.1,500 ל"י.
ב. פרס ראשון לבמאי הסרט התעודי — —.1,500 ל"י.
ג. פרס ראשון לבמאי מתחיל — —.1,500 ל"י.
ד. פרס ראשון לתסריטאי — —.1,000 ל"י.
ה. פרס ראשון לצלם —.1,000 ל"י.
ו. פרס ראשון למלחין — —.1,000 ל"י.
ז. חבר השופטים יעניק 3 מענקים בסך — —.3,000 ל"י כל אחד למפיקים פרטיים מתוכם אחד למפיק של במאי מתחיל.
7. השופטים זכאים להעניק ציון לשבח לשחקן המצטיין.
8. הסרטים יוגשו לתחרות ע"י מפיקיהם. כמפיק לצורך תחרות זו יחשב אדם או תאגיד היוזמים את יצור הסרט ומארגנים את יצורו.
9. חבר השופטים יהיה מורכב מ־5—7 אנשים וימונה ע"י הנהלת המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות ויו"ר מדור הסרטים של המועצה.
10. חבר השופטים יקבע לעצמו את סדרי עבודתו בישיבה מיוחדת.
11. חבר השופטים רשאי שלא להעניק פרסים אם לא נמצאו מועמדים ראויים לכך.
12. את הפרטים בצירוף טופסי הרשמה הכולל פרטים על הסרט יש למסור עד יום 21.7.72 לפי הכתובת: המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות, בנין הדר דפנה, אגף ב' חדר 607, שד' שאול המלך 39, תל־אביב — עבור „תחרות הסרט הקצר". טופסי הרשמה ניתן לקבל באמצעות הדואר ובאופן אישי לפי אותה כתובת.

למסירה
חנות חדשה מרוהטת

ומצויידת היטב למתנות ולתכשיטים בת"א, ברחוב הירקון במרכז המלונות
ההשקעה הדרושה —.55,000 ל"י.

● ● ●

לפנות טלפונית כל יום עד שעה 9.00 בבוקר למספר 225767 תל־אביב

למסירה

בדמי מפתח קומה ד' במרכז רח' הרצל בת"א
שטח של 120 מ"ר עם כח חשמל.

לפנות טלפונית 739704 או 732662 למר בן דב.

כשלונה של מועצה דתית (א')

ממלכה של 180 שכירים

דו"ח על המועצה הדתית בבירה: „מינהל לקוי, אזלת־יד, סחטנות, קיפאון"

מאת גדעון אלון

תפקידה של המועצה הדתית ב־בירה לספק לתושבים היהודיים שי־רותי דת. היא אחראית על החזקת בתי כנסת ומתן שעורי תורה, שרו־תים בקשר לעריכת נשואין ורישו־מם, השגחה על כשרות ושחיטה ו־החזקת מקוואות. אולם לעבודת ה־מועצה מפריעים האשמות הדדיות על מוסר עבודה ירוד, תככים וחוסר אמון.

לפני כשנה וחצי הגדירה כך ועדת חקירה פנימית של המפד"ל (השול־טת במועצה) את המצב בהנהלת ה־מועצה: „מינהל לקוי, אזלת יד, סח־טנות, קפאון, שיתוק פעולות, משבר אמון, משטר שהזמין כשלונות מ־ראש".

מבקר עירית ירושלים יעקב שורי־בוים כתב עוד ב־1966 בדו"ח שנתי בקש להכין ע"י ראש העיר מר קו־לק: „שתי חולשות פוקדות את ה־מועצה ועלולות לערער את היצי־בות המנהלית והכספית שלה. הזכות לקביעת הוצאות בעוד האחריות ל־כיסויין חלה על אחרים והעדר נור־מות ותקן לגבי כמות ואיכות התפ־קידים ומספר ממלאיהם הדרוש למתן השירותים. כתוצאה מחולשות אלה, עלול המוסד ליהפך לנקודת משיכה להסתערות מצד גורמים החפצים ב־יקר אנשיהם, או אף המעוניינים ב־תפיסת עמדות, ע"י מנויים והוצאות שלא תמיד נובעים מן הצורך לגופו של ענין. אין עירית ירושלים יכולה להשאר פסיבית לנעשה ולמתרחש ב־שטח המנהלי והכספי של המוסד ה־חשוב הזה וספק אם אפשר למנוע ל־אורך ימים את התערבותה הפעילה יותר בדרכי הניהול של המועצה ה־דתית".

שיטת המינויים

על פי חוק תקציב השרותים הד־תיים תשי"ט—1949 רשאי שר הדתות להקים מועצה דתית ועליו להרש מזמן לזמן את הרכבה תוך קביעת מספר חבריה, שלא יעלה על מספר חברי הרשות המקומית. חברי מועצה דתית, ממונים על פי החוק ע"י שר הדתות מבין המועמדים המוצעים: 10 אחוז ע"י הרבנות המקומית, 45 אחוז ע"י הרשות המקומית (עירית ירושלים) ו־45 אחוז ע"י משרד ה־דתות, כדי להבטיח רוב דתי במו־עצה.

עירית ירושלים נושאת בשני שלי־שים מתקציב המועצה המסתכם ב־3 מיליון ל"י ומשרד הדתות בשליש (על פי החוק צריכה העיריה לכסות שני שלישים מעודף ההוצאה על ה־הכנסה העצמית של המועצה, אולם בתרוצת השנים חלה ירידה ניכרת בהכנסות העצמיות של המועצה הד־תית ותלותה בעירית ירושלים וב־משרד הדתות גדלה מאד).

במועצה הדתית החדשה בבירה שנכנסה לתפקידה לפני כשלושה חד־שים 31 חברים. בראשה עומדים יהושע ברוכי — מפד"ל — (שהיה לפנים חבר קיבוץ טירת צבי ולאח־רונה היה אחראי לפעולות פינוי מ־הרובע היהודי בירושלים העתיקה) ו־ארבעה סגנים בשכר: הרב יעקב קצנלבוגן (פאג"י) שהוא גם מים הדי"ר („אני עובד כאן חיי שנים, אך לא חיי"), הרב משה אדלר (אגו"י), מרדכי מור־יוסף (עבודה) ויצחק תל־אור (גח"ל). במועצה קיימת קואליציה מקיר אל קיר עם רוב ל־מפלגות הדתיות: מפד"ל (7 נציגים) אגו"י (7), פאג"י (3) עולי בבל (1), גח"ל (5) ועבודה (8). אולם לא קיים, כפי שסביר היה להניח, גוש דתי, כיון שהמפד"ל מקיימת קשרים טו־בים עם המפלגות החילוניות, למ־גינת לבם של אגו"י ופאג"י.

ההנהלה של המועצה הדתית, בה 20 חבר, מקבלת בדרך כלל את ה־החלטות המובאות לאחר מכן לאישור המועצה. נוסף לכך צריכות לפעול ועדות: רבנות, כשרות, שחיטה, כס־פים וכו', אולם הן לא נתכנסו אפילו לא פעם אחת בשנה האחרונה ורק בשבוע שעבר נבחרו מחדש.

במשרדי המועצה במעלה רחוב ה־חבצלת בלב הבירה, רשומים כ־30 עובדים. נוספים עליהם 50 עובדי־חוץ (בענפי כשרות, בתי מטבחיים, מקוואות וכו') שאינם באים למשרדי המועצה, כי אם נמצאים במקומות עבודתם ברחובי העיר וכן כ־100 רב־נים שכונתיים (בשכר מלא, קצוב וחלקי) שאין כל הקפדה לגבי מינויים ומעשיהם.

מר קולק והסגן של גח"ל

על ריקנות היחסים בין המועצה הדתית והמוסדות המפרנסים אותה, מלמדת פרשת פיטוריו של היו"ר ה־יוצא של המועצה הרב ד"ר יהודה וינשטיין ומינויו של סגן היו"ר מטעם גח"ל יצחק תל־אור.

לפני חודשים אחדים הודח ויינ־שטיין מתפקידו ע"י ראשי מפלגתו (מפד"ל) שהאשימוהו בהנהגת משטר שהזמין כשלונות. על פי החוק לא היה הרב ויינשטיין זכאי לפנסיה עם פרישתו, לאחר ארבע שנות עבודה כיו"ר המועצה. אולם גורמים בכי־רים במפד"ל סברו שאם לא יוצעו לוינשטיין „תנאים הולמים" לא ייפרד על נקלה מכסאו. לכן הוחלט להעניק לו פנסיה של 70 אחוז, כלומר כ־1200 ל"י לחודש (יו"ר מועצה דתית מקבל משכורת זהה לזו של סגן ראש עיריה).

קמה סערה צבורית כשגורמים שו־נים התרעמו על ההחלטה השרירו־תית. משרד הדתות החליט לדון מ־חדש בהחלטה. הוקמה ועדה בראשות מנכ"ל משרד הדתות הרב א.י. דול־גין שהמליצה להעניק לוינשטיין פנ־סיה של 33 אחוז (כ־550 ל"י) ב־הסכמתו של שר הדתות ובהסתמך על כך שעבד 16 שנה כרב בחו"ל. את המשכורת החודשית לפנסיונר תצטרך להפריש מתקציבה המועצה הדתית, למרות שלא היתה מיוצגת בועדה שקיבלה את ההחלטה.

ראש עירית ירושלים מר קולק, הממנן שני שלישים מתקציב המו־עצה הדתית, שלח באפריל 1970 מכתב ליו"ר המועצה הקודם, בו איים לעכב את העברת תקציבי ה־עיריה למועצה, אם לא ימונה מיד סגן נוסף מטעם גח"ל (נוסף לשלו־שת הסגנים הקיימים). קולק תבע לתקן את העוול שנגרם, כביכול, ל־נציג חבריו לקואליציה. האם בדק אם יש צורך בסגן נוסף?

הסגן מונה מיד והתקציב אושר. מאז מכהן יצחק תל־אור על מחלקת הנישואין.

גמול בצפון

מאת נחמן פביאן

היושבים בגבול לבנון רגילים זה מכבר למלחמות צה"ל במחבלים המ־נסים שוב ושוב להתבסס בקרבת ה־גבול ולפגוע בתושבים — אמר לי אתמול קצין צה"ל בכיר. ההוכחה — אנשי הישובים המשיכו בעבודתם ה־רגילה במטעים בזמן שכוחות צה"ל פעלו בגזרות שונות במורדות החרמון (פתחלנד) ובדרום לבנון ותקפו בסי־סים מהיבשה ומהאוויר.

התרשמתי, כי הפלחים הלבנונים למדו משכניהם. הם המשיכו בשעות פעולת צה"ל בעבודתם הרגילה. גם הג'נדרמים הלבנונים ערכו סיוריהם הרגילים בשריוניות הקטנות הבול־טות בצבען החום על שטחי הצהוב של הפלחה. מכוניות המרצדס וה־פולקסוגן הלבנוניות נעו בכביש ממש כמו הרכב שהוביל אנשים מה־ישובים שלנו לשווקים.

התושבים הלבנונים התרגלו לחיילי צה"ל, שחדרו לא פעם לתחום הלב־נוני בסיור אחרי מחבלים. ב־אחרונה חדלו הכפריים הלבנונים ל־רעוד מפחד ה„פדאיון" — למרות שמאות מחבלים מתגוררים במבנים ובאוהלים בקרבת הכפרים. התושבים נוכחו לדעת, כנראה, כי „השד אינו נורא כל כך".

*

ראיה למצב זה היתה חצביה. עיירה זו שוכנת בעמק, במרכז ה־פתחלנד שבמורדות החרמון, מצפון להר דב. לפי מראה מטעיה נחשבת העיירה משגשגת. סביבה כפרים ש־התפרסמו בפשיטות הקודמות: שובה, כפר חמם, שעבא ופרדיס. חצביה, בשל היותה מוסתרת כמעט כליל ב־תצפיות משטח ישראל, משכה אליה מאות מחבלים מארגונים שונים, ש־הקימו סביבה מחנות. לפני כשבוע הרג אחד מתושבי המקום אחד המ־חבלים, לאחר שהמחבל וחבריו חטפו שתים מאחיותיו.

כשנודע לתושבי העיירה על החטי־פה לא הסתירו חמתם על המחבלים. הם הפגינו בגלוי אל מול המחבלים החמושים ואף פתחו לעברם באש. בעיירות אחרות הפסיקו את מתן ה־סיוע מאותם למחבלים.

הצבא הסורי מושיט למחבלים עז־רה גלויה וסמויה. כאשר הפשירו ה־שלגים במורדות הדרום־מערביים של החרמון החלו המחבלים לשוב לאי־זור. אנשי בטחון מעריכים, כי כ־1000 מתוך 5000 המחבלים השוהים כיום בלבנון, מתרכזים בפתחלנד. בחודשים האחרונים כמעט ולא פעלו בתחום ישראל עקב המצב הפנימי בלבנון. חדשים אלה נתנו להם שהות להתארגנות, לבנית מחנות קטנים ול־חפירה מחדש של חפירות, שנהרסו בפשיטות קודמות של צה"ל.

באחרונה חזרו למעשי הטרור, ב־עיקר לפגיעות בתנועה בכבישים הסמוכים לגבול. רכב ישראלי נפגע במעלה להר דב ובדרך לקוניטרה, כאשר הותקף במוקשים. מסתבר, כי צה"ל לא היה מוכן לעבור על פגי־עות אלו בשתיקה ולהניח למצב להתדרדר.

הכביש להר דב (ג'בל רוס) נפתח בתחילת האביב. מוצאו ב„צומת ה־טנקי" הסמוך לבניאס. הוא עולה מ־שם צפונה עד לעבסיה, בכביש שנס־לל עוד על־ידי הצרפתים במלחמת העולם השניה. בנקודה זו מתחילה הדרך הישראלית העולה סמוך לגדר הבטחון של קו הגבול להר דב, ליד שפך ואדי מרדה לעמק החולה. ה־עיקולים רחבים ובקטע זה נמצאת פשקל. מפשקל פונה הדרך לדרום־מזרח ומגיעה מעל לואדי עסל. לאו־רך עיקול נוסף מגיעים לכניסה ל־רמתא, שם הוקם מצפה. בעתיד יוקם ישוב חדש בעומק של 2 ק"מ מה־כביש הראשי.

*

מאז נפתחה הדרך מחדש עולים בה אלפים לחרמון. מעל ההר ניתן להשקיף על הפתחלנד. ברמתא צופים על בקעת הליטני והחצבני ועל הרכס הגר של ג'בל א־דהר. כן יש תצפית טובה על העיירות הלבנוניות הגדו־לות מרג' עיון ואל חיאם ועל הכפ־רים שובה ושר אל פחר, המוכרים היטב לחיילי צה"ל שחדרו אליהם בפעולות טיהור של קיני מחבלים. מרמתא אפשר לצפות על דרך הלי־טני ועל קלעת שקיף, מבצר צלבני מפורסם שמעל למקורות הליטני.

מנהל בית־הספר־שדה רמת הגולן סיפר לי, כי במהלך הסיורים באיזור נתגלו אתרים ארכיאולוגיים מהתקו־פה הרומית־ביזנטית.

בכפרי הפתחלנד החל רק עכשיו קטיף הפירות וקציר החיטה. בין חצ־ביה ובין מרג' עיון רשת מסועפת של כבישים פנימיים המתקשרים עם ה־כביש בו ניתן להגיע לביירות. הלב־נונים טוענים, כי ישראל התחברה אף היא לכביש הזה, על־ידי סלילת דר־כים בתוך איזור הפתחלנד. אם אמנם ברכה זו נכונה יש להניח, כי בעתיד הקרוב ייפתח מחדש הכביש להר דב ונראה את הכביסה תלויה במרפסות הבתים של הכפרים וסימן לרגיעה.

לכידת הקצינים הבכירים שהשת־תתפו בסיור הסורי־לבנוני בידי צה"ל היתה בין זרעית לרמתא. קטע זה של הגבול הינו סלעי, מפותל, ומיוער. זהו איזור אופייני לנסיונות חדירה מצד מחבלים. באיזור זה הותקפה מכונית של הזוג מלכה מזר־עית. בזמנו התנערה לבנון מאחריות לרצח תושבים אלה. בעקבות הרצח פעלו כוחות צה"ל בגזרה בחודש פברואר נגד קיני מחבלים.

שובה של זרעית להדשות רק ב־עתות משבר כלכלי (זכורה הנטישה ההפגנתית של המושב לימים מספר) מלמד על היחם של היושבים בגבול לבנון, השרויים במתח בטחוני וכל־כלי לסירוגין המבקשים להמשיך לחיות על הגבול. הם מאמינים יותר בצה"ל ובפתרון בעייתם מאשר במוס־דות ההתיישבות, המנסים לפתור את בעייתם התמורית.

בפי דוברים לבנונים נמסרו מס־פרים שונים של הרוגים ופצועים כתוצאה מפעולה השוטפת של צה"ל. זה מעיד על המבוכה בה הם שרויים. יהיה מספר הנפגעים אשר יהיה, ברור לגורמי הבטחון שלנו, כי הלבנונים אינם שולטים בנעשה בפתחלנד. אמ־נם הפעילו סיורים מדי פעם, אך אלה היו בבחינות מעט מדי ומאוחר מדי. הז'נדרמים הלבנונים לא השתדלו ב־מיוחד במילוי תפקידם והשטח הסלעי נתן מיסתור למחבלים בשעת הצורך.

*

לאחרונה ראו עצמם המחבלים חופ־שים מההסכם שהיה להם עם הממ־שלה הלבנונית. לכן פעלו כוחות צה"ל, כאשר נתגלו הסימנים הרא־שונים של חידוש הפעילות הפידאינית ברמת הגולן. הרמטכ"ל רב־אלוף דויד אלעזר, המכיר את האיזור היטב מימי היותו אלוף פיקוד הצפון, הח־ליט כנראה שלא צריכים לחכות כב־עבר עד שיגרמו המחבלים אבידות בנפש מצדנו ויש לצאת לפתחלנד בהקדם ובעוצמה הדרושה כדי לבלום את המחבלים. עקב זה הפציצו מטוסי חיל האוויר במשך שעות ויתכן ופגעו גם באזרחים, בעיקר בעיירה חצביה. טייסי חיל האוויר כבר עסקו בעבר בהפצצת ריכוזי מחבלים במורדות החרמון, שכן הפעולתם נחשבת לאמ־צעי יעיל לבלימת נסיונות להתקרב לקו הפסקת האש עם ישראל ולפעול משם. בכל פעולה כזו נבהלים המ־רוזים ונמלטים לכל עבר, כפי שראינו זאת ביום הפעולה.

אשר לפעולות השיטור באזור רמיה שממזל לזרעית, בה נלכדו במפתיע אנשי הסיור הסורי־לבנוני, היה זה סיור שיטור של צה"ל שמטרתו היתה למנוע גרימת הפתעות לישובים שמ־צדנו. איזור זה מאוכלס משני הצד־דים וסיורי השיטור באים כדי לגלות מחבלים המסתתרים והמנסים להתקרב לגבול.

הדבר שהרשים ביותר את אנשי הבטחון בחקירת זו היתה דווקא ה־תופעה של הימצאם של קצינים סו־רים הרחק מהגבול שלהם, בכפר לב־נוני קרוב מאד לגבול עם ישראל. זה מעיד על מימד חדש בפעולות אר־גוני החבלה בגבול הלבנוני. לא די שהצבא הלבנוני אינו יכול לשלוט על התחום הטריטוריאלי שלהם, אלא שהמטה הכללי משתף פעולה עם קצינים סורים שותפי המחבלים, ב־ייזום פעולות עויינות נגד ישראל. עד כה גרסו מצדנו, כי רק הפתחלנד שבמורדות החרמון מהווה שטח הפ־קר. עתה, אומרים אנשינו, יתכן ויש לכלול בתוך זה את כל דרום לבנון ולהגביר את סיורי השיטור. יש אומ־רים, כי הסורים רצו לעמוד מקרוב של הנעשה באזור הגבול עם ישר־אל וסקרנותם „באה על סיפוקה".

נחל התנינים: איום הזיהום חולף

נחל התנינים ניצל

שלכות ההחלטה להקים את תחנת הכוח צפונית לנחל חדרה

מאת יהושע גלבוע

הניח, כי אחת הסיבות הלא־
ת להחלטת המועצה הארצית
ולבניה על מיקומה של תחנת
צפונית לנחל חדרה, בתחום
של החברה לפיתוח קיסריה.
קביעה זו תעורר פחות התנג־
ל קביעה אחרת. ואמנם אמר
ראש עיריית חדרה מר דב
לאחר שנרגעו קצת הרו־
יש בהחלטת המועצה תמר
למאבק שניהלנו. היא הכי־
לק מהטענות שלנו וכתוצאה
והיקו את התחנה מחדרה. אך
ויין קרובה מדי ועל כן נמ־
מאבק".

דות האחרות היו:
השטח שבשפך נחל התנינים.
התנגדות ציבורית נרחבה.
השטח שמדרום לנחל חדרה
העיר חדרה, המהווה עתודה
צידונית ומפוצל לחלקות קט־
בעלותם של מאות אנשים.
אפשרות לקביעת אתר בשטי
של נחל חדרה ובדרך זו לצב־
הפריצה הן בשטחי החברה
קיסריה והן בשטחי חדרה.
חיפה החברה לפיתוח קיסריה.
יש צעדים כדי למנוע את הקמת
על שטחה. לקביעת המועצה
משום שהאזור גובל לפיתוח
נפש (בריבוע אחרת: דור —
יכאל, גבעת אולגה — ברכבר
— הבונים).

פית מקורות החשמל

האלטרנטיבה ודרגת עדיפות
העזה שהוסכמה ביוני 1970
שר הפנים, לפי המלצת ה־
הלעתה לתכנון ובניה, על
הוטל להכין מתאר ארצי ל־
כוח ורשת החשמל עד סוף
אך כבר בראשית עבודתה
לוועדה, כי קיים צורך מידי
השטח לתחנת כוח שתתחיל
ב־1976. כתוצאה מכך הטילו
נים הפיתוח על אותה ועדה
ם חביב ידיד, משרד פיתוח
למוטר, משרד הפנים ודניאל
ירת החשמל) לדון בדחיפות
אותה תחנת כוח חדשה.
קבעה, כי השטח המתאים
מיקום התחנה נמצא בשטף
ניגת, בין היתר משום שהוא
רחוק של אזור דל־אוכלוסין
תבניות הפיתוח שלו לא
פק מאוכלס בצפיפות הדשר
בן לא קבעו כל ייעוד לשטח
בת עדיפות יותר גבוהה נמ־
חי חדרה וכו'.
חזית חברת החשמל המבוססת
ת יסוד ביחס לריבוי הצרי־
התפתחות המשק, יש להכפיל
ע שנים את מקורות החשמל
כיום לרשותנו (הכוח ה־
ולל 2 יחידות רדינג כ־1400
לקראת שנת אלפיים יש ל־
פי 12.

חברת החשמל עומדת להקים באזור המוכלף צפונית לנחל חדרה, אם תאשר הממשלה את החלטת המועצה לתכנון, שתי יחידות כוח של 600 מגוואט יחד שיופעלו לפי התכנית בעוד חמש שנים בערך. בהמשך תב־נה את תחנת אשכול ד' באשדוד, ולאחר מכן תחזור לבנות יחידות כוח נוספות בשטח שאותר מצפון לנחל חדרה. (1400 דונם).

הנחות היסוד שמהן יצאה הועדה היו: (א) תחנות הכוח יש להקים על חוף הים בגלל הכמויות העצומות של מים הדרושות לקירור הקיטור המניע את הגנראטור מחולל הזרם. תחנת כוח בת שתי יחידות דוגמת רדינג ד' נזקקת בחישוב שנתי ל־כמות מים העולה פי כמה על הכמות המוזרמת מדי שנה במוביל הארצי. (ב) את התחנה יש להקים בשטח ש־בין תל־אביב לחיפה בהתחשב ב־התפלגות הצריכה והכוונה שאזורי הצריכה יקבלו את אספקתם ממקור קרוב ככל האפשר.

הועדה ראתה עצמה מוגבלת ל־רצועת החוף שבין עתלית־מכמורת באורך 30 ק"מ. זאת משום שצפונית לעתלית עד חיפה הולכת רצועת ה־חוף וצרה ומסילת הברזל והכביש מתקרבים לאורך שפת הים, ואילו החוף מדרום למכמורת או שתפוס על־ידי ישובים ומתקנים או שהטופו־גרפיה שלו פוסלת אותו לצרכי מיקום תחנת כוח.

כאמור החליטה המועצה לתכנון על מיקום התחנה צפונית לנחל חדרה בהסתמכה, בין היתר, על דעת ה־פרופסורים דוד הסטון מאהו"ב ומשה היל מהטכניון שמצאו, כי עדיף להקים את התחנה בחדרה (בהנחה שמימדי גידולה באוכלוסיה לא יוגבלו מתחת ליעד שהוצבע על־ידי משרד הפנים — אוכלוסיה של כ־50 אלף ב־1992) ובהתחשב בכך כי עדיף נחל התנינים מבחינת ערך טבעי או נופי על נחל חדרה.

הרע במיעוטו

מבחינת האינטרס של חדרה מיקומה של התחנה מצפון לנחל, בשטח שמ־חוץ לשיפוטה, הוא הרע במיעוטו, משום שהקמת התחנה כאן עלולה לפגוע רק במידה מעטה במגמות ה־פיתוח של העיריה — את עתודת הפיתוח העירונית מהווה השטח שמ־דרום לנחל. כמובן שהמיטרד העי־קרי שמגנו הושיש בחדרה זה ה־מהמים שתפלוט התחנה ולמעשה התחנות שלפי התכנית יתווספו כאן בשני העשורים הבאים.

אין ראש עירית חדרה מר דב בר־זילי מוכן להשלים עם המיעוט, כי מהיות חדרה עיר הנוטה להתפת־חות תעשייתית, כשאיפת פרנסיה, עליה לשלם גם את המחיר וכי יותר הגיוני להקים את התחנה באזורה כאשר בשמורת הטבע שיוצר נחל התנינים.

חדרה שהיא עיר נפה עם שלושים ושניים אלף תושבים. ואשר הגנה לפני כשנה 80 שנה ליסודה, איבדה את מתכונתה הכפרית אך טרם סיג־לה לעצמה אופי של עיר. היא זקוקה לתוספת אוכלוסיה ובמובן זה חלה במקום קפיאה מזה מספר שנים. ורק באחרונה נתגלו סימנים מעודדים יותר. גם תעשיה לא נוספה בעיר. כי שני מפעליה המרכזיים, אליאנס ל־צמיגים ומפעלי נייר חדרה, רחבו במידה ניכרת מאז מלחמת ששת־הימים והם מעסיקים יחד יותר מאל־פיים וחמש מאות עובדים.

לחדרה תדמית גרועה

אופייני הדבר, כי אין הדרג הגבוה מעובדי המפעלים שבמקום מוכן ל־השתקע בחדרה; וזה כולל אנשי מקצועות חפשיים בהם רופאי בית־החולים הלל יפה. עיקר סבלה של חדרה נבע מהפיזור הרב של שכונ־תיה. את חדרה מזהים בדרך כלל עם המושבה הוותיקה שהפכה עיר. אך רוב תושביה כ־15 אלף נפש, מתגוררים בגבעת אולגה (שליד כביש החוף) כשהמרחק בינה לבין חדרה הותיקה הוא שלושה וחצי ק"מ נצדדי בניה ופיתוח. עוד 4,500 נפש מת־גוררים בבית אליעזר — השכונה ה־מזרחית של העיר. בעייתה של חדרה היא למלא באוכלוסיה את הקרחות שבין השכונות. אספקת השרותים ל־ריכוזי אוכלוסיה כה מפוזרים היא כשלעצמה מבצע קשה ויקר מאד ש־העיריה אך בקושי רב משיגה אותו.

מכאן גם חששותיו של ראש עירית חדרה. כדי למשוך אוכלוסיה לחדרה ולפתחה כעיר, טוען מר ברזילי, היא חייבת להציע את מה שחסר בערים הגדולות. היתרונות שיש לעיר גדו־לה עדיין אין לחדרה. עתה, כשארו־בת תחנת הכוח תהיה בעוליה, כבתל־אביב או חיפה, מדוע יבכרו אנשים להתיישב בה?

אין להתעלם מכך, כי לחדרה תד־מית גרועה. לא מעט בגלל כך שהוז־נח את הנחל העובר בתחומה, שהפך לביב שופכין מסריח שצחנתו הולכת למרחקים. לא נתפלא אם התייחסו חברי המועצה לתכנון, ולוא בתת הכרה, לקיומו של נחל חדרה, בבואם להכריע את גורל שמורת הטבע בנחל התנינים. הנחל בחדרה משמש מוצא לצינור הביוב של חדרה ושל מספר מועצות מקומיות שבסביבה. לכן של מפעלי השימורים ובעיקר של מפעל הנייר בחדרה, שהוא אחד משני הצרכנים הגדולים של מים מתוקים מבין מפעלי התעשיה בארץ. ומזרים לנחל שלושה מליון מע"ק שפכים בשנה.

ראש עירית חדרה הודיע בימים אלה, כי סוכמו התכניות להקמת מכון לטיהור שפכים אזורי, שיוקם מכספי הלוואה מטעם הבנק העולמי שנועדו למטרות ביוב. הוא הבטיח, כי המכון יופעל עוד לפני שתופעל בסביבה תחנת הכוח.

עצמאות לתרשיחא

אין לכפות על ערביי העיירה את השיתוף עם מעלות היהודית

מאת יהודה אריאל

התסיסה בקרב התושבים הערבים של תרשיחא נגד המועצה המקומית המשותפת של מעלות ותרשיחא, נמ־שכת מזה מספר שנים. הערבים מעלים מדי פעם את הטענה שמקפחים אותם בשירותים ובחלוקת התקציבים לפי־תוח. היועץ לענייני ערבים במשרד ראש־הממשלה, הוזמן לתרשיחא כדי לשכך את הטענות. פעם אחרת הוזעק מנכ"ל משרד הפנים, כדי ל־שכך מפני התושבים על ההפליה כביכול של המועצה — בה רוב יהודי — כלפי התושבים הערבים.

בימים אלה נתגלה משבר במועצה. ארבעת החברים הערבים מאיימים לעזוב אותה. העילה לכך היא דרי־שתו של מורה דתי להפריד את קייטנת הקיץ במקום לשתי קייטנות: יהודית וערבית. מאחר שבקייטנה מעורבת נוצר מצב נוח מדי ליחסים בין נערים ונערות משתי העדות. בעקבות כך החליטה המועצה להפ־לפת־פשרה: השנה ייערכו קייטנות ליד כל בית־ספר. כך הוסלה הפרשה.

למעשה, היתה זו סערה בכוס מים. שאנשי תרשיחא השתמשו בה על־מנת לגנות את המועצה על קיפוח והפליה.

המועצה המקומית מעלות תרשיחא הוקמה בשנת 1963 על־ידי משרד הפנים שהתפאר בקידום יחסי שכנות על־ידי שיתוף פעולה מעין זה. סגן ראש המועצה, מר מיכאל מוסא, השמ־יע בזמנו הצהרה ציונית מאד בה אמר: כפי שאנו מסוגלים לחיות כאן ביחד במועצה מקומית אחת, אפשר היה לחיות ביחד גם עם מדינות ערב. שיקחו דוגמא מאתנו:

באותו מעמד אמר נציג של משרד הפנים, כי חייב להיות ברור שעל הממשלה לדאוג דאגה מיוחדת לעיירת העולים. ממילא יובן, שתקציבי פי־תוח יופנו יותר לעיירה העולים מאשר לתרשיחא. גם דבר זה נתקבל על־ידי תושבי תרשיחא בהבנה.

אלא שהזמן עשה את שלו. מעלות מתפתחת. ניבנים בה שיכונים חד־שים, כבישים חדישים, מתקדמים ה־שירותים. תרשיחא, לעומתה, היא עיירה ישנה שנבנתה ללא תיכנון. אי־אפשר לסלול כבישים רחבים כי הדבר יפגע בבתים במגרשים הפר־טיים, שאיש אינו מוכן לוותר על מטר מהם. סלילת כבישים בסימטאות לצורך תעבורת מכוניות, גם היא בל־תי אפשרית. העיירה זכתה אמנם לכבישים, לחשמל, לרשת־מים וגם לבתי־ספר חדישים. הממשלה מחזיקה את בית־הספר התיכוניים של מעלות. כשל יותר עיירות העולים שמצבם קשה. משום כך, זוכים גם בני תר־שיחא ללימודי חינם בבי"ס תיכון, למרות שמצבם של מרבית התושבים בה בתרשיחא טוב מאוד. משרד ה־חינוך הסכים לכך רק כדי למנוע הפליה.

בסיכומו של דבר בין שתי העיירות קיים גורם נוסף. במעלות כ־5000 תוש־בים, בתרשיחא קרוב לאלפיים. בתר־שיחא ישנה שיכבה רחבה של משכי־לים ומרבית התושבים מסודרים הי־טב. ואילו במעלות אחוז ההשכלה הכללית הוא נמוך יותר. מצבם הכל־כלי של מרבית התושבים קשה. תיכ־נונה של מעלות אינו דורש השתת־פות התושבים בסלילת כבישים ומד־רכות (זה מוטל על משרד או על משרד השיכון). בעוד שבעלי המגר־שים והבתים בתרשיחא נדרשים ל־שלם את חלקם כחוק.

כשחוברה תרשיחא לרשת החשמל. הלכה המועצה המקומית אחר הדרי־שות של נכבדי העיירה. מבלי להביא בחשבון כלל את שכונת הבדוים של ערב אל־סואעד. שישבו לפני מספר שנים בתרשיחא. כך ששכונת ה־בדוים מופלית לרעה בקרב אנשי תרשיחא, כפי שהיה בעבר גם עם הכביש ויתר השירותים. נוצר מצב בו כולם קובלים על הפליה. ה־בדוים כלפי אנשי תרשיחא. אנשי תרשיחא כלפי מעלות. אלא שבתר־שיחא מתעלמים לגמרי מהבדוים. הנחשבים לגוף זר בעיירה מבוססת. שמרבית תושביה נוצרים ומיעוטם מוסלמים.

במשרד הפנים סבורים שאין להפ־ריד את מעלות תרשיחא. וכי יש לקיים להבא מועצה מקומית אחת. לדעת משרד הפנים אפשר לגשר על כל חילוקי הדעות עם קצת רצון טוב.

ואמנם, כל המדבר עם תושבי תר־שיחא מבין מייד שחילוקי־הדעות הם עקרוניים. הם לא רוצים מועצה מקומית משותפת. אלא שתי רשויות מקומיות. אם זה רצונם, נראה שיש להפריד בין הרשויות ולא לכפות מטעמים אידיאולוגיים את השיתוף. כ־אשר ברור שמדי פעם יעלו בעיות קיפוח ותרעומת. הקמת המועצה המקו־מית היהודית — ערבית לא היתה חתונה קאתולית. ערביי תרשיחא סבו־רים שרשות מקומית משלהם מסו־גלת לפתח את השירותים המקומיים: עכשיו הם סבורים שמסיהם מנוצלים לצורך פיתוח מעלות. אם כי הם אינם מביאים בחשבון שהרשות ה־מקומית המשותפת מזכה גם את ה־ערבים בתרשיחא במענקים מוגדלים בגין זכותה של עיירת פיתוח מעלות.

יש לאפשר לאנשי תרשיחא לנהל את ענייניהם בעצמם. אין להכריח אותם לשבת במועצה מקומית אחת. אם תהיה להם רשות עצמאית. אולי יתחילו להבין שגם הם מקפחים את הבדוים היושבים בקרבם. יתכן ש־יבינו כי עליהם לשאת בנטל של רשות מקומית כבכל מקום אחר וללא זכויות של מוסיפים לעיירת פיתוח. ולא יגידו עוד שהם מחזיקים את העולים היהודים במעלות.

אי־אפשר לדרוש היום מתושבים ערבים בתרשיחא שיזכרו את המצב בעיירה כפי שהיה בשנת 1948. כאשר אירחו את קאוקג'י עם חייליו. אחר כיבוש העיירה על־ידי צה"ל במבצע חירם, לא נמצאו במקום אלא 17 זקנים, נשים וילדים שהיו בכרמי הזי־תים בסביבה. מרבית התושבים חזרו בדרך לא דרך והשיגו רשיונות ישיבה בתרשיחא. בתקופת החירות, מי עוד זוכר שתרשיחא, שבגלל מעלות הוקם אזור התעשיה. בה מצאו רבים מתושבי תרשיחא עבודה? מי זוכר שהורים בתרשיחא שמצבם הכלכלי מצוין, אינם משלמים שכר לימוד תיכון רק הודות לסטאטוס המיוחד של בית הספר. מכגו גם הם נהנים.

לסיכום: אין טעם לכוף על ערביי תרשיחא חיים מוניציפאליים שאינם מעוניינים בהם.

אדישות בעיריית חיפה

יש צורך בהנהגה חדשה ודינמית אשר תקדם את העיר

מאת אריה נשר

רוח נכאים השתררה באחרונה ב־מסדרונות עירית חיפה והיא מת־בטאת בתחושה של אדישות וחוסר אונים. נגועים בה עסקני המועצה הנבחרים ופקידים בכירים, אנשי קו־אליציה ואופוזיציה כאחד. מצב זה הוא תולדה של תהליך ארוך שתו־צאותיו החלו להורגש בזמן האחרון בעקב צירוף של נסיבות.

הדפוסים שנקבעו בעת שלטון אבא חושי המנוח השתרשו עד היום. אין שום דיון רציני במליאת המועצה, לא במדיניות תכנון ערים, לא בחינוך, לא במרכזים קהילתיים ולא בפיתוח כלכלי. אין ויכוח על סולם עדיפו־יות בתחומי מרחב הפעולה של ה־עיריה. ראש העיריה מר משה פלי־מן ריכז בידיו עוד יותר מקודמו את קבלת ההחלטות ואת השליטה על מנגנון הביצוע והצליח להפוך את מועצת העיריה ל„חותמת גומי".

המצב החמיר עם מחלתו של מר פלימן. בלכתו לניתוח לא דאג מר פלימן למנות סגן ממלא מקום. דב־רים עקרוניים נידחו. כך נתעכבו עניני מינויים, אישור יציאות לפנ־סיה, רכישות וקניות, חוזים עם קב־לנים, אישור תכניות בניה גדולות, משא ומתן עם הממשלה בענין שי־כון, פגישות עם משקיעי הון ושו־רה ארוכה של דברים פחות חשו־בים, שהיו נחתכים בידי מר פלימן אישית. גם כשחזר מר פלימן לע־בודה חלקית לא שופר המצב בהר־בה. הכל ישק על פיו והוא אינו מניח את המושכות אף לרגע, בהיו־תו משוכנע כי בלי הפיקוח הקפדני שלו על הוצאת כספים יבזבזו תק־ציב העיריה.

מהנדס העיר

גם מהנדס העיר מר יוסף כהן, יד ימינו והאיש סודו של פלימן, ה־עמל מ־6 בבוקר עד 6 בערב, אינו סומך על אחרים. הוא קורא כל מכ־תב שמגיע למחלקתו, חותם על כל פתק שיוצא. בדו"ח השנתי של מהנ־דס העיר יש דיאגרמה של מיבנה משרדו. אין זה ראו שם פירמידה, אלא עיגול, מעין שמש וקרניה. במרכז ה־עיגול מצוי מהנדס העיר והוא מקרין מזיוו על 19 מחלקות האגפים הכפו־פים לו ישירות. הוא אחראי בין השאר על גנים ועל תברואה, על אספקת מים ועל תאורה, על תכנון ורישוי, על תמחיר ועל תכנית אב, על התחבורה ועל שיקום שכונות עוני, על מוסך ובתי מלאכה ועל כרמלית, על בית המרחץ העירוני ועל בתי השימוש הציבוריים. בכל דבר הוא הקובע, ואילו לראשי מח־לקות אין סמכויות.

נכון הדבר שמחישים בחיפה הו־צאת רשיונות בניה, אולם לאחר הבנייה כאשר מתעוררות בעיות, אין דרך אלא לפנות אישית. למהנדס ה־עיר. וכך נאלצים קבלנים, מלונאים וספקים להמתין שבועות לראיון אצ־לו. כאשר הוא חולה, מביאים מסמ־כים אליו לחתימה (אירע ומסמכים הובאו אליו לבית החולים רוטשילד). מובן שמשטר זה גורם סחבת. וככל שמהנדס העיר מגלה חריצות ומק־דיש כל מרצו למפעל אחד, לאוני־ברסיטה או למוזיאון ימי וכו', כן מתעכבים עשרות ענינים אחרים. ל־מותר לציין השפעת משטר זה על המוראל של הפקידות הבכירה, ה־נאלצת להשכים לפתחו של האיש כל בוקר ב־6 כדי לחתוך דברים.

מחסור בכוחות מכניים

המצב בעירית חיפה מחמיר עקב הזדקנות המנגנון וחוסר כוח־אדם טכני. אבא חושי המנוח השכיל ל־הפיח רוח חדשה בעת כניסתו לעי־ריה בתחילת 1951. מאז חלפו 21 שנים. בגלל משטר של מפלגתיות וריכוזיות נטשו את האגף הטכני כוחות מקצועיים מעולים. סגן ראש העיריה גילה בנאום התקציב האח־רון, כי לעומת 107 עובדים במח־לקת הדרכים במשרד מהנדס העיר, עובדים כיום רק 82, בעת ששטח הכבישים בעיר גדל ב־66 אחוז. מחו־סור בכוח־אדם טכני מורגש במר־בית המחלקות. זה טוב לאיזון תק־ציב העיריה, אך לא טוב לפיתוח העיר.

מהנדס העיר טוען — ובמידה רבה של צדק — כי משכורות בעיריה אי־נן מושכות מהנדסים. אולם אין זו כל האמת. משיחותי עם מהנדסים שנטשו את העירית שמעתי על רג־שות תסכול, חוסר סיפוק, מעמד ב־חות, וחסר אפשרות קידום מקצועי ומינהלי ועוד. כאשר שוללים ממהנ־דסים סמכויות והופכים אותם למשרתים של בוס, אין לבוא בטע־נות אליהם אם הם מחפשים משרות נוחות יותר.

חבר מועצת העיריה מגח"ל מר מאיר כהן, לשעבר מבקר העיריה, גילה לא מכבר, כי במחלקת תכנון ובנייה, מעסקים 6 מהנדסים מעל גיל 70, בהם אחד המתקרב ל־80. עוד ששה הם מעל גיל פרישה.

גם במחלקות אחרות בעיריה עו־בדים זקנים. אומרים שזוהי סיבת האהדה בה זכו תכניות להקמת בתי אבות בחיפה בקרב המנגנון הטכני.

צורך במינהל מודרני

מסתבר, כי אין בעיריה כל מדי־ניות של הכשרת כוח אדם, של טי־פוח עובדים, של השתלמות וקידום. בענין זה עשה עבודת־מחקר יסודית חבר המועצה לשעבר מר יוסף עמי, המשמש כמשנה לנשיא הטכניון לעניני מי־נהל וכספים. הוא בדק באמת יסו־די את הבעיה והגיש המלצות ב־ענין הקמת אגף־כוח־אדם מודרני ב־עיריה והכנסת שיטות מינהל וארגון מודרניות. כל המלצותיו נשארו בגד־ברותו של ראש העיריה. מעולם לא הובא הדו"ח לדיון בשום פורום צי־בורי. מר פלימן הסתפק באמירה לב־לגנית: „מה שטוב בדו"ח אינו חדש ומה שחדש אינו טוב". מר יוסף עמי הסיק מסקנות ולפני שנה התפ־טר ממועצת העיריה.

לזכותו של המנגנון המזדקן יש לומר שהוא עדיין משתדל למלא תפ־קידו במידה רבה של יעילות, אולם גם הוותיקים מתחילים להיות אדי־שים, בעיקר נוכח האוירה הכללית של חוסר הנהגה, חוסר ענין, חוסר הערכה.

דומה שהפרנסים הוותיקים המזד־קנים תרמו לעיר כל מה שיכלו לתרום. ההרגשה הכללית בצבור היא שיש צורך בהנהגה חדשה, צעירה יותר, דינמית, הצועדת עם התפת־חויות הסכביות והחברתיות של שנות השבעים, במקום זאת המשיכה שיג־רת שנות החמשים. יש צורך לא ב־מנהל־עיר טכנוקראט הבטוח בעצמו, אלא בראש עיריה שיראה עצמו כ־ראש הביורוקרטיה העירונית, אשר ישכיל לפעול תוך עבודת צוות עם עמיתיו במועצה ואנשיו במנגנון ו־אשר אזנו תהיה כרויה לרחשי ה־צבור.

משה פלימן

אויר הרים צלול... בביתך

מתקני מיזוג אויר משוכללים

במפעלי תעשיה,
במשרדים, באולמות,
בחנויות, בוילות ובדירות
ציוד קריר אוריגינלי
תכנון מעולה
התקנה מקצועית
מלאי ציוד וחלקי חילוף
שרות 24 שעות ביממה
תל־אביב,
טל. 623795
דרך פתח־תקוה 14,
טל. 611866

THE FIRST NAME IN
Carrier
AIR CONDITIONING

אוירם בע"מ

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדאר שולמו ע"י המוען סניף הדאר הראשי
ברחוב אלנבי תל־אביב. אשור 6205

לכבוד
הארץ
מחי ההפצה המנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

23/6/72

שם פרטי ______ שם משפחה ______

הכתובת ______ טלפון מס' ______

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־x במשבצת המתאימה:

☐ עובדי מדינה — יה"ב
☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
☐ צבא קבע — מת"ש
☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
☐ סטודנט ☐ זוגות נישאים

קפל פנימה

הערה: תגזירים מהודקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דאר ישראל.

هكذا من الأصل

[redacted]

مكذا من الأمل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (מגדל שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

אנו מחפשים:

*** שרטט/ת אלקטרוניקה**

לא נדרש נסיון קודם, קיימת אפשרות הכשרה במקום.

*** שרטט/ת מכונות**

דרוש נסיון קודם של ארבע שנים לפחות.

המתאימים יפנו לת.ד. 9757 חיפה. (עבור מס' 8 א')
בצרוף קורות חיים ומס' טלפון להתקשרות.

לעבודות פיתוח ובניה
במערכות אלקטרוניות מתוחכמות

דרושים:

1. מהנדסי אלקטרוניקה
2. טכנאי אלקטרוניקה
3. מהנדסי מכונות
לתכנון ציוד אלקטרוני למערכות הנ"ל.
4. טכנאי מכונות
לתכנון ציוד אלקטרוני למערכות הנ"ל.

● לפנות לת.ד. 9757 חיפה (עבור מס' 11); בלווית קורות חיים, והשכלה ונסיון מקצועי, וכן מס' טלפון להתקשרות.

דרוש

חרט - כרסם

בוגר בי"ס מקצועי לאחר שרות צבאי,
לעבודה מעניינת ורב-גונית

מקום העבודה: אזור חיפה

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 9757, חיפה (עבור מס' 1) ולציין מס' טלפון להתקשרות.

דרוש:

● מהנדס אלקטרוניקה

בעל ארבע שנות נסיון במקצוע
רצוי נסיון קודם בצה"ל במערכות קומוניקציה.

● המעוניינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה (עבור מס' 10) ויצרפו קורות חיים, השכלה ורקע מקצועי.

— מודיות מובטחת —

דרוש

חרט מעולה

על המעונינים לפנות בכתב בצירוף קיצור תולדות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 19011 תל־אביב ויוזמנו לראיון מקצועי.

— סודיות מובטחת —

שימי לב!

באם יש לך השכלה תיכונית באם את מוכנה לתקופת הכשרה של שנה בזמנך הפנוי.

תוכלי להרויח יותר
מ־ 1,500.- ל"י לחודש

בענף חדיש ומתפתח ולהגיע למעמד מקצועי מקביל לאקדמאית.

לקבלת פרטים נוספים שלחי לת.ד 28125 ת"א למס' 55

שם: ______
כתובת: ______
השכלה: ______
גיל: ______

נוה אסבסט בע"מ

מפעל לייצור והרכבת בתים טרומיים מאסבסט

דרושים:

1. נגרי בנין, מכל הסוגים – לעבודה במפעל
2. שרטטת.

לפנות לטל. 669382/4, חיפה.

למפעל תעשייתי בירושלים

דרוש

מנהל כח אדם

הכשורים:
- נסיון בנהול והכוונת כח בהקף גדול (3 שנים לפחות)
- יכולת קיום משא ומתן עם נציגות עובדים.
- שליטה טובה באנגלית.
- רצוי בוגר אוניברסיטה במדעי החברה.

נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 10275 ירושלים עבור מס' 12 ולציין: קורות חיים, נסיון מעשי קודם והמלצות.

סודיות מובטחת

למוסד מחקר בדרום

דרוש

מהנדס מכונות

בעל תואר „בוגר" או „מוסמך" ונסיון של 3 שנים לפחות בתכנון וייצור של מכונות או ציוד מכני.

מובטחים תנאי שכר טובים ועזרה בדיור.

● המועמדים יפנו בצרוף קורות חיים ופירוט הנסיון לת"ד 387 באר־שבע.

סודיות מובטחת

למוסד למחקר ופתוח

דרושים

*** טכנאי/הנדסאי בכיר**
- נסיון בתכנון מכני
- נסיון בעבודה במכונות לעבוד שבבי
- נסיון בשרטוט מכני
- ידע באנגלית טכנית.

*** טכנאי מכניקה**
- בוגר בי"ס מקצועי מכני או קורס טכנאי מכונות/מתכת
- ידע בהפעלת מכונות לעבוד שבבי ובטיפול בציוד מכני אופטי.

הצעות יש להפנות לת.ד. 7057 הקריה ת"א, עבור ש.ג.

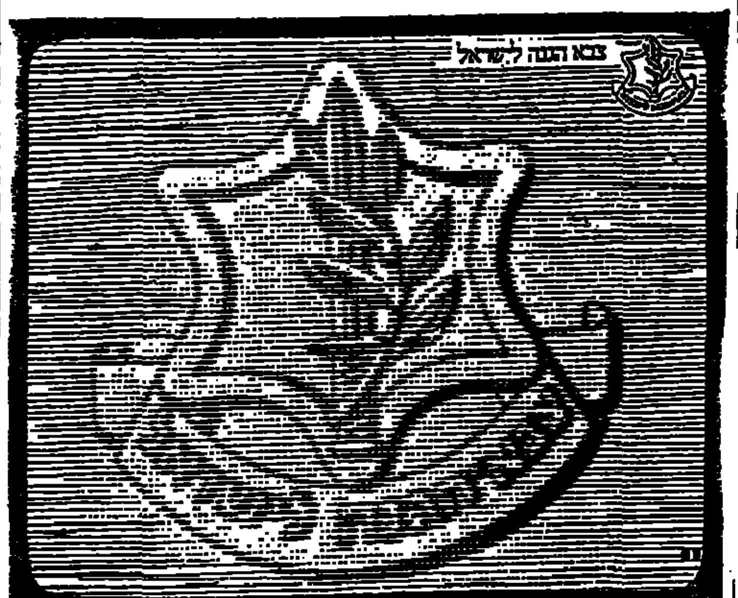

הצטרף
לשירות הקבע בצה"ל

לצה"ל דרושים מועמדים לשירות קבע במקצועות הבאים:
- בעלי מקצועות פיקוד ומשמעת
- אפסנאים ומחסנאים טכניים
- חובשים ובעלי מקצועות רפואיים
- מכונאי רכב וחשמלאי רכב
- בעלי מקצועות טכניים לחיל האויר
- נהגים לרכב מעל 4 טון

מועמדים במקצועות הנ"ל יוכלו לשלוח את התלוש המצורף לדואר צבאי 2146 עבור "קבע"

גזור ושלח

אל: דואר צבאי 2146 צה"ל. עבור „קבע".
הנני מעונין להקרא לראיון על מנת לברר תנאי גיוסי לשירות „קבע".

מס' אישי ______ שם ______ גיל ______
כתובת ______ 2

תוכנית הפרסום המשולבת

אלתא
התעשיות אלקטרוניות בע"מ

אשדוד

דרושים

- **מהנדסי וטכנאי אלקטרוניקה**
בתחום מכ"ם ומיקרוגלים
- **טכנאי אחזקה**
לפקוח ומעקב אחר עבודות אחזקה מ־גוונות וכתיבת מפרטים טכניים במפעל תעשייתי.
הכישורים הנדרשים: בוגר בית ספר מקצועי בעל ידע בשרטוט טכני ועם נסיון מעשי של 5 שנים לפחות.
- **חשמלאים לתעשיה**
בעלי ותק ונסיון במתקנים תעשייתיים, פקוד ובקרה.
נדרש רשיון „ראשי" ו/או „מוסמך".
- **שרברב**
צנר תעשייתי בעל ידע ונסיון בצנרת אויר, ביוב וגזים במפעל תעשייתי.
- **מכונאי אחזקה**
בעל ותק ונסיון בתיקון ושיפוץ מכונות לעבוד שבבי. בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון בעבודה של 5 שנים לפחות. קיימת אפשרות הסעה למפעל.

● על המעוניינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" — אשדוד.

דרוש:

לחברה קבלנית

מהנדס או טכנאי בנין

לביצוע פרויקט מענין באיזור ת"א

תנאים טובים למועמד המתאים

לקביעת ראיון לפנות לטל: 254818

בין השעות 16.00 — 20.00

אלתא
התעשיות אלקטרוניות בע"מ

אשדוד

דרושים

מהנדסי אלקטרוניקה בכירים

לתפקידי הנדסת מכירות בתחומי המכ"ם, התקשורת והבקרה

הכישורים הנדרשים:
מהנדסי אלקטרוניקה בעלי נסיון וידע בשטח מערכות מכ"ם מודרניות, מערכות תקשורת ספרתית ובקרה תעשייתית.
נדרש כשר ניהול משא ומתן טכני עם לקוחות ועזרה ללקוחות להגדיר טכנית את צרכיהם.
למועמדים בעלי רקע מתאים מובטחת עבודה מעניינת ותנאים טובים.

● על המעוניינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" אשדוד.

קצין

חוגר

- **האם** דאגת לעתיד?
- **האם** חשבת במה תעסוק עם שחרורך מצה"ל.
- **אנו** מציעים לך עבודה בטווחית מ־עניינת מלאת אתגר וענין, דומה לה לא תמצא בשום מוסד אחר.
- **אנו** ניפגש עימך ברצון גם מספר חדשים לפני תאריך השחרור ונשמור לך את המשרה עד ל־שחרורך.

אם הינך עונה לדרישות ה־באות:
- בעל השכלה תיכונית מלאה.
- בעל פרופיל רפואי גבוה.
- משרת ביחידת שדה בצה"ל.
- הנך בדרגת רב־טוראי ויותר.

פנה אלינו מייד אל ת.ד. 17224 תל־אביב בפרוט קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.

למפעל גדול לעיבוד מתכת
באיזור חיפה

דרושים

1. **מהנדס מכונות**
עם נסיון 10 שנים, בוגר מנהל עסקים או ניהול תעשיה, לתפקיד בכיר.
2. **מהנדס מכונות**
עם נסיון 10 שנים, לתפקיד מנהל משרד מכני, נסיון קודם בעבודה דומה הכרחי.
3. **מהנדס ייצור**
עם 10 שנים נסיון לתפקיד ה.פ.י. נסיון קודם בענף הכרחי.
4. **מהנדס או הנדסאי מכונות**
לתפקיד מנהל ביקורת טיב, נסיון קודם בביקורת טיב הכרחי.
5. **מנהל מחסן**
עם נסיון של לפחות 10 שנים.
6. **מנהלי עבודה בכירים בענף המתכת**
7. **מסגרים מעולים**
8. **מחסנאים מקצועיים**

לפנות בצירוף פרטים אישיים לת. ד. 4496 חיפה, למס' 29549.

סודיות הובטחה מובטחת.

איך תוכל לבסס את עתידך המקצועי והכלכלי?

כשתבוא	ייפתחו בפניך
לעבוד	אפשרויות
במכרה	חדשות
התת קרקעי	לבסוס
בתמנע	מעמדך

1. לימוד מקצוע 2. מסלול קידום
3. פתרון בעיית הדיור 4. אפשרויות לחסוך כסף
5. תנאים סוציאליים
6. פעילות חברתית 7. הטבות שונות

לפרטים פנה אישית למר יצחק בניסטי, במזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה, רח' ט' מס' 2 (מול קול ישראל), טלפון — 255451, ביום ד' בין השעות 9.00—11.00 בבוקר 16.00—18.00 אחה"צ, או למחי כח אדם בתמנע, בין השעות 06.00—07.30, וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. הבא אתך פנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע
לעתיד טוב יותר, לך ומשפחתך

לשכת הפרסום הממשלתית

פקיד בכיר במוסד בינלאומי

בעל השכלה גבוהה חוזר לארץ באוגוסט
מחפש הצעות מתאימות

לפנות: ת.ד. 16540 למספר 1208

לבני פרינה

דרושים לביהח"ר החדש בירושלים

- **גזרן/ית**
— רצוי עם נסיון
- **תופרות אורלוק מנוסות**
- **מבקרת טיב**
בעלת נסיון בבקרת איכות

תנאים טובים למועמדים המתאימים
שבוע עבודה של חמשה ימים

לפנות טלפון 30469 בשעות 16.00 — 13.00

למשרד מהנדסים

דרוש/ה
משרטט/ת

נא לפנות: טל. 245691 תל־אביב,
בין השעות 7.30 — 18.00.

תדיראן

למפעל המכני

דרושים
יוצקים

להפעלת ציוד יציקות לחץ לאלומיניום.

נא לפנות ישירות למפעל: רח' המלאכה 21 יזור אזור התעשיה של חולון, או טלפונית: 851161.

תדיראן תדיראן

ביח"ד לאריגה ישראל רוזן

דרוש
אומן

לפנות טל' 255031 או ת. ד. 1677 ת"א

למשרד הנדסי בת"א

דרוש
מנתח מערכות

בעל תואר אקדמאי
נדרש נסיון מוקדם של 8 שנים
התנאים יקבעו בהתאם לכשוריו של המועמד

הצעות בצרוף קורות חיים לת.ד. 7057 תל־אביב עבור י.א.

ל„מרכבים" — מפעלי מתכת בע"מ
פ"ת, קרית אריה

דרושים

- חשמלאי מערכות (חמ"מ)
- מכונאי הידראוליקה
- מכונאי דיזל
- מסגרים, רתכים

על המעונינים לפנות למנהל כח אדם ת.ד. 825 ת"א, או טלפון 913044.

דרושים מועמדים בכל הארץ

אם סיימת חמישית או שישית תיכון, אם אין לך מקצוע.

אם אתה מעוניין להחליף מקצוע.

תוכל להרויח כ־1000 לירות לחודש בשטח האלקטרוניקה ולהגיע למעמד מקצועי גבוה.

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת"א למס' 7

שם: ______
כתובת: ______
השכלה: ______
גיל: ______

לחברה קבלנית לבנין
בפתח-תקוה

דרוש
טכנאי בנין

בעל נסיון של כמה שנים בעבודה

●

מועמדים יתקשרו לקביעת ראיון טלפון 919383 כל יום בשעות 8.00—13.00 — 16.00—19.00.

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230523, 230401
המחיר. יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

דרוש
...עיר דינמי ורציני
...קיא בעבודות מזכירות, ארגון וניהול. שליטה בשפה העברית הכרחית (רצויה שפה נוספת).
נא לפנות בצרוף תולדות חיים לת.ד. 33111 ת"א.

אורט ישראל
ההנהלה האזורית הוף הכרמל ביה"ס המקצועי במשק שפיים
טלפון 930551
דרושים
...ורה לכלכלת-בית למשרה מלאה
...ורה למתמטיקה — משרה חלקית
...מועמדים לפנות למר פ. קליינברגר לפי ...ת הנ"ל.

...מצבעה דרושים
עובדי ממתחה (שפאנודמה)
מפעילי מכונה לנקוי יבש S.T. 60
עובדי מצבעה.
לפנות מצבעה „תכלת"
אבולעפיה 17 ת"א טלפון 823862

למשרד רואי חשבון בת"א
...רושים בוחנים
...ימת אפשרות טובה להתקדמות בתפקיד ובהכשרה המקצועית
...ינים מתבקשים לפנות לת.ד. 29041 ת"א

...חנה נופש באשקלון דרושה מיד
עובדת
לעבודה הכוללת גם עבודה משרדית, לינה וכלכלה במקום
...קשר ת.ד. 5052 אשקלון, רצוי לציין מס' טלפון

...חברת בניה ארצית
דרושים
...נהלי עבודה
לעבודות שלד וגמר
1. באזור המרכז.
2. באזור אשקלון וקרית־גת.
לפנות ת.ד. 399 ת"א

...ברת ביטוח ישראלית
דרוש
...נהל חשבונות
בעל סוג ג—ד'
עם נסיון. ליום עבודה רצוף
תנאים טובים להתקדמות
...נות בציון קורות חיים עם השכר המבוקש לת.ד. 987 ת"א עבור מנה"ח.

למפעל תעשייתי גדול
בשטח האלקטרו־מכני
בסביבות תל־אביב
דרושים:
מהנדס
או טכנאי
שיעסוק בפיתוח לציוד אלקטרו מכני זרם חזק
כתבנית
עברית ואנגלית
עם נסיון קודם בעבודה משרדית.
...נים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים תוך ...ת נסיונם הקודם והכשרתם המקצועית ...ת.ד. 2644 ר"ג.

לסניף ירושלים
של חברה ארצית
דרוש
איש מכירות
בשטח חמרי בנין וציוד
לפנות אך ורק בכתב, עם פירוט תולדות חיים ונסיון — לפי הכתובת: ת.ד. 2045 ירושלים למספר 815.

מחפשים משפחה אומנת
בגוש דן
לילד בן 6
להתקשר 779863 מ־7.00 בערב

דרוש
פועל
למחסן רהיטים
לפנות „רהיטי הזורע", בוגרשוב 47, ת"א בין השעות 18.00—19.00.

רהיטי גליל (1970 יצוא בע"מ)
נהריה, אזור תעשיה צפון, טל. 04־920868
למפעלנו החדש עם השכלולים הטכניים החדישים ביותר, דרוש לנו לתפקיד נהול
טכנאי יצור
בעל נסיון קודם בענף הרהיטים
עבודה מעניינת, סכויי התקדמות טובים.
סודיות מובטחת.
נא לפנות בכתב יד אל ת.ד. 116, נהריה.

למפעל גדול
המייצר מוצרי בית חשמליים ואלקטרוניים
דרוש
מהנדס מכונות חשמל
לריכוז המשרד הטכני
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת. ד. 3226 תל־אביב למספר 23672
סודיות מובטחת

מוסד חינוכי על תיכוני בירושלים
מציע לזוג נשוי (ללא ילדים)
את התפקידים הבאים:
1) אם־בית לפנימיה
בעלת נסיון בעבודה חינוכית עם נוער
2) איש משק
בעל נסיון וידע בעבודות אחזקה במוסדות
המועמדים יפנו בקשותיהם בכתב בציון תולדות חיים ונסיונם בעבודה לת.ד. 8578 ירושלים.
קיימת אפשרות להגיש בקשות גם לשאינם בני זוג.

למפעל תעשייתי גדול
במפרץ חיפה
דרושים!
1. מכונאי תעשיה
2. מסגרים
3. מפעילי ציוד מכני.
4. פקיד(ה) כללי(ת) — בעל/ת נסיון
5. פועלים לעבודה קבועה.
על המעונינים לפנות בכתב לת"ד 1809, חיפה

דרושים
מהנדסי מכונות
בוגרי טכניון
לעבודה מעניינת ביותר
השכר לפי דרוג עובדי מחקר
מקום העבודה באיזור חיפה
● נא לפנות לת.ד. 7579 חיפה (עבור מס' 9) ולציין קורות חיים, השכלה ורקע מקצועי. רצוי לצרף מס' טלפון להתקשרות.
סודיות מובטחת

אליאנס קיסריה
מפעלי פולימרים בע"מ
דרושים
1. טכנאי ייצור
השכלה: טכנאי ייצור או תעשיה ומנהל כוכר, בוגר בי"ס מקצועי, רצוי בעל נסיון קודם של לפחות שנה.
2. פקידה־כתבנית אנגלית עברית
בעלת נסיון קודם של לפחות שנה.
על המעונינים לפנות בכתב עם פירוט קורות חיים ונסיון „אליאנס קיסריה בע"מ" אור עקיבא 30600
תחבורה מהירה מובטחת
סודיות מובטחת

עבור חברה ליבוא בצפון ת"א
דרושות
א. פקידה מנוסה
להדפסה עברית ואנגלית, שעות העבודה 7.30 עד 1.00.
ב. פקידה מתחילה
לפנות טל. 448545.

לבנק בת"א דרושים
1. מנהלי חשבונות
צעירים בעלי נסיון
2. עובדת נשיונל 32
כל היום לעבודה בשעות רצופות
3. פקידים
לצעירים לעבודה לשעות מפוצלות
*
המעונינים יפנו עם פירוט פרטים אישיים ונסיון קודם לת. ד. 33157 ת"א עבור מס' 546.
סודיות מובטחת

ירושלים
מנהל חשבונות ראשי
בעל נסיון רב בניהול מפעלים שנים בארץ ובחוץ לארץ
שולט בשפה העברית על בוריה
מחפש עבודה בניהול מפעל או משרד
ת. ד. 1274 ירושלים

חזן מנוסה
(בעל מוסף)
בריטון לירי
מעוניין במקום תפילה לימים הנוראים
לפנות ת. ד. 16284 ת"א „חזן"

יצרן: מוהר!
ברשותי בית מלאכה פעיל עם מחרטות אוטומטיות ייצור המוני. אם הינך מוכן תוצרת בכמויות גדולות אתה דרוש כשותף אשר בלתי פעיל והשקעה קטנה ותייצר בעצמך
טלפון 879324

מקבלים שיפוצים
מחלפת הריסולים, כל מיני תיקונים, הרחבת מרפסות, צבעות, חרסינות.
ייעוץ ע"י הארכיטקט המודרני ביותר
מחיר מיוחד
נאמנות ואחריות
נא להתקשר 58044 ת"א

Burroughs-תמבין
דרושים
*** טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודה במחשבים אלקטרוניים
דרישות התפקיד:
נסיון במחשבים או במערכות אלקטרוניות גדולות, ידיעת אנגלית.
נא לפנות לת. ד. 11014 תל־אביב, ולציין אחזקה
סודיות מובטחת

דרוש
• מחסנאי לציוד אלקטרוני
רצוי נסיון קודם. אפשרי גם אלם בן 40 ומעלה
דרושה הכרת האותיות הלטיניות (קריאה + כתיבה).
דרגה מוצעת: יוא בדרגה באזון (— .690 ל"י ברוטו לחודש).
מקום העבודה באיזור חיפה
המעונינים יפנו לת. ד. 7579 חיפה (עבור „מחסנאי") ויציינו קורות חיים

ש.א.ש. שרותי אבטחה ושמירה
...קרל וינגר בע"מ
דרושים
• אנשי אבטחה
• שומרים
• רוכבים
עד גיל 55, יוצאי צ.ה.ל. לאזורים גוש־דן, רמלה, לוד ואזור הצפון.
לפנות אישית למשרדינו, סניף ת"א, רחוב נחמני 39, טלפון 612508. סניף חיפה, רחוב בלפור 9, טלפון 667226, בין השעות 08.30—13.00; 16.00—18.00.

למוסד חינוכי ארצי
דרוש מזכיר כללי
הכישורים הדרושים:
* צעיר, נמרץ ובעל יוזמה
* נסיון חינוכי
* רצוי קצין צה"ל משוחרר
למועמד המתאים — תנאים טובים
נא לפנות עם פירוט קורות־חיים לה.ד. 28125 תל־אביב למספר 27

למפעל רציני
דרושים
1) מנהל חשבונות ראשי וחשב
2) מנהל חשבונות
לפנות בכתב לת.ד. 2650 תל־אביב ולפרט הנסיון במקומות עבודה קודמים, הגיל, ההשכלה, הממליצים והמשכורת המבוקשת.
סודיות מובטחת

לחברה בתל־אביב
דרוש
מנהל חשבונות מוסמך
צעיר, בעל סוג א ו־ב'
רצוי עם המלצות
נא לפנות בכתב לת.ד. 7095, תל־אביב
עבור מס' 41

לשרותי הנדסה בישראל בע"מ
דרושה
כתבנית עברית
מעולה
המעונינות תפנינה לשם קביעת מועד לראיון לטל. 39821, ת"א

דרוש
מנהל
בית מלאכה
מסגריה עם 15 פועלים
כולל עבודות פח מדוייקות
*
לפנות בכתב לת.ד. 26272, תל־אביב,
עבור מספר 824.

לחברה קבלנית גדולה
* דרושה פקידה כתבנית
עם ידע בהנהלת חשבונות
* דרוש נער לשליחויות
לעבודה מ־08 — 13.
להתקשר טלפונית במשך כל היום
ל־239610; 225650

הילטון תל־אביב
דרושים
1. כתבנית עברית אנגלית — עם נסיון
2. כתבנית אנגלית — לעבודה במשמרות
3. הדרניות — בוקר וערב
4. מכונאי אחזקה — לעבודה במשמרות
5. חשמלאים מוסמכים — לעבודה במשמרות.
לפנות למחלקת המנגנון בין השעות 14.00—16.00

לשלטים סרוסקי בע"מ
דרוש
מדפיס משי
טל: 855682 ת"א רח' המעין 3
אזור התעשיה חולון

בנק גדול
מעונין
בעובדי בקורת פנימית
התכונות הנדרשות:
תושבי ירושלים, רצוי לומדי ראית חשבון. קיימת אפשרות להתמחות.
נא לפנות בצרוף פרטים אישיים מלאים לת.ד. 7258 ירושלים (עבור בקורת).
סודיות מובטחת

לחברת אמישראגז בחיפה
דרושות
פקידות
לעבודה עם קהל, לאחר שרות צבאי
נא לפנות אישית למנהל סניף חיפה רח' הנביאים 20, בימים א, ב בין השעות 1־8, 7—4

חברה פרטית
מחפשת מהנדס בנין
לעבודה בפרוייקטים גדולים בתל־אביב ובירושלים
תחילת העבודה — מיד
עבודה קבועה, תנאי שכר טובים
לפנות בצירוף תולדות חיים וסקירה מקצועית על עבודות שביצע לת. ד. 16516 תל־אביב עבור „מהנדס"

בית הספר להנדסאים וטכנאים מיסודו של בסמ"ת ליד הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל
דרוש
אדריכל
למשרת הוראה במחלקה לבניה של בית הספר
*
בדבר פרטים נא לפנות טלפונית למחלקה לבניה של בסמ"ת, טלפון 04—222574

לחברת בנין ציבורית
לסניפה בחיפה
דרושים
1. מהנדס בנין
טכנאי בנין
בעלי נסיון בפקוח על עבודות בנין
2. עובד אחזקה
בעל נסיון באחזקה, תיקונים ושפוצים בבנינים.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים לת.ד. 14047 עבור מס' 6 תל־אביב

למפעל תעשייתי גדול
וחדיש בת"א
דרושים
יוצקים
מעולים ומתחילים
שרטט/ת מכונות
(שנתיים נסיון)
תנאים טובים
לטלפון 778121

דרושה
מזכירה-טלפוניסטית
יוצאת צבא לחברה
להפצת סרטים
הכישורים הדרושים: שליטה בעברית הכרחית
אנגלית צרפתית — רצויה
מכונת כתיבה עברית — אנגלית
לפנות ת. ד. 4842 ת"א

לחברת בנין ציבורית
דרוש
עובד לאחזקה
הכישורים:
— בעל נסיון באחזקה, תיקונים ושיפוצים בבנינים.
— רצוי מנהל עבודה מנוסה.
— בעל כושר ארגון.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים — לת.ד. 7037 תל־אביב.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש
ממונה על קבוצת בוחני טיב
הכישורים הדרושים: טכנאי פלסטיקה או טכנאי מכונות או כימיה בעל נסיון בשטח הפלסטיקה.
● בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99, חיפה.

דרוש
*** חשמלאי מיזוג אויר**
לעבודות אחזקה
להתקשר טל. 250421, קו פנימי 528

עורך דין
צעיר ודינאמי
בעל נסיון של 5 שנים לפחות
המעוניין במשרה טובה במשרד מבוסס
יפנה לטלפון: 749279

לחברה מסחרית בת"א
דרוש
קופאי מנוסה
נא לפנות בכתב לת. ד. 4252 בציון קורות חיים, מקומות העבודה, המלצות. נא לציין עבור קופאי מנוסה מס' 210.

משטרת ישראל
למשטרת ישראל
דרושים
עורכי־דין
עד גיל 35 שנה
לשירות בירושלים, בתל-אביב, חיפה, טבריה, עכו ונהריה
על המעונינים לפנות בכתב לראש מחלקת כח־אדם במטה הארצי, תל־אביב, דרך סלמה 18.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המחלקה למדעי הגרעין
דרושים
אסיסטנטים ומדריכים משתלמים
במחלקה למדעי הגרעין לקראת שנת הלמודים תשל"ג (1972/73)
על המועמדים להיות בעלי תואר ראשון או שני בהנדסה או במדעי הטבע
נוסף לתפקיד ההוראה ישתלם האסיסטנט או המדריך באחד מן הכיוונים הבאים:
א. הנדסה, מכשור, פיזיקה של כורים גרעיניים
ב. יישומי קרינה גרעינית במדע ובטכנולוגיה
בקשות (בצרוף תולדות חיים ושמות של שלושה ממליצים) נא להעביר למזכירות המחלקה למדעי הגרעין, טכניון, חיפה.

לשרותי הנדסה בישראל
בע"מ
דרושה
פקידה/מזכירה
עד גיל 26
בעלת נסיון של 2—3 שנים
בעבודה פקידות כללית
המעונינות תפנינה לשם קביעת מועד לראיון לטל. 30340 תל־אביב.

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 249905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות למלה / יום ו' 75 אגורות למלה

דרושות צעירות בכל הארץ

באם את בגיל 16—25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח —.600 ל"י
לחודש ויותר

לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.

לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 מס. 20.

שם: ______
כתובת: ______
עיר: ______ גיל: ______

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:
3 משרות של אסיסטנטים במחלקה לכימיה פרמצויטית — בי"ס לרוקחות
מכרז מס' 190/72

דרישות התפקיד — תואר „מוסמך" בכימיה או ב' רוקחות (התמחות: אורגנית, פיסיקלית או פרמצויטית).

הערה — תינתן אפשרות להתמחות לקראת התואר Ph. D.

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עד תאריך 15.7.72 אל: בי"ס לרוקחות, האוניברסיטה העברית בירושלים, ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 190/72".

משרות פנויות למורים במרכז ללימודים קדם-אקדמיים

תיאור התפקיד — הוראת קורס במבוא למדעי הטבע הכולל בתוכו הוראת מתודולוגיה של כלל מקצועות מדעי הטבע ובעיות עיוניות הנובעות מהם.

דרישות התפקיד לפחות M. Sc. באחד מהמקצועות הראשיים הנלמדים בפקולטות למדעי־הטבע. התעניינות פעילה בבעיות שמעבר לתחום המקצועי (רצוי תלמיד שהשתתף בקורס אחד לפחות בהיסטוריה או פילוסופיה של המדעים) תינתן עדיפות לתלמידי מחקר או חוקרים פעילים.

תנאי העסקה — לפי שעות או בחלקי משרה כמקובל במרכז.

הערה — מידע נוסף ניתן לקבל במרכז ללימודים קדם־אקדמיים.

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים (כולל לימודים אקדמיים), צילומי תעודות ופרסים על נסיון קודם בהוראה ומחקר. יש להגיש את הבקשות עד לתאריך 14.7.72.

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
בעל נסיון לעבודה בת"א
בשעות אחה"צ 15.00 — 18.00, 5 ימים בשבוע
רצוי פנסיונר
לוי את ברנפט במחוים יהודה הלוי 61 ת"א
טל. 621967 בשעות 11—9

מפעל לרכב צבאי
בחיפה
• מכונאי רכב
• חשמלאי רכב

אתה
דרוש
לנו

למפעל מבוסס ובטוח

לעבודה קבועה

השכר בהתאם לרמתך המקצועית

● נציגנו יקבלך לשיחה אישית: בבית המלח בחיפה, רחוב י. ל. פרץ 6, בימים: שני ורביעי בין השעות: 04.00 — 06.00 אחה"צ

שרטט מכונות המחפש אתגר בשטח חדש

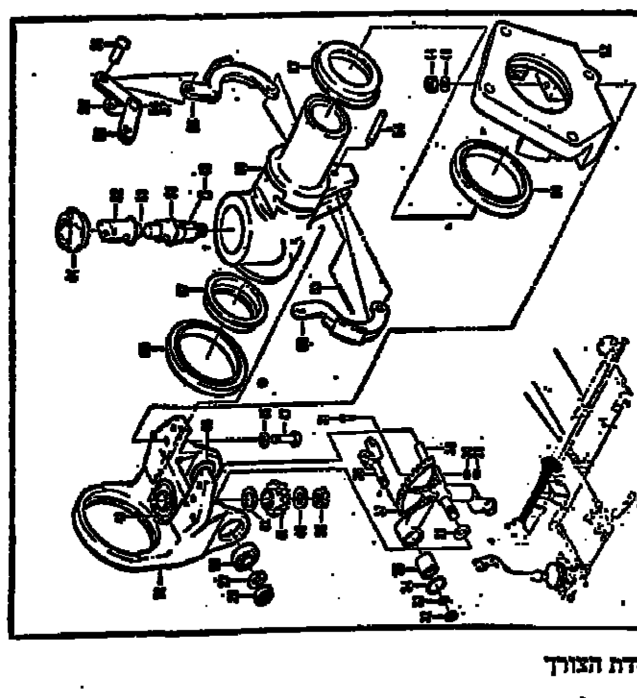

הצטרף
אלינו
להכנת
שרטוטים
כמו הדוגמה
שלפניך

על פרויקטים
מענינים ומגוונים

משרה מלאה
הדורשת
עצמאות ויוזמה

תנאי השכר בהתאם
לכישורי המועמד

הערה: תינתן הכשרה בבדית הצורך

נא לפנות בצירוף קורות חיים אל ת. ד. 827 גבעתיים

— סודיות מובטחת —

להברה בירושלים
דרוש כלכלן טוב
עם שנה נסיון בעבודה בתחום בדיקה כדאיות כלכלית של פרוייקטים
לפנות לטלפון 61113—02, 61195—02
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי באזור ת"א
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
בעל והק של לפחות שלוש שנות עבודה בתעשיה
נא לפנות לת.ד. 182 ת"א.
סודיות מובטחת!

מפעל לרכב צבאי
בחיפה

• מסגר
• נשק

אתה דרוש לנו

למפעל מבוסס ובטוח

לעבודה קבועה

השכר בהתאם לרמתך המקצועית

נציגנו יקבלך לשיחה אישית: בבית המלח בחיפה, רח' י. ל. פרץ 6, בימים שני ורביעי, בין השעות: 4.00—6.00 אחה"צ

אוניברסיטת הנגב
באר־שבע

מכרז מס' 72/8

לשנת הלימודים תשל"ג
דרושים: —
מדריכים
ואסיסטנטים
במחלקה לפיסיקה

במשרות מלאות

המעוניינים להמשיך ב לימודי מוסמכים לתואר ד"ר (M.Sc.) PH.D.
למועמדים מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור.

בקשות בצרוף תעודות, ציונים וקורות חיים, יש לשלוח למזכירות המחלקה לפיסיקה — אוניברסיטת הנגב — ת.ד. 2053 — באר־שבע.

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרה פנויה של:

1. מזכירה ללשכת הרקטור

הכישורים הדרושים: בוגרת תיכון, עדיפות תנתן לבעלות תואר אקדמי. ידיעת השפות — אנגלית ועברית על בוריין והדפסה מעולה בשתי השפות. נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה מזכירות ברמה גבוהה.

הדרגה המוצעת: ט'—י"ב בדרוג האחיד.

המשרה הינה משרה מלאה ולאיוש מיידי.

פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות, יש לשלוח עד 30.6.72, אל מחלקת המנגנון אוניברסיטת הנגב — ת.ד. 2053 — באר־שבע.

לבית ספר תיכון עיוני ומקצועי בחיפה
דרושים לשנת הלמודים תשל"ג:
1) מורה בכיר להוראת האנגלית בכתות י"א — י"ב.
2) מורה בכיר להוראת המתימטיקה.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 4087 חיפה.

דרוש
מנהל עבודה
מתכת
לניהול מסגריה באל־עריש
● המעונינים יפנו בכתב ל־ד.צ. 2400

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות ברחובות
מודיעה על משרה פנויה של
אסיסטנט בעבודה לכימיה בפקולטה לחקלאות ברחובות
מכרז מס' 189/72

המועמד צריך להיות בעל תואר מוסמך במדעי הטבע עם התמחות בכימיה אורגנית, בציון כללי טוב לפחות וציון טוב מאוד לפחות בעבודת הגמר. הוא יוכל להמשיך בתפקידו למעלה משנה אחת אם ירשם תוך תקופה זו כתלמיד מחקר לתואר.

התפקיד כולל השתתפות בהדרכת תלמידי שנה א' במעבדות לכימיה. שליטה בשפה העברית הכרחית.

המעונינים יפנו בכתב עד לתאריך 4.7.72 לד"ר א. גלוטר, ת.ד. 12, רחובות לשם קביעת ראיון. יש לצרף למכתב תולדות חיים תנושא עבודת הגמר בציון שם המדריך. על המעטפה נא לציין „מועמד למשרה מס' 189/72".

למשרד מהנדסים — יועצים
דרושים
לפיקוח על עבודות בניה
בצפון הארץ:
* מהנדסים
* הנדסאים
* טכנאים

המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 157 רמת־גן, עבור מס' 346 בציון תולדות חיים ונסיון קודם בעבודה.

תנאים טובים לאנשים המתאימים

סודיות מובטחת

מוסד ממלכתי אזור תל־אביב

דרוש | עוזר מינהלי בכיר

תאור התפקיד —
— אחריות להפעלת היחידות המינהליות במוסד.
— יצוג המוסד במגעים בתחום המינהל עם מוסדות אחרים.

כישורים דרושים —
— רצויה השכלה אקדמאית (בוגרי מינהל עסקים, כלכלה וכו').
— מנהיגות וכושר ניהול משא ומתן בכל הדרגים.
— שליטה מלאה, כולל ניסוח עצמאי והתבטאות בשפה העברית, רצוי גם באנגלית.

● המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים וציון נסיון מעשי אל ת.ד. 26166, תל־אביב.

סודיות מובטחת

למפעל בסביבות רמת גן
דרושים:
* מסגרים
* רתכים
* אלקטרונאים
* מכשירנים אופטיים
(בעלי נסיון במכשירים מדויקים)

מועמדים בעלי הכשרה מתאימה מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי ל־ת"ד 90 ר"ג, עבור „רדי".

החברה למרכזי תרבות וספורט
(לנוער ולמבוגרים) בע"מ

מכרז 5/72

דרושים מנהלים

1. למרכז הקהילתי (מתנ"ס) במצפה רמון
2. למרכז הקהילתי בבי"ס הממלכתי־דתי „סאר־עם" בשכ' בית אליעזר בחדרה

דרישות התפקיד
תואר ראשון במדעי החברה או החינוך. נסיון והכשרה לתפקידי החינוך המשלים/חינוך מבוגרים ו/או החינוך הבלתי פורמלי.
כשר ונסיון בניהול צוות עובדים, ניהול ופיקוח כספים.

תנאי ההעסקה
העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.
שכר העבודה 15,000—18,000 ל"י בשנה.
פקידות נדרשת וסיוע בדיור.

מועמדים יפנו בכתב עד ליום 4.7.72 אל החברה למרכזי תרבות וספורט, שדרות הרצל 82, בית הכרם, ירושלים.

דרושים
1. מזכיר חוץ
2. מדריכה לתפירה ולגזירה

דוברים בלבד או הרוצים לחזור בתשובה
אפשרות מגורים במקום
עבור משפחת ישראל „קדמה"
טל. 96241—055 דאר נע לכיש צפון

אם אתה

✱ עובד או לומד ובכל זאת יש לך עוד זמן פנוי.
✱ הרוץ, מסור ומחפש אתגרים.
✱ מוכן להשקיע הרבה (זמן ומאמץ) ולקבל מעט (כסף) הרבה (סיפוק).
✱ בעל נסיון ואוהב הדרכת נוער.
✱ בוגר תנועת המכבי הצעיר או מקורב לרעיונותיה.

המכבי הצעיר

תנועת נוער חינוכית ציונית ספורטיבית מחפשת מרכזי סניפים במשרות חלקיות בכל רחבי הארץ. אלה שיצטיינו בתפקידי ההדרכה והארגון בארץ, יומלצו, בפני המוסדות העולמיים של התנועה, לשליחות בתנועה בחו"ל.

המעוניינים יפנו בכתב בפירוט נסיון ההדרכה ל:
הנהגת המכבי הצעיר, ת.ד. 16435, תל־אביב.

להנהלה מרכזית
של בנק בתל־אביב

דרושים

מבקרים
פנימיים

רואי חשבון או השכלה אקדמאית מקבילה בעלי נסיון מעשי בבקורת

התפקיד כרוך בנסיעות

● הצעות בכתב בציון תולדות חיים ונסיון קודם יש לשלוח עד ה־30.6.72 לת.ד. 14038 ת"א „עבור בנק". סודיות מובטחת

למפעלנו בלוד דרושים:

1. **מנתח מערכות במחשב 360/20**
לעבודה בחטיבת המחשב
בוגר קורס מנתחי מערכות ובעל נסיון קודם בסכנאות ייצור, הנהלת חשבונות, תמחיר וניהול מחסנים. עדיפות תינתן לבעלי נסיון קודם כמפעילי מחשב.

2. **מפעיל למחשב 360/20**
דרוש נסיון בעבודה קודמת במחשב, או בוגר בית ספר תיכון או מקצועי שיוכשר לתפקיד במפעל. העבודה כרוכה בעבודה במשמרת ערב ולילה. אפשרית גם עבודת לילה בלבד.

3. **נקבניות I. B. M.**
בעלות נסיון קודם בניקוב.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, למחלקת כח אדם, טלרד, ת.ד. 50, לוד.

סודיות מובטחת

טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ

ת.א.ת.- תעשיות אביזרי תעופה בע"מ
למפעלנו המתפתח דרוש
מנהל „תפי"
(תכנון ופיקוח על הייצור)

התכונות הנדרשות:
✱ מהנדס ייצור או מכונות
✱ 5 עד 10 שנות נסיון בתעשיה בתפקיד דומה (רצוי בייצור חלקים תעופתיים).
✱ כושר ארגוני ודינמיות
✱ יחסי אנוש טובים
אנחנו מציעים:
✱ עבודה מעניינת בעלת אתגר
✱ תנאים טובים

על המעוניינים לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים לפי הכתובת: ת.ד. 914 בני ברק, מחי כח אדם.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים!
פועלים
למחלקת האריזה

אפשרי סטודנטים לתקופת הקיץ

תנאי שכר טובים מאד

על המעונינים לפנות טלפונית למספר 51 60 72 חיפה, אל מר רייסמן ממחלקת המנגנון.

דרושות
מועמדות ללימוד
(נשים ובנות)
נקבנות I.B.M.

המתאימות לאחר גמר הקורס תועסקנה בעבודה מעניינת ובתנאים טובים
לפנות לש.ר.ג.ל, הנביאים 28 חיפה
טלפון 641628

לבית הוצאה כתר בע"מ
דרוש
מנהל
חשבונות ראשי

✱ נסיון של שלוש שנים לפחות בישראל
✱ ידיעה טובה בשפה האנגלית

לפנות לת.ד. 7145, ירושלים
סודיות מובטחת

דרושים
אנשי
מכירות

בעלי נסיון

בענף הכימיקלים לתעשיה

הכישורים: בעלי ידע ונסיון מסחרי בארץ ובחו"ל. יודעי כימאים ו/או אנשי התעשיה הכימית. שפות: עברית ואנגלית על בוריין. שפות נוספות יתרון. התפקידים כרוכים בנסיעות בארץ וכ"כ בחו"ל.

✱

מועמדים יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1736 עבור מס' 36.

למשרד אדריכלים
דרושה מזכירה אחראית
(חמישה ימי עבודה בשבוע)

כישורים:
1. נסיון 5 שנים לפחות.
2. יכולת לנסח מכתבים באופן עצמאי.
3. ניהול השבונות.
4. הדפסה במכונת כתיבה.

לפנות בכתב בלבד עם ציון השכלה ונסיון קודם ל־ אדריכל גוטמן, ת.ד. 7141 ת"א. סודיות מובטחת

דרוש
שליח
עם או בלי רכב
בעל רשיון קטנוע

לפנות ל„ישראליפט" בע"מ
רחוב הקישון 31, בני ברק

למפעל מים גדול בדרום
דרוש
עובד אחראי בשטח

דרישות המשרה:
— השכלה מלאה של בית ספר מקצועי או חקלאי ונסיון של 5 שנים לפחות בעבודה מעשית.
— רשיון נהיגה.
— רשיון „חשמלאי מוסמך".

בדבר פרטים נוספים נא לפנות לת. ד. 5046 אשקלון.

דרוש
מעצב מוצרים
לניהול מחלקת מוצרי פרסומת ותיירות

★

לפנות בכתב עד לתאריך 30 ביוני ש.ז.
להנהלת „דחף" — בית־דחף תל־אביב.

לחברת ביטוח ישראלית דינמית
דרוש
חתם/מקבל עסקים

סיכויי התקדמות טובים.

• • •

הצעות נא לפנות בכתב יד לת.ד. 987 ת"א.

סודיות מובטחת

לשרותי הנדסה
בישראל בע"מ

דרושים

מהנדסים אזרחיים
טכנאי בנין

לפקוח על ביצוע עבודות הנדסה אזרחית, חישובי כמויות, ונתוח מחירים.

המעוניינים יפנו לשם קביעת מועד לראיון לטל. 38547 תל־אביב.

מפעל גלוונים (ישראל) בע"מ
אזור התעשיה אור עקיבא (קסריה)

אנו מחפשים מועמדים למשרות הבאות: —

א. מנהל מחלקת יצוא ויבוא —
כישוריו: —
✱ נסיון של 5 שנים ביצוא ויבוא ✱ נסיון במגעים עם הקרנות השונים ✱ עדיפות תינתן לבעלי נסיון בענף הטקסטיל ✱ ידיעת שפות אנגלית וגרמנית

ב. פקיד יבוא —
כישוריו: —
✱ נסיון של 3 שנים ביבוא ציוד וחומרים ✱ ידיעת השפה האנגלית.

ג. פקיד יצוא —
כישוריו: —
✱ נסיון של 3 שנים ביצוא, רצוי בענף הטקסטיל ✱ ידיעת שפות אנגלית וגרמנית ✱ בקיא בדוקומנטציה של יצוא.

ד. אחראי על האחזקה —
כישוריו: —
✱ השכלה — טכנאי מכונות ✱ נסיון — 10 שנים במכונות תעשייתיות; ארגון ופקוח על עבודות צוות עובדים; הזמנת חלקי חלוף; ארגון מחסן חלפים ופקוח על נהולו (לרבות מתכנון) ✱ שפות אנגלית ו/או גרמנית.

ה. מחסנאי — פקיד טכני
כישוריו: —
✱ ארגון וניהול מחסן טכני ✱ הזמנת ציוד ✱ קליטת ציוד וביצוע רישומות אמצעות ✱ יעדף בעל נסיון בתפקיד זה.

המועמדים למשרות הנ"ל מתבקשים לכתוב למנהל האדמיניסטרטיבי של המפעל בצרוף קורות חיים ותנאים מבוקשים.

— סודיות מובטחת —

מעריב / הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401 המחיר יום חול 55 אגורות למלה / יום ו' 75 אגורות למלה

בעפולה
דרוש למשרדנו
נהל חשבונות
לפנות עם פרטים מלאים לת.ד. 777 חיפה

לבנק דרושים
סניפיו בחיפה והאיזור

פקידי קהל
לאחר שירות סדיר בצ.ה.ל., בעלי השכלה תיכונית מושלמת או מקבילה, סוג 2 בהנה"ח, כושר קיום מגע עם קהל, נסיון מעשי של 2 שנים לפחות בעבודה.

פקידי אשראים
לאחר שירות סדיר בצ.ה.ל., בעלי השכלה תיכונית מושלמת. סוג 3 בהנה"ח והש־תלמויות מתאימות. בעלי כושר הבעה טוב בע"פ ובכתב, נסיון מעשי בעבודה של 3 שנים לפחות ידיעה טובה של השפה האנגלית.
✱ העבודה בתנאי פיצול.

פקיד/ה
לאשראים דוקומנטריים
לאחר שירות סדיר בצ.ה.ל., השכלה תיכונית מושלמת, סוג 3—2 בהנה"ח, נסיון בטיפול ביבוא ויצוא, ידיעה טובה של השפה האנגלית, רצויה ידיעת הדפסה במכונת כתיבה עברית—אנגלית.

יועדפו בעלי נסיון בנקאי קודם.

...ות בכתב נא לשלוח עד ל־30.6.72 בציון ...ר המשרה אליה מתיחסת ההצעה, לת.ד. 4333 ת"א עבור מספר 900
— סודיות מובטחת —

דרושה
מנהלת משק בית
למלון [illegible], מנזרת
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
ידיעת אנגלית — חובה
5 שנים נסיון בתפקיד דומה — חיוני.
לפנות ת.ד. 14193 ת"א

למפעל גדול בענף ההלבשה
דרוש
מנהל בכיר
אחראי על מערכת היצור במפעלינו וקבלני משנה
...שות המשרה:
השכלה אקדמאית בהנדסת יצור ✱ נסיון רב ב...נון, יצור, בקורת איכות ושיטות עבודה בענף ...שה ✱ כושר ארגוני, פקוח, שליטה על ...כת יצור מסועפת ומתפתחת ✱ כושר קבלת ...טות ✱ שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית ...ת המנהלים של חברתנו ידוע על מודעה זו. ...מדים העונים על הדרישות הנ"ל יפנו עם ...ת חיים בכתב יד לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס' 38, עבור מנהל בכיר.
סודיות מירבית מובטחת

לחברה ישראלית
למובילים בע"מ
דרושים
חסנאי טכני
...חלוף עבור מחסננו בתל־אביב, בעל ...נהיגה, ידיעות באנגלית הנסיון קודם.
פעילה
...ונת חישוב ADDO-X
...דנו הראשי בחיפה, בעלת ידיעות בהנהלת ...נות ואנגלית
...נים יפנו עם ציון קורות־חיים ופרוט נסיון קודם לת. ד. 429 חיפה

דרושים
מבלטנים
למבלטי פח
מכל הסוגים
בוגרי בי"ס מקצועי
רצוי מגמה למבלטנות
פרזריסט
לעבודות מדוייקות.
פועלי ייצור
לפנות: „פיינמיכניקה" בע"מ, המרכבה 18, אזור התעשיה, חולון, טל. 842180

דרושים
מסגרים
סוג א"א
לפנות במקום ל„ישראליפט" בע"מ רח' הקישון 31, בני־ברק.

דרוש לעבודה
בנציבות בתי הסוהר בירושלים
פקיד
למחלקת כח־אדם
★ ★
בעלי כישורים מתאימים יפנו אישית לראש מחלקת כח־אדם בנציבות בתי הסוהר בית אגרון רחוב הלל 37 ירושלים.

לחברת בטוח בת"א
דרוש
מנהל מחלקת בטוח משנה
הכשורים הדרושים:
✱ נסיון בחיתום של 5 שנים לפחות.
✱ ידע בבטוח משנה.
סודיות מובטחת
לפנות בכתב יד בפרטים מלאים לת.ד. 1469 ת"א עבור „בטוח"

לחברת רחף
דרוש
מכונאי רכב או ווספות
יוצא צבא
— תנאים טובים —
לפנות לחיים טל. 772003, כל יום משעה 16.00—22.00

דרושות לעבודה בתל־אביב
נקבניות
עם שנתיים נסיון
תנאים טובים למועמדות המתאימות
נא להתקשר לטל. 283221 ת"א

לחברה פיננסית ציבורית
דרושות
1) מפעילה למכונה להנהלת חשבונות
2) פקידה כתבנית
נא לפנות לת.ד. 36236 ת"א

עבודה מעניינת
למנהלי חשבונות צעירים
במחלקת הנהלת חשבונות של חברה ישראלית לסחר חוץ במרכז תל-אביב
הכישורים הדרושים:
נסיון קודם של 3 שנים בעבודה מעשית, ידיעות טובות בשפה העברית ושליטה באנגלית, התמצאות בהתאמת חשבונות.
לקביעת ראיון נא לטלפן 250421 קו פנימי 564, או בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 1514 ת"א עבור „מנהל חשבונות".
סודיות מובטחת.

פלנטקס בע"מ
מפעלים כימיים ופרמצבטיים, נתניה
דרוש
רוקח לתפקיד בכיר
אחראי למחלקה המדעית של התכשירים הרפואיים.
התפקיד כולל:
הדרכת צוות העמלנים רפואיים, ריכוז מחקרים קליניים, איסוף ועריכת חומר מדעי.
עדיפות לבעלי נסיון.
נא לפנות למנכ"ל פלנטקס בע"מ, ת.ד. 160 נתניה, ולצרף קורות חיים. סודיות מובטחת

הדסה — נעורים
בית ספר תיכון מקצועי
לשנת הלימודים תשל"ג
דרושים
מורים ומדריכים
מקצועיים במקצועות
נגרות
מכונאות ממוסים
הנהלת-חשבונות וחשבון מסחרי
ביולוגיה (משרה חלקית)
יועץ חינוכי
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב, בציון השכלה ונסיון לפי הכתובת: הדסה—נעורים דאר נעורים

ל„שופר־סל"
דרוש
מנהל חנות
לסניף שופר־סל הגדול ברחובות שייפתח בקרוב
כישורים: השכלה תיכונית לפחות, נסיון אדמיניס־טרטיבי רחב, ידיעת שפות.
על המועמד להיות תושב רחובות או הסביבה.
נא לפנות בכתב לת.ד. 248 בני־ברק.
— סודיות מובטחת —

לחברה גדולה בחיפה
דרושים מיד
1. כתבנית בשפה העברית
(ידיעת השפה העברית על בוריה הכרחית) ידיעת השפה האנגלית — רצויה. עבודה זאת הנה זמנית למספר החודשים בלבד.
2. עוזר למנהל חשבונות
נסיון של שנתיים־שלוש רצוי.
שעות העבודה 8—1 5—3 ימים א' ב' ד' ה'
יום ג' מ־8—1 1.30—3.30
יום ו' מ־8—1
—●—
נא לפנות בכתב־יד בציון קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 7245 חיפה עבור מנהל המנגנון.

דרושה
כתבנית
לנשיונל 32
●
להתקשר טלפון 721134 בין השעות 9—4 אחה"צ

בעלי מחפרים ג.סי.בי. 3סי מבצעים עבודות חפירה, בכל הארץ
טלפונים: 942338, 858515

למפעל בגד עור (1968) בע"מ במגדל העמק
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
בעל נסיון בתעשיה רצוי ידיעת שפות
נא לפנות בצרוף פר־טים על קורות חיים, השכלה מקצועית ונסיון קודם, לפי הכתובת: מגדל העמק ת.ד. 16

למשרד פרסום גדול
דרוש
נער אחראי לשליחויות
שיש ברשותו אופניים או קטנוע
פרסום א. טל ושות' בע"מ רחוב לבונטין 30, תל־אביב

פקיד!
עם ידע בהנהלת חשבונות ליום עבודה שלם ([illegible])
„מנפאואר"
רח' ברנר 8 ת"א טל. 284128 בין 08.30—14.00
MANPOWER

לגימנסיה ריאלית ע"ש א. קררי בראשל"צ
דרוש מורה בכיר
להוראת עברית
בכתות גבוהות
לפנות אל ההנהלה בשעות 12—9 לפנה"צ טלפון 948233

לחברת רפאלי טביב קבלנים בע"מ
דרוש מנופאי
על עגורן נייד (לא צריח)
פרטים טלפון 912945, 908679

למפעל גדול בסביבות חיפה
דרושה
פקידה כתבנית
הכישורים הדרושים:
הדפסה בעברית ואנגלית.
נסיון במזכירות ובעבודה משרדית.
יש להמציא קיצור קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל ת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 262.

הנדסת אוניות ותעשיה בע"מ
דרוש
מסגר מכני כרסם
לעבודות מתקדמות ומגוונות של פיתוח וייצור אבני טיפוס.
אוירה חברתית ואפשרויות להתקדמות
על המעוניינים לכתוב לת.ד. 242 חיפה או להתקשר טלפונית 04־535245

דרושים
* חשמלאי
לאיתור תקלות
* הנדסאי חשמל
לאיתור תקלות
הכישורים הדרושים:
1. הבנת תוכניות חשמל מסובכות
2. בוגר בי"ס מקצועי
3. רשיון נהיגה
לפנות ל„ישראליפט" בע"מ, רח' הקישון 31, בני־ברק (אזור התעשיה) בימים: א', ג', ה' מ־8.00—10.00.
תנאים טובים

אוניברסיטת חיפה
דרושים
1) פקידת הרשמה לתלמידי חו"ל וליחידה הקדם-אקדמית
תאור התפקיד: התכתבויות עם תלמידים ומוסדות מחו"ל, טפול בתהליך רישום תלמידים וקבלתם לאוניברסיטה.
כישורים: השכלה תיכונית לפחות; ידיעת השפות עברית, אנגלית ושפה נוספת (רצוי רוסית וספרדית); רצויה ידיעת הדפסה בשפות אלה.
2) עובד אחזקה כללי
תאור התפקיד: אחזקת מערכת המים והביוב באוניברסיטה, תיקוני מסגרות ונגרות קלים.
הכישורים: נסיון של 3 שנים בעבודה דומה באחזקת מבנים.
בהצעת מועמדות יש לפנות [illegible], אוניברסיטת חיפה.

למונסאל מכשירים אלקטרוניים בע"מ
חיפה
דרושים
* מהנדס אלקטרוניקה
בעל נסיון של שנתיים לפחות בתכנון מעגלים טרנזיסטוריים בתחום הנמ"ע.
* מהנדס אלקטרוניקה
בעל נסיון של שנתיים לפחות בשטח מכשור ספרתי.
* טכנאי אלקטרוניקה
בעלי יכולת ונסיון של שנה לפחות בעבודה עם ציוד ומעגלים טרנזיסטוריים בתחום הנ"ע.
* טכנאי אלקטרוניקה
בעלי יכולת ונסיון של שנה לפחות במעגלי טרנזיסטורים אנלוגיים וספרתיים.
מועמדים רציניים העונים לדרישות מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם, מונסאל בע"מ, רח' טובים 6, חוף שמן, חיפה, ת.ד. 1496.
— סודיות מובטחות —

מפעל ייצור חלקי מתכת במכונות אוטומטיות לעבוד שבבי
דרוש מנהל מחלקה
בעל יכולת מקצועית מעולה בהפעלת מכונות אוטומטיות מסוג „טורנוס", וכושר ניהול צוות עובדים.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם ושכר מבוקש לת.ד. 729 ת"א עבור „מנהל מחלקה".

ת.א.ת. — תעשיות אביזרי תעופה בע"מ
דרושה
פקידה טכנית
למחלקת עיתוד מלאי
רצויה ידיעת שפות צרפתית ואנגלית, עדיפות תינתן לבעלות נסיון.
נא לפנות: טלפון 6—785125.

אקלימט
דרושה נערה רצינית
לעבודות פקידות ושליחויות
בדבר פרטים נא לפנות טלפון 532102, חיפה

מנתחת
מערכות מחשבים
צעירה מאוסטרליה עם 5 שנות נסיון
מעונינת
במשרה מתאימה בארץ
נא לפנות עם הצעות מפורטות לת. ד. 10135, תל־אביב

לבנק ישראל
בירושלים
דרושים
עובדים
לתפקידי אבטחה
בכושר בריאות גבוה ולאחר סיום שרות בצה"ל.
הערות:
1. עדיפות תנתן לבוגרי קורס קציני אג"ם/מכ"ים ולבעלי נסיון בתפקידי אבטחה.
2. העבודה כרוכה במשמרות.
3. תנאים טובים למועמדים המתאימים.
המעונינים יפנו ליחידת כוח אדם, בנק ישראל, ת.ד. 780 ירושלים, לשם קבלת שאלון אישי אשר יש להחזירו עד יום 5.7.72.

ללודזיה —
חברה לטקסטיל בע"מ
דרושים
1. אומן (מייסטר)
למכונות סריגה עגולות
2. סורגים למכונות עגולות
3. טכנאי טקסטיל
רק בעל נסיון בענף הסריגה
4. חשמלאי או עוזר חשמלאי
5. עוזר למחסנאי חומרי גלם
התמצאות בחלקים למכונות תפירה וסריגה.
נא לפנות טלפונית 847111 או אל ת.ד. 34, חולון

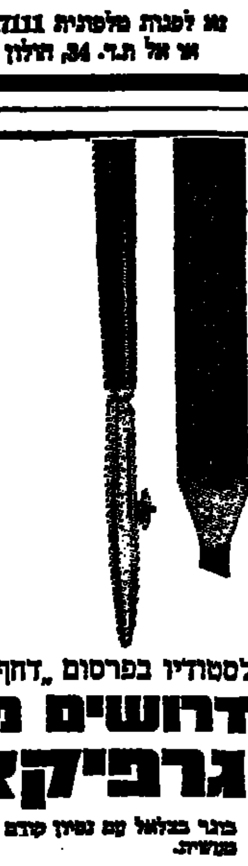

לסטודיו בפרסום „דחף"
דרושים מיד
1) גרפיקאי
בוגר בצלאל עם נסיון קודם מעבודה מעשית.
2) מבצעה
עם נסיון קודם.
נא לפנות טלפונית בכל יום בין השעות 08.00—13.00 ל־622547 עבור פליקס

בגיר בע"מ קרית־גת
דרוש
מכונאי
למכונות - תפירה
מובטחים תנאים טובים
לפנות למנהל כח אדם טל. 051—91724 ו/או בגיר בע"מ אזור התעשיה קרית־גת

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מועצת פועלי דימונה
מכרז מס' 3/72 תשל"ב
מועצת פועלי דימונה
מכריזה בזה על משרה פנויה של רכז/ת תרבות. הכישורים: השכלה תיכונית, ארגון פעולות תרבות חברה, ניהול ארועים חברתיים וצבוריים, ידיעת השפה העברית על בוריה. הדרגה בהתאם לכישורי המועמד.
עזרה בדיור תינתן למועמדים מבחוץ.
על המעונינים לפנות אישית או בכתב למועצת פועלי דימונה, לה' רות אורון.
בכל יום בין השעות 8.00—10.00 לפנה"צ וביום ב' בין השעות 17.00—19.00 אחה"צ עד ליום שישי 30.6.72 ועד בכלל.
יהודה יפת מזכיר מועצת הפועלים

למשרד תכנון חשמל בת"א
דרושים
✱ טכנאי חשמל עצמאי
✱ שרטט/ת חשמל עצמאיים
✱ הנדסאי לעבודות פקוח ותאום באזור ירושלים
נא לפנות למשרדנו בת"א טל. 448223/4

למפעל אלקטרוניקה גדול באזור תל-אביב
דרושים
1. מנהלי מחלקות המחפשים אתגר!
תפקיד — ניהול צוות עובדים/ות במח־לקות אלקטרו־מכניות מתפתחות.
כישורים — בוגרי בתי ספר מקצועיים, נסיון בעבודה מעשית.
2. הנדסאי בכיר למשרד הטכני
הנדסאי בעל נסיון של למעלה מ־5 שנים בתכנון מכשירי ייצור, מכונות אוטומטיות, בעיקר בייצור חלקים אלקטרוניים.
תנאים טובים מובטחים למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם ושכר מבוקש לת.ד. 729 ת"א עבור מס' 236.

דרושים
בעלי מקצוע
מעולים
לכפוף וחתוך פחים
✱ למועמדים המתאימים — תנאים ללא תקדים!!
● לפנות ת.ד. 349 בת־ים, או טלפון 924128 סודיות מובטחת.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
מנהל חשבונות (ראש צוות)
במחלקת המשק
מכרז מס' 161/72
תיאור התפקיד — פיקוח על הכנת דו"חות ייצור של בתי מלאכה כולל דו"חות מחסן המשק. המעלה ופיקוח על צוות בקבלת ניתוח ועריכת דו"חות חד־שיים הכנת מאזנים תקופתיים ושנתיים, שמירה ופיקוח תקציבי, עזרה בהפעלת מערכת חשבונות ממוחשבת משולבת.
דרישות התפקיד — השכלה תיכונית וסוג ד' בהנה"ח; נסיון של 3 שנים, כושר הבעה בכתב ובע"פ.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

עוזר חשב (תמחיר) במחלקת המשק
מכרז מס' 160/72
תיאור התפקיד — פיקוח הפעלת מערכת תמחירים, חישובי עלויות והכנת דו"חות חודשיים על פעולות בתי המלאכה; ייזום ותכנון שיטות תמחיריות ו־יישומן ביחידות מחי המשק, עזרה בתכנון תקציבי.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; השכלה גבוהה בכלכלה או במינהל עסקים ידע ונסיון בהפעלת מערכת תמחירים.
הערה — המשרה הינה ארעית עד 30.9.72 עם אפ־שרות לקביעות.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

מבקר בכיר במח' לבקורת פנימית
מכרז מס' 176/72
תיאור התפקיד — ביצוע פעולות בקורת פנימית באופן עצמאי; עריכת הממצאים לדיון הכנת דו"חות, סיכומים ופיקוח על הביצוע — בכפיפות להנחיות המבקר הפנימי.
דרישות התפקיד — בוגר אוניברסיטה בכלכלה או במשפטים; בעל נסיון בבקורת, ידיעת השפה הע־ברית על בוריה עם כושר הבעה בכתב ובעל־פה, וידיעה טובה בשפה האנגלית.
הדרגה — 3—ב' בדירוג מח"ר.
הערה — עדיפות לבעלי נסיון בבקורת פנימית.

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עד תאריך 4.7.72 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס'..." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

דרושים

1. כלכלן תעשייתי
2. מנהל חשבונות בעל נסיון
3. מתכנן/מתכנת בעל נסיון

תנאים טובים ודיור למועמדים מתאימים

סודיות מובטחת

★

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 232 ירושלים ולציין על גבי המעטפה "עבור מפעל תעשייתי".

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ
חברה עתירת מדע בקרית ויצמן
אל אופ

דרושים

- **מהנדס אלקטרוניקה**
נסיון בתכנון ובפתוח. בעל יכולת לעבודה עצמ־אית. רצוי נסיון קודם בשיטות אנלוגיות, ספרתיות וטכניקות פולסים.
כושר הבעה בכתב ובעל־פה.
ידיעת השפות עברית ואנגלית.

- **הנדסאי אלקטרוניקה**
בוגר בי"ס טכני לעבודות פתוח בתחום האלק־טרו־אופטיקה. נסיון של שנתיים, רצוי בטכניקות אנלוגיות וטכניקות פולסים, כושר קליטה ולימוד של טכניקות חדשות. ידיעת עברית ואנגלית.

- **משחיזן כללי**
בוגר בית ספר מקצועי בעל נסיון של מספר שנים בהשחזה עגולה, שטוחה וכלים.
תאור התפקיד: בצוע עבודות השחזה כנ"ל במתקנים, כלים ומדידים.

- **חרט-כרסם או כרסם בונה כלים**
בוגר בית ספר מקצועי בעל נסיון של מספר שנים במכניקה מדוייקת.
תאור התפקיד: בנית כלים ומתקנים, עבודה על כרסומת וג'יג בורר.

- **חרט**
בוגר בית ספר מקצועי, אחרי שרות צבאי.

תנאים מצויינים למועמדים המתאימים
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם, ת"ד 1165, רחובות.
— סודיות מובטחת —

אלנים בע"מ
Elinim LTD.
חולון ת.ד. 1201 טל: 8531023-4 (03)
HOLON-ISRAEL P.O.B. 1201 TEL: 853102-3-4

חברת בת של ק.מ.ס. תעשיות, ארה"ב
A SUBSIDIARY OF K.M.S. INDUSTRIES INC. USA

דרושים לעבודת פתוח של פרויקטים מעניינים

1) מהנדס מכונות בעל נסיון בתכנון וחישוב פרקי מכונות עבור מערכות אלקטרוניות. רצוי נסיון בזיווד ושליטה בשפה האנגלית
2) הנדסאי מכונות בעל נסיון בתכנון, ייצור והרכבה של מערכות אלקטרוניות. שליטה באנגלית רצויה.

דרוש
מהנדס ראשי

משימות:
- ✱ קידום הרחבת פעולות המחקר והפתוח.
- ✱ תכנון לטווח ארוך של קו המוצרים.
- ✱ ארגון, הנהגה ומוטיבציה של הצוות ההנדסי.
- ✱ השתתפות בצוות הניהול של החברה.

נסיון הכשורים:
- ✱ נסיון של 10 שנים לפחות בהנדסת אלקטרוניקה, כזה לפחות 5 שנים בניהול צוות הנדסי בתעשיה.
- ✱ נסיון של 5 שנים לפחות בשטח מכשור/ציוד בדיקה ומדידה וידע ומומחיות טכנית מעודכנים בשטח זה
- ✱ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.

תנאי תעסוקה: ללא הקדים למועמד המתאים.
מועמדים רציניים בלבד מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטות למנהל הכללי, מונסאל, רח' טובים 6, חוף שמן, חיפה, ת.ד. 1496.
סודיות מובטחת

MONSEL a subsidiary of Monsanto
P.O.B. 5390 • HAIFA •

בינג ליוואי

למוסד להשכלה גבוהה
דרושים:

1. **מנהל אדמיניסטרטיבי**
משרה בשעות אחר־הצהרים והערב
הכישורים: תואר אקדמאי שני, נסיון קודם במנהל חינוכי.

2. **מזכירה פדגוגית**
משרה בשעות אחר־הצהרים והערב
הכישורים: נסיון קודם באדמיניסטרציה וקבלת קהל, הדפסה טובה בעברית ואנגלית.

3. **מזכירה אדמיניסטרטיבית**
משרה מלאה בשעות הבוקר
הכישורים: נסיון קודם באדמיניסטרציה וקבלת קהל, הדפסה טובה בעברית ואנגלית.

4. **אחראית על פעולות הסברה**
התפקיד כולל מגע עם מפעלים ומוסדות לצורך הצורך אפשרויות הלימוד במוסד.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 33379 תל-אביב ויצינו על המעטפה את המשרה המבוקשת.

אל תהיי
כבולה לבית!

צאי לעבודה מעניינת, במקומות שונים בימים ובשעות הנוחים לך!
שכר גבוה, לפי שעות — ללא דמי הרשמה!
דמי חופשה וביטוח לאומי משולמים
עבורך:
- כתבנית עברית או לועזית
- פקידה
- מנהלת־חשבונות
- מפעילה מכונה להנהלת־חשבונות
- מרכזנית

פנו אל: "מנפאואר"
רח' ברנר 8, תל-אביב
טלפון 284128
בין השעות 08.30—14.00

MANPOWER

החברה המאוחדת לשרותי פרסום בע"מ
דרושים
לסניפנו בירושלים:

★ **כתבנית אנגלית מעולה**
שפת האם אנגלית רצויה ידיעה בצרפתית.

★ **נער לשליחויות**
ולעבודה עם קטנוע.
תנאים ומשכורות יובטחו לבעלי הכישורים. ב־פרטים עם פירוט נסיון לפנות בכתב לחברה המאוחדת לשרותי פרסום בע"מ אוסישקין 10 ירושלים.

למשרדנו בתל-אביב:

★ **סטודנטים**
השולטים בשפות אנגלית וצרפתית לעבודה חלקית ל־3—4 חודשים.
על המועמדים לפנות לסכנות בית השואבה 8 ת"א ליגאל סגל

צעיר 25 + ידע מכני ואדמיניסטר־טיבי נרחב רשיון + רכב
טל. 34151 בימי 9—16

מ.ר.ב. — פקוח הנדסי בע"מ
למשרדנו בירושלים
דרוש
מהנדס לחישוב כמויות
אפשרי גם עבודה חלקית
לפנות: טלפון 02—222653 בשעות 8.30—12.30

לכרמל בימיקלים בע"מ
דרושים

איש מכירות
בעל רכב לאזור ת"א, המרכז ודרום הארץ
הכישורים הדרושים:
הבנה טכנית ונסיון מסחרי, כושר מו"מ עם לקוחות וכושר שכנוע.

פקיד ייצוא/ייבוא
הכישורים הדרושים:
בוגר תיכון, שליטה בשפה האנגלית, בעל נסיון בהליכי ייצוא/ייבוא.
תנאי השכר ייקבעו לפי כישורי המועמד
יש להמציא קיצור קורות חיים ופרוט נסיון קודם לכרמל בימיקלים בע"מ עתלית.

לחברה תעשייתית גדולה בענף הבניה

דרושים בעלי תפקידים לעבודה בגוש דן:

1. **הנדסאי בנין**
בעלי רכב, נסיון וידע בתכנון תערובות בטון ובקורת איכות
2. **מנהל תחבורה**
בעל רכב.
3. **איש אחזקה**
לעבודה במסגרת צוות
4. **מפעילים**
5. **פקידות**

השכר והתנאים יותאמו לכשור המועמד.

לפנות: ת.ד. 21095, ת"א, עבור מס' 70 בציון סוג התפקיד.

— סודיות מובטחת —

אלקו ELCO
חרושת אלקטרומכנית ישראלית בע"מ

דרושים

- **מחסנאי**
לאחר שרות צבאי
ובעל נסיון של שנתיים בעבודה במחסן חלקי מתכת או חשמל.
- **פקיד**
לעבודה במשרד הייצור, רצוי בעל רקע טכני בענף המתכת.
- **חשמלאי תעשייה**
בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי רשיון "מוסמך".
יועדפו בעלי נסיון קודם בעבודה בלוחות חשמל.
- **מסגרים**
בוגרי ביה"ס מקצועי בעלי נסיון בענף המתכת בעבודה במסגרות כללית או באחזקה.

המעוניינים יפנו אישית למפעל, דרך זיבר־טינסקי 23 ר"ג או טלפונית 727131 למחלקת המנגנון.

סודיות מובטחת!

תעשיות רכב בע"מ
נצרת עלית

דרושים לנו:

- ✱ עובדים בעלי הכשרה טכנית מינהלית לתפקידים במערך האספקה, בנושאי מלאי, עתוד, תביעות וחלפים.
- ✱ עובדים בעלי הכשרה ונסיון מקצועי וניהולי במסגרות כללית ומכנית, עבודות עיבוד פח, מכונאות כלי רכב בנזין ודיזל.
- ✱ טכנאי ייצור.
- ✱ מבקרי איכות אוטומטיביים
- ✱ בעלי מקצוע במקצועות המתכת והרכב.

אנו מבטיחים עבודה לא קלה אך מעניינת ותנאים מצוינים.

פנה בפרוט נסיונך והכשרתך, לתעשיות רכב בע"מ, ת.ד. 535 נצרת עלית, והזמן לפגישת הכרות.

סודיות מובטחת

לחברה מסחרית גדולה
דרוש
עוזר לגזבר

הכישורים הדרושים:
ידיעת השפה העברית על בוריה
ידיעה טובה באנגלית.
כושר הבעה בע"פ ובכתב בשתי השפות.
כושר ניהול משא ומתן עם מוסדות.
ידיעה בהנהלת חשבונות.

המעוניינים יפנו בכתב יד עם פירוט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1514 תל־אביב.

סודיות מובטחת

דרושים בדחיפות

א. נהג מחלק
ב. מחסנאי בעל רשיון נהיגה

בא לפנות טלפונית אל 30089 ת"א
בין השעות 12.00—13.00

למלון רייך בירושלים
בית־הכרם, טלפון 523121

דרושים

1. סגן מנהל קבלה
2. אחראי על משמרת בקבלה
3. פקיד לילה - NIGHT AUDITOR

תנאים מצויינים לאיש המתאים

לפנות בכתב למלון רייך, בית הכרם, ירושלים

למפעל מזון ויטה
דרושים

1) מנהל החזקה
הכישורים: בעל נסיון של 5 שנים לפחות בנהול אחזקה במפעל תעשייתי.
2) מכונאים בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה.
3) בוגרי בתי ספר מקצועי במגמת מכונאות לאחר שרות צבאי.
4) מסיק לדוד קיטור עם 2 שנות נסיון לפחות.
5) מולגן בעל נסיון.
6) פקיד/ה עם השכלה תיכונית ועם ידיעה בהנהלת חשבונות ונסיון בעבודה משרדית של שנתיים לפחות.

תנאים טובים ואפשרות להתקדמות למועמדים מתאימים.
לפנות בכתב יד בציון קורות חיים מלאים לת.ד. 224 רמת־גן
סודיות מובטחת

לקונצרן תעשייתי באזור ת"א
דרוש
מנהל שיווק

הכישורים הדרושים:
- ✱ 5 שנות נסיון באירגון וניהול שיווק.
- ✱ רצוי בעל תואר אקדמי בכלכלה או מינהל עסקים.
- ✱ שפות עברית ואנגלית הכרחית, גרמנית — רצויה.

✱

מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב יד בציון פרטים אישיים, השכלה ונסיון קודם לת.ד. 1837 ת"א עבור "מנהל שיווק".

סודיות מובטחת

מיקרוביולוגיקל אסושייטס ישראל בע"מ
מ.א.י

דרוש
לבורנט

בעל נסיון בתרביות רקמה ועבודה בתנאים סטריליים.

שפות: ידיעת השפות אנגלית ועברית על בוריין:

מקום העבודה — ירושלים.

תנאים טובים למועמד המתאים.

סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם, אל:
מ.א.י מרכז שטנר 2, גבעת שאול ב' ירושלים

דרושים
מבלטנים
ועובדי מתכת
בלתי מקצועיים ומקצועיים
אחרי שרות צבאי

התקדמות במקצוע מובטחת
הסעה קבועה למפעל וחזרה

לפנות: "תלבר", רח' האורגים 13, אזור התעשיה חולון, בשעות העבודה
טלפונים: 854695, 855992

קסולכור
חברה לשווק וקנית בטון

אם הנך בחור צעיר,
בעל השכלה תיכונית
ו/או טכנית
ובעל רשיון נהיגה,
והינך מעונין לעבוד כמשווק
חומרי בנין בחברת
שיווק גדולה —

פנה בכתב, בציון תולדות חיים לכתובת
ת.ד. 3035 תל־אביב, עבור משווק.

דרושה
טלפונאית
למרכזיה אוטומטית
עם ידיעות בשפה האנגלית
על המעוניינות לפנות לת.ד. 19, רמת־גן

דרוש מנהל חשבונות
במפעל בפ"ת
לעבודה חלקית
נא להתקשר למפעל
טל. 911914

מעצבת אופנה
מאנגליה
מבקשת הצעות למשרה מעניינת
(רצוי עיצוב "אופנה צעירה").
לפנות: טלפון 269843 בשעות הבוקר.

דרושה בירושלים
פקידה
למחלקת שירות
אין צורך בנסיון קודם.
לפנות לרוני
טלפון 02-523966

דרושים
דחוף!
תלמידי תיכון
בכל רחבי הארץ

למבצע ארצי צבורי חלוקת עלונים לנוד־גים ביום ששי 30.6 בתחנות הדלק ברחבי הארץ. השכר — 15 ל"י

נא לפנות מיד בצרוף פרטים, שם, כתובת, טלפון, גיל, שם תחנת הדלק הקרובה וכתוב־תה לת"ד 1696 תל־אביב, עבור "מבצע נהגים", לא יאוחר מ־יום ב', 26.6.72.

ליצירות יהודית בע"מ
יצרני אופנה
דרושים
- ✱ גזרנים
- ✱ עוזרים לגזרן
- ✱ נערות לעבודות לי־האריזה
לפנות טל. 876353

לדפוס אופסט גדול בסביבות תל-אביב
דרושים
1. צלם אופסט מנוסה
2. פליימטייקר מנוסה
בתנאים טובים
לפנות לטלפונים:
624808, 615374

לחברה צעירה ודינמית בחיפה
דרושה
בוגרה קודם בנהלת־חשבונות.
תועדפנה בעלות נסיון.
למתקבלת מובטחים תנאים מצוינים והת־קדמות מהירה.
לפנות בציון פרטים אישיים והנסיון בעב־דה לת.ד. 4496 חיפה למס' 29631.

המשרד הראשי: תל־אביב רח' רוטשילד 59 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 238401
המחיר יום חול 55 אגורה לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

...בוצה מעולה של
...רסינאים
מחפשת עבודות בדרום הארץ
להתקשר טלפון 055/25376

א. עמית ושות'
חברה לבנין ופיתוח בע"מ
דרוש
...הל עבודה מעולה
בעל נסיון בהקמת מבנים
תנאים טובים לאדם המתאים
פרטים לפנות:
א. עמית ושות'
...ישה, דרך העצמאות 118, טל. 534511/2

...הסתדרות מדיצינית הדסה
...קשת מועמדים לשרותי הרוקחות בתפקידים הבאים:
...רוקח (72/30)
...ת תרופות בבית המרקחת במרכז ...אות הקהילתי בקרית־יובל.
...שות — רשיון רוקחות ונסיון בעבודת רוקחות
...טכנאי לרוקחות תעשייתית (72/31)
...י לעבודה ביחידת ייצור בעל נסיון ...חות תעשייתית, הכנות סטריליות או ...יקה של מיקרוביולוגיה.
...ים העונים על דרישות התפקיד מתבקשים ...ת בקשותיהם תוך פירוט השכלה ונסיון, אל ...ת אדם, ת.ד. 499, ירושלים.

מדינת ישראל
שירות התעסוקה
דרושים
באזור תל־אביב, רמת־גן, נתניה
...דסים טכנאים שרטטים
הנדסאי מזון — בתל־אביב
הנדסאי חשמל — בתל־אביב
הנדסאי מכונות — בת"א, ר"ג
הנדסאי חשמל — בת"א
טכנאי מזון — בת"א
טכנאי מכונות — בר"ג
טכנאי מכונות לאחזקה — בת"א
טכנאי אלקטרוניקה — בת"א, ר"ג
טכנאי קירור — בת"א
טכנאי בנין — בת"א
טכנאי יצור עם נסיון — בר"ג
שרטטי אלקטרוניקה — בת"א
שרטטי מכונות — בת"א
שרטטי מפות — בת"א
שרטטי בנין — בת"א, ר"ג
שרטטי בנין לקונסטרוקציות — ת"א
שרטטים טכניים — בר"ג
מורה מסגר — בת"א
לבורנט לחלב — בת"א
כתבים טכניים — בר"ג
מקמלנים — בר"ג
עובדים לריכוך מים — בת"א
לפרטים נא לפנות:
בת"א — למר פרץ
בר"ג — למר נפתלי

...יות
...אחיות מוסמכות ומעשיות דרושות בר"ג ובנתניה.
...ים: בר"ג אצל מר סולובייק.
...יה — במודיעין ולשכה.

...כת, עץ, בנין
לעיבוד שבבי דרושים בעלי מקצוע בענף המתכת מכל הסוגים.
פרטים אצל מר זידרמן בלשכת ר"ג

מכונאי רכב	— נתניה
מסגרים	— נתניה
רתכים	— נתניה
חרטים	— נתניה
כרסמים	— נתניה
חשמלאים לרשת	— נתניה
נגרי רהיטים	— נתניה
נגרי בנין	— נתניה
רצפים	— נתניה
טפסנים	— נתניה
בנאים	— נתניה

...דות
פקידות לבנקים — בת"א לפנות למר שומרוני
מנהלי חשבונות סוג ג' — בר"ג לפנות למר כפרי.
פקידי קבלה — בנתניה

...גים לטיני
לעבודה בטיני דרושים נהגים מסוג ג' ומעלה — פרטים אצל מר חמם בלשכת עבודה ר"ג

...מרים
למפעל גדול בסביבות ת"א דרושים שומרים עד גיל 50, מצב בריאות תקין, ראייה טובה.
לפנות למר כץ בלשכת ת"א

...נות
מצילי ים — בנתניה
מבנים — בנתניה
תופרות — בנתניה

...מודים לקורסים
...עמידי ת, ייא עיוני — יכולים לרכוש את המקצוע — מכונאות מתקני כח וקנורנים + ...עינה בצי הסוחר — בתוכנית חדשה המכשירה קציני מכונה לצי הסוחר. פרטים אצל יועצי התעסוקה בכל לשכות העבודה.

דרושים מועמדים לקורסים הבאים: חרטות, מסגרות, מכונאות רכב, כרסום, השחזה, נגרות מכונות ושרטוט טכני.
...נות ליועצי התעסוקה בלשכות העבודה באזור ת"א והמרכז

כתובות לשכות העבודה:
ת"א — רח' יבנה 12, טל. 625281
ר"ג — רח' ארלוזורוב 14, טל. 720111
נתניה, רח' שמואל הנציב, טל. 053־23642
שעות קבלת קהל בלשכות:
8.00 — 9.00 ; 14.00 — 12.00.

לשכת מודיעין לתעסוקה ולהכוונה מקצועית
בה ניתן לקבל אינפורמציה בנושאי תעסוקה, הכוונה מקצועית, השתלמויות, הכוונה לאזורי פיתוח ולהתיישבות — פועלת לשירותך.
הכתובת: רח' אסתר המלכה 6, ת"א.
קבלת קהל: 8.00 — 14.30 ; 15.30 — 19.30.

אתה מחפש עבודה?
חסוך זמנך וכספך —
פנה ללשכת העבודה!
פנה ותיענה

אגד
דרושים נהגים
א. נהגי אוטובוסים
ב. נהגי משא, אשר יוכשרו באופן מקצועי כנהגי אוטובוסים בביה"ס לנהיגה של "אגד".
המעונינים יתקבלו לראיונות בתאריכים הבאים: 25.6.72, 26.6.72, 27.6.72 בשעה 16.00 בדיוק, בבית אגד, דרך פ"ת 142, ת"א, חדר 28.
נא להביא רשיון נהיגה, תעודת זהות ופנקס מילואים.
הנהלת "אגד"

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרה הבאה הפנויה:
במחלקת קניות
פקיד
הכשירות הדרושות: השכלה תיכונית מלאה; ידיעת השפות עברית ואנגלית; נסיון קודם ביבוא טובין, שחרור ממכס, בדיקת מסמכים, חשבונות יבוא, ותביעות לחברות בטוח.
מס' המשרה: מק.כ/151.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב ל־אגף כח אדם בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 30.6.72 בציון מס' המשרה.

למפעל תעשייתי גדול
דרוש
מהנדס או טכנאי אלקטרוניקה
לתפקיד מנהל מדור רכש אלקטרוני, לניהול צוות קניינים ורכישת רכיבים אלקטרוניים בארץ ובחו"ל. נסיון בניהול צוות עובדים, ברכיבים אלקטרוניים וקריאת שרטוטים.
ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחי.
נא לכתוב אל ת.ד. 33295 ת"א, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת

דרוש
מנהל
לחברה וותיקה העוסקת בשיווק, אחזקה ושרותי הנדסה לציוד של יצרן בינלאומי
הכישורים: אדם דינמי ועצמאי, בעל יחסי אנוש טובים, בעל נסיון בארגון וניהול, שליטה חופשית בעברית ואנגלית הכרחית, עדיפות תינתן למהנדס מכונות או כלכלן
תנאי השכר הם טובים ויקבעו בהתאם לכישורי המועמד
מקום העבודה חיפה
לפנות בכתב עבור "מנהל חברה" לת. ד. 1469 ת"א
סודיות מובטחת

אביק בע"מ
תעשיות כימיות ופרמצבטיות
יש לנו משרות פנויות עבור:
1. **כתבנית ראשית**
(אחראית על חדר כתבניות) — כתבנות וקצרנות אנגלית ועברית על בורין; ידיעות בשפות נוספות רצויות; מסוגלת לפקח ולארגן את העבודה של 2—3 כתבניות;
שעות עבודה: 07.30—15.30.
2. **כתבנית באנגלית**
עם נסיון בכתיבה במכונה של חומר מסחרי ולעבודות משרדיות נוספות; עברית מדוברת רצויה;
רצוי לעבודה ליום שלם.
3. **שרטטת מכונות וצנרת**
עם נסיון של 2 שנים לפחות.
4. **עובדי ייצור**
(מפעילים) למפעל מכיפי ברמת־גן:
רצוי בעלי השכלה של 10 שנים לפחות; אין צורך בהכשרה קודמת;
העבודה ב־3 משמרות; תנאים טובים ואפשרות קידום לבעלי רצון.
5. **עובדי ייצור למפעל הוטרינרי בנתניה**
משכלה יסודית הכרחית. אין צורך בהכשרה קודמת; אפשרות קידום לבעלי רצון ללמוד.
מועמדים יפנו, בכתב, למחלקת המנגנון, ת.ד. 2077, רמת־גן תוך ציון פרטים מלאים.
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית
בתל־אביב
דרושה
פקידה
למחלקת הנהלת חשבונות
הכישורים הדרושים:
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* בוגרת תיכון
* לאחר שרות צבאי
* ידע בהדפסה בשפה העברית
לקביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 53701, 59617 (גב' דינה)

לאקים ירושלים
דרוש/ה
למשרה מלאה למעון יום
מרכז/ת
חינוכי שיקומי לנוער מתבגר
התכונות הדרושות:
נסיון בחינוך מיוחד או בעבודה סוציאלית.
נא לפנות בכתב, בציון תולדות חיים ובצרוף תעודות בהתאם, לאקים, רח' רזיק 21, ירושלים.
את הפניות יש להגיש עד ליום 10.7.72

קופת חולים עממית
מיסודה של הדסה
לסניף רחובות דרושה:
מנהלת מעבדה - כימאית
שעות עבודה מ־8.00 עד 16.00
5 ימים בשבוע.
נא לפנות לסניף רחובות בשעות העבודה טלפון: 955328, 951047 או למחלקת כח אדם טלפון 233251, תל־אביב.

נאות הגולן
מושב שתופי ברמת הגולן
דרושים חברים
בעלי נסיון חקלאי בענפים אלה
פלחה, מטעים, שלחין, מוסך
עדיפות לזוגות צעירים
על המעונינים לפנות בכתב־יד לנאות הגולן ד.נ. הגולן

למפעל מזון
גדול בדרום
דרוש/ה
לבורנט/ית
לעבודה
במעבדת טיב
נא לפנות בכתב
לת"ד 257 אשקלון

אלתא
התעשיות אלקטרוניות בע"מ
אשדוד
דרושים
* **מהנדס אלקטרוניקה**
לתפקיד פיקוח וארגון בדיקות ותפעול של מערכות פיקוד ובקרה אלקטרוניות מתקדמות.
* **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודה בתחומים רבים ומגוונים.
● על המעוניינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של "אלתא" — אשדוד.

למפעל תעשייתי
באזור ת"א
דרוש
אחראי על כח אדם
(120 איש)
הכישורים הדרושים:
● נסיון בניהול כח אדם
● מו"מ עם גורמי חוץ
● רצוי תואר אקדמי במדעי החברה
● גיל 35—45.
מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב יד בציון פרטים אישיים. השכלה ונסיון קודם לת.ד. 1837 ת"א עבור "אחראי כח אדם" סודיות מובטחת

למוסד ציבורי גדול
בירושלים
דרוש
פקיד כללי
בעל נסיון בעבודה משרדית
בעל רכב וידיעה טובה בחשבון
שעות עבודה מפוצלות
מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים, נסיון קודם והמלצות לת"ד 14090, תל־אביב עבור פקיד.

עמל
מכרז
דרוש מנהל
לבית הספר התיכון העירוני המקיף בבנין "עמל" — טבריה
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמאית, רשיון הוראה קבוע בחינוך העל־יסודי, נסיון בניהול מוסד חינוכי על־יסודי בארץ.
למועמד המתאים יוגש סיוע בהשגת דיור במקום
על המועמדים לפנות בכתב להנהלת רשת "עמל" ת"ד 303 תל־אביב בצירוף קורות חיים, הכשרה בשדה החינוך

דרושות
לסניפנו בירושלים
מזכירה בכירה
המתמצאת בטנוגרפיה
לסניף הראשי בחיפה
עוזרת למנהל חשבונות
נסיון 3 שנים לפחות.
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים לסניפנו הראשי — ת.ד. 6222, חיפה
החברה הגדולה בישראל לשרותי טלוויזיה
טטרון
חיפה • תל אביב • ירושלים

דרושים עוזר למנהל חשבונות ובדזלן מעולה
קבלנות או יומית בחברה קבלנית לבנין
הצעות בכתב יד ת.ד. 2562 ירושלים

הנדסת התפלה לישראל (תהליך זרחין) בע"מ
אזור התעשיה הרצליה, ת. ד. 18041, ת"א
דרושים
1. מזכירה לעבודה עצמאית כולל התכתבות עברית אנגלית (שעות עבודה 07.30—15.00). נא להתקשר לטלפון: 410173.
2. מחסנאים טכניים.
3. הנדסאי כימיה (גבר) בוגר בי"ס להנדסאים.
4. מסגרים־רתכים בוגרי בי"ס מקצועי, לאחר שרות צבאי.
● לפנות בכתב בציון פרטים אישיים ונסיון בעבודה.

דרוש
מהנדס מכונות
לתפקידי פיתוח פרויקטים
וניהול טכני בענף הפלסטיקה
הכישורים: נסיון של 3 שנים לפחות במפעל ייצור ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
מקום העבודה: ירושלים.
תנאים טובים מובטחים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס' 24.
סודיות מובטחת

דרוש
נהג
לרכב פרטי
רצוי אדם אשר שירת בצבא כנהג פרטי
לפנות במקום ל"ישראליפט" בע"מ רח' הקישון 31, בני־ברק

עיריית אילת / אגף החינוך
לבית הספר התיכון באילת
דרושים
1. סגן מנהל לביה"ס התיכון
2. מורה יועץ/ת
3. מרכז חברתי
4. מורים למקצועות: עברית, מתימטיקה־פיסיקה, טבע, תנ"ך, אנגלית, כימיה, שרטוט בנין, אופנה, כלכלת בית, שרטוט טכני.
א. אזר ראש העיריה

לחברת יבוא ויצוא
בתל־אביב
דרושה
מזכירה מעולה
בעלת 5 שנות נסיון לפחות בעבודה משרדית, המסוגלת לערוך ולהדפיס מכתבים לדוגמא בעברית ובאנגלית.
מועמדת אחראית, המוכנה להצדיק משכורת גבוהה, תפנה בציון קורות החיים אל מ. א. אלטבב בע"מ, רח' בצלאל יפה 13, תל־אביב. טל. 625860.
נא לפנות בין השעות: 09.00—15.00.
סודיות מובטחת

דרוש
1. עוזר למנהל חשבונות, עם ידע מקצועי
2. מפעילה לגשיתל 22
שעות העבודה: 08.00—15.00
טל. 227680 ירושלים.

פז
לפז חברת נפט בע"מ
דרוש
מהנדס מכונות/כימאי/תעשיה וניהול
לתפקיד במחלקה מסחרית
הכישורים הדרושים:
— בוגר הטכניון בהנדסת מכונות או הנדסה כימית או תעשיה וניהול
— נסיון בעבודה של חמש עד עשר שנים.
— רצוי ידע מסחרי והמחירי.
על המעונינים לפנות בכתב תוך פירוט משלם, נסיון בעבודה, לפז חברת נפט בע"מ, אגף כח אדם, ת.ד. 434, חיפה.

דרושים מפעילים
למכונות לשקי נייר
(אפשרי מתלמדים)
בתנאים טובים ביותר
● ● ●
נא לפנות ת.ד. 1053 ר"ג

ל־אמפא בתל־אביב
דרושים
פקידי מכירה
ליום עבודה מפוצל
תכונות נדרשות: הופעה ממדרה, שפות לעבודה נוסף לעברית, נסיון במכירות עם לקוחות
על המעונינים לפנות למשרד הראשי בדרך פ"ת 16 תל־אביב, לגב' ארבל

לבית ספר התיכון המקצועי העירוני "עמל" ע"ש 7. דיורים בתל־אביב
(עבר הירקון)
דרושים
* מדריך לכרסום (משרה מלאה)
* מדריך למסגרות־יד (משרה מלאה)
מועמדים בעלי רשיון הוראה קבוע מתבקשים לפנות בכתב להנהלת בית־ספר — תל־אביב, רח' בני־אפרים 226.

לנגרות סולל בונה
דרושים
קבלנים
להרכבת נגרות בנין באיזור חיפה והצפון.
נא לפנות בכתב לנגרית סולל בונה, ת. ד. 10056 מפרץ חיפה, טלפון: 729074, 722780, 721357.

משרד החוץ
המחלקה לשיתוף בינלאומי
דרושים שני רופאי ילדים
לתקופת שרות של שנתיים עם אפשרות הארכה, במדינות באפריקה, דוברות צרפתית.
הכשורים:
1. בעלי תואר M.D.
2. ידיעת השפה הצרפתית על בוריה.
3. עבודה מעשית ברפואת ילדים של 5 שנים לפחות.
4. בעלי רשיון נהיגה.
5. אזרחות ישראלית.
תנאי השרות ייקבעו בהתאם לכישורי המועמדים ובהתאם לנהלי משה"ח.
● על המעוניינים לפנות בכתב למדור כח אדם, המחלקה לשיתוף בינלאומי, משרד החוץ, ירושלים, בצירוף קורות החיים בעברית ובצרפתית, לא יאוחר מיום 7.7.72.

תדיראן
דרושים
1. מכנאי שרות חוץ מזגני אויר — תיקון מזגני אויר בבתי לקוחות. טכנאי בעל נסיון של 3 שנים בתיקוני מזגני אויר, רצוי בוגר בי"ס לקירור ו/או קורס קירור של משרד העבודה.
2. מכנאי מכונות כביסה — תיקון מכונות כביסה בבתי לקוחות ובמעבדה. ידע ונסיון בתיקוני מכונות כביסה. עדיפות לבעל ידע בתיקון מקררים חשמליים.
3. מנהל בבקרת איכות/אמינות — בוגר בי"ס טכני במגמה אלקטרוניקה. נסיון מקצועי בתעשיה אלקטרונית.
4. מסגר אחזקה — אחראי על אחזקה וטיפול מונע של הציוד המכני והחשמלי במפעל. בוגר בי"ס מקצועי במגמה מכנית. ידע בסיסי בחשמל. נסיון בריתוך מכל הסוגים והלחמות. נסיון בייצור מתקנים לייצור מבלטים ואחזקתם. יכולת ייצור חלקים במכונות לעיבוד שבבי.
5. מסגר — מסגרות דגמים, בנית דגמים, התקנים במסגריה. בוגר בי"ס מקצועי. נסיון של שנתיים, בקי במכונות לעיבוד שבבי.
6. מזכירה בכירה — ידיעה מושלמת באנגלית ועברית כולל כתבנות בשתי השפות. שפות נוספות יתרון. נסיון של 4 שנים במזכירות.
7. מזכירה — כתבנית אנגלית עברית — שליטה מלאה באנגלית עם ידיעה טובה בעברית.
8. פקידה — השכלה תיכונית. נסיון בעבודות פקידות. הדפסה בעברית (רצוי גם באנגלית).
נא לכתוב אל ת.ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי. נא לציין את מספר המשרה.
סודיות מובטחת

هكذا من الأصل

[redacted]

מכذا من الأمل

הימים הללו

גולדה מאיר מאיימת להתפטר, אם הליברלים העצמאיים ו־מפ"ם לא יוותרו על הגשת חוק הנישואין האזרחיים.
(מן העתונות)

— גולדה, תגידי לנו כן!

חוויות מאכזיב

בשבת היינו בחוף אכזיב. הגלים היו די־גבוהים (דגל אדום). על המג־דל בתא המציל עמדה: מבקרים אותו שלושה־ארבעה „חברה". התכוור בי ספק — אולי 8 עיניים לא יראו את המתרחש במים פי ארבעה יותר טוב בשתי עיניו של המציל הבודד בתאו. גלמוד, מובדל מהחיים התו־ססים שם מסביבו? אבל שהקהי.

ובאמת, זמן מה לאחר מכן התרוקן תא המציל. גם המציל עצמו. הגיעה שעת המשחק ב„מטקות" לרגלי המג־דל משחקים אחד נגד אחד. או שניים נגד שניים. והמציל — כל הכבוד.

הלואי וידעתי לשחק כמוהו. כש־הצענו לו לנוח קצת על המגדל הר־גיע אותנו: „אל תדאגו. זה בסדר".

כל אותו זמן היו אנשים בים. הגלים היו גבוהים. תהלה לאל: קיים פקח. מצאנו אותו בקיוסק. אך לא. הוא אינו יכול לרדת לחוף ולדאוג לסדר. שניכתוב למועצת סולם צור. יעץ, והמשיך בשיחתו, כי גם על ידו ישבו חברים.

קראנו לא פעם מילים יפות על אחר־יות המצילים לחיי־אדם. האם יס־כים הארגון לפיטורי ה„מציל" הזה?

ש. הורן, חיפה

חוגי המפלגה הליברלית

תכנית שבועית

מרכז

ביום רביעי 28.6, בשעה 5.00 אחה"צ, מתקיימת ישיבת מר־כז המפלגה, בבית המפלגה ה־ליברלית בת"א, רח' אבן־גבי־רול 68, קומה ד', באולם „מי־רנבורג".

הנהלה

היום יום ששי 23.6, בשעה 8.45 בבקר, ישיבת הנהלת ה־מפלגה, בבית המפלגה קומה ד' באולם „מירנבורג".

מרחב תל־אביב־יפו / סניף הצפון

ביום ראשון 25.6, בשעה 7.30 בערב, בבית המפלגה, רחוב אבן־גבירול 68, קומה ד' ב־אולם „מירנבורג", ירצה מר נתנאל מטלון — חבר מועצת העיריה ויו"ר המח' המוניצי־פלית הארצית על הנושא: „ה־סגרה, המחדל והבזבוז בעיריית תל־אביב—יפו". המנחה: עו"ד דוד פינס — יו"ר סניף הצפון וסגן נשיא לשכת המסחר. ת"א—יפו.

כפר ערערה

היום יום ששי 23.6, בשעה 10 לפנה"צ, פגישה עם נציגי כפר ערערה.

ארגון נשים / פתח־תקוה

ביום ראשון 25.6, בשעה 10 בבקר, ישיבת ההנהלה בבית הגב' חולדה ספיר, רח' פיק"א 23, פ"ת.

ארגון נשים / תל־אביב

ביום ראשון 25.6, בשעה 5.00 אחה"צ, תתקיים מסיבת חב־רות בהשתתפות הח"כ גדעון פת, בבית הגב' לובה כהן, רח' ג'ורג' אליוט 5, תל־אביב. הנושא: בבעיות פנים וכל־כלה".

קרית־גת

ביום ראשון 25.6, בשעה 5.00 אחה"צ, ישיבת הנהלת סניף קרית־גת, בהשתתפות מר רפ־אל הצבי ומר זאב גרגו.

ביקור בכפרים

ביום שני 26.6, יערוך מר זאב גרגו ביקור בכפרים עבלין, קביל ותמרה.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום שני 26.6, בשעה 5 אחה"צ, מתכנסת הסיעה הליב־רלית בעיריית תל־אביב—יפו לישיבה בבית המפלגה הליב־רלית בת"א, רח' אבן־גבירול 68, קומה ו'.

הסיעה מתכנסת בשעה 6.00 בערב, באותו מקום.

רמת־גן

ביום שני 26.6, בשעה 7.00 בערב, ישיבת הועדה בספרי החבר, בסניף המפלגה, בית־האזרח, רח' ביאליק 42, ר"ג.

ארגון נשים / חיפה

ביום שלישי 27.6, בשעה 5.30 אחה"צ, ישיבת ההנהלה ב־בית המפלגה בחיפה, רח' ה־נביאים 32.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום רביעי 28.6, בשעה 11 לפנה"צ, מפגש של פוקדי תו־שבי שכון בבלי, בבית המפ־לגה הליברלית בת"א, רחוב אבן־גבירול 68, קומה ה', ב־השתתפות עו"ד יצחק ברמן — יו"ר מזכירות המרחב, מר יצ־חק כספי — יו"ר ועדת הכר־טסת, מר דוד אדמון — יו"ר ועדת התכנון ומר מאיר הר־ברמן — מזכ"ל המרחב.

נס־ציונה

ביום רביעי 28.6, בשעה 7.30 בערב, תתקיים ישיבת הנהלת סניף נס־ציונה, בהשתתפות מר רפאל הצבי ומר זאב גרגו.

מרחב תל־אביב—יפו / תא עורכי דין

ביום רביעי 28.6, בשעה 8.00 בערב, בבית המפלגה הליב־רלית בת"א, רח' אבן גבירול 68, קומה ד' באולם „מירנ־בורג", תתקיים אסיפת התא בהשתתפות הח"כ ד"ר אלי־מלך רימלט — יו"ר המפלגה, שירצה על הנושא: „אקדמ־אים ומפלגות".

ועדת ארגון

ביום חמישי 29.6, בשעה 5.00 אחה"צ, ישיבת ועדת הארגון, בבית המפלגה בת"א.

מרחב תל־אביב—יפו / עולי רוסיה

ביום חמישי 29.6, בשעה 8.00 בערב, בבית ציוני אמריקה בת"א, רח' דניאל פריש 1, תתקיים פגישת עולים מברית המועצות, בהשתתפות הח"כ ד. ז. אברמוב, ד"ר יצחק צייטלין ומר ברנרד ברסינס־קי — רכז עולי בריה"מ.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום חמישי 29.6, בשעה 6.45 בערב, תתקיים ישיבת ועדת הכרטסת, בבית המפלגה קו־מה ה', בהשתתפות מר יצחק כספי — יו"ר הועדה.

מחלקת קליטה / קבלת קהל

משרדי המחלקה פתוחים ל־קהל הרחב בעניני קליטה ו־ייעוץ, כל יום משעה 8—11 לפנה"צ, וביום שלישי משעה 5.00 אחה"צ. המעוניינים מת־בקשים לפנות לבית המפלגה הליברלית בת"א, רח' אבן־גבירול 68, קומה ו', חדר 610, למר אריה בליך — מזכיר המחלקה.

כמו כן אפשר לפנות ליו"ר המחלקה עו"ד רוברטו אהרון, במשרדו בת"א, רח' מלצ'ט 1, טל. מס' 611202.

מרחב תל־אביב־יפו / קבלת קהל

חברי מועצת העיר מקבלים קהל לשמיעת בקשות ותלו־נות הצעות בימי ב' ו־ה' בשעות 7—5 אחה"צ, במש־רדי המפלגה הליברלית, קומה ה' חדר מס' 503, 504.

קבלת קהל בענינים מוניצי־פליים בבית המפלגה, רח' אבן גבירול 68, קומה ה', בכל יום בשעה 9—1 לפנה"צ, ו־5—7 אחה"צ, בחדרים 502, 503 (פרט לימי שלישי ושישי).

סניף יפו / קבלת קהל

מועדון המפלגה בשדי ירו־שלים 112, יפו, פתוח לקהל ה־חברים והאוהדים בימים א', ג', ה', בין השעות 4—7 בערב, בתורנות של חברי הנהלת ה־סניף. קבלת קהל בענינים מו־ניציפליים.

מכתבים למערכת הארץ

קוראים מגיבים על וידוי השביעיסטית

קראתי את „וידויה של שביעיס־טית" (מוסף „הארץ" 16.6) וחשתי צורך להגיב. ידוע לי שהמדובר ב־בית־ספרי. דבריה בתחילת הראיון תואמים פחות או יותר את המציאות, אך ככל שהמשכתי לקרוא חשתי כי נעשה לי ולחברי עוול גדול, כי אנו מרשמים ומוקעים כגנבים, כסחטנים וכבעלי תחבולות ערמומיים.

כתלמידת שמינית הנוגעת בדבר ו־מכירה את המצב מקרוב אני יכולה לומר שבכל דבריה של אותה „רותי" היה רק שמץ של אמת. נכון, גנבו בחינות־לבגן בצורת מפתחות שקשה לדעת איך הושגו. אך האם בגלל שלושה או ארבעה תלמידים חסרי כל רגש כבוד והגינות צריך להשמיץ את כולנו, כמאה תלמידים?

אמנם, כשנגנבו המבחנים הם הו־עברו לעוד תלמידים ומבחן אחד או שניים אף נמצאו בידי רוב התלמי־דים. מי כל כך חזק שיעמוד בפני הפיתוי ולא יציץ בשאלות? אך מן הראוי לציין כי היו תלמידים שסירבו לקבל את השאלות בסכמם על עצמם והעדיפו לשבת וללמוד.

הסיפור אודות מכשירי ווקי־טוקי רצל מורים פרטיים העומדים בחוץ ו־פותרים שאלות במתמטיקה תמורה תשלום, ממש דמיוניים. מבטיחני ה־אישי אני יכולה לומר: אין זה נכון. אם אומר שאין מעתיקים בכלל בזמן הבחינה הרי אחטא לאמת, אך אף אחד אינו מדבר למכשיר ווקי־טוקי באמצע בחינה, גם מפני שאין בר־שותנו מכשירים כאלה וגם מפני ש־חדרי הבחינה קטנים ואנו נשמרים בשבע עיניים. דברי השביעיסטית כל כך מסולפים ודמיוניים עד שגרמו לי ולאחרים להיפגע ולהיעלב, גם אם שם בית ספרנו לא הוזכר והשביעיס־טית התראיינה תחת שם בדוי.

„רותי" ממש חטאה בכוונה את המורים סוטים ואת המורה לספרות מסוממת. נכון, יש אצלנו מורה אחד נחמד (והוא כבר זקן, בגיל הפנסיה) שאוהב ללטף בנות — אבל זה ב־דיוק כמו ליטופו של סבא שלי. ל־דברי „רותי" מקיימים אצלנו יחסי־מין חופשיים. לדעתי אמרה זאת מ־תוך קינאה או רצון ביחסי־מין כאלה. לפי דבריה אפשר לחשוב שכולם מעשנים סמים, נוסעים לחו"ל, שלכו־לם יש טוסטוסים ומכוניות. רק קנאה תסביר דברים מסולפים כאלה.

לדעתי, בית־הספר שלנו נהדר וה־לוואי שרבים היו כמותו. יש לנו חבר מורים צעיר יוזם, רענן ונפלא, ו־מנהל נהדר. היחסים בין המורים ל־תלמידים קרובים ואישיים והם עושים הכל כדי לעזור לנו. ניתן לומר ש־דווקא בית־הספר שלנו ניצל מכל מיני תופעות האופייניות לבתי־ספר אחרים.

ברצוני לשאול את מר יאיר קוטלר כיצד הוא עושה דבר כזה? כיצד הוא יוצא ומשמיץ מעל דפי העתון מאה תלמידי שמינית, בית־ספר שלם, על סמך דבריה של תלמידה אחת? גם אני פונה אליו בתור „אחת שאיכפת לה", אם כי הפעם אחת היודעת את האמת, ומבקשת ממנו לתקן את ה־עוול שנעשה לנו ע"י שישמע גם אותנו ויפרסם את מה שיש לנו, ל־שמיניסטים, להגיד ומה שיש לבית־הספר לומר לזכותו.

ר. י.

(השם והכתובת שמורים במערכת)

*

כתבתו של יאיר קוטלר „וידויה של שביעיסטית" חייבת להכות בתדהמה את כל מי שיש לו יד ורגל בעיצוב פני הדור והחברה בישראל. מה ה־תועלת בבתי־הספר שלנו שהפכו ל־בתי־חרושת לתעודות; מה הטעם ב־הקניית מידע לרוב סינתטי וחסר ערכים, שמוצרו המוגמר הוא „יש־ראלי היודע להסתדר"? ואם המדובר הוא בבית ספר בעל מוניטין, מה ה־מצב במקומות אחרים?

הוידוי חושף בפנינו את ההדרדרות המסוכנת של החברה הישראלית. לא קשה להקיש מדוע מאווירה כזו צומחים שליחי ציבור שכל מגמתם היא השגת טובות הנאה אישיות, מדוע לגביהם „דאגה לאנשי שלומנו" הכרח בל־יגונה לצורך הגנה עצמית.

שומה על כל מעצבי הדור לתת את הדעת על המשתמע מהכתבה. יעיינו זאת שר החינוך והתרבות, המורים, חברי־הכנסת, מדריכים, בהנהגות נוער, קצינים בצה"ל, חברי ועדי עובדים. יעשו זאת ויוודעו כל ה־הורים שעדיין איכפת להם.

יצחק כלב

דימונה

*

אני תלמידת שמינית בתיכון עירו־ני חדש בחולון, העומדת לפני בחי־נות הבגרות לאחר 4 שנות לימוד וכאותה רותי מ„וידויה של שבי־עיסטית" ודאי שיש עוד מספר לא מבוטל של האשמות חדבר ביקורה על יסודות החינוך וההוראה; אלא שלדעתי האשם אינו רק במורים אלא גם בה ובשאר חבריה.

„רותי" טוענת כי היא „נערה ש־איכפת לה", אך סבורתני כי ההיפך הוא הנכון: התרשמתי שאותה נערה ניסחפת בזרם הכללי, ניסחפת בו מרצונה. משום שהדבר נוח לה וקל והיא עצמה אינה עושה דבר למניע זאת.

אני מדברת רק על דברים הנוגעים לתחומי בית־הספר; היא עצמה מעידה: „למה שאשלם בשביל ספ־רים כאשר אפשר לסחוב המון. למה שאהיה כטומטמת יוצאת דופן?" ה־הרי הדברים אמורים לא לגבי בחינות הבגרות אלא בהתנהגות אלמנטרית בחברה.

בתיכון שלנו נושאים כל חברי מט־ען ניכר של ידע לא רק בתחומים שבהם יגשו לבחינות. אלא בתחום האזרחות הטובה וזאת אולי הסיבה שלא אירע אפילו מקרה אחד של גניבת שאלוני בחינות ומכירתם תמו־רת כסף. אני מאשימה אותה ואת חבריה שאין להם מספיק כוח מוסרי להיות אחראים והגונים לפחות כלפי עצמם.

היא מצהירה: „אם אני אהבה משהו לא אחשוב הרבה". והרי כאן נעוץ שורש הבעיה: בדברים הנו־חים לה אין צורך בחשיבה מרובה לדעתה והכל נעשה מן היד אל הפה, ואילו בדברים המצריכים מחשבה כמו תיכנון עתידה. מתכת היא ש־יגישו לה הכל על מגש של כסף. כל מירוצתה מסתכמת בהתנקות. ב־גניבת הבחינות ובהכרזות כגון „תנו־עת הנוער פשטו את הרגל" והרי עם קצת יוזמה ומאמץ יכלה אותה נערה לשפר, ולוא במקצת, את ה־דברים הרקובים שלדעתה הצביעה.

אם יודעים היא וחבריה ש„גיורא בזיכון עושה פרסומת איומה לצבא" מדוע לא להילחם נגד פרסומת זו ולא להמשיך ללכת באותה דרך שכת רצתה פצצה, כפי שהיא מעידה: „פעם היו לי אידיאלים — ישוב ספר, התנ־דבות". מדוע להיכנע ולהישבר תחת כל משברונות בקרב הנוער? מדוע אינם יכולים להיות אחראים והגונים לפחות כלפי עצמם ומסתפקים בקבי־עה, שאין שום מוסר או הדרכה ל־אנשים". שעה שהם עצמם שותפים למצב זה ואינם עושים ולוא צעד אחד לשיפורו?

אורית בדר

חולון

המאבק נגד אגני החימצון

בכתבתו „סיהוד הים — מפעל נפלי", במסגרת הסדרה „תל־אביב, כרך העובר על גדותיו" („הארץ" 14.6), לא עמד מר יאיר קוטלר על שני פרשים רלבנטיים וחשובים, ב־מסגרת המאבק נגד אגני החמצון, אליהם מורמים השפכים של גוש דן.

נגד איגוד ערים אזור דן (ביוב) ונגד מקורות חברת מים בע"מ, ש־הם מקימיהם ומפעיליהם של אגני החמצון, תלויות ועומדות בבית מש־פט השלום ברחובות, קובלנות פלי־לית ותביעות אזרחיות בגין הרי־חות המבחילים שעלו מן האגנים והמרידו את התושבים של ראשון לציון ושל ישובי המועצה האזורית גדרות. תביעות וקובלנות אלו, ש־מטרתן להביא להפסקת הפעלתם של האגנים (לפחות בשיטה הנוכחית), הוגשו ביוזמתן של המועצה האזו־רית „גדרות" בראשות יצחק ארן, של עירית ראשון־לציון בראשות חנניה גיבשטיין ושל מלר"ן. הקו־בלים הפעילים הם תושבים המתגוררים בתחומי הרשויות הנ"ל.

המאבק המתמיד והנרצוף נגד הפ־עלת האגנים מתנהל לא רק ע"י עירית ראשון־לציון אלא גם ע"י המועצה האזורית גדרות וע"י מלר"ן.

ידידיה בארי

תל־אביב

פשל"ם ולא פשמ"ג

ב„הארץ" מיום 6.6 התפרסמה ידי־עה תחת הכותרת „תביעות מרחיקות לכת של עובדי מס הכנסה", שלפיה הגישו, כביכול, עובדי משרד ה־פשמ"ג תביעות שכר לשנים 1972/1973 אשר אינן קשורות להסכם ה־שכר הכולל.

ברצוני לקבוע כי ועד עובדי פשמ"ג לא דן ולא הגיש כל תביעות בעניני שכר.

עובדי משרד הפשמ"ג, כיתר עובדי אגף מס הכנסה, מאורגנים במסגרת גג של הוועד הארצי של עובדי אגף מס הכנסה. הוא הגוף היציג היחיד כלפי הסתדרות עובדי המדינה והמע־ביד. ובתור שכזה ישא ויתן בבוא העת עם הגורמים בדבר תביעותיו המיוחדות לקראת הסכם השכר לשנים 1972/1973.

רפאל רונן

יו"ר ועד עובדי פשמ"ג

סופר „הארץ" מעיר: בידיעה נפלה טעות. התביעות של עובדי פשל"ם — פקיד שומה לגבייה מיו־חדת — ולא של פשמ"ג כפי שהת־פרסם.

פירלי אמר לא

ב„הארץ" מיום 13.6 נדפסה ידיעה שקבוצת משקיעים איטלקים וישרא־לים קיבלה את הסכמתה של חברת הצמיגים פירלי להקים מפעל צמי־גים בישראל. היות ואנחנו, חברה ירושלמית לצמיגים בע"מ, מייצגים את ביהח"ר פירלי הופתענו מאד מהידיעה. בעקבות הידיעה פנינו ב־דחיפות לביהח"ר פירלי באיטליה. הם השיבו לנו שהידיעה אינה נכו־נה ושהצעה כזו לא הועלתה מעולם בפניהם.

מנהל חברה ירושלמית לצמיגים בע"מ

תל־אביב

ראיתי שמעתי

מכות לבר־לב

חיים בר־לב

שר המסחר והתעשיה מר חיים בר־לב הוזהר השבוע בפגישתו עם חברי מועדון האגוד הקבוצי שליד מועצת פועלי ירושלים מפני המשך האווירה ה־שלילית הקיימת בארץ כלפי העליה.

„אם לא יחול שיפור באווירה והיהודים יפסיקו לבוא, תפסיק מדינת ישראל למלא את יעודה האמיתי לשמש בית לכל יהודי בעולם", אמר בר־לב. עם זאת הרגיש השר כי יחס שלילי של הוותיקים כלפי העולים החדשים היה קיים עוד לפני שנים רבות. „אחרי ש־הגעתי ארצה לקח לי שנתיים להיקלט מבחינה חברתית. קבלתי הרבה מכות עד שהצברס הורגלו אלי..." גילה הרמטכ"ל לשעבר.

האמת והשקר

במזכירות הפלילית של בית־משפט השלום בתל־אביב תלו פקידי המזכירות שלט מקודי ועליו סיסמה לאורחים: „דבר אמת אינך מספיק פיקח כדי לשקר".

אחד מפקידי המזכירות טען כי בתחילה היתה הסיסמה מקו־רית עוד יותר. נאמר בה: „אל תשקר אתה לא נמצא במשרד של מס הכנסה!"

מים במנהרה

„המנהרה" תחת בניין העיריה בתל־אביב, המקשרת בין שד־רות קרן הקיימת לרחוב בלוך, היא אחד המעברים הסואנים ביותר בצפון העיר. שנים מטפטפים מים על המכוניות העוברות, מצליפת כי השקיה, דרך הבידוד הלקוי תחת גינת הנוי שעל הרחבה.

כאשר הופיעו סדקים בתקרת המנהרה ספוגת המים, החליטה סוף סוף העיריה, לפני חודשיים, לתקנם, אך אז כבר היה צריך להרוס חלק מהבטון המעורער.

המנהרה מחולקת לשלושה אפיקים צרים דרכם, עוברת ה־תנועה מערבה ומזרחה, ואפיק שלישי ורחוב המשמש מגרש חניה למיוחסים (ואשר למען הבטחת מקומותיהם משלמים אזרחי תל־אביב משכורתם של שומר... מאז החלו בתיקון תקרת המנהרה, נסגרים לסרוגין אחד משני האפיקים ואלפי מכוניות מופנות מדי יום סביב כיכר מלכי ישראל.

האפיק היחיד בו לא נעשים תיקונים הוא זה המשמש מקום חניה. לא עולה בדעת הנהלת העיריה לפתוח אפיק זה לתנועה, כדי לחסוך טרחה מהציבור. אולי משום שזה היה מפריע קצת לפקידים המכובדים הרגילים לנחות המקומות השמורים למכו־ניותיהם....

הגן שנשכח

אריה נשר כותב לי: מאחורי בריכת השחיה של מלון דן בכרמל נמצאת חורשה המשתרעת על שטח של 3—4 דונם. חורשה זאת, הגובלת עם גן יפה נוף, גדורה מזה שנים.

הכל סבורים שזהו מגרש פרטי. עתה נודע לי כי בעת אישור תכניות הבנייה של מלון דן כרמל לפני 13 שנה הוחלט שהחורשה זאת, שהיתה שייכת לבהאיים, תועמד לרשות עיריית חיפה לשם הפיכתה לגן ציבורי.

מאז לא נעשה דבר. מישהו בעיריה שכח על כל הענין. בהש־קעות לא גדולות ניתן היה להפוך את החורשה הדלילה לגן צבורי ולחברה עם גן יפה נוף. אבל איש בעיריה לא חשב על כך, אף שהמדובר באיזור תיירות מובהק.

רו"ן

רפ"י — הרשימה הממלכתית

רפ"י
הרשימה הממלכתית
המרכז
רח' בלפור 18 ת"א, טל. 622057

כנס

בהשתתפות

דוד בן־גוריון

על הנושא: **בחירות אזוריות**

יתקיים ביום ראשון, 25.6.72, בשעה 6.00 בערב
באולם בית מפעל הפיס, רח' הפטמן 3, ת"א

נא לדייק!

לתחבורה: נא להתקשר
עם גב' בת־שבע טל: 622057 ת"א

למכירה

פלקון מודל 69 הגה הידראולי
62000 ק"מ.
טלפון 252076 בשבת או בימי עבודה טל. 50148 מ־2—9

המכון הישראלי לאריזה
ת"א, רח' קרליבך 2, טלפונים 282158/9

מתכבד להזמין את הציבור להרצאת
מר דוד רינדנאו
בנושא:
התפתחויות בתעשית הזכוכית החלולה
אריזות למזון ולמשקאות

מיועד: לתעשית המזון והמשקאות, תעשית האריזה ומעצבים.
מועד: יום רביעי, 28.6.72, התחלה בשעה 17.15 — סיום משוער בשעה 19.30.
מקום: בית סוקולוב, רח' קפלן 4, הקריה, תל־אביב.
ההרצאה תתקיים בשפה העברית ותלווה בסרט.
בסיום ההרצאה ישיב המרצה על שאלות הקהל.
● המעוניינים להשתתף בהרצאה מתבקשים לאשר את השתתפותם טלפונית למכון בין השעות 08.00—15.00 (ימי ששי עד השעה 13.00).

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

דרושים
לחברה לעבוד נתונים
1. נקבניות י.ב.מ. בירושלים ותל־אביב
2. מנהלי חשבונות בחיפה
3. מזכירה בעלת ידע בהנהלת חשבונות

בחיפה ת.ד. 374 חיפה; בירושלים להתקשר טלפון 30211, קו פנימי 897 לשרת
— סודיות מובטחת —

דרושה
טלפונאית מנוסה
זמנית
לחודשיים ימים לעבוד על מרכזיה קטנה
—
שעות העבודה מ־13.30 עד 18.00
לפנות טלפון 623321
לגברת מרים תל־אביב

הודעות לציבור

משרד החקלאות
המחלקה לנכסים
בינוי ומשק
מכרז 82/72.

מוזמנות בזה הצעות מחירים לביצוע הסעת עובדים משכם לחוות פר־עה, ביהודה ושומרון, וחז־רה, למשך תקופה עד ה־31.3.73.

מפרט ומופס השתתפות במכרז אפשר לקבל במחל־קה לנכסים בינוי ומשק, מש־רד החקלאות, הקריה תל־אביב, רחוב ד' בית מספר 8 בכל ימות השבוע בשעות העבודה.

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום „מכרז 82/72" ו־להכניסה לתיבת ההצעות ה־נמצאת במשרד החקלאות ה־מחלקה לנכסים בינוי ומשק, הקריה תל־אביב רחוב ד' בית מספר 8 קומה ג'.

להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מ־ערך ההצעה בכפיפות לסעיף 4 במכרז.

מועד אחרון להגשת ההצ־עות הוא יום 6.7.72 שעה 11.00.

אין משרד החקלאות מת־חייב לקבל את ההצעה הזו־לה ביותר או כל הצעה שהיא.

Top Management Position Comptroller

Professionally fully competent applicants only are invited to apply for the position of comptroller in a subsidiary of a large international company.

Job Requirements :

— Minimum 3 years experience as Comptroller or Head of Accounts and Collections Department.

— Familiarity with Israeli tax, expenses, compensation laws, gained during at least one year's experience in Israel.

— Ability to get along with people.

— Analytical mind.

— Good command of Hebrew and English both oral and written

Position offers good opportunities for advancement. Applicants will be required to undertake periodic short trips to Europe and U.S.A.

Suitable candidates who can become available by end of August are requested to apply in writing and specify their academic qualifications, experience and salary requirements. Applications will be dealt with in strict confidence and should be addressed : Top Management Position, P O B 33334, Tel Aviv.

מקבלים
שיפוצים
החלפת תריסולים, כל מיני תיקונים, הרחבת מרפסות, צבעות, תרסינות.
ייעוץ ע"י הארכיטקט המודרני ביותר.
מחיר מיוחד, נאמנות ואחריות.
נא להתקשר 58044
תל־אביב.

לביח"ר „גיב"
ת"א, רח' היסוד 1
דרוש
מסגר מכני
בוגר בי"ס מקצועי
יוצא צבא
לעבודה בסביבות ת"א
להתקשר בטל. 824380
תל־אביב.

בית מרקחת עכו בע"מ
מעונין ברוקח
יכול להיות גם פנסיונר
לפנות בכתב בכל שפה שהיא לת.ד. 278 עכו.

מורה לקצרנות
(רשיון הוראה)
מעוניינת בהוראה
בצפון הארץ
לפנות: ת.ד. 5259 חיפה
עבור מס' 2545.

למלון 4 כוכבים
בירושלים
דרוש(ה)
עוזר(ת) למנהל חשבונות ראשי
בדרגה ג' או ד'
השולט(ת) בעברית
ואנגלית
תנאים טובים.
לפנות: ת.ד. 2461
ירושלים.

למשרד מהנדסי בנין
דרושים:
שרטטים
טכנאים
ומהנדסים
נא לפנות לטלפון 230837 ת"א

דרושים
פועלי אחזקה
למפעל גדול בסביבות עכו
עם נסיון בשטח צנרת־קיטור והידראוליקה
למועמדים המתאימים תנאי שכר טובים
לפנות לת.ד. 128 עכו

איש שווק בכיר
צעיר ודינמי
בעל נסיון וותק של 10 שנים
מעוניין להחליף מקום עבודה.
בהצעות רציניות לפנות לידיעות אחרונות הנביאים 28 עבור מס. 3137/1.

למושב עין־יהב
דרושים
גננות ומורים
לשנת הלמודים הקרובה
מועמדים מתבקשים לפנות לפי הכתובת: עין־יהב ד.נ. ערבה ולפרט נסיונם והמוסד בו למדו. מגורים במקום מובטחים.

ההסתדרות מדיצינית הדסה
מודיעה על המשרה הפנויה הבאה:
אחות
לחצי משרה
(72/22)
דרושה אחות לעבודה ביחידה לטפול בית בחצי משרה. רצוי אחות מוסמכת עם הכשרה בברי־אות הצבור ונסיון בעבודה בצוות בין מקצועי.
מועמדות העונות על דרישות התפקיד מתבק־שות להפנות בקשותיהן, תוך פירוט השכלה ונסיון אל אגף כח אדם, ת. ד. 499, ירושלים.

למשרד פרסום גדול בתל־אביב
דרושה כתבנית
עברית מעולה
ליום שלם, תנאים טובים למועמדת המתאימה.
טל. 255219

ר. גולדברג בע"מ
רח' כפר גלעדי 4
סיטונאי לגלנטריה
טלפון: 824350 ת.ד. 229 ת"א
דרושים:
1. מנהל/ת חשבונות סוג ג—ד.
2. סוכן.

למלון „אילת" באילת
דרוש פקיד לילה
(נייט אודיטור)
בעל נסיון הבקי
בעבודת קופת נ.ס.ר
בדבר פרטים נא לפנות למשרדנו בתל־אביב רחוב מונטיפיורי 39 קומה שניה, טלפון 622302 או, מלון „אילת", אילת — טלפון 059—3104
סודיות מובטחת

דרוש מחסנאי
לחלקי חילוף למכוניות
אחרי שרות צבאי
רצויה ידיעה בשפה האנגלית או הצרפתית
לפנות בכתב: ת.ד. 20196 ת"א
— סודיות מובטחת —

דרוש קבלן
לאיסוף חמרי אריזה
בערים הגדולות:
ת"א * חיפה * ירושלים * באר־שבע
●
המעוניינים יפנו בהקדם לת.ד. 7066 ת"א
או טלפונית אל: 262718, ת"א

מינעשת בע"מ
מפעלי מתכת יבנה
דרושים:
* **רתכים ומסגרים**
ליצור מבנים תעשייתיים.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
●
לקביעת ראיון נא להתקשר לטל. 055—95320.

מרכז למחקר תעשייתי
ליד המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח בע"מ
חיפה, קרית הטכניון, טלפון 225171
דרושים לנו
להרחבת היחידה למתימטיקה שמושית הפועלת בשי־תוף עם יחידות מחקר בתחומים תעשייתיים כדלהלן:
* כלכלן/סוקר שווקים
בעל נסיון תעשייתי של מספר שנים בחישובי עלות ואיסוף מידע בקשר לפרויקטים בתכנון, רצוי בשטחי מזון ו/או פלסטיקה.
* סטטיסטיקאי/מתימטיקאי
רצוי נסיון של מספר שנים בתעשיה, במיוחד בתכנון נסויים וניתוח תוצאות מעבדתיות.
נא לשלוח הצעות בצירוף קורות חיים ושמות ממלי־צים אל: מרכז למחקר תעשייתי היחידה למתימטיקה שימושית ת.ד. 311, חיפה. סודיות מובטחת

למפעל באיזור נצרת
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
באים בחשבון בעלי נסיון בתעשיה, הגרים באזור חיפה או נצרת
תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות לת.ד. 1256 חיפה
עבור מנהל חשבונות

PHILCO

זה ממש אוצר

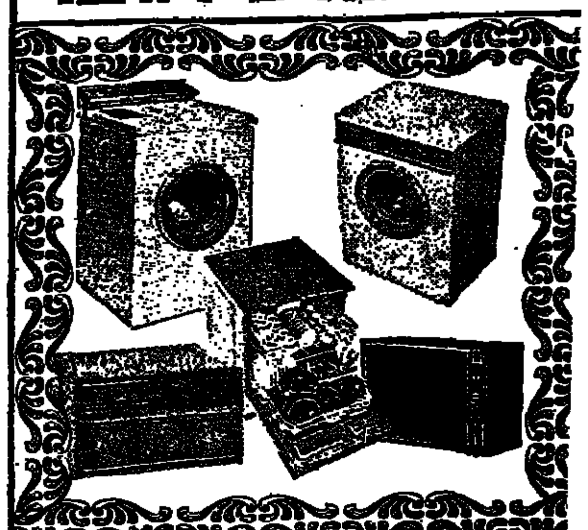

✱ מכונות כביסה ✱ טלוויזיות ✱ מכונות יבוש
✱ מדיחי כלים ✱ מזגני אויר תוצרת ארה"ב

פילקו תמיד באיכות עולמית

PHILCO

איגוד התעשיה בת־ים, רח' הסוללים 9, טל: 860111

הקבוצה הגרמנית דנה בהגשת תביעה ע"ס 9 מיליון נגד פאן־לון

קבוצת פילץ עדיין לא החליטה אם תגיש תביעה

מאת אלעזר לוין
סופרו הכלכלי של „הארץ"

הקבוצה הגרמנית שניהלה משא ומתן לרכישת 51% מפאן לון, עשויה להגיש תביעה משפטית על תשעה מיליון ל"י נגד פאן לון ובעלי מניותיה היה אפרים אברון ווילאם שטרן. יתכן כי התביעה המשפטית תוגש כבר בימים הקרובים.

נודע כי ביום 11.6 סוכם בין הקבוצה הגרמנית לבין הנהלת פאן לון, כי כשלב ראשון לעיסקת השותפות, יתנו הגרמנים לחברה 2.5 מיליון ל"י ובתמורה יקבלו מגרש לוין אפשטיין בבת־ים. לפי הצהרות של פאן לון היתה הבנייה במגרש זה מניבה רווחים בסך תשעה מיליון ל"י. נוסף לכך היו הגרמנים מקבלים אופציה של 90 יום לבדוק את מצב החברה, ואם היה מתברר להם כי הרווחים מהכניסה לשותפות בחברה גבוהים עוד יותר, היו קונים את המניות. כן סוכם כי לאחר 60 יום ירכשו הגרמנים מפאן לון ב־2.5 מיליון ל"י עוד ארבעה מגרשים, ששוויים הוערך בארבעה מיליון ל"י. הגרמנים טוענים כי ההסכם מה־11 ביוני הבטיח להם רווח מינימלי של תשעה מיליון ל"י, ועל סכום זה יגישו תביעת פיצויים.

הודעה זו נכללה במכתב ששלח ביום ב' בשם הגרמנים עו"ד יהודה קרני לבאי כוחו של מר שטרן, עו"ד שרגא בירן. מר בירן אמר לי אתמול כי עדיין לא קיבל מכתב זה.

קבוצת פילץ עדיין לא החליטה אם להגיש תביעת פיצויים נגד חברת פאן לון.

מר ויליאם שטרן מינה את המהנדס שכטמן, לשעבר מהנדס ראשי של שיכון ופיתוח, ליועץ הנדסי בחברת פאן לון. תפקידו הוא לעבור על כל הפרויקטים שבונה החברה ולבדוק את מצבם ומידת כדאיותם. מינוי זה הוא בנוסף למינויו של מר גריניצ'הוד למנהל החברה ומר ולנשטיין לרואה החשבון של החברה.

100 טונה בשר נפסלו לשיווק בתל־אביב

מאת יגאל לביב
סופרו הכלכלי של „הארץ"

מנהל השרותים הווטרינאריים של עיריית חולון, ד"ר מ. בנטמן שבפיקוחו נמצא בית הקירור הגדול בחולון המכיל כ־4000 טונות בשר המשמש בית קירור מרכזי לבשר בגוש דן, מסר לי כי אסר לשיווק כמאה טונה בשר קפוא.

כמות זו נותרה במחסני הקירור מתוך כ־2000 טונות בשר שהיו מאוחסנים בחדר שבו התמוטט הגג בחודש ינואר השנה. ד"ר בנטמן אמר, כי הורה שאסור להוציא בשר זה בלא אישור מיוחד שלו וכי יש להפשיר את הבשר בפיקוחו. אחר־כך יהיה בשר זה, או החלקים ממנו שיימצאו ראויים לכך, כשר רק לציבור תעשייתי. הוא אישר כי הבשר מכוסה כולו קרח.

מאה טונה אלו באסרו לשיווק מאחר ששלושה אסר מנהל השרותים הווטרינאריים של עיריית חיפה ד"ר דן פריהר שיווק 32 טונה בשר שהובאו לחיפה מחולון, ולאחר שמנהל השרותים הווטרינאריים של ירושלים ד"ר תומי בלומנפלד, פסל מאות ק"ג בשר שכבר היו באיטליזים.

ד"ר בנטמן הכחיש באוזני את דברי הממונה על שיווק הבשר במשרד המסחר והתעשיה מר בנימין לימור, בישיבה של ועדת הכלכלה של הכנסת שנסקה בנושא זה. מר לימור אמר לועדה, כי משרד המסחר והתעשיה לא הוציא שום כמות של בשר מן המוסכים בלי אישור השירות הווטרינארי המקומי והארצי, וכן כי כל הכמות שווקה בהשגחת משרד המסחר והתעשיה ובפיקוח וטרינארי מלא.

ד"ר בנטמן הודיע כי בפעם האחרונה שהוא ערך בדיקה מעבדתית ל־2000 טונות הבשר שהיו בחדר שבו התמוטט הגג בחודש ינואר, היתה ב־10 בחודש מאי. ממועד זה, דהיינו לפני חודש וחצי, הוא לא ערך שום בדיקה מעבדתית נוספת.

חוגים הקשורים לשיווק הבשר מעירים כי תמוה שמשרד המסחר והתעשיה אשר ידע כי 2000 טונה הבשר נמצאו מחודש ינואר בחדר קירור פגום, לא טרח לוודא כי הבשר ייבדק באופן מיוחד לפני שיווקו.

עליה נוספת בשער הנת"ד

בשוקי ההון והכספים

מאת מרדכי צבי

ידוע הבולט בבורסה לני"ע ערך בשבוע שחלף קשור ל־ הפעילות סביב הדולר. במשך חודשים נעלם הדולר הבורסה מחוסר קונים ועסקאותיו בוצעו רק בין הבנקים לבנק ישראל.

בשבוע שעבר נוצר לפתע ביקוש נדמה כי הוא קשור רק להנפקה אמיסיית אגרות חוב נקובות במטבעות שווייציים של חברת ה־ ל. האולם השבוע נתעורר שוב ... ושער הנת"ד טיפס בהדרגה ואתמול עלה שוב ב־2 אגורות, 4. ל"י, לאחר מחזור בסך 150 דולר.

נראה כי הדרישה הגוברת לדולר נת"ד נוצרה על רקע החששות ות הל"יש. שוקי הכספים ב־ הגיבו על אפשרות זו בעצבנות ניכרת, שכן הופר האיזון ה־ שנוצר בקושי רב אחר השי־ במטבעות העולם באוגוסט ש־ דומה כי רבים בארץ מעוניינים להפנות כספם לרכישת מטבעות בעיקר מארקים גרמניים ו־ פרנקים שווייצריים. הדבר אפשרי ל־ אלים רק באמצעות הנת"ד. זוהי הסיבה שהדולר השחור בשוק בינתיים יציב למדי, על רמה ... עת של 4.50 ל"י. שאר המטבעות בשוק השחור: מארק גרמני — 1.40 ל"י, פרנק שווייצרי — 1.17, פרנק צרפתי — 0.87 ולי"ש — 11.25 ל"י. מחיר ק"ג זהב בנ"ע סביב 8,800 ל"י.

קפאון במניות

בשוק המניות החלה מסתמנת פגרת הקיץ. הענין במניות הולך ופוחת והדבר משתקף קודם כל בירידה הדרגתית של המחזורים היומיים (במיליוני ל"י) — יום א' — 2.3; יום ב' — 1.7; יום ג' — 1.9; יום ד' — 1.7 ואתמול — 1.5 מיליון ל"י. מצב זה עלול להביא להעמקת הקפאון אלא אם יתרחש משהו שיעורר שוב ענין במניות בקרב הציבור הרחב. בינתיים מוסיפים להיות פעילים בעיקר גורמים המעוניינים בספקולציה לשמה, כלומר ברווחי הון מהירים. הענין במניות בייר הדרה דעך ורק אם בארה"ב תחודש הפעילות הספקולטיבית יחול מיפנה גם אצלנו. הנסיונות לעורר ענין באורח מלאכותי, כפי שנעשה סביב כמה מניות, בהן לפידות וכו' לא האריך ימים.

4.9 מיליון ל"י רווחי אפריקה להשקעות

חברת אפריקה—ישראל להשקעות סיימה את שנת 1971 ברווח לפני מס בסך 4.9 מיליון ל"י. בסכום זה כלול רווח הון של 1.5 מיליון ל"י עקב מכירת חלקה במפעל יפאורה.

המאזן המאוחד של החברה לסוף 1971 הגיע לסך 34 מיליון ל"י. זהו המאזן המאוחד הראשון. מאזן החברה לסוף 1970 הסתכם ב־25 מיליון ל"י. החברה הגיעה אשתקד לריכוזיות במספר פרויקטים גדולים בענף הקרקעות. היא רכשה חלקה של [illegible] מרכז בשטח 60 דונם ברמת אביב. עתה מנהלת מו"מ עם בנק לאומי לרכישת 10% באותו פרויקט. לאחר סיום העיסקה יהיו בידי החברה 60.5% מהון חברה זו.

ב־24 ביולי תקיים החברה אסיפה כללית יוצאת מן הכלל לשם אישור הגדלת ההון הרשום ב־12.5 מיליון ל"י והעמדתו על 25 מיליון ל"י. הדבר יאפשר בעבור שבועות אחדים לחלק בונוס בשעור 33% שעליו הוחלט בראשית אפריל.

(שערי ניירות ערך בעמ' 20)

מדד שערי מניות בבורסה התל־אביבית

100 — 31.3.67

	21.6.72	22.6.72
כל המניות	233.42	234.24
כספים וביטוח	184.20	184.94
תעשייה ומסחר	354.84	355.32
מקרקעין	216.29	218.17
חברות להשקעה	190.46	190.36
חברות נפט	229.48	234.25

כ-13 אלף ל"י נשדדו מעובד שופר־סל בבת־ים

מאת כתב „הארץ"
לענייני משטרה

12,745 ל"י נשדדו אתמול בערב ממר נחום רודינסקי (50), עובד שופר־סל, ברחוב יוסיאל בבת־ים, כאשר יצא להפקיד את הכסף מבנק שברחוב [illegible] בעיר.

שני אלמונים הלמו בו באגרופיהם, חטפו ממנו את חבילת הכסף ונמלטו. משטרת חולון פתחה בחקירה באירוע.

שר־הבטחון, מר משה דיין, משמש סנדק לבנו של סג"מ יאשה קאזאקוב

ג. מאיר — במועצת ויצו:

אם הרבנות לא תפתור בעיות – לא תהיה ברירה אלא להנהיג נשואין אזרחיים

(ע.). ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, הזהירה אתמול כי אם הרבנות לא תפתור את הבעיות שהתעוררו בתחום הנישואין, לא תהיה ברירה אלא להנהיג בארץ נישואין אזרחיים בצד נישואין דתיים, ולאו דווקא במקרים הריגים.

מרת מאיר, שהשיבה במשך למעלה משעתיים לשאלות במועצה הארצית של ויצ"ו בבית ויצו בת"א, ציינה כי בדיון בממשלה ובכנסת על הצעת ל"ע לא נכנסה לוויכוח לגופו של ענין, היא בטוחה בצדקת עמדתה זו.

ראש הממשלה והדגישה, כי שעת ההכרעה בבעיה זו, לכאן או לכאן, הולכת ומתקרבת בצעדי ענק. „הפתרון האידיאלי יבוא מאנשי הדת. אבל אם אגיע למסקנה, שאין פתרון אחר, וזה הולך לקראת זה, הרי לא אתמוך בהצעת החוק של ג. האוזנר, אלא בחוק של נישואין אזרחיים בצד נישואין דתיים לכל יהודי, ולאו דווקא לממזר וכהן וגרושה, כך שהכל יהיה מעורב ולכל אחד יהיה חופש לבחור" — אמרה.

דאגה ליהודים בגולה

עם זאת אין היא סבורה, שפתרון של נישואין אזרחיים הוא טוב לצם. „בארץ אפשר לעשות חוקים ולא חוששים סכנה ליהודים, אבל אין אנו חוששים מדאגה ליהודים בגולה, שבנשואי התערובת מקטינים את מספרם מיום ליום", אמרה. בקשר לכך הדגישה, שהנישואין הדתיים שמרו על קיום העם במשך דורות, ואין להבטיח שבניהם של נשואי התערובת יתחנכו כיהודים. סכנה של נשואי תערובת נשקפת גם לסטודנטים יהודים בקמפוסים בארה"ב, ואין לעודד תופעה זו.

לפיכך יש הכרח, שרבנים גדולי תורה יגלו אומץ לב, ויעמדו נגד לחץ הקנאים, כדי למצוא פתרון — כיוון שלפי היהודים הקנאיים הרבנות אי־אפשר לחיות.

המשבר בקואליציה

ביחס לסכסוך בקואליציה, אמרה מרת מאיר, כי אין לדעת כיצד הוא ייגמר. מפלגה, שאיננה רוצה להמשיך לפעול לפי ההסכם הקואליציוני, צריכה לצאת מהממשלה בצורה מכובדת, אבל אין זה מוסרי להיות גם בפנים וגם בחוץ. גם אם האוזנר טוען, שההסכם הוא פוליטי ולא משפטי, הרי הוא חתום עליו.

להלן הוסיפה, כי ההכרח לקיים קואליציה נובע מכך, שאין רוב מכריע למפלגה אחת. אם כי מפלגתה תופסת שותפים לבנין המדינה והעם, גם אם תשיג רוב כזה.

ראש הממשלה העירה, כי במשטר דמוקרטי אין להמנע מבעיות בתקופה של בחירות, אבל עם זאת יש לעשות הכל, שהן לא יפריעו לעבודה תקינה.

„לא שלום"

בדברה על המצב הבטחוני, אמרה גב' מאיר, כי אפשר להגדיר את המצב כ„לא שלום", אבל עדיין לא כ„לא מלחמה", והתקריות בגבול הצפון מעידות על כך. לוח הזמנים של סאדאת השתבש משום שהוא יודע ש„אם ינסה עוד פעם — יקבל מכה עוד פעמיים". אבל הוא צריך לחוש זאת, על־ידי כך, שאנו מחזיקים בחימוש. הרכש מארה"ב מחזק אותנו מאד, אבל את ההלוואות למימונו יהיה הכרח לפרוע.

בתשובה לשאלה ביחס לצורך לגזור עונש מוות למחבלים, לאחר האסון בלוד, אמרה גב' מאיר, כי למרות חומרת הבעיה היא אינה סבורה, שיש לשנות את מדיניות הממשלה.

בסוף הפגישה, כי אם לא תפרוץ מלחמה, נוכל תוך 3—4 שנים לפתור את מצוקת השיכון, גם אם העליה תימשך בקצב הנוכחי. להלן דחתה את הטענות על בזבוז בממשלה, והדגישה כי שרי הממשלה יכולים לשמש דוגמה אישית לחיים צנועים.

טולידאנו: מאמצים למנוע פירוק המועצה המשותפת מעלות־תרשיחא

(ע). משרד ראש הממשלה ומשרד הפנים יעשו מאמצים כדי שהשותפות היהודית־ערבית בישובים מעלות ותרשיחא לא תתפרק — מסר אתמול יועץ ראש הממשלה לעניינים ערביים, מר שמואל טולידנו.

הוא ציין, כי מדיניות משרדו היא לעודד את שיתוף־הפעולה בין היהודים לערבים ולכל נסיון לחבל בשיתוף זה עשויות להיות השלכות לעתיד היחסים בין שני העמים בארץ.

אשר לידיעות שנתפרסמו, כאילו הגישו חברי המועצה את התפטרותם אמר מר טולידנו, כי ידיעות אלה אינן נכונות וכי עד שעה זו לא הגיע אליו או למשרד הפנים שום מכתב, לא מחברי המועצה הערבים ולא מחבריה היהודים.

חסיד אומות העולם ביד ושם

(ע). מציל יהודים בתקופת השואה באירופה, הכומר האיטלקי דון לסו קאסיני, שהוכר כחסיד אומות העולם, זכה בתעודת הוקרה של יד ושם ונטע עץ בשדרת חסידי אומות העולם ביד ושם בירושלים.

הכומר נתקבל אתמול על־ידי מר ש. ספקטור, מוכ"ל יד ושם, שהעניק לו את התעודה והעריך את פעלו. הכומר קאסיני השתתף בטכס ההתייחדות עם זכר קרבנות השואה באהל יזכור בנוכחות נציגי הקונסוליה האיטלקית בירושלים, ד"ר ש. קולבי, נציג משרד הדתות וקהל מוקיריו של האורח.

במעשיו הציל הכומר דון לסו קאסיני קבוצה של יהודים שהוסתרו בכנסיה בפירנצה, עליה היה אחראי.

תע"ל נגד אחוז חסימה בהסתדרות

„קביעת אחוז חסימה בבחירות להסתדרות מבטאת מגמה אנטי־דמוקרטית שאין להשלים אתה. ההסתדרות הכללית, על מיליון חבריה, היא אירגון רצוני שכל התארגנות רעיונית בשורותיה חייבת להיות נושא לעידוד ולא להתנקה.

„תנועת העבודה הליברלית לא תתן יד לנסיון לחסום את הדרך לייצוג ולביטוי דמוקרטיים מפני סיעות כלשהן, והחלטת הבערך בדבר קביעת אחוז חסימה תוך הסתמכות על המצב בכנסת אינה תופסת במציאות ההסתדרותית ומעוררת דאגה ביחס לכוונות האמיתיות המסתתרות מאחוריה".

החלטה זו נתקבלה בועדה המרכזת של תע"ל, שהתכנסה בתל־אביב בראשותו של מזכיר התנועה, מר אברהם חסון. הועדה המרכזת סמכה ידיה על עמדתו של מר דוד שלומי, שביטא אותה בועדה המרכזת.

דיין — סנדק לבנו של קאזאקוב

(ע). שר־הבטחון, מר משה דיין, היה אתמול הסנדק בטכס ברית המלה של בנו הבכור של יאשה קאזאקוב, העולה מברית המועצות, שנתפרסם בשביתות הרעב שלו לרגלי בנין או"ם בניו־יורק.

בטכס שנערך באולמי עצמאות מבית ז'בוטינסקי בת"א, השתתפו אישי ציבור, הרב הראשי לצה"ל תא"ל מרדכי פירון, קציני צבא בכירים וקרובים.

נציבות שרות המדינה:

אין סחבת בחידוש מו"מ השכר

מאת סופר „הארץ"

נציבות שרות המדינה דוחה את טענות הסתדרות עובדי המדינה כי אינה מוכנה לפתוח במו"מ על חידוש הסכמי השכר ל־1972/73. שלשום הודיע מזכיר הסתדרות עובדי המדינה כי הוא מעיין בצעדים נוכח סרובה של הנציבות לחדש את המו"מ.

עוזר הנציב מר מרדכי ורטהיימר מסר, כי תביעות השכר של עובדי המדינה נמסרו רק ב־6 ביוני. כבר למחרת התקשר עם יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי בדבר הקמתה של ועדה שתנהל את המו"מ.

חוג הדוברים בירושלים נהפך לאיגוד מקצועי

ועד חוג הדוברים בירושלים עזב אתמול את האסיפה הכללית שלא מן המנין של האיגוד הישראלי ליחסי ציבור שנערכה בבית סוקולוב בת"א.

החוג הירושלמי הפועל כבר 15 שנים מאגד את בעלי המקצוע בתחום יחסי הציבור של משרדי הממשלה ומוסדות ממלכתיים וציבוריים. מעתה ימשיך לפעול כאיגוד ארצי.

חברי חוג הדוברים התנגדו למגמה לפרק את המסגרת הפדרטיבית של איגוד יחסי הציבור, שנועדה לפתוח את שורות האיגוד בפני מעסיקים, נציגי מפעלים מסחריים שונים, בתי חרושת וכדומה.

כן הטילו הדוברים ספק בחוקיות האסיפה והביעו את הסתייגותם מדרכים שנתגלו במהלכה.

850 אלף דולר מענקי מחקר לחוקרי סרטן

מענקי מחקר בסך כולל של 850 אלף דולר ניתנו על־ידי קרן סליסמאן מניו־יורק, לחוקרים במכון ויצמן למדע, לשם קידום מחקרים בתחום הסרטן — הודיע מר הארולד וויל, נשיא קרן סליסמאן, שהוכתר לפני כמה ימים כחבר כבוד של מכון ויצמן למדע.

מר וויל ציין, כי קרן סליסמאן תומכת, מאז 1970, בחקר הסרטן במכון ויצמן למדע. בדבריו הוא הביע את התקווה, כי מדעני המכון יצליחו במאמציהם להבין ובסופו של דבר אף להתגבר על המחלה הממאירה.

מענקי המחקר ניתנו לפרופ' מיכאל פלדמן, ראש המחלקה לביולוגיה של התא, ולד"ר ירון ר. כהן, מאותה מחלקה (כ־392 אלף דולר), לשם קידום מחקרים באימונולוגיה של גידולים; לפרופ' נתן טרייניו, מהמחלקה לביולוגיה של התא (כ־260 אלף דולר), להמשך מחקריו על תפקידו של הורמון התימוס בבקרת הסרטן; לפרופ' ליאו זקס, ראש המחלקה לגנטיקה (כ־146 אלף דולר), כדי לחקור את בקרת ההתפתחות של גידולי סרטן הדם; ולפרופ' נחמה הרן־גרא, מהמחלקה לאימונולוגיה כימית (כ־52 אלף דולר), להמשך מחקריה בסרטן הדם בעכברים.

ידלין הסיר מועמדותו כיו"ר דלק

מזכיר חברת־העובדים מר אשר ידלין הסיר את מועמדותו כיו"ר מועצת המנהלים של חברת דלק — מסר המזכיר הכללי של ההסתדרות מר יצחק בן־אהרון בתשובה על שאילתא של חבר הועדה המרכזת מר נתן אלמוזלינו.

מר אלמוזלינו פנה למזכ"ל בעקבות פירסום, שבו נאמר כי מזכיר חברת העובדים נבחר ליו"ר מועצת המנהלים של חברת דלק, שבה שותפה חברת העובדים ב־50%.

מר אלמוזלינו טען, כי מינוי מזכיר חברת העובדים ליו"ר מועצת המנהלים של חברה משותפת להון פרטי, חורגת מהנוהגים המקובלים בהסתדרות בנדון זה.

עם
רפי־הרשימה הממלכתית

ל"ע
הרה
הוליד
עכבר...

(שפם של גיבורים בנעלי בית)

לרגע היה נדמה של"ע ילכו עד הסוף וכי המצפון והתמיכה הציבורית יגברו על הכסא.

ושוב ניצח הכסא את העקרון הליברלי ממלכתי.

התוצאה: לא הצבעה בכנסת תוך גילוי אומץ לב ציבורי אלא בחירה בסחבת, השהיה והשכחה.

כי תיק תיירות וסגנות עדיפים על עקרון יסוד ומלחמה למען זכויות האזרח.

זכור:

ר פ י - הרשימה הממלכתית
הגישה עוד ב־21 במרס 1971

הצעת חוק שתאפשר נישואין וגירושין אזרחיים לזוגות שאינם יכולים להינשא על פי דיני ההלכה

אז לא תמכו ל"ע ומפ"ם בהצעת החוק

היום החזירו אותה בקול ענות חלושה למגרה
מה שקרה היה: הרבה מהומה — והתוצאה מאומה

זה יכול להיות אחרת
אם גם אתה תהיה עמנו

הצבע עם
רפי־הרשימה הממלכתית

עיריית ראשון לציון

מכרז מס' 36/72

עיריית ראשון־לציון מכריזה בזה על קבלת הצעות מאת קבלנים לבצוע סלילת כביש מס' 5 המחבר את קרית כורש עם בת־ים. תנאי התשלום: במזומנים, בהתאם להתקדמות העבודה, חודש לאחר אישור כל החשבון ע"י מהנדס העיריה.

פרטים ותכניות על העבודה הנ"ל אפשר לקבל במחלקת מהנדס העיר בשעות העבודה הרגילות, תמורת תשלום של 75 ל"י. רשאים להשתתף במכרז זה רק קבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים תשכ"ט — 1969.

את ההצעות, בצרוף ערבות בנקאית או צ'ק בנקאי (ערבות אחרת לא תתקבל) בשעור של 5% מערך ההצעה ל־6 חודשים, יש לשלוח במכתב רשום או למסור לידיו של מזכיר העיר, במעטפה סגורה, נושאת ציון „מכרז מס' 36/72" עד יום ראשון, כ' בתמוז תשל"ב 2.7.72, שעה 6 בערב.

אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ח. גיבשטיין ראש העיריה

עזית של הצנחנים

סיפור מצולם בהמשכים

בלעדי

הארץ

לך על ביטוח בטוח ב"סלע"

סלע

חברה לביטוח בע"מ

هكذا من الأصل

[redacted]

هكذا من الأمل

ניצב-מישנה שמואל רוט:

יש סיכוי שהמשטרה תגלה מבצעי המירמה הטלפונית

מאת צבי זלניק
סופר „הארץ" לעניני משטרה

„יש סיכוי טוב שנתפוס את מבצעי המירמה הטלפונית בבנק לאומי בראשון־לציון", — אמר לי אתמול ניצב־מישנה שמואל רוס, ראש מחלקת חקירות במטה הארצי של המשטרה.

נודע, כי חוקרי המשטרה מסתייעים בעדותם של פקידי הבנק בראשון־לציון, שגילו דבר מחור ו־מעורר סקרנות בתעודת הזהות של האיש שפתח חשבון בבנק אשר ב־המחאות מחשבון זה הוצאו 140 אלף ל"י בסניפי בנק לאומי באזור תל־אביב.

החוקרים כבר חקרו אנשים רבים שידעו על פרטי התכנון של השוד הטלפוני. חוג האנשים הנחקר אינו בעל עבר פלילי. חוקרי המשטרה סבורים, כי בתכנון המירמה הטל־פונית לקחו בחשבון כי המשטרה התקשה לגלות את המבצעים בין אנשים ללא עבר פלילי.

האיש אשר בא לגבות את הכסף בסניפי הבנק חבש פאה ולכן אי אפשר לזהותו. אולם המשטרה מת־קרבת אל מבצעי המירמה. אלא ש־החקירה עוד תמשך זמן רב.

הגיע מטוס יוגוסלאוי עם סטודנטים מחו"ל

(ע). מטוס יוגוסלאוי מדגם טו־פולוב 134 הגיע ביום ה' בבוקר לארץ בטיסת שכר של ארגון איס־תא והביא עמו 83 סטודנטים מאר־צות שונות.

כעבור שעה קלה יצא המטוס חז־רה לבלגראד, אך ללא נוסעים. נו־דע כי איסתא תפעיל שירות זה ל־צרכי טיסות סטודנטים בשבועות ה־באים של עונת הקיץ. המטוס אר־סף סטודנטים גם בלונדון.

המשטרה מייחסת לחשודים בפיצוץ ארוס פעולות הצתה וחבלה אחרות

מאת סופר „הארץ" לעניני משטרה

המשטרה מייחסת לשני ה־אברכים — ישראל ברנט ושמו־אל וייסנשטרן — החשודים ב־פיצוץ בוטיק המין ארוס בתל־אביב, גם הצתות במערכת „ה־צופה", בבנייני המפד"ל וחבלה בביתו של הרב שלמה גורן — דברים אלה אמר אתמול פקד יהודה פרסבורגר בבית המשפט השלום.

השופט מנחם אילן ציווה לעצור את החשודים ל־8 ימים להמשך ה־חקירה, כדי לגלות את האדם ה־שלישי שהיה אתם, שהותו ידועה למשטרה, ואת השותף הרביעי.

השופט אילן קיבל אה בקשת ס־ניגוריהם של החשודים, עו"ד משה שפירא, וציווה לאפשר להם להת־פלל שלוש פעמים ביום כמנהגם, וכן לספק להם אוכל לפי טעמם.

האברכים בני ה־18 התלוננו, כי הוכו על־ידי השוטרים ובהקשר ל־זה אמר פקד פרסבורגר, כי היה צורך להפעיל כוח כדי להתגבר על התנגדותם למעצר. אולם הנא הב־טיח למנות קצין שיחקור את טענת וייסנשטרן, כי מהמכות שספג איבד שן. השופט אילן ביקש לקבל את מסקנות החקירה.

רוצים להקים ישיבה בגולן

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

בוגרי שמיניות מבדרשית נועם בפרדס־חנה ובישיבת בני־עקיבא נתיב־מאיר בירושלים התארגנו כ־גרעין להקמת ישיבה באחד מישובי הספר בגולן. המטרה היא שזו תהיה ישיבת־הסדר, כנהוג בנוש עציון ו־תאפשר לבוגרי ישיבות תיכוניות להמשיך בלימודים תוך שירות צבאי בספר. דברים אלה נמסרים בירחון החודש „בעצם" בטאונו של הנוער הדתי שהחל להופיע בירושלים.

הרב אריה ביינה, ראש ישיבת נתיב־מאיר וישיבת הכותל, מרכז את המאמצים להקמתה של ישיבת־הסדר בגולן, שתהיה הישיבה השישית מסוג זה בגולן.

צו מעצר נגד החשודים בשוד הבנק בר"ג

מאת סופר „הארץ" לעניני משטרה

על כסא גלגלים ורגלו נתונה ב־גבס, הובא אתמול עזרא סאלח, ה־חשוד בביצוע שוד בנק דיסקונט ב־יום ג', לבית המשפט השלום ב־תל־אביב. השופט מנחם אילן ציווה לעצור אותו ואת חברו יעקב כהן (קובי), ל־15 יום, להמשך החקירה.

שני החשודים נתפסו בטנדר של סאלח, אחרי שניהלו קרב יריות עם שוטרים ויריו על אזרחים שהיו בקר־בת רחוב עוזר ברמת־חן. השופט אילן לא קיבל את טענת סניגורו של סאלח, עו"ד נתן קנה שטען כי הופעל לחץ על החשוד שיסיע את מבצעי השוד.

חשוד אחר בשוד, יעקב כהן (עכו), נעצר ל־5 ימים. הוא נתפס לא הר־חק ממקום ההיתקלות עם השוטרים בביתו של חבר (ברזילי), אשר נח־קר בקשר לחלקו בשוד, אולם שוח־רר ולא הובא להארכת מעצרו בבית המשפט. בשלב זה אין ראיות המ־קשרות אותו לשוד — אמר דובר משטרת תל־אביב.

חשוד בגניבת יהלומים שוחרר בערבות

(ע). אלברט אלטרס מת"א, ש־נעצר על־ידי המשטרה כחשוד ב־גניבת יהלומים בשווי 72 אלף דו־לר, שוחרר אתמול בבית משפט ה־שלום בת"א בערבות של 5000 לי־רות.

בציג המשטרה רס"ר עזרא חדר־אוי, טען כי החשוד, פקיד בחברת אייר פרנס, טיפל במשלוח 24 חבי־לות יהלומים לחו"ל דרך נמל ה־תעופה לוד, וגנב את חבילת היה־לומים.

אתמול לא התנגד החוקר לשח־רורו של החשוד בערבות והשופט מנחם אילן קבע כי הערבות תהיה בהפקדת 5000 ל"י במזומן.

מליאת מועצת העתונות

מליאת מועצת העתונות תהיה ביום ו' בשבוע הבא, בשעה 11 לפנה"צ, בבית־סוקולוב בת"א. לחברי המליאה ולאישי הציבור במועצה נשלחו הזמ־נות בדואר (בצירוף דו"ח על פעולות המועצה). מי שלא קיבל את ההזמנה, מתבקש להודיע טלפונית לגב' שפרה בבית סוקולוב (טל. 266141) בשעות 8.30 בבוקר עד 1 בצהרים.

התעשיה האוירית מכרה בואינג והשכירה שני לחברה אירופית

שווימר אופטימי לגבי עיסקת 13 המטוסים

(ע). מתוך 13 מטוסי הבואינג ש־רכשה התעשיה האוירית ב־6 מיליון — מכרה עד כה מטוס אחד לחברת תעופה אירופית ומטוס שני הושכר לאותה חברה. „אנו מאמינים כי עד אפריל 1973 נמכור 5 מטוסים, ועם מכירתם של 6—7 מטוסים נכסה את כל ההשקעה — אמר המנהל הכללי של התעשיה האוירית, מר אל שווי־מר, לכתב שתיים בלוד.

מר שווימר הפריך את הטענה, כי „מטוסי הבואינג מיושנים וקשה יהיה למכור אותן"... לדעתו ההיפך הוא הנכון: אין שום אפשרות להפ־סיד כסף בעיסקה זו, הואיל ושווי של החלפים, המנועים ושאר האבי־זרים שנרכשו עם המטוסים הוא 14 מיליון דולר.

הוא הוסיף כי כבר שנים עוסקת התעשיה האוירית בקניית מטוסים ישנים ומכירתם אחרי שיפוץ. „איש אינו אומר שהמטוסים שרכשנו לפני חצי שנה אינם ישנים ואנו גם לא נוטה למכרם לחברות התעופה ה־גדולות. אנו נמכור אותם לחברות קטנות וחברות שכר", אמר.

מר שווימר אמר כי המטוס המש־כר הושכר לפי שעות ההכנסה ה־חודשית ממנו היא 30 אלף דולר, דבר המכסה את הריבית של 6 אחוזים לשנה על ההלוואה שקיבלה התעשיה מהבנק ליצוא ויבוא ב־ארה"ב. את המטוס שנמכר עומדים להטיס לחברת בואינג בסיאטל, כדי להתאימו למטוס נוסעים—מטען דו־תכליתי, כיוון שהחברה האירופית שקנתה את המטוס דרשה מטוס תו־בלה, ואילו המטוסים שנרכשו מ־ס.ו.ו.א. הם כולם מטוסי נוסעים. שוויו של מטוס דו־תכליתי כזה הוא 2.5 מיליון דולר. לתעשיה האוירית יש הסכם עם חברת בואינג, שה־שיפוץ הראשון מסוג זה ייעשה ב־ארה"ב, אולם הבאים ייצאו מיש־ראל עם המטוס וילמדו שם את ה־מלאכה, כדי שבעתיד יוכל הדבר להעשות בארץ.

מר שווימר אמר כי אינו חושש שמא לא יוכל למכור את המטוסים „אילו הייתי רוצה למוכרם ברווח של 100—150 אלף דולר, הייתי יכול למוכרם מיד".

נמצאו 21 ק"ג חשיש

מאת יהודה אריאל סופר „הארץ"

מר דיאר מופדה המדן מכפר יגוח שבגליל, שהצמיס אתמול אבני שדה באיזור מושב נטועה שבגבול לבנון, גילה פח ובתוכו 8 ק"ג חשיש. המשטרה שהוזעקה למקום מצאה פח נוסף ובו 13 ק"ג חשיש, שכבר הת־פורר, באשר היה עטוף בעתון מצ־היב בשפה הערבית, משנת 1948. מניחים, שהחומר הוחבא במקום ב־עת נסיגתם של כוחות קאוקג'י, ש־עברו בדרך זו מתרשיחא ללבנון, בעת שהחל מבצע חירם.

זנבר: נבלם הלחץ האינפלציוני מצד הביקוש

הלחץ האינפלציוני מצד הביקוש נבלם על־ידי האמצעים שכבר ננקטו על־ידי הממשלה ובנק ישראל, אך יש סכנה של הגברת לחץ אינפל־ציוני מצד ההוצאות, אם יחול על־יות שכר חורגות, קבע נגיד בנק ישראל, מר משה זנבר, בהופעתו אתמול לפני הנשיאות והמנהלה של לשכת התיאום של הארגונים הכל־כליים בבית התאחדות התעשיינים בתל אביב.

ד. לאור — שגריר בפיליפינים

מר דניאל לאור, מונה שגריר ישראל בפיליפינים. מר לאור כיהן בעבר כממונה זמני בנציגותנו ב־אנקרה, ולאחר מכן כשגריר ישראל בקמפלה.

אושר תקציב רשות השידור

(ל.ע.מ.). ועדת הכספים של הכ־נסת החליטה אתמול לאשר את תקציב רשות השידור לשנת 1972, כפי שהוגש על־ידי הממשלה.

תכשיטים ודברי בצלאל בש־ווי של 16,500 ל"י שנגנבו מחנותו של מר נסים בוכריס בעכו העתיקה, נתגלו תוך 24 שעות על־ידי משט־רת עכו. שלושה צעירים מעכו העתי־קה החשודים בפריצה נכלאו.

נערים כפתו אשה שדדו כספה

(ע). אשה נכפתה בחבלים ונשד־דה אתמול לפנות בוקר על־ידי שלו־שה נערים שפרצו לדירתה והסתל־קו עם רכוש של אלפי לירות.

סמוך לשעה 5.30 לפנות בוקר הת־פרצו שלושה נערים כבני 14 עד 17 לדירתה של גב' רגינה אקשטיין (64), ברחוב בן־יהודה בתל־אביב. הם התנפלו על האשה שישנה לב־דה בדירתה, ולאחר שאיימו עליה לבל תצעק כפתו אותה בחבלים. אחר־כך ערכו חיפוש בדירתה ושד־דו תכשיטים ומטבע זר באלפי לי־רות.

לאחר שהסתלקו מן הדירה קראה האשה לעזרה ושכנים שנכנסו לדי־רה הסירו את כבליה. המשטרה הו־זעקה ופתחה בסריקות אחרי השו־דדים הצעירים.

התובע: „בעבוע" ירה ביוסקאי

(ע). משפטם של שמעון מנחם (המכונה „בעבוע") ואברהם אקרי־שבסקי, הנאשמים ברצח יוסף מזר־חי (המכונה „יוסקאי") בליל שבת ה־21 בינואר השנה, נמשך אתמול בבית המשפט המחוזי בת"א.

התובע, סגן פרקליט מחוז תל־אביב עו"ד עוזי שראטר, הגיש ל־בית המשפט את ההודעות שניגבו מן הנאשמים בחקירותיהם במשטרה, אשר בהן מציינים שני הנאשמים, כי היה זה „בעבוע" אשר ירה ביוס־קאי.

לבית המשפט הוגש גם סליל הק־לטה שנערכה על־ידי חוקרי המש־טרה, כאשר שני הנאשמים היו ב־כלא, ובו נשמעת תלונתו של אקרי־שבסקי על כך, שמנחם לא פגע ב־ראשו של יוסקאי בירייה הראשונה והיה צריך לירות שלוש יריות, עד שהשכיבו נזעקו.

הסנגורים, עוה"ד פנחס מעוז ונר־פם לאונר, התנגדו להגשת חלק מ־ראיות ההביעה וחקרו חקירות שתי־ועיב את קציני המשטרה שהעידו ביום ה'.

13 מהמפגינים נגד ועידת רק"ח שוחררו בערבות

13 איש, שהתפרעו שלשום בלילה ליד אולם אלהמברה ביפו, כדי ל־הפריע לועידת רק"ח, שוחררו את־מול בערבות 500 ל"י כל אחד — מוסר סופר „הארץ" לעניני משט־רה.

השופט אילן נענה לדרישתו של סגן המשטרה, מפקח־משנה ראובן אילת, לאסור על המתפרעים להופיע בסביבת אולם אלהמברה בשלושת ימי הועידה.

שפיגלר ייצא ללונדון ב־9 ביולי

קפטן מכבי נתניה בנבחרת יש־ראל מרדכי שפיגלר, שנפרד בשבת שעברה מקבוצתו, חבריו ואוהדיו — ייצא את הארץ ב־9 ביולי כדי להצ־טרף לקבוצת וסטהאם הלונדונית.

שפיגלר ניהל שלשום שיחה טלפו־נית עם רון גרינווד, מנהלה של קבוצת וסטהאם ונתבקש להקדים את בואו ל־9 בחודש, כיוון שתחילת אי־מוני הקבוצה הוקדמו בכמה ימים ויחולו ב־12 ביולי. כתום השבוע ה־ראשון לאימונים תצא הקבוצה ל־שוואדיה שם תשהה עד שבוע לפני פתיחות משחקי הליגה באנגליה, ש־יחולו ב־12 לאוגוסט.

בשיחה זו ניסה שפיגלר להסדיר משחק בין וסטהאם למכבי נתניה — בהתאם לבקשת מנהלי נתניה. אך מר גרינווד לא יכל לתת תשובה מיי־דית, מאחר שתכנית האימונים וה־משחקים הידידותיים כבר הושלמה. מכל מקום, מאחר שהמדובר בקבוצת האם של שפיגלר, יאורגן כנראה מש־חק.

קבוצת מכבי נתניה תצא לסייר משחקים באנגליה ב־25 ביולי ואת משחקה הראשון באי הבריטי תע־רוך ב־1 באוגוסט, במשחק עם קבו־צת אסטון־וילה מבירמינגהם.

פרקליטות המחבלים מזכירה „פשעי המלחמה של ישראל"

(ע). בהאשמות כבדות נגד השל־טונות הנוהלים בבתי הדין הצב־איים יצאה הערב עוה"ד פליציה לנ־גר שהעידה על עצמה כי „נפל בחל־קה להגן על נרדפי הכיבוש בבתי דין צבאיים". בנאומה בועידה ה־17 של רק"ח, הממשיכה דיוניה באולם אלהמברה שביפו. אמרה גב' לנגר כי מנסיונה יכולה היא להעיד כי „על־פי תלונות שהגישה על עינויים ב־חקירה נדחו באורח סתמי" — טענה — אך מעולם לא הוקמה ועדת חקירה בלתי תלויה כלשהי שתחקור בדבר. כהוכחה לדבריה, ובמיוחד לדחית ה־גירסה על הכיבוש הליברלי הסתמכה הפרקליטה על ועדת האו"ם לזכויות האדם, „שקבעה כי ישראל מבצעת פשעי מלחמה בשטחים הכבושים על ידה". יצוין כי דבריה של עוה"ד לנגר זכו בתשואות מעל ומעבר לכל המקובל בועידה.

מי שהיה ח"כ מטעם רק"ח, ד"ר אמיל תומא, תקף בדבריו בחריפות את השייך מוחמד עלי ג'עברי, ראש עירית חברון, וכינהו „משתף פעולה", על שקרא להקים מועצה מוסלמית עליונה שתפקח על העניינים הדתיים והחילוניים בגדה המערבית ובישר־אל.

בין הנואמים היה גם דרוזי, מוח־מד נפאע כבית ג'אן שקרא לביטול גיוס החובה של הדרוזים לצה"ל.

במודעת האזכרה
לד"ר מרדכי אהם ז"ל
שפורסמה אתמול יש להוסיף:
נפגשים ליד שער בית העלמין ביום ראשון י"ג בתמוז (25.6.72), בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין בגבעת שאול, ירושלים.

בטאון התעופה הבריטי משבח מכשירי אלקטרוניקה ישראליים

„לעומתם המכשירים הסובייטיים — מיושנים"

(ע). בטאון התעופה הבריטי פלייט אינטרנשונל כותב בגליונו האחרון כי מכשירי האלקטרוניקה שהציגו הסובייטים בתצוגת האוויר בהאנובר מיוצרים לפי טכנולוגיות מיושנות, בעוד שמכשירי התעשיה האוירית הישראלית מתוחכמים ו־מעודכנים לדרישות ימינו.

העתון עושה השוואה בין מתקנים ואביזרי התעשיה האוירית הישר־אלית, העונים על דרישות השוק המערבי לבין המוצרים הסובייטיים, וקובע כי האחרונים נחשלים מכל הבחינות. לדעת העתון המחשב ל־מטוס מתוצרת התעשיה האוירית נבנה בשיטות ייצור מתוחכמות ה־מגדילות את אמינותו ומקטינות את הנפח שהוא תופס במטוס.

עוד כותב הוא על הדירותה של אלתא (חברת־בת של התעשיה ה־אוירית) לשוקי העולם ומציין ש־פינלנד וארגנטינה מגלות עניין ב־מערכת המכ"ם שמייצרת אלתא בש־ביל נמל התעופה לוד.

העתון מנתח להלן את הכושר ש־גילתה התעשיה האוירית הישראלית בייצור מכשירי מכ"ם לסוגיהם, מכ־שירי קשר, אלקטרוניקה רפואית ו־אחרת ומוצרים המיועדים הן לצר־כים צבאיים והן לאזרחיים.

נודע, שבאחרונה נתקבלה בחב־רת אלתא הזמנה ראשונה מאיטליה למערכות ציוד־קשר מדגם ימי.

(ע). ניסויים של מדענים יש־ראלים באזמות כבול בשטח החולה ומניעת זיהום הכנרת, ישמשו חומר לדיון בקונגרס הבין־לאומי לבעיות כבול שייערך בשבוע הבא בהלסינ־קי, פינלנד. ד"ר ישראל לוין, חבר כפר גלעדי, ממנהל המחקר החקל־אי והמכון לקרקע ומים — יצא את־מול בדרך האוויר להלסינקי.

הפגנת חניכים וחניכות בחיפה

(ע). 150 נערים ונערות הכועס־קים במלון דן כרמל ובמספרות ב־חיפה, הפגינו אתמול בבוקר ליד בניין משרד העבודה בעיר.

הנערות העובדות כחניכות במס־פרות החיפאיות טוענות, כי המעבי־דים מנצלים אותן בלי שמשרד ה־עבודה יתערב.

הנערות, שנשאו בידיהן כרזות, טענו, כי הן מקבלות בממוצע 150 ל"י לחודש בעבור יום עבודה של 10 עד 12 שעות, ללא הפסקה. הן אמרו כי כאשר הן מתלוננות על ה־ניצול מפטרים אותן מהעבודה.

חניכי מלון דן כרמל הפגינו על־כך, שמשרד העבודה מגלה יותר יד־מה בשמירה של החוק, לאחר שנגד הנהלת המלון הוגשה תלונה על כי העסיק חניך במשמרת שניה שעה אחת מעל המותר.

החניכים טוענים, כי הפסקת ה־חניך באותה שעה היתה בחוצה ל־המשך העבודה ואי אפשר היה ל־שחרר אותו. ההפגנה אורגנה ביוז־מת תנועת הנוער העובד.

במלאת שנה לנפילתו
במילוי תפקידו של
סמל **גדי גברה**
תתקיים אזכרה
ביום ג', ט"ו תמוז תשל"ב, 27.6.72
בשעה 4.30 אחה"צ
בבית העלמין בחדרה

לרירי אביו
משתתפים באבלך במות
אמך ז"ל
רשות פתוח אמצעי לחימה

על מותו של יקירנו
הרי שפיץ
מיוהנסבורג
שנפטר ב־17 ביוני 1972
מתאבלים
ד"ר אירוינג ודיאן שפיץ — ירושלים
חיה רבינוביץ — תל־אביב
והמשפחה

למשה אמיתין
אתך בצערך במות
אמך ז"ל
חברת „קליל" בע"מ
ההנהלה והעובדים

השתתפותנו הכנה באבלה של המשפחה
עם מותו ללא עת של
חיים גנור ז"ל
חבריו לעבודה
בדור כימיקלים בע"מ

לאליס גנור והילדים
המומים ומזועזעים מהאסון עם מותו ללא עת של
חיים ז"ל
משפחות דנקנר וג'יניאו

מכון ויצמן למדע

סימפוזיון המוקדש לזכרו של
הפרופסור **אהרן קציר**

הסימפוזיון יתקיים באולם ויקס במכון ויצמן למדע, רחובות.
ביום שני, כ"א בתמוז, 3.7.72, ויתחיל בשעה 10.00 בבוקר.
המשתתפים בסימפוזיון:
הפרופ' **אורה קדם** ממכון ויצמן למדע.
הפרופ' **מנפרד אייגן** ממכון מקס־פלנק לביופיסיקה בגטינגן.
הפרופ' **איליה פריגוגין** מהאוניברסיטה החופשית בבריסל.
והפרופ' **ארתור קורנברג** מאוניברסיטת סטנפורד, קליפורניה.
הסימפוזיון פתוח לקהל המדענים בארץ
מוקירי זכרו של הפרופסור קציר
— הזמנות אישיות לא תשלחנה —

מכון ויצמן למדע

במלאת שלושים לנפילתו של
פרופסור **אהרן קציר** ז"ל
תערך אזכרה
ביום ג', כ"ב בתמוז, 4.7.72, בשעה 5.30 אחה"צ
בכיכר הזיכרון ביד חיים ויצמן, רחובות
— הזמנות אישיות לא תשלחנה —

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו הבלתי נשכחת
גניה מאיר ז"ל
נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה
ביום ראשון י"ג תמוז תשל"ב, 25.6.72, בשעה 3 אחה"צ בבית הקברות בקרית שאול.
נפגשים על־יד השער.
המשפחה

ביום השלושים, יום א', י"ג בתמוז תשל"ב (25.6.1972)
לפטירתו של אבינו וסבנו היקר
אלקנה בן־חור נ"ע
עולים לקברו בקרית־שאול להתייחדות וגילוי מצבה
הסעה מבית המנוח, רח' דיזנגוף 152 ת"א
בשעה 4.30 אחה"צ
המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של בננו ואחינו היקר
הטייס סגן **יחיאל עמית** (הירשמן)
ז"ל
תתקיים אזכרה בבית העלמין הצבאי חוף הכרמל, חיפה,
ביום שלישי ט"ו תמוז תשל"ב (27.6.72) בשעה 4.30 אחה"צ
מוקירי זכרו נפגשים ליד השער.
המשפחה

שכלנו את יקירנו
חיים גנור ז"ל
אשר נפטר במלוא אונו
נא להימנע מביקורי תנחומים
חיפה, י' תמוז תשל"ב
המשפחה השכולה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
אינג' **דב** (בולסלב) **הוכמן**
ז"ל
תערך אזכרה וגלוי מצבה בבית הקברות בקרית שאול
ביום א' 25.6.72, י"ג תמוז תשל"ב בשעה 16.30.
התהלוכה תצא בשעה 16.15 מבית המנוח, רח' חתם סופר 11 ת"א
המשפחה

ביום השלושים לפטירתו של יקירנו
אריה מריאן ז"ל
נעלה לקברו ביום ראשון, י"ג תמוז תשל"ב (25.6.72) בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין החדש ברמת־השרון.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו
המשפחה

במלאת שנה להקטפה מאתנו של בתנו היקרה
אסתר (אתי) **עמרמי**
נעלה לקברה ונתיחד עם זכרה בבית הקברות החדש
בכפר־סבא ביום ראשון י"ג תמוז תשל"ב (25.6.72)
בשעה 4.45 אחה"צ.
יוצאים מביתנו רח' עמרמי 4 כפר־סבא.
המשפחה

בראש מורכן אנו מבכים את
חיים גנור ז"ל
בחייו הפך חזון למציאות
חיפה, י' תמוז תשל"ב
דור כימיקלים בע"מ

במלאת שנה לפטירתו של מיסדה ומנהלה של חברתנו
אינג' **דב** (בולסלב) **הוכמן**
ז"ל
תערך אזכרה וגלוי מצבה בבית הקברות בקרית שאול
ביום א' 25.6.72, י"ג תמוז תשל"ב בשעה 16.30
תרמאויל בע"מ

במלאת שמונה שנים לפטירת יקירתנו
האחות **כרמלה הדס** (אטקס) ז"ל
מבית לבוק
תיערך אזכרה ליד קברה בבית העלמין האזורי בחולון
ביום ראשון 25.6.72
נפגשים ליד שער בית העלמין בשעה 4.00 אחה"צ.
המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
עו"ד **צבי שורצמן** ז"ל
תערך אזכרה ליד קברו ביום א' 25.6.72 בשעה 3 אחה"צ
בבית העלמין בחוף הכרמל
נפגשים ליד השער הראשי.
הסעה גם מרח' הרצליה 24 בשעה 2.30
המשפחה

אוניברסיטה בר-אילן

המחלקה לכלכלה מודיעה
על המשך ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג

לשנת השתלמות מיוחדת

בנושאי חשבונאות:
„חשבונאות ניהולית, ביקורת חשבונות מתקדמת, מיסוי האגודה" לבוגרי אוניברסיטאות במסלול השבונאות.
הלימודים בשנת ההשתלמות יתקיימו בשעות הערב ומכשירים את המשתתפים לקראת בחינות סופיות ב', של מועצת רואי החשבון בישראל.
כן נמשכת ההרשמה למסלול כלכלה — חשבונאות במסגרת לימודי התואר הראשון.

אולפן אמריקאי
אנגלית שוטפת

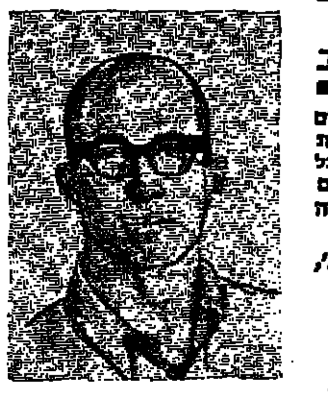

בהנהלת
רוברט גולדפרב

✱ אנו מציעים קורסים אינטנסיביים למבוגרים הנמשכים מ־5 עד 16 חודש ✱ הלימודים נערכים **בבוקר:** מ־9 עד 11.30; **אחה"צ:** מ־4.30 עד 7; **ובערב:** מ־7.15 עד 9.45 ✱ כל הכיתות לומדות בשיטה מודרנית שמיעתית־דיבורית ובעזרת חומר חדש אור־קולי צבעוני, שפותח ב־1970. כל המורים שלנו ילידי ארה"ב. הכיתות ממוזגות אוויר ובעלות בידוד מרעש ✱ בכדי לתת לך פרטים אודות המחירים והכיתות המותאימות לרמתך הנוכחית, אנו עורכים חינם מבחן שיבוץ בימים א'־ה' בין השעות 4.00 ו־8.00 בערב (בבאר־שבע — בימים: א, ב, ד, ה).

קורסים לתלמידים, ביולי או אוגוסט בשעות 9—12.30 לפנה"צ בימים א', ג', ה'; או בשעות 13.00—15.30 אחה"צ, בימים א', ב', ד', ה'.

לשם קבלת פרטים, נא לבוא לאולפן:
תל-אביב: רח' דיזנגוף 158; **ירושלים:** רח' שלמון 1 (כיכר־ציון);
חיפה: רח' ביאליק 13; **באר-שבע:** רח' העצמאות, בנין קולנוע „שביט".
אנו מתחייבים להקנות לך ידיעת אנגלית שוטפת — בדיבור, הבנה וקריאה.

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית־הספר לחינוך — המחלקה להשתלמות ירושלים

משרד החינוך והתרבות
היחידה להכשרת מורים בבתיה"ס העל־יסודיים ולהשתלמותם

קורסי־קיץ למורים בבתי־הספר העל-יסודיים תשל"ב

מקצוע	המועד	המקצוע	המועד
רות* — הרומן המודרני	כ"ז בתמוז—ח' באב 9—19 ביולי	פיסיולוגיה	ה'—ט"ו באב 16—27 ביולי
ראי* — החוק המקראי	כ"ז בתמוז—ח' באב 9—19 ביולי	ביולוגיה — סדנה לעיבוד חמר להוראה במעבדה	ה'—ט"ו באב 16—26 ביולי
וסופיה* — מוסר וחינוך	י"ב—ט"ז באב 23—27 ביולי	אקולוגיה	כ"ו—ל' באב 6—11 באוגוסט
ליה*	כ' בתמוז—ב' באב 2—13 ביולי	שטות ודרכים חדשות בהוראת הביולוגיה	כ' בתמוז—ב' באב 2—13 ביולי
וריה* — מלחמות במאה ה־20	כ"ז בתמוז—ה' באב 9—19 ביולי	ביולוגיה חקלאית	י"ב—י"ז באב 23—28 ביולי
וזה* — כלכלה הסכסוך הישראלי—ערבי	כ"ז בתמוז—ח' באב 9—19 ביולי	מתמטיקה	ה'—ט"ו באב 16—27 ביולי
וריה של עם ישראל — מחשבת ישראל	ה'—ט"ו באב 16—27 ביולי	קורסים למורים בלתי־מוסמכים המכינים לבחינות השלמה לשם קבלת רשיון הוראה קבוע —	
ס למתנכ"י־כתות — חינוך חברתי	כ'—כ"ה בתמוז 2—7 ביולי		
אה משקמה למעוני־כפות	כ' בתמוז—ב' באב 2—13 ביולי	דידקטיקה כללית תורת־החינוך פסיכולוגיה של גיל הנעורים	כ' בתמוז—ב' באב 2—13 ביולי

בקורסים המסומנים יוערכו ההרצאות בשילוב דיונים בקבוצות־עבודה קטנות.

הרשמה: המחלקה להשתלמות בבית־הספר לחינוך, בנין פאפיק חדר מס' 21. טלפון 30211(02) קו פנימי ... האוניברסיטה העברית, ירושלים.

להרשם במקום I

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול

נמשכת ההרשמה ללימודי מגיסטר

בכלכלה

ההרשמה תסתיים בתאריך: 14.7.72

הרכב תכנית ההשתלמות הוא: (א) לימודי כלכלה: (ב) חטיבה מקליפה באחד מהשטחים — חקר ביצועים, סטטיסטיקה, ניהול, לימודים טכנולוגיים. קיימת אפשרות לבחור בין מסלול א' (עם תיזה) ומסלול ב' (היקף לימודים מורחב ועבודת גמר).

טפסי הרשמה ניתן להשיג בביה"ס ללימודי מוסמכים, בית הסנט, קרית הטכניון, חיפה. פרטים נוספים וחוברת הסבר ניתן לקבל במזכירות הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול, טל. 225111, קו פנימי 546.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

כי בחינת המיון הכלל-אוניברסיטאית — מועד ב' תתקיים ביום ראשון כ' בתמוז תשל"ב 2.7.1972 בשעה 10.00.

בחינה זו מיועדת אך ורק למועמדים שלא נבחנו לבחינה במועד הקודם ו/או שנרשמו לאוניברסיטה באחור.

על הנבחנים להגיע לאוניברסיטה עד השעה 09.30.

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה ללימודי העברית

מודיעה על

מועד בחינות מיון בעברית

למועמדים לתואר ראשון ולתואר שני, שאין בידם תעודת בגרות ישראלית.

הבחינה תערך ביום שני 26 ביוני 1972 בשעה 09.00 בבניני האוניברסיטה.

רשימת חדרי הבחינה תתפרסם על לוח המודעות שליד היחידה לרישום ולקבלה בבנין מכסיקו, יום לפני מועד הבחינה.

הודעה זו מכוונת גם למועמדים, שלא קיבלו הזמנות אישיות.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המשרד לקבלת תלמידים

מודיע על תאריכי הרישום כדלקמן:

לימודי „מוסמך":
ביה"ס לספרנות — הרישום ייסגר ב־30.6.72.
ביה"ס לעבודה סוציאלית — הרישום נסתיים ב־31.5.72.
ביתר התחומים — הרישום נמשך עד 31.8.72.
הערות:
א. אין לימודי תעודה במינהל עסקים ובקומוניקציה.
ב. נפתחה תכנית מ"א מקצועי במינהל ציבורי.

לימודי „בוגר" (שנים ב, ג):
ביה"ס לעבודה סוציאלית החוג לפסיכולוגיה — הרישום נסתיים.
חינוך, צרפתית, אנגלית — הרישום פתוח עד 31.8.72 אבל רק לפטורים מבחינות כניסה.
יתר התחומים — הרישום פתוח עד 31.8.72.

לימודי „בוגר" שנה א':
משפטים, מדעי הרוח, מדעי החברה (פרט לפסיכולוגיה) — הרישום פתוח עד 31.8.72 לפטורים מבחינות הכניסה בלבד.
מדעי הטבע, חקלאות — רק באישור מיוחד.
מכינה קדם־אקדמית — כיתת ספטמבר — הרישום פתוח עד 30.6.72.
כיתת דצמבר — הרישום פתוח עד 31.8.72.
יתר התחומים — הרישום נסגר.
טפסי רישום ניתן להשיג ב„אקדמון", ת.ד. 41, ירושלים 91999 תמורת —.4 ל"י. חיילים בשרות חובה יקבלו טפסים חינם אישית, או לכתובתם הצבאית בלבד. תלמידי האוניברסיטה יקבלו טפסים במזכירויות הפקולטות או במשרד לקבלת תלמידים, בבנין הפלנטריום.

הידעת כי

זוגות נישאים, בשנה הראשונה לנישואיהם, זכאים להנחה ניכרת מדמי המנוי

ראה מודעה בעתון בעמוד 21

הארץ

אוניברסיטה בר־אילן
ביה"ס לחינוך
המדור להשתלמות מורים
רמת־גן

משרד החינוך והתרבות
היחידה להכשרת מורים על־יסודיים ולהשתלמותם
ירושלים

מערכת קורסי השתלמות/קיץ תשל"ב

I. — קורסים למורים לא מוסמכים לקראת קבלת רשיון הוראה קבוע

א. קורסים למורים לתורה שבעל־פה (רמי"ם)
1. תושבע"פ בעיבוד דידקטי — כ' בתמוז—ג' באב, 3—14.7
2. מיתודיקה של תושבע"פ — ה'—כ' באב, 16—31.7
3. לשון עברית — כ' בתמוז—ג' באב, 2—14.7

ב. קורסים פדגוגיים (למורים כלליים)
1. תורת החינוך ותולדותיו — כ' בתמוז—ג' באב, 2—14.7
2. דידקטיקה כללית — ה'—ט"ו באב, 16—27.7
3. פסיכולוגיה של גיל הנעורים — כ' בתמוז—ג' באב, 2—14.7

ג. קורסים מטריאליים ומיתודיים
1. מקצועות עבריים למורים על־לים־אקדמאים — שלב א', שלב ב' — כ' בתמוז—כ' באב, 2—31.7
2. השלמות בספרות עברית וכללית — חלק ב' — י"ג—כ"ד בתמוז, 25.6—6.7
3. מתמטיקה — Subject matter — חלק א' — כ' בתמוז—כ' באב, 2—31.7
4. מיתודיקה של פיסיקה — כ' בתמוז—ב' באב 13.7—2.7
5. מיתודיקה של עברית — כ"ז בתמוז—ח' באב, 9—19.7

II. — קורסים למורים מוסמכים להרחבת הידע המקצועי והכללי

א. מדע הרוח והחברה
1. הסטוריה: תולדות עם ישראל בעת החדשה ויהדות זמננו (1880 — 1970). — י"ג—כ"ה בתמוז, 7.7—25.6
2. אנגלית: השתלמות למורי אנגלית, נושאים בספרות ד' סדנאות מיתודיות — כ"ז בתמוז—ח' באב, 9—19.7
3. תנ"ך: א. הטבע במקרא ובספרות חז"ל (סיורים לימודיים) — כ'—כ"ד בתמוז, 2—6.7
ב. עיונים בטעמים ובפרשנות המקרא — כ' בתמוז—ג' באב, 2—14.7

ב. מדעי הטבע
1. בוטניקה: הטבע במקרא ובספרות חז"ל
2. ביולוגיה (לפי שיטת BSCS): מיקרוביולוגיה
3. ביולוגיה (לפי שיטת BSCS): פיזיולוגיה של בעלי חיים
4. ביולוגיה (לפי שיטת BSCS): פיזיולוגיה של הצמח
5. ביולוגיה (לפי שיטת BSCS): אנזימולוגיה
6. כימיה: קורס מתקדם בשיטות מיתודיות להוראת כימיה

III. — נושאים מיוחדים
1. טכנו־קומוניקציה בחינוך — ה' באב—ח' באב, 16—19.7
2. מדעי המחשב — י"ג—כ"ה בתמוז, 7.7—25.6

פרטים נוספים אפשר לקבל ע"י פניה אל: אוניברסיטה בר־אילן, ביה"ס לחינוך, המדור להשתלמות, חדר 104 או בטלפון 752119(03) קו פנימי 7, בין השעות 08.00—12.00.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המחלקה למכניקה

מודיעה על הרשמה

ללימודי מוסמכים לשנת הלימודים תשל"ג לקראת התוארים מגיסטר ודוקטור

בנושאים הבאים:

א. **מכניקת המבנים**
אלסטיות, תרמו־אלסטיות, אלקטרו־אלסטיות, תורת הלוחות והקליפות, תורת הזוק המתקדמת, אנליזה מאטריצית, מבנים מורכבים.

ב. **דינמיקה**
תנודות מכניות, דינמיקה אנליטית, תנודות והתפשטות גלים במבנים אלסטיים.

ג. **טכניקת החומרים**
ריאולוגיה, התנהגות מכנית של חומרים הנדסיים, מכניקת שבר, חומרים מרוכבים, שיטות ניסוי.

ההרשמה פתוחה לבעלי תואר ראשון ושני בהנדסה ובמדעים. קיימת אפשרות לתעסוקה במשרות אסיסטנטים ומדריכים, וקבלת מלגות לימוד.

לקבלת פרטים נוספים וקביעת ראיון, נא לפנות בע"פ טל. 221516, 225111 (שלוחה 302) או בכתב לפי הכתובת: המחלקה למכניקה, (בנין אוירונוטיקה) קרית הטכניון.

טפסי הרשמה אפשר לקבל בביה"ס ללימודי מוסמכים קרית הטכניון, בנין הסנט, חדר 403, טל. 225111, (שלוחה 739).
ההרשמה מסתיימת ב־14.7.72

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על הנהגת

לימודים לתואר „מוסמך" במינהל ציבורי

החל בשנת הלימודים תשל"ג תונהג תכנית מ"א־מקצועי במינהל ציבורי, במסגרת החוג למדע המדינה והפקולטה למדעי החברה.

התכנית מכוונת להקנות הכשרה פרופסיונלית בתחומי המינהל הציבורי, ומיועדת לבעלי תואר „בוגר" בעלי ציונים המזכים אותם להתקבל ללימודים מתקדמים בפקולטות למדעי החברה ולמשפטים באוניברסיטה העברית.

באישור מיוחד יתקבלו גם בעלי תואר „בוגר" בתחומים אחרים.

פרטים נוספים ניתן לקבל במשרד לקבלת תלמידים, ובמזכירות החוג למדע המדינה, (בנין קפלן, גבעת־רם, ירושלים).

הרישום יימשך עד 31.8.72. טפסי רישום ניתן להשיג ב„אקדמון", ת.ד. 41, ירושלים תמורת —.4 ל"י. תלמידי האוניברסיטה יקבלו טפסים במזכירויות הפקולטות או במשרד לקבלת תלמידים, בבנין הפלנטריום.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל — ביה"ס להנדסאים

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
מכון ממשלתי להכשרה מקצועית

מודיע
על הרשמה לקראת שנה"ל תשל"ג

1. למגמות ותת המגמות

אלקטרוניקה	בניה	מכונות	כימיה
חשמל	אדריכלות	מיכון חקלאי	פלסטיקה
פיזיקה	דרכים	אוירונוטיקה	מזון
בין הנדסה	מדידות (גיאודזיה)	תעשיה וניהול	הנדסאים-מורים

משך הלימודים: א. למודי יום הנדסאים — שתי שנים כ־40 שעות בשבוע.
ב. למודי ערב הנדסאים — ארבע שנים.
ג. למודי צבירה — פעם פעמיים בשבוע לפי בחירה.
ד. למודי יום טכנאים — שנה מוגברת.
ה. למודי ערב טכנאים — שנתיים מוגברות.

הערות:
א. מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
ב. תלמידים/ות המשתתפים/ות בלמודי יום נהנים/ות מהלוואות מטעם משרד העבודה.
ג. חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר למוד בשעור 50%.

2. לכתות קדם הנדסאים
כתות ערב חד שנתיות לבוגרי י"א כתות של בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

● לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:
בחיפה: (למודי יום וערב) מרכז ביה"ס חצר הטכניון, הדר הכרמל, טלפון 661151 קוים 45, 36, 7 אחרי הצהרים 668439 כל יום בשעות 08.00 — 13.00 ובימים א' ג' ה' בשעות 16.00—18.00.
אוהל שרה: (בעמק יזרעאל) (למודי אחה"צ וערב) מר י. להב, המועצה האזורית יזרעאל, אוהל שרה, דואר נע יזרעאל טלפון ל־065/22956.
באילת: (למודי ערב בלבד מכונות והכנה) מהנדס א. באום, תמנע, מכרות הנחושת, טלפון 059/2121/2.
בנצרת: (למודי יום וערב בניה ומכונות וכן הכנה ערב) מהנדס סרוגי רח' 10/316 טלפון 065/54831.
צמח (עמק הירדן): (למודי אחה"צ) מועצה אזורית, עמק הירדן, צמח, טלפון 067/50421
בצפת: כר כנודי, ביה"ס עמל ע"ש בלאושילד, טלפון 067/30284.
בתל־חי: כר ח. אברהמי, המכללה האזורית טל. 067/40969.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המרכז הישראלי להוראת המדעים ע"ש ע. דה-שליט
מודיע

בימים 13 עד 18 באוגוסט 1972 יתקיים במוסד ון־ליר בירושלים כנס בינלאומי שיהיה מוקדש לנושאים הבאים:

א. הערכת הישגים
ב. שימושים בטכנולוגיה חינוכית

כנס זה הינו הכינוס הרביעי של האיגוד האסיאני לחינוך ביולוגי. באלבמה הכנס תתקיים תערוכה של אמצעי טכנולוגיה בחינוך, וכן ספרי לימוד חדשים.
המעוניינים להשתתף בכנס יפנו אל גב' רות ביסקין, המרכז להוראת המדעים האוניברסיטה העברית, ירושלים.
דמי השתתפות בכנס —.70 ל"י.
על המעוניינים בשיכון לציין זאת בבקשתם.

אוניברסיטה בר־אילן
ארגון הבוגרים

מזמינים את הבוגרים לכנס יסוד הארגון שיתקיים ביום ראשון, י"ג בתמוז תשל"ב (25.6.72)

בתוכנית:

19.30 מפגש בוגרים ומרצים. הפקולטות למדעי הרוח והחברה בבית הסטודנט.
הפקולטה למדעי הטבע — חדר הסגל במסעדה.

20.30 ברכות, הרצאתו של פרופסור קורצויל, הזמרת שולי נתן, החוג הדרמתי של התאחדות הסטודנטים.

כרטיסים במחיר —.5 ל"י להשיג בערב הכנס.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי הטבע
ביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה

לימודים לתואר „מוסמך" ב„גיאולוגיה שימושית"

בתשל"ג יפתח במסגרת ביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה מסלול לימודים לתואר "מוסמך במדע הטבע בגיאולוגיה שימושית".

מגמת הלימודים להכשיר מדענים ועובדי מחקר לעבודה בתחומים שונים של הגיאולוגיה השימושית, כגון: פרוספקציה גיאוכימית, גיאופיסית, גיאולוגיה של מרבצים מינרליים ומקורות נפט, שיטות פיתוח, שיטות כיפוי ומחקר תת־קרקעיות, שיטות מעבדתיות לבדיקת חומרי גלם, זרימת נוזלים בסביבה נקבובית, הערכת רזרבות של מרבצים ומאגרים, תכנון תנאי ניצולם, בדיקת הכדאיות הכלכלית של פיתוח אוצרות טבע וכדומה.

משך הלימודים במסלול החדש מתוכנן לתקופה של שנתיים, וכולל הרצאות להרחבת הידע בתחומי ההתמחות, הקנייה ידע בסיסי בטכנולוגיות ומעבדות מתקדמות. השנה הראשונה תוקדש ללימודים וכוללת שיעורי חובה וקורסי בחירה ורובה של השנה השניה לעבודת הגמר.

תכנית הלימודים לכל תלמיד בנפרד, לאחר התייעצות עם מרכז המגמה.

התלמידים יופנו לעבודה ולמפעלים לעבודה מעשית בתופעת הקיץ בין שנתם הראשונה והשניה בביה"ס. עבודה זו תיצור קשרים בינם לבין מקומות עבודה אפשריים ותסייע להם בעבודת הגמר.

כמועמדים יכולים להירשם תלמידים, שסיימו לימודיהם לתואר „בוגר" (B.Sc.) באחד ממקצועות מדעי הטבע, בייחוד בגיאולוגיה, בבנין „מוכר" לפתוח, במוסד להשכלה גבוהה בארץ, בהקבע מוכר ע"י המועצה להשכלה גבוהה בארץ, או במוסד מקביל בחו"ל.

כל המועמדים ללימודי "מוסמך" בביה"ס יקבלו מילגות בהתאם לרמת ציוניהם בתואר "בוגר".

ההרשמה לבוגרי הפקולטה למדעי הטבע מתקיימת במזכירות התלמידים של הפקולטה אצל הגב' א. בליחובסקי. בוגרים של פקולטאות או מוסדות אחרים יפנו להירשם במשרד המרכזי לקבלת תלמידים או במשרד להלבידי חו"ל, אחרי קבלת ייעוץ והכוונה במזכירות הפקולטה כנ"ל.

טפסי הרשמה וכן פרטים נוספים בדבר תקנון הלימודים והכניות הלימודים אפשר לקבל גם ע"י פניה בכתב לפקולטה למדעי־הטבע, לידי גב' בליחובסקי.

מידע נוסף ניתן לקבל במזכירות ביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה, בבנין המשפטים לשעבר (חדר 34).

אוניברסיטת חיפה

ביה"ס הנסיוני

ביום ראשון 11.6.1972 נפתחה הרשמה ילדים לביה"ס הנסיוני שע"י האוניברסיטה בחיפה.
יתקבלו ילדים בגילים 6—12 שנים, לאחר ראיון שיקבע את מידת התאמתם לביה"ס.
נא לפנות בכתב לפי הכתובת: גב' כ. אבני, חדר 111, אוניברסיטת חיפה.
בשלב מאוחר יותר יוזמנו ההורים והילדים לראיון.

תיכון
אבוקה
רמת־גן

נמשכת ההרשמה לכתות ט', י', י"א למגמות

מיכון, מחשבים (I.B.M. NATIONAL)
חשבונאות, מינהל, מזכירות

✱ כל בוגרי ח' משוחררים משכר לימוד
✱ שכר לימוד מדורג ממשלתי לבוגרי ט', י', י"א
✱ תעודת גמר ממשלתית
✱ הכנה לבחינות בגרות

בחינות בגרות
עם ציוני מגן במסלול תיכון מקצועי

פרטים והרשמה:
רמת־גן: רחוב ז'בוטינסקי 104
שעות: 9.00—12.00 בבוקר
17.00—19.00 בערב
רמת־גן: רחוב שפירא 4 פינת רחוב ארלוזורוב 83 בשעות 9.00—11.00 בבוקר

גימנסיה ריאלית

ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג בכתות בוקר ט' י' י"א י"ב

הכנה לבחינות בגרות במגמות הומניסטית ריאלית ביאולוגית

נוסף להכנה לבחינות הבגרות ניתן לבחור בחוג מקצועי במגמות הבאות:
רדיו — אלקטרוניקה • לבורנטים כימיים
טלויזיה — תעופה • גרפיקה • שרטוט
תכנות מחשבים • ציור אופנה • פקידות
נקבנות

הוראה ע"י מורים אקדמאיים בעלי נסיון ✱ סטיפנדיות

פרטים והרשמה: 8—5, 1—9 • תל־אביב ברנר 17 • חיפה שמריהו לוין 30 • רמת גן תלפיות 19

هكذا من الأصل

[redacted]

مكذا من الأمل

ספורט הארץ
בעריכת יחיאל ארזי

המסך יורד בשקט

מכבי ת"א יוכתר רשמית במשחק נגד כפר סבא * החידה האחרונה: ברנור או שהרבני מלך-השערים

מאת כופר ספורט „הארץ"

מכבי תל-אביב יחוג השבת באורח רשמי, לעיני אלפי אוהדיו בבלומפילד, את הכתרתו כאלוף לאומי בפעם ה־16 בתולדותיו — עם רדת ה־מסך על עונת 72/1971. יהיה זה כן האירועים התגיגיים האחרונים של ה־שנה, שבה תודגש מחר ביתר שאת אוירת הפגרה.

משחקו של האלוף החדש נגד הפו־על כפר־סבא, שיחל ב־4.30 אחה"צ, ישא אופי פורמאלי בלבד. אם ישרור מתח כלשהו ב־90 הדקות, יהיה זה רק סביב השאלה אם יעלה בידי ה־חלוץ המרכזי של מכבי, דרור ברנור, לזכות בכתר כלף השערים. הגנת כפר־סבא, שספגה עד כה 31 שערים, עשויה להקל על מלאכתו של ברנור, שוודאי יזכה הפעם בסיוע נמרץ ו־מכוון מצד כל חבריו.

האתגר של שהרבני

עם 17 שערים לזכותו צפויה לבר־נור תחרות ממשית רק מצד כוכב הכח רמת־גן, יהודה שהרבני, המת־פאר גם הוא במאזן זהה. 17 השערים שכבש כדורגלן שלישי, מרדכי שפיג־לר, עשויים להספיק לו במקרה הטוב רק לשליש מן התואר, אחרי שהחליט להיעדר ממשחק הנעילה של נתניה.

משחקו הביתי של הכח נגד באר־שבע שלחובתה 32 שערים בעונה זו, יתן לשהרבני הזדמנות טובה להבקיע — ובמקרה כזה אולי גם יקדם את סיכויי קבוצתו במאבק הבלתי מוכרע על המקום השני בדירוג. אחרי מבול השערים במיפגש הקודם בבאר־שבע (4:4), מועמד הפעם הכח לנצחון ביתי; אך בפיגור בן שתי נקודות לג־בי ביתר ירושלים, עדיין אין זו ערו־בה לתואר סגן־האלוף.

אחווה עירונית בירושלים

בירושלים ייפרדו שתי הקבוצות העירוניות מאוהדיהן — במגרש אחד. הן העדיפו לשחק בזו אחר זו ב־ימק"א, ולהתחלק בהכנסות ובאהדת הקהל. במשחק המוקדם ב־2.30 יארח הפועל ירושלים את אלוף אשתקד, מכבי נתניה, שכזכור הובס על ידי יריבו 0:3 בסיבוב הקודם בנתניה. נצחון ירושלמי נוסף אינו בלתי נמ־נע.

כעבור שעתיים יעשה ביתר ירו־שלים, בעונה הטובה ביותר בתול־דותיו בליגה הלאומית, מאמץ אח־רון כדי לשמור על מקומו השני ב־טבלה. תיקו יספיק לו להשגת ה־

טבלת הליגה הלאומית

1.	מכבי תל-אביב	29	19—44	44
2.	ביתר ירושלים	29	15—34	39
3.	הכח רמת־גן	29	26—41	37
4.	מכבי נתניה	29	28—43	36
5.	מכבי יפו	29	21—32	35
6.	הפועל חיפה	29	18—33	34
7.	מכבי חיפה	29	30—28	30
8.	הפועל ירושלים	29	31—29	27
9.	ביתר ת"א	29	27—21	26
10.	כפר־סבא	29	31—25	26
11.	באר־שבע	29	32—24	25
12.	הפועל פ"ת	29	36—23	24
13.	הפועל ת"א	29	34—24	23
14.	שמשון ת"א	29	37—25	23
15.	בני־יהודה	29	40—16	18
16.	הפועל חדרה	29	30—13	17

מסויה אך לפי כל הסימנים — ולאור חולשת יריבו שבמקום ה־14, שמשון תל־אביב — כמעט אין ספק לגבי הכבצה.

שני משחקים יהיו גם בפתח־תקוה, ותוצאות שניהם עשויות לחולל רק תנודות קלות בדירוג הסופי. במפ־גש הראשון יארח הפועל פתח־תקוה, המנסה לשפר את מקומו ה־12, את בני־יהודה שייפרדו בדקה ה־90 מ־הליגה הלאומית, אחרי עונה מאכז־בת. ב־4.30 תחל התמודדות קשה יו־תר בין ביתר תל־אביב להפועל חי־פה, כששתי הקבוצות ינסו לעשות את המעט שנותר להן: שיפור מיקומן. ביתר עשוי להגיע במקרה הטוב עד למקום השמיני, בעוד שהחיפאים ששי.

גם חדרה נפרדת

פרידה עגומה תהיה גם בחדרה, עדיין מקוים לסיים מעל למקום ה־שם יקיים הפועל המקומי את הופעתו האחרונה בליגה הלאומית — במשחק ביתי נגד מכבי יפו. היפואים הנמ־רצים, שעלו רק בראשית העונה, הת־מקמו היטב במקום החמישי, ואם יצ־לחו מחר — הם עשויים לטפס כלפי מעלה שלב נוסף.

הפועל תל־אביב ינסה לפצות את אוהדיו המאוכזבים במשחק המוקדם בבלומפילד, בו יארח את מכבי חי־פה. החיפאים הבטיחו לעצמם סופית את המקום השביעי, אחרי סידרת הצ־לחות מרשימה בשלב האחרון של ה־עונה. הם אינם מן הנכנעים על נק־לה, ויהיה זה מיבצע גדול מצד הפו־על אם ישיג את שתי הנקודות, הע־שויות לחלצו סוף־סוף מן המקום ה־13.

המתאגרף הארגנטיני קארלוס מונזון (משמאל) הגן השבוע על תואר העולמי במשקל בינוני, כשניצח בפאריס את האלוף האירופי, הצרפתי ז'אן־קלוד בוטיה. (צילום ראדיו של אי.פי.)

פורטוגל, צ'ילי ויוגוסלוויה לרבע־גמר הגביע העולמי הקטן

ריו־דה־ז'אנירו, 22 (עי"ר). נב־חרות הכדורגל של פורטוגל, צ'ילי ויוגוסלוויה הבטיחו את השתתפותן ברבע גמר הגביע העולמי הקטן ב־ברזיל. הן הצטרפו לברזיל, צ'כו־סלובקיה, ברית־המועצות, אורוגואי וסקוטלנד, שעברו לשלב זה ללא משחקים מוקדמים.

יוגוסלוויה גברה אתמול על פאר־אגוואי 1:2, לאחר שפיגרה 1:0 ב־מחצית. גבור הנצחון היה באייביץ', שכבש את שני השערים בדקות 50 ו־86. לפאראגוואי הבקיע: אסקובר (17). במשחק שפט הישראלי אברהם קליין.

צ'ילי גברה בתוצאה 1:2 על איר־לנד הצפונית (איר), משעריהם של קאולי (61) ופוליו (70). לאירי: רוג'רס (79).

פורטוגל נהנתה מנצחון צ'ילי, ר־אף אם תבצה אותה אייר ביום א', יכריע יחס השערים העדיף של פור־טוגל. פורטוגל מוליכה בבית זה (ב') עם 6 נקודות משלושה משחקים ו־יחס שערים של 1:10, לפני אייר — 4 נקודות ו־5:6, צ'ילי — 4 ו־6:5, איראן — 1 ו־2:6 ואקוודור — 1 ו־9:4. איראן ואקוודור נפרדו בתי־קו 1:1.

שני שחקנים הורחקו

בבית ג' סיימו בוליביה ונצואלה בתיקו 2:2 (1:1), לאחר תקרית חמו־רה בדקה ה־82, בה נאלץ השופט להרחיק שני שחקנים — אחד מכל צד. המשחק הופסק לחמש דקות ל־אחר תיגרה כללית.

בבית זה צועדת יוגוסלוויה בראש עם 5 נקודות ויחס שערים של 2:13, לפני פאראגוואי — 5 ו־3:6, פרו — 4 ו־1:4, בוליביה — 2 ו־6:3, ונצו־אלה — 1 ו־17:3. יוגוסלאוויה תש־חק ביום א' עם פרו.

ההכרעה בבית א' תפול בין צר־פת לארגנטינה. במשחק שייערך בי־ניהן, לארגנטינה יחס שערים עדיף, כך שצרפת חייבת לנצח כדי להע־פיל לשלב הבא. לפני כן תקיים ארגנטינה משחק נגד קולומביה, ו־נבחרת אמריקה התיכונה תפגש עם כוכבי אפריקה.

בגביע העולמי: פינלנד — אלבניה 0:1

הלסינקי, 22 (עי"ר). שער שכבש מייקה טוויבולה בדקה ה־13 הקנה כאן לפינלנד נצחון על נבחרת אל־בניה בשיעור 0:1, במשחק מוקדם של הגביע העולמי בכדורגל.

רחובות חוזרת לליגה הלאומית – דרך חיפה

רק הבוקר יחליט בית־המשפט המחוזי ברחובות בענין הבקשה לצו מניעה שהגישה העיריה

מאת כופר ספורט „הארץ"

שלוש שנים לאחר שנציגת רחו־בות (מכבי שעריים) איבדה את מקו־מה בליגה הלאומית, מפרידות עתה רק 90 דקות בין שובה של קבוצה רחובותית לליגה העליונה — לבין הידיעה מי תהיה: הפועל מרמורק, היכול להסתפק בתיקו, או מכבי שע־ריים החייב לנצח מחר בדירבי הרחו־בותי כדי לחזור לליגה הלאומית.

העיר רחובות לא ידעה מעודה מתח ספורטיבי כזה, ורבבות חובבי כדור־רגל בארץ כולה מגלים גם הם סק־רנות גדולה ערב המיפגש הגורלי באיצטדיון העירוני של חיפה, ש־יקבע מי יופיע בעונה הקרובה בלי־גה הלאומית: הפועל מרמורק לרא־שונה בתולדותיו — או מכבי שע־ריים, שכבר ידע ימים טובים בלי־גה העלית.

כל העיר מפולגת

בעוד שכדורגלני שתי הקבוצות יצאו במהלך השבוע מעירם, כדי להרחיקם ממתחים לא רצויים, אפו־פה רחובות כולה במתח ובצפיה ה־מפלגים לא רק את אוהדי הספורט, אלא דומה שאת תושבי כל העיר כולה.

בתווך ניצב ראש העיריה, שמואל רכטמן, שפירסם כרוז ל־אוהדי שני המחנות לנהוג ברוח ספורטיבית, כדי שהמאבק יגיע אל סיומו בצורה הוגנת ויעלה את קרנה של העיר בחוגי ה־ספורט.

על סיכויים של ממש אין לדבר כלל במאבק מכריע זה, הגם שמסורת המיפגשים בין שתי השכונות נוטה לזכות שעריים המנוסה יותר, שחלק ניכר משחקניה כבר הופיע בעבר ב־ליגה הלאומית בקבוצות שונות. ל־שעריים קבוצה יותר סבנית, שחקניה מבריקים ומנוסים יותר, שולטים ב־עצביהם — גורם חיוני וראשון ב־מעלה במשחק המבטיח להיות דר־מטי וסוער. מנגד שמורה לשחקני מרמורק רוח הלחימה חסרת הפש־רות, והעובדה כי רק 90 דקות מפ־רידות בינם לבין הזכיה הראשונה בתולדותיה באליפות ליגה א'. כל תיקו, אפילו 0:0, יספיק לזה.

פרט פיקאנטי: בשתי העונות האחרונות היו פעמים מאבקים מכרי־עים בסיבוב האחרון על זכות ה־עליה. לפני שנתיים הספיק למכבי רמת־עמידר תיקו נגד חולון, אבל דווקא החולונים עלו ללאומית; ב־עונה שעברה הספיק להפועל רמת־גן תיקו נגד מכבי יפו, אבל דווקא היפואים (בהדרכת משה וארון, ה־מאמן עתה את שעריים) עלו ללאו־מית.

החלטת בית המשפט — היום

אלפי אוהדים מרחובות, במאות כלי רכב, יסעו מחר לחיפה כבר מ־שעות הבוקר, ובראשם יהיה ראש העיריה שמואל רכטמן, שישא ברכה קצרה לשחקני שתי הקבוצות ויבצע את כדור הפתיחה לקרב הספורטיבי הגדול של עירו.

העיכוב היחיד, העלול למנוע קיום המשחק בחיפה: הבקשה לצו מניעה שהגישה עיריית רחו־בות, העושה מאמץ של הרגע האחרון לשיכת הדרבי באיזור תל־אביב. כמו שנמסר, יפרסם בית המשפט המחוזי ברחובות את החלטתו בענין זה רק הבוקר ב־8.

צמרת ליגה א' — דרום

1.	הפועל מרמורק	29	24—68	45
2.	מכבי שעריים	29	25—45	44
3.	הפועל חולון	29	19—55	43

יתר משחקי מחוז הדרום: הפועל אשקלון — הפועל באר־יעקב, הפועל יהוד — הפועל אילת, מכבי רמת־עמידר — הפועל לוד, הפועל ראשון לציון — הפועל קרית־אונו, ביתר רמלה — הפועל בית־שמש, הפועל אשדוד — הפועל בת־ים, הפועל חו־לון — מכבי בת־ים.

נסיון אחרון להיחלץ

הפועל נתניה יעשה מחר בנהריה, במשחקו נגד הפועל המקומי, נסיון אחרון להיחלץ מירידה לליגה ב'. אבל הדבר אינו תלוי רק בו. קיימת אפשרות שאפילו ינצח בנהריה, יאלץ לפנות את מקומו — אם הפועל הרצ־ליה ינצח או יסיים בתיקו את מיפ־גשו הביתי עם הפועל טירת־הכרמל.

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל נחליאל — מכבי פתח־תקוה, הפועל בני־נצרת — הפועל קרית־שמונה, הפועל מגדל־העמק — הפועל טבריה, הפועל רמת־גן — הפועל מנשה־יהו־דה, הפועל קרית־חיים — מכבי הר־צליה, ביתר נתניה — הפועל עכו.

מת הכדורגלן היוגוסלווי שנורה בשווייץ

סיון, שווייץ, 22 (עי"צ). הכדורגלן היוגוסלווי ולאדימיר דורקוביץ' בן ה־33, שנורה כאן ביום ד' אחה"צ על ידי שוטר בחופשה, מת הבוקר בבית החולים המקומי.

מבית החולים נמסר, כי כל מא־מצי הרופאים להצילו עלו בתוהו.

מצבו של דורקוביץ' הוגדר מל־כתחילה כחמור מאד. היורה, שהע־ביר את הכדורגלן לבית החולים, הס־גיר את עצמו למשטרה.

המקרה המעציב אירע כאשר דור־קוביץ', שיצא מאולם ריקודים מקו־מי, ראה כיצד שולף השוטר אקדח לעבר חברו לנבחרת, השוער פנט־ליץ', בעת ויכוח שפרץ ביניהם. דור־קוביץ', שניסה להתערב, נורה ל־פתע על ידי השוטר.

דורקוביץ' שיחק בנבחרת האולימפית של יוגוסלוויה, ש־נוצחה ב־1960 בבלגראד על־ידי נבחרת ישראל 2:1, משע־ריו של רפי לוי.

בלם מצויין זה, שלבש 50 פעם את מדי הנבחרת היוגוסלווית, הו־פיע ארבע עונות בקבוצה הצרפתית סנט. אטיין, עמה נטל שלוש אליפו־יות ושני גביעים. רק השנה חתם על חוזה עם הקבוצה השווייצית סיון.

אירופה — ארה"ב 64:78 במיפגש כוכבי כדורסל

ויגו, ספרד 22 (עי"ר). גם במש־חק השלישי שהיה כאן, במסגרת חג־יגות 40 שנה לפיב"א, ניצחה נבחרת כוכבי אירופה את הנבחרת האולימ־פית של ארה"ב 64:78, לאחר שה־אמריקאים הוליכו 29:35 בתום המח־צית. הסובייטי זארמוחמדוב (19), הספרדי־אמריקאי ליוק (13) והיוגו־סלווי צ'וסיץ' (12) הירבו לקלוע ל־אירופה. ארדנר (14) וסרי קלעו את רוב הנקודות לארה"ב.

אליפות אתלטיקה לנוער

אליפות ישראל לנוער עד גיל 16 באתלטיקה תהיה היום ומחר במכון וינגייט. מחוץ למסגרת האליפות ייכללו מקצועות לגברים ולנשים. ה־תחרויות יחלו היום בשעה 5 אחר הצהריים, וימשכו מחר באותה שעה.

הרמת משקולות

אליפות הפועל במשקולות תהיה מחר באולם שרת בגבעתיים, החל בשעה 10 לפני הצהריים.

קליעה למטרה

תחרות ארצית בקליעה ברובה חופ־שי, 60 כדור בשכיבה, תהיה מחר משעה 9 במיטווח רמת־גן. באותה שעה תהיה במקום גם תחרות מבחן לסגל האולימפי בקליעה, ברובה חופשי מ־3 מצבים.

בשבת בבוקר תהיה במיטווח הפו־על במכמורת תחרות פתוחה ברובה חופשי, 60 כדור בשכיבה, המיועדת לדרגה א'.

שיוט בכנרת

שיוט להקפת הכנרת יהיה בסוף השבוע. היום יהיה החלק הראשון מ־כנרת לעין־גב. הזינוק יינתן בשעה 2 אחר הצהריים. מחר יהיה הזינוק בעין גב וסיום השיוט בכנרת. תחילתו — 7.30 בבוקר.

מבחן בשחיה

תחרות מבחן בשחיה לסגל האו־לימפי תהיה היום בבריכת מכון וינ־גייט.

בשבת יהיו 4 תחרויות חצי גמר אליפות ישראל לגילאי 14—16, במ־קומות הבאים: שמיר, גבינגר, גבעת־חיים וביתר־קמה.

בליגה לכדורמים

במסגרת הליגה לכדורמים יהיו ה־יום המשחקים הבאים: מכבי חיפה — הפועל טבעון, הפועל גבעת חיים — אס"א ירושלים, אפיקים — הפועל פתח־תקוה, הפועל תל־אביב — ב.מ.ע. מחר — הפועל פתח־תקוה — הפועל תל־אביב, אס"א ירושלים — אפיקים, מכבי חיפה — הפועל גבעת חיים, הפועל טבעון — הפועל גבעת ברנר.

מבחן לסגל הכדורסל נגד נבחרת הנוער

הסגל הלאומי בכדורסל, המתכונן לטורניר הקדם־אולימפי באוגסבורג, יקיים בשבת מחנה אימונים קצר ב־תחרות מבחן נגד נבחרת הנוער ב־כדורסל.

בטוח רפואי בחו"ל
ללא הגבלת גיל
לחברי קופת חולים
מ כ ב י

* טיפול רפואי
* אישפוז בחו"ל
(התשלום אפשרי בחו"ל במטבע זר).
* אפשרות הגדלת תקופת האישפוז למבוטחים בגיל גבוה.
* בטוח נגד תאונות.
* פיצוי עבור הפסד כרטיס נסיעה בחזרה.
* יתרונות נוספים.

פרטים והרשמה:
במרכז הקופה, רחוב בלפור 10 תל־אביב (בין השעות 8.00 - 12.30), ביתר הסניפים (בשעות העבודה המקובלות) ובאמצעות הנוכים.

חוק התכנון והבניה התשכ"ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל-אביב—יפו

מודעה

בהתאם לסעיף 149

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב—יפו. בקשה ליתן אישור ל שימוש חורג לפתיחת חנות מכולת עם משקאות משכ׳ ברחוב הקונגרס 26.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/האישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב—יפו בשד׳ קק"ל 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

יהושע רבינוביץ
ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב—יפו

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב—יפו

תיק עזבונות מס' 388/72

בענין: עזבון המנוחה נורין איזרובסקי, שנפטרה בירושלים ביום 18 בפברואר 1972.

המבקשת: איזרובסקי חנה אמה, ע"י ב"כ עוה"ד רחל לנדה הרצוג ו/או משה הרצוג שכתובתם למסירת מסמכים משפטיים היא רחוב חובבי ציון 7 פתח־תקוה.

הזמנה

להווי ידוע כי הוגשה בקשה לבית המשפט ליתן צו המכריז על ירושת המנוחה הנ"ל.

הריני מזמין בזאת כל אדם המעוניין כי יש לו טובת הנאה בעזבון המנוחה הנ"ל הרוצה להתנגד ל־הכרזה, להגיש תוך 10 ימים מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות לאותה הכרזה, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית משפט המחוזי תל-אביב—יפו

תיק עזבונות מס' 387/72

בענין: עזבון המנוח זיגלר ראובן בן דוד נושא ת.ז. מס' 2601973 שנפטר ביום 22.1.67.

ובענין: המבקשת: גבי ביין של בתו של המנוח הנ"ל, ע"י ב"כ עוה"ד רחל לנדה הרצוג ו/או משה הרצוג ו/או חנוך קליין ו/או דוד מילו מרחוב חובבי ציון 7 פתח תקוה.

הזמנה

להווי ידוע כי הוגשה בקשה לביהמ"ש ליתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל.

הריני מזמין בזאת כל אדם המע־וניין כי יש לו טובה הנאה בעזבון המנוח הנ"ל, והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך עשרה ימים מיום פרסום הזמנה זו התנגדות לאותה הכרזה שאם לא כן יתן ביהמ"ש צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

עסקים בחופשה?!

אפשרי... כמובן עם „המזכירה האוטומטית" הענוה ATD-11 לטלפון שלך 24 שעות ביממה.
הבפייה שאיש לא יהנו בהודעותיך באפשרותנו לגלות מיקרופונים סמויים בעזרת ציוד הגילוי החדיש שלנו.
סוכנים כלליים: דדיו דוקטור רח' שלום עליכם 18, תל־אביב, טלפון 286444.

משרד החינוך והתרבות

המחלקה להכשרת מורים — המחלקה לחינוך מיוחד
בית המדרש למורים העברי הממלכתי ע"ש דוד ילין, בית־הכרם, ירושלים

נמשכת ההרשמה לשנת תשל"ג

למכון לחינוך ריפויי (מחי"ר) לילדים המוגבלים בשכלם ולילדים עם ליקויים בתפקודי המוח

למכון יתקבלו מורים וגננות מוסמכים וכן בעלי תואר ב.א. שעברו קורסים בחינוך *. משך הלימודים שנה אחת.
ליד המוסד קיימת פנימיה לתלמידים שמחוץ לירושלים.
התלמידים יהנו ממענקים לכיסוי הוצאות הפנימיה, שכר לימוד וכד'.
בוגרי המכון יתחייבו לעבוד במוסדות לחינוך מיוחד במשך שנתיים ויהנו מהתוספות לגבי המורים בחינוך המיוחד (20%).
בדבר פרטים והרשמה נא לפנות בכתב למזכירות בית המדרש, ת. ד. 3578 ירושלים, או באופן אישי בין השעות 8.00—14.00.
* אפשרית תכנית מיוחדת של לימודים בשעות אחה"צ למורים לחנוך מיוחד, המעוניינים בתחומים הנ"ל.

לפתיחת סלון אלנבי
ולמנהלו מר מיכאל עקילוב

ברכות הצלחה
ושגשוג

מאחלים

„אל־בן" בע"מ
יבואני ZOPPAS בישראל

מכונות כביסה * מדיחי כלים * תנורים * מקררים

לחובבי הצילום!
פיתוח „אגפא" שקופיות וסופר 8 תוך יום אחד!
פוטו רפלקס רחוב אלנבי 68 ת"א

הורים יקרים,

אם איכפת לכם מה שהילדים שלכם קוראים...

חיתמו למענם על הארץ שלנו
השבועון לילדים ולנוער, המיועד לגילאים 8—15
והמומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות
קוראי הארץ שלנו תלמידים טובים יותר

(גזור כאן)

לכבוד הארץ שלנו
מדור החתימות המנויים
ת. ד. 233, תל־אביב — 61000

מחיר החתימה:

שנה	חצי שנה	רבע שנה
40.— ל"י	21.— ל"י	11.— ל"י
במקום: 48.—	במקום: 24.—	במקום: 12.—

הנני מזמין בזה את „הארץ שלנו" לתקופת ______ ומבקש לשלוח לפי הכתובת המפורטת מטה. (מחוק 2 משבצות הבלתי מתאימות מתוך ה־3)

כתובת הילד למשלוח העתון:
שם משפחה ____ שם פרטי ____
רחוב ____ מס' ____
עיר ____ מיקוד ____ מס' טל. ____

יום הולדת: יום ____ חודש ____ שנה ____

שם ההורים או הממנה:
שם משפחה ____ שם פרטי ____
רחוב ____ מס' ____
עיר ____ מיקוד ____ מס' טל. ____
מקום עבודה ____

בשלושים: הזמנות אישית בקשות: לזכות הוצאות עתון „הארץ" בע"מ בנרוף

פקיד, לאופרציה פועלית ואחריות לעמית תמוך במקי"ן, הצבא

למכירה או בהחכרה לזמן ארוך
½ 2 דונאם
באזור התעשיה החדש, קרית אריה, פ"ת.
(200 מטר מהכביש הראשי, ליד עץ הזית)
בפרטים נא להתקשר לטלפונים: 624898, 615374

מכבש כבישים חדש - 14 טון
מצויד בתא למפעיל ואביזרי עזר שונים
למכירה בהזדמנות מיוחדת
בדבר פרטים נא לפנות בכתב או טלפונית: חברת הולאקספורט בע"מ, רח' בעל שם טוב 8, בני־ברק, טלפון: 788942—03.

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק אזרחי (פרק) 1355/72

בענין: פקודת החברות ובענין בקשה לפרוק חברת מ"ר בע"מ, מצוהר התעשיה באר־שבע ביתן 7.

המבקשת: חברת אריבי קליין בע"מ מת"א דרך יפו 8, ע"י ב"כ עוה"ד ב. כהן־קוסטין מת"א, רח' יהודה הלוי מס' 48, כתובת זו היא גם כתובת למסירת מסמכים.

הודעה

נמסרת בזה הודעה כי ביום 1.6.1972 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל־אביב בקשה לפרוק ה־חברה הנ"ל בצ"ו וכי בקשת פירוק זו תישמע בפני בית המשפט היושב בדין ביום 12.7.1972 בשעה 8.30 לפנה"צ.

כל נושה או משתתף של ה־חברה הרוצה לתמוך במתן הצו בענין הבקשה אם בעצמו או באמ־צעות עו"ד שלו, העתק מן הבקשה יתנן לכל נושה או משתתף של החברה שידרוש זאת מן הח"מ תמו־רת התשלום הקבוע בענין.

כל הרוצה להופיע בשעת בירור הבקשה האמורה חייב למסור או לשלוח צ"י הודאר להח"מ הודעה על רצונו זה, בציון השם והמען של האיש או הפירמה ובחתימתם או ב־חתימת ב"כ, ההודעה להמסר או להישלח באופן שיגיע אל הח"מ לא יאוחר משעה אחת של יום 11.7.1972.

ב. כהן־קוסטין, עו"ד
ב"כ המבקשת

מרכז קופת־חולים
רכב למכירה

אמבולנס ג.מ.ס.	1963
מנדר 250 פרד	1965
מבאיה דודג' 100	1968
מיסקה 1000	1964
כרמל 12	1966
כרמל 12	1967
רומב	1968
דומב	1968
מוסקבא מפיישן	1966
מוסקבא מפיישן	1967
מוסקבא מפיישן	1967
מוסקבא מפיישן	1968

הרכב יוצג בחניון מרכז קופת־חולים רח' ארלוזורוב 101 תל־אביב בימים א'—ה' —25.6.72 29.6.72 בשעות 8.30—12.00.
הצעות בצירוף המחאה בנקאית בגובה 10% יש להגיש למחלקת הכספים מרכז קופ"ח רח' ארלוזורוב 101 תל־אביב עד יום ה' 29.6.72 שעה 12.00.
אין התחייבות לקבל כל הצעה.

מיני-בק

שואב אבק זעיר מהפכני
ב־3.50 ל"י
חסכוני, קומפקטי ושימושי לניקוי מושבי מכוניות ● ספות ● מזרונים ● ובגדים
כל בו שלום
למסירה
זכויות הפצה בלעדיות לאזורי ישוב בארץ
„פלסט־מבלט"
הגדוד העברי 56, ת"א
טלפון 37227

תמר (לבית רוזמוב) **ואורי רמות**
שמחים להודיע על הולדת בתם
אסנת
אחות לנעמה
נכדה: לרחל רוזמוב, ירושלים
לאילה ובן־עמי כהן, ירושלים
ירושלים, 16.6.72

correna קורנה
more than just sunglasses • משקפי־השמש־המשובים
הפצה: ת.ד. 6139 ת"א

„פרדס"
אגודה קואופרטיבית של פרדסנים (נוסדה בשנת תר"ס) בע"מ
מזמינה בזה את כל חבריה
לאסיפה כללית שנתית
רגילה, לשנת המאזן 1970/71 אשר תתקיים ביום שלישי, 27 ביוני 1972, בשעה 9.00 בבוקר, באולם בית האכרים, רח' קפלן 8 תל־אביב.
במקרה ולא יבוא מספר חברים חוקי תתקיים האסיפה בשעה 10.00 בבוקר, באותו יום, באותו מקום ובאותו סדר היום והיא תהיה חוקית בכל מספר משתתפים.
הזמנות אישיות, עם פרוט סדר היום, נשלחו לכל החברים בדואר.
ההנהלה

מפעל תעשייתי
מחפש בשכירות חודשית או בדמ"פ
בנין בשטח 1000 - 600 ממ"ר
עם השמל ומים
בין אשדוד לנתניה
הצעות מפורטות לת"ד 29880 ת"א

קיינר בריך ת"א
רח' בן־יהודה 65 טל. 223759 10־12, 4־6
דרוש
עבור קונים רשימים:
1. דירות יפות לקניה ושכירה
2. חנויות, עסקים, משרדים
3. בתים, וילות, מגרשים

„הכוכב" ירושלים
מכבסה ומצבעה
רח' המלך ג'ורג' 5
לרגלי חיסול העסק, הלקוחות מתבקשים בהקדם להוציא את הבגדים, עד 7 ליולי 1972.

פקיד, למען הסתדרות לוחמת תמוך במקי"ן, הצבא

קונה
„יודנשטאט"
(מדינת היהודים) של הרצל
מהדורה ראשונה
ת.ד. 3183 ת"א

(ומסמכים) כלפי העזבון לעו"ד מס־רי משה מחיפה, רח' אחד העם 2, ת. ד. 4941 או לעו"ד קצנק יעקב רח' לבונטין 24, שהינם מנהלי ה־עזבון, וזאת תוך שלשה חדשים מיום פרסום הודעה זו. תביעות או דרישות שיימסרו לאחר מכן לא ייענו.

מנהלי העזבון:
מזרי משה, עו"ד
קצנק יעקב, עו"ד

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק ירושה 1152/71

בענין: עזבון המנוח משה כהן ז"ל (להלן — „המנוח"), שגר ב־חיפה לבונטין 24 ונשא ת. ז. 0608646

הודעה להגשת תביעות

ניתנת בזה הודעה ברבים כי כל משי עזבון המנוח הנ"ל מוזמנים להגיש תביעותיהם (בצרוף הוכחות

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי, „המרכז"

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם ל־סעיף 89 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה — 1965, כי במשרדי הוע־דה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „המרכז", הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' ממ/903 — שינוי יעוד אזור מגורים ב' למגורים ב' מיוחד וביטוי", ביחד עם התשריט המצורף אליה.

ואלה הם השטחים הכלולים ב־תכנית: גוש: 6711, חלקות: 312—314,307, 315, 295—297, גוש: ר 6693 — ח' 14, 15, 19.

כל מעוניין בתכנית, רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות ש־המשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנג־דות לתכנית במשרדי הועדה המח־וזית האמורה.

א. חיון
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

תאריך: ל' סיון תשל"ב, 12.6.72

הארץ בשארם א-שיח
ארקיע
באדיבות
המכירה: כפר הנופש קראוון-שארם א-שיח

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (מגדל שלום)
טלפונים: מחלקת מודעות — 230401, 230521, 248905
המחיר יום חול 55 אגורות לשלה / יום ו' 75 אגורות לשלה

היום בתיאטרון

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: אברמסקי, אלנבי 54, טל. 57526; סל. הטלך ג'ורג' 28, טל. 623715.

● שבת: גרינברג, המלך ג'ורג' 46, טל. 226208; יפו, בן יהודה 224, טל. 445543.

● כוכ"ס: פרנקל, המלך ג'ורג' 28, טל. 223721.

● חולון: ליל שבת ושבת — כימר, שד' רוטשילד.

● נתניה: ליל שבת — הרצל 2.

● רמת גן: ליל שבת — הבנין, ביאליק 30, טל. 723674.

● בני ברק: ליל שבת — חיכה, כנר הישיבה.

● בת־ים וחולון: ליל שבת — שיינין, חולון, סוקולוב 68.

● רמלה־לוד: ליל שבת ושבת — ברכה, רמלה, זיבר סוכוכי 18, טל. 961387.

● באר־שבע: שבת — ברי־אות.

● אילת: ליל שבת ושבת — אילת.

תורנויות בתי חולים

● היום: איכילוב.
● שבת: איכילוב.

בתי כנסת

● שבת פ' בלק הדלקת הנר: 6.10; תפילת מנחה 6.30; קבלת שבת 6.45 (מזרחי המזרחי). עין יעקב 7.00, תפילת שחרית 8.00, תפילות מנחה 12.45 ו־6.10, הרצאה 6.30, תפלה ערבית 7.30.

● בית הכנסת הגדול ת"א, "פרשת בלק", מנין ראשון 6.30 בבוקר.

נישואין

● החתן ליאני יוסף דוק ישראל עדה, הכלה שקרון בבריאלה רווקה אלויר ישראל עדה.

● החתן הירדי אליהו דוק עיד־ישראל עדה, הכלה בת בית יוסף רווקה ישראל עדה.

הודעות

● הארץ המוכסמת בע"מ רח' הלל 10 ירושלים, טלפון 228311.

קבלנים

● ש.ו.מ.ל. חברה לבנין ולהשקעות בע"מ מציעה למכירה בהרצליה, רחוב הרב קוק 56, דירות מפוארות ומרווחות בנות 3½—3 חדרים. טלפון 825967 — 755147.

● תגר תכ' לבנין בע"מ מציעה למכירה בכפר־סבא דירות פאר בנות 3, 3½, 4 חדרים בבנין רבקומות עם מיטב התכנון. לפרטים: כר קולוב 41, הרצליה, טלפון 951775.

דירות

וילות ובתים

● שרופמור חב' לבנין בע"מ מציעה ברעננה 4 קוטג'ים מפוארים 4½ חדרים במקום גבוה ויפה. לפנות סוקולוב 41, הרצליה, טל. 981775.

● ברמת־חן וילה דו משפחתי 3 חדרים על 1/4 דונם. כניסה מיידית 170,000 ל"י. טל. 749211.

דירות למכירה
3 חדרים ויותר

● כראשון־לציון בהזדמנות לא נורמלית, 4 חדרים, לוקסוס מלא חדשה, פ"א, כניסה מיידית טל. 948558.

● בראשון־לציון במרכז, בהזדמנות, 4 חדרים, ק"ד, שרותים כפולים טלפון 946558.

● בהרצליה דרום 3 חדרים ק"ק כניסה מיידית 42.000 + 8.000 משכנתא "מגן" רמת השרון סוקולוב 44, 774746.

● ברמת השרון 3½ חדר ק"ב מטבח רגיל דירה מגנז אויר מסמים 112.000 (כניסה מיידית) 3 חדרים 76.000 — "מגן" רמת השרון סוקולוב 44, 774746.

2-2½ חדרים

● למכירה 2 חדרים, ומרפסות סגורות אחה"צ 16-19 תרע"ד 11 רמת־גן בדרה.

● בר"ג 2½ מפוארים ק"ג, תפארת־ישראל 11, גולדמן 763778.

● בהזדמנות דירת 2½ חדרים קומה א' בבתים למכירה מיידית, טל. 576780.

דירות בדמי מפתח

● מבחר דירות ברמ"ס ר' שכ"ה "תוך" החלוצים 1.

● בתל־אביב 2 חדרים גדולים וחזית הול מואר, עם מרפסות מתאים לביה"ר או לקונסוליה 15, לוינסקי 824293.

דירות בשכר חודשי

● ברמת־גן, 3 חדרים מרוהטים + פ"א, 724265 מ־4.00.

● בעמודאביב 2½ מרוהטים. טל. 416320.

● להשכיר דירת 2½ חדר מרוהטת היטב. טל. 231884.

1-1½ חדרים

● דירה חדר + מטבח קטן פ"א קבוע גלויות 77 פינת בר־הרציון פאבי.

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248985, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

• להשכיר דירת 3 חדרים חדשה ביד אליהו טלפון —

• ברמת השרון דירת 3 חדרים חדשה לא מרוהטת טלפון 36002 לערב.

• ברמת-אביב 4 חדרים רהוטים כלא טלפון הסקה + מעלית 417209.

• להשכרה דירה 2½ חדרים מרוהטת בבית פרטי.

דירות מרוהטות

• בצפה לתיירים היה דירה מרוהטת בנוה. להתקשר —

• בהרצליה להשכרה 3 חדרים מרוהטים + טלפון.

חדרים מרוהטים

• חדר לבת בדירת בנות, בגבעתיים, כניסה חפשית.

ביקוש דירות

• לקונים רציניים דרושות דירות לקניה בתל-אביב, צפון תל-אביב ורמת-אביב.

אולמות

• אולם 94 מ"ר להשכרה בדמ"ש בת"א, רח' יונה הנביא 42.

משרדים

• חברה רצינית מעוניינת במשרד בשכ"ת 3 חדרים לתקופה ארוכה.

חנויות

• בבבורסה למכירה או להשכרה חנות ברח' הראשי.

מחסנים

• בשכ"ת מחסן 50 מ"ר + חצר להתקשר 443404.

בתי מלאכה

• למכירה בית-מלאכה בדמ"ש.

מגרשים

• מעוניין לקנות מגרשים לבניה להעקית בראשון-לציון.

עסקים

• למכירה זכות 1/3 במפעל.

עבודה

• עוזרות ממשלת כלכלה.

ביקוש עבודה

• פקיד/מנהל חשבונות.

הצעות עבודה

• דרוש/ה עוזר/ת למנהל חשבונות.

• דרושה בחורה לעבודה במשרד.

לוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשלה / יום ו׳ 75 אגורות לשלה

● להורים! בית תרושת ל־מריקו, מחפש עבור מגישנו ב־בני־ברק נערות עם אפשרות ללמוד מקצוע, חרש, רח׳ חזון איש 1 בני־ברק.

● למספרה מרים רח׳ ארבע ארצות 25 ת״א, דרושה ספ־רית, טל׳ 244089.

● בבני־ברק דרושה מנהלת מנוסה ומוסמכת לעבודות תפירה בוילונות בגיל 30—40, למפעל מבסס אמריקאי העובר בשיטות המודרניות ביותר, למועמדת המתאימה עם אפשרויות להתקדמות מק־צועית מהירה. רח׳ בודנו 2 טל׳ 785153.

● דרוש חותך סוג א׳ אוטסם טל׳ 782651, בני־ברק.

● דרושה אשה דתית למנ־רים עם אישה חולה. לפנות טל׳ 724018 בר״ב.

● דרוש מפעיל מתפרון ל־חברה קבלנית. להתקשר — 614231.

● להברה ניקוב אי.בי.אם. דרוש נער או בחור לעבודה קבועה בשליחויות, רצוי עם קטנוע או רכב. נא לפנות בש־עות הערב 782404 או 260310 תל־אביב.

● דרושים/ות נכרים/ות ל־תפקיד כוכבי מכירות. הכש־רה תינתן במקום. לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית: בת״א 256168 ,822234 ובי־רושלים 520503.

● דרושה פקידה למשרד נסי־עות, לפנות אישית לקופל נסיעות, מכני רמה, ביאליק 77, רמת־גן.

● דרושות פועלות: א. נו־רגות (אפשרות חלקית), ב. סטלרית. ג. נערות מתלמדות בתפירה, לפנות סלמה 97 (בר חצר), ת״א, טלפון 829820.

● לבוטיק סגל דרוש/ה מו־כר/ת מנוסה, הופעה נאה! ליום שלם! רח׳ העליה 8 ת״א.

● דרוש אדם כשרוני, בעל יוזמה המעוניין לעבוד במק־צוע בלתי שגרתי כותב ל־מוכים לאדם המתאים. מ כר עסקים רציניים יפנו לת.ד. 29277 ת״א או טל׳ 626225 עבור כר כץ.

● בתחובות דרושה מטפלת לתינוק ל־8 שעות. טלפון — 255025.

● דרושות מתלמדות. תופ־רות צעירות לביח״ר לחזיות תנאים מצויינים של 59 מכר ת״א

● דרושות תופרות חזיות תנאים מצויינים. טלפון 223089 ת״א.

● רחוף! דרושה ספרית יפה קדמה לסלון מכי, יקינטון 80 ת״א, טלפון 827437.

● דרוש אורג טלפון 7460 לבקש סולדאנו, עפשרות לשו־תפות.

● דרושים מסגרים רתכים ל־מסגרות בנין בתנאים טובים למסגרים מעולים תנאים מו־בים. לפנות לסופר מרים ב־ע״מ, אזור התעשיה יהוד טל׳ 755464, 754351.

מכוניות למכירה

● מאונוס אד־28 69 אוטומטי ביום 829402 בערב 88624.

● מאונוס 17 1960 — ״רי־בולי מכוניות״ הניון איילון (ע״י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) — 612137 .625685

● למכירה או להחלפה ברכב קטן לארק במצב טוב סמס נר במכר + רדיו טלפון 528405 בשעות 18—17, ליוסי.

● זפיר 1958 ״ריבולי מכו־ניות״ הניון איילון (ע״י בית הדר — לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137 .625685

● למהיר החלמה מנדר פול־קסוגן 1970 מסוור היטב — .791961

● פולקסוגן 1954 1200 — ״ריבולי מכוניות״ הניון איי־לון (ע״י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137 — .625685

● דופין 1958 ״ריבולי מכו־ניות״ הניון איילון (ע״י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137 .625685

● בהזדמנות למכירה משאית מק הייבר 2 סרנים לטלפון — 951958 בשעות העבודה — 951908 בערב.

● פיאט 850 קופה 1971 — 18,000 ק״מ בהזדמנות טלפון .766596

● מורים 68 1100 מצב מצו־יין טלפון .856174

● פולקסוגן 1200 יפה 62 מסם רדיו ועוד .727658

● קונים כל סוגי מכוניות בתנאים טובים 50% בתשו־לומים ״אומו בלה״ דוד חיפה 94 תל־אביב .448420

● מציאה דודג׳ יד ראשו־נה, מודל 800 עם ארגז ארוך סגור. 11 ק״מ, שנת הקניה 1968, עם מנוע אחרי אוכר־הול, במצב מצויין מחיר — 11,000 ל״י טל׳ .784131

● ב.מ.או. 1000 מודל 1969, מצב מצויין, צמינים רדיאלים .545429

● למכירה אופל קדט מודל 67 במצב מצויין טלפון — .773657

● פולקסוגן קופה 1600 אחרי אוברול + מסם + רדיו 856019

● פיאט 600 די, 62, מנוע 1970 + אביזרים, 6,500 ל״י טלפון .723648

השכרת רכב

● ב״ארד״ השכרת מכוניות: פרטיות: פיג׳ו — 404 — מבים — רנו — פולקסוגן (תנאים מיוחדים לתקופות) ״ארד״, תחנת רכבת ארלוזורוב תל־אביב, טל. .255054

שרותי רכב

● למכירה בהזדמנות חלקי חלוף משומשים של דופינים מכל שנות היצור כולל אבי־זרים מכניים, טלפון .825688

● ב־898 ל״י בלבד הרכבת רדיו למכוניות כולל אנטנה ורמקול + אחריות לשנה (גם טייפים סטריאופוניים) ״רואר״, אבן גבירול 12 תל־אביב .257060

ביקוש רכב

● מעוניין לקנות סנדר פיג׳ו או פולקסוגן מודל 70־71 טלפון 742741 ״יוסי״.

● מעוניין בוליאנט או דו־דג׳ דארט 70—69 מיד מר־מיתו טלפון .823302

● מעוניין לקנות מורים 1100, 1300 66 — 68, טלפון .867486

● מעוניין בפיאט 850 קופי שנת 69—68 במצב טוב או ב־פורד אסקורט 69—68 במצב טוב טל. 965569 עד שעה 4 הרצל.

● מעוניין בסנדר מודל 65—1963, טלפון — 771077, יואב.

● מעוניין במכונית אמרי־קאית עם כל התוספות מודל 70—69 טל׳ 25409—056.

● מעוניין בוליאנט או דודג׳ דארט 70—69, פיג׳ו פרטית! טלפון .823303

● מעוניין בקורטינה 1500 סופר, 65—64, להתקשר .057—6735

● מעוניין ברכב אוטומטי, פטור ממכס (60%), טלפון .057—73868

אופנועים וקטנועים

● שרות — תיקונים לתאי־קל, קרנקרדאשו, רח׳ יהו־שלים 58 ראשל״צ.

● למכירה בהזדמנות טולת במצב טוב. טל. .961655

● ״המרכז למיליון״, מבחר טולים חדשים בתשלומים. שרות מוסמך למיליון, רחוב בצלאל 150, גבעתיים, טל. .737876

● בהזדמנות. למכירה למ־ברטה עם סירה + מגן — 919245 — 600

● ב.מ.וו. 250 אופנוע עם רשיון לוספה, טלפון .239970

● למכירה 1965 אחרי אוב־רול, צבע אורגינלי, טלפון .612810

● קטנוע וספה סופר 69 + סירה חדשה 20.000 ק״מ מסם לשנה + אביזרים טל. 851236 מ־6—8 בשעה 12.00 ליו.

● ראלי 69 + סירה + כל אביזרים, טלפון 288884 אחרי הצהריים.

● וספה ספרינט 1968, מסם לשנה במצב מצויין, טלפון 828913 18—20

● וספה ראלי 70 + סירה 72 כמצב מצויין, טלפון — .861786

● בהזדמנות למכירה רביס עם סירה 1969, סלמה 116 נגר, שכונת שפירא.

● בדיקות רישוי לקטנועים ולכל סוגי רכב ״מכון דרום״ דרך בן צבי 41 יפו.

● רביס 64 + סירה במצב מצויין, סירות משומשות, ולקוביץ, אבולעפיה 9 ת״א. .827363

● אך ורק אצלי תוכל לרכוש כל קטנוע לנער בתנאים נד־חים. מעוניין לקנות קטנועים משומשים ניסים. עליה 51 תל־אביב.

● קטנוע וספה 1966 — 850 ל״י, טלפון .820084

● למכירה למברטה 1.75 מו־דל 63 במצב טוב, טלפון — 7.00—17.00 33236

● טריומף 64/5 אוברול מנוע 1600 773281 רק אחרי הצהריים.

● בהזדמנות הונדה 350 70 במצב מצויין. במחיר 4.400 ל״י. טל׳ 761696 קרית אונו.

● למכירה טילון בהזדמנות שנת 70, במצב מצויין, להת־

● וספה סופר ספורט, מצויי־נת 1968, 1.450 ל״י, 747445, קסר לטלפון 257155 בשעות הערב.

● וספה ג׳יאס 64, במצב מצויין + סירה, חרש, טל׳: .946956

● למכירה תלת אופנוע ב.ס. אי. עם ארגז ב.ס.אי. בפרטים טל׳ 780160 עוזר.

● למכירה וספה 60 בפרטים לפנות לטל׳ .791758

● וספה ראלי + סירה 1969 במצב טוב שמורה מסם לשנה .772689

● למכירה רביס מודל 69 טל׳ 54311 לבקש את אלברט.

● כל הקודם זוכה! מילון — 1971 1050 ל״י טלפון .945662

● בהזדמנות רביס 1½ כ״ס מצב מצויין טל. 247917 ב־שעות 17—20

● בהזדמנות ב.ס.א 56 אוב־רייט 5 כבריטנא 927708 בבר קר

● קטנוע דולי + 1971 אוד ריות 1300 ל״י טלפון — .417373

● וספה 60 חצי מנוע חדש טלפון .730565

● אופנוע ב.ס.א. עם סירה במצב טוב טל. .763197

● מעוניין בטריגום או ב־סופר 67 282307 בשעות ה־עבודה.

● אופנוע בי.אס.אי. 55 עם סירה במצב טוב — .82890

● למכירה רביס + סירה, מודל 63, מוורשת ומסומנת, מסם 6 חודשים, טל׳ .879611

● הונדה 50 1971, 6.500 בשבה 4.00 .774320

● למכירה סירה מטיברלס, במצב מצויין + מסם — .848888

● למכירה טילון בהזדמנות, מודל 04, טל׳ 845574 — .382121

● מילון מודל 1971 למכירה טלפון 873389 מ־16.00— 14.00

● בהזדמנות למכירה 175 מצב מצויין + צבע ...

● אופל רקורד 1961 מנוע 66 טלפון .244054

● קטייזין הילמן סופר מינקס 1964 טלפון .254339

● פולקסוגן 1964 מסם, צבע, רדיו, לאחר שיפוץ כל־לי, טלפון .448013

● פורד טייטס 1964 מסח רית סגורה אחרי מסם, כתן .571114 —

● ווילים גדר 1962 לארק 1963, לארק 1964, סטודי־בייקר 1962, במצב טוב, טל. .826690

● אולדסמוביל 1963 אוטו־מטיה + רדיו מפוארת, מצב מכני מצויין, טלפון .748597

● למכירה בהזדמנות סנדר סטודיבייקר 1963 נוסעים טלפון .705820

● פולקסוגן 1966 סטיישן 52134/5 מ־16.30—8, אחרי, ובערב הרצמים 77 רמת גן.

● סוסיתא סטיישן 1963 במצב טוב, להתקשר מ־16.30—8, 56990, שלמה.

● פיג׳ו 404 מודל 1971 449081 ק״מ. טל. 30.000 אחרי 3 (בלי מתווכים).

● פיאט 850 קופה 1966 ב־מצב יוצא מן הכלל, 12.750, .440170 .443510

● לרגל נסיעה בהזדמנות דופין מצב מנוע מצויין טל׳ .60331

● אופל מקורי 03, לפנות: חברת אורוה, רחוב מקוה יש־ראל 25 ת״א.

● פיאט 600 1964 מנוע 1972 מסם לשנה + רדיו, לפנות רח׳ גילי 14, נתניה.

● משאית קלייסלר 1969 יד ראשונה ובמצב מצויין טל׳ .053—23062

● מנדר סוסיתא, מנוע מודל 68, טל׳ 827744, בהזדמנות!

● פיאט 124, 70, במצב חדיש טל׳ 86092 מ־15.00

● פיג׳ו 403 במצב מצויין ההוף למכירה .941122

● פולקסוגן דגל קבינה מו־דל 71 20.000 ק״מ דחוף ל־מכירה .941122

● קורטינה 1963 למהיר יהלמה טל. .756673

● למכירה אסקורט 1970 ב־מצב מצויין יד ראשונה טל. 116530 (ללא מתווכים).

● למכירה ד.ק.ו. אאודי 1966 שמורה כמו חדשה טל. .249610

● למכירה טריומף 1500 68 יד ראשונה שמורה מצויין (שלוחה 7) .249610

● למכירה פג׳ו מנדר 1971 מסודר לנוסעים ולהובלות טל. 743593 להתקשר ביום שבת בשעות אחה״צ והערב.

● סימקה אלים 1962 במצב טוב, צבע ומסם למכירה ב־הזדמנות טל׳ 27209—068, אחרי 6.00 בערב.

● קונמסה 1300 8 מהלכים 1966 טל׳ .760823

● פרינץ 4 1966 במצב טוב מסם לשנה טל׳ .221616

● ציטרואן אי.די 19 סטיי־שן שנת 1963, לפנות למוסך המרכזי ציטרואן, רחוב מרד־כי 52 ת״א, טלפון — 34087 .31339

● אופל קדט 71 במצב חדיש למכירה טלפון .914580

● לארק מודל 63 מסם יוצי ראשון במצב מצויין עם אוברול דרייב 5 צמיגים חדשים לפנות הרצל 76, בתים לדור.

● ציטרואן די.אס 21 פאר לאס 1968, לפנות למוסך ה־מרכזי ציטרואן, רחוב מרד־כי 52 ת״א, טל׳ 81339 .34087

● למכירת ג׳יפ במצב מצ־יין 1957 טלפון .924679

● פולקסוגן דגל קבינה 70׳ בלוס מכאכנ בכבת בבית.

● מרצדס 219 בפצכורם ל׳ במצב מצויין מודל 57, טלפון .324403

● פיג׳ו 404 סטיישן 1966 110,000 ק״מ 057—4345

● אלפא רומיאו 1750 ג׳י. טי.וי. מודל 71, מסם ל־10 חודשים, 40,000 ק״מ, במצב חדש, בהזדמנות, טלפון — .855626

● רנדרו 16 1968 ידראשונה + מערכת סטריאו + רדיו בהזדמנות .826383

● פורד קפארי 1971 40.000 ק״מ מסם ל־10 חודשים 28,000 ל״י 827097, בעבר רה 237083 בבית.

● פרינץ 4 65 מסם לשנה במצב מצויין טל. .924613

● פיאט דגם 64 די 1100 מנוע 1970, מסם לשנה יד ראשונה, מצב מצויין טל: .233700

● סימקה 1000 מודל 65 לרגל נסיעה טל. .859686

● וקסהול 63/4 למכירה ב־מצב טוב לפנות בשעות הערב טל. .912000

● כרמל דוכס 1971, לאחר שפוץ שנה מסם טל. .958182

● כרמל דוכס 1970 מסם נובמבר מצב מצויין 9750 טל. .778213

● למכירה ווקסהול 58 שנה מסם כנוע ריפור צבע מסם ורדיו .908011

● למכירה אומקר מודל 62 אחרי אוברול כמו 38.000 ל״י לפנות טל. 907372 כל יום.

● פג׳ו 404 1964 מסם לש־נה + רדיו במצב מצויין .749780

● פג׳ו 404 1964 מסם לש־נת + רדיו במצב מצויין .743780

● פולקסוגן תיפושית 64 במצב חדיש + רדיו 12500 ל״י .745272

● פולקסוגן קבינה לפולה 1971 ורמת־גן אבא הלל 70 אלי.

● למכירה סנדר פג׳ו מודל 70 טלפון .067—20386

● סוסיתא 1966 אוטומטי ב־מצב מצויין + מיזוג אויר ליד לוי יצחק 17 רמת־גן (ע״י רח׳ הירדן).

● ביואיק 1963 לא אוטומ־טי טל. 10.000 ,942073 ל״י.

● למכירת פורד אנגליה מסחרי 1200 שנת ייצור 63, יד ראשונה אחרי מכס של־מו 445577 באמצע השבוע עד 2.30 .923009

● פולקסואגן קבינה כפו־לה 1969 מסם 10 חדשים 12,500 ל״י, .055-91457

● פיאט 600 שנת 1970 יד ראשונה במצב מצויין ור־דיו, מסם עד פברואר 11,000 ל״י, טלפון .778583

● מנדר סוסיתא 65, במצב טוב, טל. 825456, ת״א.

● למכירה פולקסוגן מסחרי נמוך מודל 1965 טל. 896676 בשעות הערב.

● פולקסוגן מסחרי 59, ב־מצב טוב, טל. 31731, יוסף.

● סאאב במצב מצויין, 1969 2 מקומות, 75,000 ק״מ, מסם לשנה. 13,750 טלפון בשעות העבודה, .829417

● מוריס אוקספורד 55 מסם + רדיו, מצב טוב 9—15 טלפון .822227

● משאית מרצדס 65, עם מחפבת והנעה קדמית, מצב טוב מאוד — ניר יצחק .057—93007

● לרגל נסיעה, בהזדמנות פרינץ 4, במצב טוב + רדיו, מסם ל־5 חודשים. טל. .934470

● בהזדמנות, קומבי 59, אחרי אוברול (בהרצה) טל. 882003, בעבודה .962770

● דופין 1959, שנה מסם, רח׳ ההסתדרות 120, חולון, אהרון חן.

● קונמסה 1300, מודל 1968 טלפון 861923, בשעות 8—10 20—18

● דופין 1950, במצב נהדר 4.250 לירות, טל. 916887 ס״ת.

● למכירה אוטוביאנקינה (פיאט 500) מודל 61, אחרי שיפוץ כללי. נא לפנות ל קארין דונסקי, טל. .773810 מסר כל היום.

● פורד אנגליה מסחרית, 56, אחרי אוברול, במצב מצויין, 3.000 לירות, טלפון .842065 מורחי.

● פולקסוגן 64, גג מתקפל 10.750 ל״י. 68416 שמואל חוץ משבת.

● הנרייט׳ 51, 4 צילינדר במצב טוב, מסם סוף 72, להתקשר בשעות 17.00—21.00 .239959

● קונמסה 1300, 66, במצב מצויין, טל. 878061 בשעות העבודה.

● סוסיתא מנדר 69, במצב מצויין, טל. .858194 ,850728

● דודג׳ דארט, מודל 69, במצב מצויין, טלפונים: 849607 — 848447 .841934

● למכירה וליגם 64, מסר ארוח, טל. 828072 אחרי 16.00 .263467

● למכירה שברולט נובה ב.ס. קופה, אוטומטי 59.000 ק״מ, 1967 82.000 לירות, טל. 840359 בעבודה.

● קומסה 1300/4, 67 מצויינת + רדיו, 860751 יום ששי מ־15.00—19.00

● מכונית ווספה 400, דגם לולי ניצנת 16/26, בתים, בשעות הערב.

● מנדר סמודיביקר 1964, במצב טוב, בימי חול 861800.

● טריומף 1500, 69, מצוינת מסם 11800, טל. .787021

● וילים מסחרי 1966 ״אומו יוסי״ סלמה 15 טלפון .821423

● היפושית 1300 מצב מצויין 730529 ק״מ 13—15 19—21 (חוץ משבת).

● קונמסה 1300/4 1968 + רדיו יד שלישית 10.600 — .947708

● סוסיתא 68, מסחרית, אחרי שיפוץ כללי 825557 בעבודה.

● לרציניים! צ׳ים 59 + אוברול + צבע, מסם מבר רואר, מצויין 3.500.— .862794 יצחק שדה 33 — בתים.

● סוברו 1969 ,1.100, יד ראשונה, 54.000 ק״מ ללא תאונות + מסם, טלפון 925848, ובשבת 926552 או .923920

● פיג׳ו 404, 66, יד ראשו־נה, 58.000 ק״מ, .785738 12.00 מ־

● פרינץ 1200, 70, במצב טוב + רדיו, 754125 + .720039

● פג׳ו 403, 1956, מצב מצויין, 10 חודשים מסם. לפנות פו, אומבר 22, כפר סבא.

● פג׳ו 404, 69, מסם ו־רדיו, 50.000 ק״מ, 22.500 טלפון .730593

● דופין 1960, צבע, רפוד, אוברול, בהזדמנות, טלפון .923793

● דופין 58, אחרי אוברול 3.500.— בבית — טל.

● סטיישן סוסיתא 1968, ב־מצב טוב, טלפון .928066

● קונמסה 1.800, 1967, 4 הילוכים ומסם יד ראשונה ורדיו 68.000 ק״מ טלפון: 923352 ובשבת 925348 או .923920

● וקסהול ויקטור סטיישן 1962, מנוע חרש מאורגן, טל. 925848 ובשבת 923352 או .923020

● פולקסוגן דבל קבינה 1972, 1500 ק״מ, טל. .928980

● פולקסוגן 1970, 63.000 ק״מ רדיו ותוספות במצב הרש, .928793

● וילבו מפורט, מודל 1970 20 כ״ס, מזגן אויר, מיים, 47.000 ק״מ, 45.000 ל״י, טל. .258182

● פיאט 125, 69, במצב מצויין + רדיו, .612216

● סימקה 1000, 64, במצב טוב, טלפון .612216

● אנגליה 56, אחרי אוברול 3,250, מסם 8 חודשים — .282404

● אופל רקורד 64 + רדיו במצב טוב טל. .848808

● פיאט 850 מודל 1966 שמור רה היטב טלפון 226062 אחר הצהריים ובשבת.

● פרינץ 4 1969 במצב מצו־יין מסם וביטוח לשנה, רדיו חרש, כשבה, כל היום, בצלאל 33א׳ פ״ת ברגע.

● מוריס מסחרי 1965 — ״ריבולי מכוניות״ חניון איי־לון (ע״י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) 612187 — .625685

● הילמן הסקי סטיישן מודל 59 3.800 ל״י טל. 857908 — שד׳ ירושלים 38 חולון.

● לארק 1963 — ״ריבולי מכוניות״ חניון איילון (ע״י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137 .625685

● כרמל דוכס 69 במצב טוב טל. 847328 ,31836.

● סברה כפורם 1962 — ״ריבולי מכוניות״ חניון איי־לון (ע״י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137 — .625685

● ביואיק 1961 — ״ריבולי מכוניות״ הניון איילון (ע״י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137 — .625685

● פרינץ 4 68/67/68/69/70 — 1965 ״ריבולי מכוניות״, הניון איילון (ע״י בית הדר לשעבר התנת רכבת דרום) — 612137 — .625685

● סוסיתא מסחרית 1965 — ריבולי מכוניות הניון איי־לון (ע״י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137 — .625685

● ציטרואן 1962 מסם לשנה לפנות רפאל רביבו, מושב אימונים.

● פיג׳ו 404, 1962 מנוע 71 שנה מסם + רדיו סוקולוב 11 פ״ת, אלוני .900676

● למכירה שברולט 57 גג ניפתח מצב מצויין, טלפון .827674

● פורד מרקוס עם בדוד אוקסובר 1970, יד ראשונה. .06/322606

● ״סובארו״ דגמי 1400, פר־טי וספורט קופה. הצוגה ו־מכירה במקום. ז׳בוטינסקי 69 רמת גן, טל. .786061

● למכירה פורד אנגליה 57 שמורה נהדר .743303

● פיאט 500 1964 במצב מצויין צאלים 2 נאות הול חולון, אבדי.

● כרמל 1969 צבע חדש + צמיגים חדשים מסם חצי שנה. לפנות 750235 אחה״צ. 984679 בשעות העבודה.

● ״סנגר״ שרות עזרה וגרי־רה בדרכים, תמורת תשלום שנתי הרסמי נמוך, ת״א, רחוב רמז 25 טלפון ,263974 ירושלים, שמואל הנביד 10, טלפון ,222503 חיפה כבר ה־הגנה 8 טלפון ,625262 באר־שבע רחוב ההסתדרות 57 טל. .3654

● קורטינה איקס ״ל״ אר מוססית עם אביזרים, חדשה לגמרי (עדיין בהרצה) למ־כירה ספאת מהלה. לפנות: דוד גולדינג טל. 03—811000 בין השעות 8—16.

● דודג׳ מסורי 1969 במצב מצויין טל. 740630, .740488

● פורד פריפקס 58, יד שנ־יה, מסם 12 חודשים רדיו 4200 ל״י, מצויינת לטלפון .841530

● ״סובארו״ דגמי 1400, פרטי וספורט קופה. הצוג נה ומכירה במקום. ז׳בוך טינסקי 69, רמת־גן, טלפון .786061

هكذا من الأصل

בלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

● בהזדמנות למברטה 69 סי־רת פיברגלס חדשה 1963 [illegible]

● סריוכפ + סירה 1066, במצב מצוין, מכס לשנה, בי עבודה [illegible]

● בהזדמנות לרגל נסיעה למברטה 65/66 מסט שנה טלפון 739444.

● למכירה ביסקר תוצרת וס' בה 1971 במצב מצוין 0.50 כוח, לפנות: [illegible]

● ב.מ.ה. 6 כ"ס במצב חדש, 1968, 4,900 — טלפון [illegible]

● וספה 50 במצב מצוין מכס לשנה, 950 ל"י, 253441.

● קמנוע 200/70 וסירה מצוינת בהזדמנות בתים רפאל 70 מזרחי.

● למכירה בהזדמנות לרגל נסיעה „רבים", עם סירה, [illegible]

● מילון 1967 מצוין טלפון 10/50 התשמונאים 33598 בתים.

● למברטה 60, בהזדמנות 9 חודשים, מכס טלפון 410896.

● למברטה מצב טוב טלפון 26108 לא בשבת.

● ובפה בצריגם 150 מודל 1969 מצוינת לפנות, לואי פרשל 27 תל־אביב 17—13, אברהם.

מציעים למכירה

● למכירה עגלת תינוק אנגלית במצב חדש, טלפון 783186.

● ציורים ישר מהצייר ב־מחירים 45—55 ל"י, אפש־רי ביקור בבית הקונה או בסטודיו — 574345.

● בהזדמנות שתי מטות נד עץ, במצב מצוין. להתקשר לטלפון 981655.

● מערכת סטריאופונית מיטוכללת (מעם) אמפליפייר (100 וס ר.מ.ם.), טונר נפ־רה, 2 רמקולים (50 וס כ"א), בסיפון, רשם־קול. להתקשר 774044.

● למכירת מכבש הידראולי 60 טון תשלוי להטבעת עור במחיר זול בשיותה. לפנות „תפע" מוצרי עור ישראל בע"מ ת"א רבינו חננאל 4 ע"י סלמה 46.

● מכונת כתיבה „אריקה" עם סבולטור חדשה בהזדמ־נות טל. 417488.

[illegible]

רוצים לקנות

● קונים דברים משומשים מכל הסוגים: רהיטים, פרי־ג'ידרים, רהוט מכודר ו' היטולים — 576818.

[illegible]

טלוויזיה

[illegible]

מקררים

[illegible]

● בהזדמנות לרגל נסיעה ל־מכירה הנור רנקו קונסקס ו־ה הדש ללא שמוש טלפון 52470.

● ערכת סטריאו, תנור גז אמריקאי מצוין טל. 706898.

● למכירה בהזדמנות מער־כת סטריאו „גרונדיג" טלפון 447304 בשעות הערב.

● מערכת סטריאופונית, אמפליפייר ליק 50, רמקולים „ליק סנחיר" פטיפון „גרוד 301", טונר אפ.אות. „ברוקמי" המחיר 2850 טל' 417026 בעבודה.

● ארון פורמאיקה, שכיח כרמל, שיפות, רדיו, ניברגה, הנור ומקלרים — 520284.

● תגור „רויאלנד" זוכה ב־פרס להשיג בסלון מרקורי, תל־אביב, נהלה בגימין 17.

[illegible]

תריסים

[illegible]

תנורי חמום

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

● למכירה מקרר מטהרי לבר כולת במצב מצוין בהזדמנות טלפון 594880.

● בהזדמנות אמקור + פר כור פילקו אורגינל במצב טוב — 548277.

[illegible]

ריהוט

[illegible]

ציוד בנין

● שרות תיקונים למכונות במוז ולמכונים הלקוספור עד לבנין. לפנות רח' ירושלים 53 מנוע־ראשון, ראשל"צ.

מכונות כביסה

[illegible]

מכונות גילוח

● אליאס מכירה ותיקונים מ־כל הסוגים עליה 19 821870.

מכונות כתיבה

● בירומכניקה — מכונות כתיבה וחישוב, מכירה, תי־קונים והשכרה, אלנבי 94 — 612622.

מכונות תפירה

[illegible]

טפטים

[illegible]

שטיחים

[illegible]

הלבשה

● שמלות חופה חדשות להש־אלה החל מ־150 לירות סלמה 119 ע"י [illegible]

דוד שמש וחשמל

[illegible]

● אידיאל דודי חימום בע"מ, ביצוע והרכבה ע"י צוות מומחים בכל חלקי ה־ארץ. החלפות ותיקונים בכל הסוגים, אחריות גם ל־10 שנים שד' הר ציון 196, טלפון 820807, 524755.

בתי־ספר ושיעורים

● שיעורי מתימטיקה אצל מורה מנוסה 223369 ב־17.00 — 19.30.

[illegible]

בולים ומטבעות

[illegible]

הלוואות

● הלוואות לרוכשי ובעלי רכב, מור — מכר והש־בע"מ, יהודה הלוי 62, ת"א, טל. 612305.

[illegible]

חיות בית

[illegible]

פרסומים

[illegible]

סידות

[illegible]

צילומים

● נותרו 3 מקומות לקורס הסרטה חובבים שיפתח ב־חודש יוני. פרטים בין ה־שעות 16—19, סטודיו 18 בן יהודה 18 ת"א טלפון 53050.

[illegible]

שרותים

[illegible]

ריקודים

[illegible]

שונות

[illegible]

נופש

[illegible]

חוגים

[illegible]

טיולים

[illegible]

הלוח הכפול ירושלים

2-2½ חדרים

[illegible]

1-1½ חדרים

[illegible]

דירות בשכר חודשי

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

תורנות רופאים לפי המחוזות

● תורנות רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד לפני ה־7 בבוקר טל. 101 ב תחנת מד"א מרפאה ורופא למיפולים דחופים מ־7 ב ערב עד לקצות מיועד למס דים דחופים בלבד

תורנות בתי מרקחת

[illegible]

תורנויות בתי חולים

[illegible]

בתי כנסת

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

קבלנים

[illegible]

דירות

[illegible]

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

[illegible]

שידוכים

[illegible]

הלוח הכפול חיפה והצפון

תורנות רופאים לפי המחוקות

● רופא תורן לפר"א טל: 101.

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: כלבור, מסדה 1, טל. 62289
● שבת: גאולה, הרצל 12, טל. 64534

תורנויות בתי חולים

● היום, רמב"ם (כירורגית, האוזנות, עבודה, פנימית ילדים, גניקולוגית). רוטשילד (נשים).
● שבת: רוטשילד.

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

דירות בדמי מפתח

ביקוש דירות

דירות בשכר חודשי

ביקוש רכב

● מעוניין לקנות מכונית ספורט שנת ייצור 1972-1973, ללא מתווכים, טלפון 39602, בצהרים ובערב.

שרותי רכב

● שרותי מגז ובטיחות — מערכות אזעקה חדישות למכר כוח, מחירים נוחים, טלפון 222270, הלל 23.

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

טלויזיה

● בהזדמנות טלוויזיות חדשות ומשומשות. החלף ישן בחדש. 632403.

רהיטים

● למכירה שולחן 1x1 מ' אקרילי, חום שקוף, 80525 בערב.

שטיחים

הלבשה

נופש

ריקודים

שידוכים

כלי נגינה

צילומים

בתי-ספר ושיעורים

קייט

חיות בית

ביקוש רכב

מכוניות

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

משרדים

מחסנים

מגרשים

עסקים

חנויות

אשדוד

דירות למכירה

החלפת דירות

● דירות במקום היפה ביותר ברובע ד', "גבורים" אשדוד, טל. 055-32428, ה' מבאר-שבע לאשדוד, 638/5, טלפון סולטנה, משרד באתר הבניה.

● מעוניינת להחליף דירה חלפון סולטנה.

כל מודעה המתפרסמת בלוח זה מתפרסמת ללא תשלום נוסף גם ב"ידיעות אחרונות" על פי הסכם מיוחד בין "הארץ" ו"ידיעות אחרונות"

הלוח הכפול באר-שבע

דירות למכירה

ביקוש דירות

עסקים

חנויות

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

ביקוש רכב

שרותי רכב

חיות בית

מי מצא?

● אבד כלב בוקסר קצוץ אוזניים וזנב בן שנה, צבע חום. המוצא מתבקש להתקשר לטל. 6105 או 2960 ויבוא על שכרו.

הלוח הכפול נתניה

ביקוש עבודה

נופש

בתי-ספר ושיעורים

קבלנים מציעים

קייט

דירות למכירה

דירות בשכר חודשי

חנויות

מגרשים

אירועים ביחד

שרותים

תרדוקות

מכונות תפירה

הלבשה

רהיטים

כלי נגינה

שידוכים

בתים לנהיגה

מציעים למכירה

רוצים לקנות

מקררים

בתי מלאכה

هكذا من الأصل

[redacted]

مكذا من الأصل

גלריה יודפת

דיזנגוף 190 ת"א, טל. 233892

אוסף הגלריה

אורי אביבה, איזמן, ארוך, בייל, הופשטטר, זריצקי, לביא, לוי חנה, ניקל, סילטניק, סטמצקי, קריין, שטטנר, שטריכמן, שץ לוזיז, תומרקין.

הוחזרה גופת הז'אנדארם הלבנוני

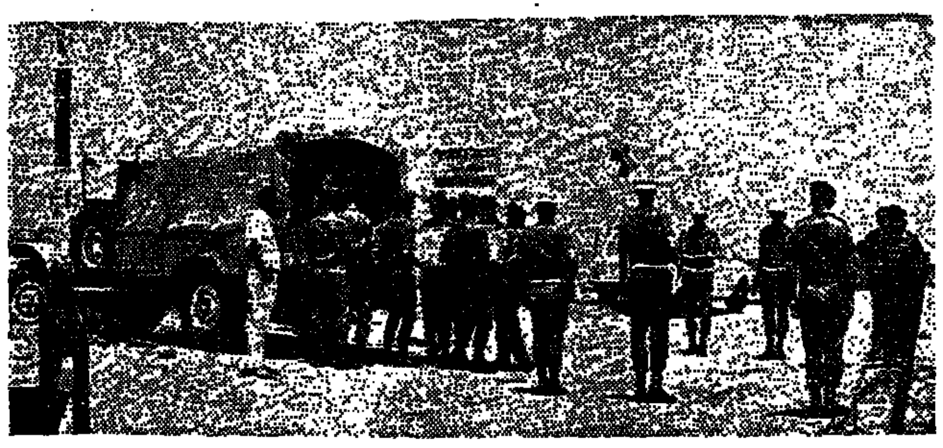

מאת יהודה אריאל, כתב „הארץ"

גופתו של הז'אנדארם הלבנוני, שנפצע קשה ומת זמן קצר לאחר שכוחות צה"ל שבו ביום ד' בצהרים את הקצינים הסורים והלבנוני, הוחזרה אתמול בשעה 11 לפנה"צ ללבנון, במעבר הגבול בראש הנקרה. ההחזרה בוצעה בנוכחותם של נציגי צלב האדום וקצינים מלבנון ומישראל. בשעת העברת הארון מהמגדקר הישראלי על-ידי כיתת חיילי צה"ל אל האמבולנס הצבאי הלבנוני, הצדיעו הקצינים שנכחו בטכס ההעברה הקצר. הלבנונים ונציגי הצלב האדום הודו לשלטונות ישראל על ההחזרה המהירה של הגופה.

עדרים לבנוניים ליד הגבול

בסיור שערך אתמול בבוקר סופר „הארץ" לאורך הגזרה המערבית בגבול עם לבנון, נראו עדרי צאן ובקר הרועים כרגיל לאורך הגבול. בבקרים אוחדים התקרבו הרועים עם עדריהם עד עשרות מטרים מהגדר, ללא חששות. החיים בישובי הספר שלנו וכן בכפרים הלבנוניים התנהלו כרגיל.

חברת כהן ושירותי ים, המשותפת לכור ולסולל בונה ושפיסוקה בעמילות מכס פתחה לפני זמן קצר סניף בנמל עזה. זו החברה הישראלית הראשונה בתחום זה, הפועלת מעבר לקו הירוק. החברה שהיא מן הגדולות בארץ בענף עמילות המכס, החליטה לפתוח סניף כדי להקל על הפעילות הכרוכה בשיחרור משלוחי ההדרים, המגיעים באופן שוטף לנמל עזה.

נדונה הצעה לשלם לשכירים פיצוי-התייקרות חד פעמי

300 עד 600 ל"י משוחררות ממס

מאת אמנון ברזילי, סופר „הארץ"

הצעה לשלם לכל השכירים במדינה פיצוי חד פעמי בעד ההתייקרויות בסכומים של 300—600 ל"י משוחררים ממס-הכנסה, נדונה אתמול בישיבת „חברינו", בועדה המרכזת של ההסתדרות.

בעל ההצעה חבר הועדה מר נתן אלמוזלינו, הציע כי המענק יינתן בשני תשלומים ביולי ובספטמבר.

על פי ההצעה ינתן הפיצוי לפי ארבע דרגות: לבעלי שכר נמוך — 300 ל"י; לבעלי שכר בינוני — 400 ל"י ו-500 ל"י; ולבעלי שכר גבוה — 600 ל"י. מר אלמוזלינו נימק את הצעתו בשלוש סיבות:

- הנתונים החדשים של המוסד לחקר התפוקה, המצביעים על עלייה ברווחים בתעשייה ב-1971;
- ההתייקרות שהסתכמה מאז תחילת השנה בעליית המדד ב-5.2%;
- העלאת המסים המוניציפאליים.

בעל ההצעה אמר, כי ישנן עוד שתי אפשרויות להעלות את השכר הישיר של העובדים או לשלם תוספת יוקר. הוא ציין כי לדעתו המענק יהיה הפתרון הטוב ביותר ויפצה את העובדים על ההתייקרויות.

ההצעה לתבוע מהממשלה לשלם תוספת יוקר נוספת עוד השנה, הועלתה גם על ידי מזכיר ההסתדרות מר יצחק בן אהרון וממלא מקומו מר ירוחם משל. השניים דיברו על האפשרות שהתוספת תשולם ב-1 ביולי. בישיבה לא נקבעו הפרטים השונים, לרבות גובה תוספת-היוקר, והוחלט לקיים דיון נוסף בועדה המרכזת.

מעיינים בהקמת מועצה אזורית להתנחלויות בסיני

מאת סופר „הארץ"

במשרד-הפנים מעיינים עתה בתכנית להקים מועצה אזורית משותפת לחמש ההתנחלויות בסיני שתפעל בתוקף צו צבאי על מועצות אזוריות בישראל.

המועצה המתוכננת תאגד את ההתנחלויות: שדות, דיקלה, נחל מרגב, נחל כפר-דרום ונחל צברים. המועצה תפעל במסגרת של תקציב אחיד ותקים מפעלים משותפים להתנחלויות. במקביל נרקמת עתה תכנית להקים ועדים מקומיים בשמונה מחנות פליטים בצפון סיני, שבהם 160 אלף נפש. המגמה היא ליצור גרעינים מוניציפליים עצמאיים במחנות המנוהלים עד עתה בחסותה של [illegible].

בצורה כזאת מקווים השלטונות הישראליים להעלות את רמת האחריות הציבורית של תושבי המחנות.

„למען הצדק והשלום, יוחזרו המפונים מפיתחת רפיח לנחלותיהם ויפורסם דו"ח ועדת החקירה, שמינה הרמטכ"ל" — בקריאה זו יצאה התנועה לשלום ולבטחון בגילוי דעת שפירסמה בתגובה על דברי ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר, שאמרה בחבל אשכול כי „אם צריך להזיז אנשים למען בטחוננו, חובה לעשות זאת".

ארדע
חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: בית ארדע
רחוב יבנה 32, תל-אביב, טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן-יהודה 5, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 68236

ח"כ שלום כהן הגיש לכנסת הצעת חוק לקצר השרות הסדיר

„כל עוד נמשכת הרגיעה בגבולות" ✶ „שר הבטחון יוכל להאריך מחדש השרות אם תחודש האש"

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

הצעת חוק לקצר את השרות הסדיר לגברים ולהעמידו על 30 חודש במקום שרות של שלוש שנים, כל עוד נמשכת הרגיעה בגבולות — הוגשה השבוע לכנסת על-ידי ח"כ שלום כהן.

בדברי ההסבר להצעת החוק אומר ח"כ ש. כהן, כי תקופת השרות הסדיר הוארכה ל-36 חודש אחרי מלחמת ששת הימים, כאשר החלה מלחמת ההתשה. השנתיים האחרונות היו שנות רגיעה כמעט מוחלטת בגבולות.

לדבריו יש לקיים בחינה קבועה ומתמדת של צרכי המדינה וחלוקת משאביה האנושיים. ראוי כי בימי רגיעה בטחונית יועתק חלק מהעודפות לבעיות חברתיות ומשקיות, וזאת על-ידי שחרור כח אדם מירבי לחיים אזרחיים.

בהקשר לכך מזכיר ח"כ כהן בהצעתו, כי השנים האחרונות היו שנות גיאות במימדי העליה וגם התחזיות קובעות המשך גיאות זו ועמה הגדלת כמות כח האדם שתעמוד לרשות צה"ל. במקביל לכך יש עודף גדול של בנות שאינן מגויסות, האפשר להציבן בתפקידים שונים. ח"כ כהן מזכיר כי שר-הבטחון הבטיח שרות מילואים מקוצר ומן הדין שהדבר יתבטא גם בהקצצת אורך השרות הסדיר.

הצעת החוק אומרת כי שר-הבטחון הוא שיקבע בצו את מועד תחילתו של החוק, אך לא יאוחר מינואר 1973. אם תפרוץ מלחמה או יורע המצב הבטחוני, די יהיה בצו להאריך מחדש את השרות. בנימוק הצעתו אומר ח"כ כהן, כי השאיפה לשלום לא די שהיא קיימת, צריכה להיות גם מופגנת, וקיצור השרות הוא הפגנה מובהקת של דבקות ביעדי השלום.

בכינוס לחקר זיהום המים

מדענים ישראלים: המפעלים הגדולים — המזהמים הגדולים

מדענים ישראליים, המשתתפים בכנס הבינלאומי ה-6 לחקר זיהום המים הנערך בירושלים, טענו נגד הפיקוח על ביצוע החוק למניעת זיהום המים.

המדענים אמרו שהמפעלים התעשייתיים הגדולים הם גם המזהמים הגדולים. בתי הזיקוק בחיפה מזהמים את הקישון. בית"ר אתא — מזהם את הקישון. מפעלי ניר חדרה — מזהמים את נחל חדרה ומפעלי טכסטיל דימונה מזהמים את האודיות שבסביבה.

בכנס נדונו שיטות חדשות לטיפול בשפכין של התעשיה, ועי"כ לנצל את המים לשימוש חוזר.

נושא עיקרי אחר שהועלה אתמול בכנס היה ניטור (מוניטורינג). המדענים דנו בהרחבה על השיטות לעקוב אחרי ריכוזים של מזהמים והבדיקות אחר שלבי הזיהום.

מדען אמריקאי, ריצ'רד פרנקל, הגר בתאילנד פיתח שיטה חדשה של סינון מי שופכין. המים המזהמים מוזרמים דרך אבני הצץ, אח"כ דרך קליפות אורז שרופות ובסוף דרך קליפות קוקוס. מהבור שכל החומרים המזהמים מסולקים באמצעות הפילטר המים ניתנים לשימוש חוזר לתעשיה ולהשקיה חקלאית.

המעניין בשיטתו של פרנקל הוא, שמדינה כמו תאילנד שאינה עשירה במיוחד משתמשת בפסולת של גידולי חקלאות מקומיים שאינם עולים בכסף ואשר חוסכים הקמת מתקנים העולים מיליונים של דולרים. שיטה זו ניתן ליישם באזורים אחרים בעולם.

בנאום ברכה שנשא אמש בכנס שר-הבריאות מר ויקטור שם-טוב, הוא אמר כי על ישראל לפעול למען שימוש חוזר במים בצרכים.

הזמרת וו. גראן תובעת פיצויים סך רבע מיליון ל"י

מאת סופר „הארץ"

תביעת פיצויים על סכום של רבע מיליון ל"י נגד מר פנחס בורשטיין, יו"ר המועצה העולמית של הארגון העולמי של לוחמים יהודיים, אסירי מחנות וקרבנות הנאצים, ד"ר אדולף ברמן, חבר הנהלת הארגון, מר יונס טורקוב, מחבר הספר „היה היתה וארשה יהודית" והוצאת ספרים מפעלי תרבות וחינוך בע"מ, הוגשה אתמול לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בשמה של הזמרת ורה גראן. את התביעה הגישו עורכי הדין יצחק מוניק וח. לובינסקי.

בפרשת התביעה סופר כי גב' גראן, זמרת בעלת שם בין-לאומי, היהודיה ילידת פולין, המתגוררת בפאריס, הגיעה לישראל באפריל 1971 לשורת מופעים. המתנגדים גרמו אז לביטול הופעותיה, בטענה כי גב' גראן שיתפה פעולה עם הנאצים בימי מלחמת העולם השניה. מר יונס טורקוב — נטען עוד בתביעה — פירסם בספרו קטעים שגם הם מושמידים את התובעת. כל השמות האלה הופרכו בזמנו בחקירות של מוסדות מוסמכים בפולין ועל-ידי עדים רבים. נוסף לביטול הופעותיה בארץ גרמו האשמות לחרם כלכלי נגד הזמרת.

פרשת ורה גראן פורסמה לפני כחצי שנה בכתבה במוסף „הארץ" וכתב התביעה מסתמך על קטעים מאותה כתבה.

כלל ופרט

שר החוץ, מר אבא אבן, ורעייתו, ערכו ביום ד' בביתם בירושלים ארוחת פרידה לשגריר אוסטרליה, מר מרשאל ל. ג'ונסטון, ורעייתו. בארוחה השתתפו פקידים בכירים ממשרד החוץ.

בנוכחות שר-הבטחון מר משה דיין, חברי כנסת, אישי ציבור ועתונאים, נערכה באבא בתל-אביב קבלת פנים במלאת שנה לאנים — משרד ליחסי הציבור של מוסדות ציבור, מפעלי תעשיה וקיבוצים רבים. מר דיין נתקבל על-ידי בעלת משרד אנים, גב' אניטה ינאי.

יצאו מישראל

פרופ' משה פריבס, מנהל המחלקה לחינוך רפואי, האוניברסיטה העברית, בית הספר לרפואה, ירושלים לג'ניבה להשתתף בישיבת הועדה המייעצת לחינוך רפואי של ארגון הבריאות הבינלאומי בה הוא משמש כחבר.

מנכ"ל התאחדות התעשיינים, מר פלג תמיר, לג'ניבה, כדי להשתתף כנציג בועידה השנתית של ארגון העבודה הבינלאומי (באל"על).

ד"ר א. בירן, מנהל אגף העתיקות והמוזיאונים במשרד החינוך והתרבות, ויו"ר הועד הישראלי של איקומוס — לבודאפשט, כדי להשתתף בועידה הכללית של איקומוס (המועצה הבינלאומית למונומנטים ואתרים).

גב' הנה ברנהיים-רוזנצווייג, נשיאת סניף ישראל של אגוד נשים בינלאומי למען השלום והחרות — כנציגת הסניף בכינוס השנתי של הועד הבינלאומי של האיגוד שיקיים בשוייץ.

הנהלת אגד החזירה המלצות ועדת פלכסר

הנהלת אגד החזירה אתמול לועדת פלכסר את המלצותיה להשוות את הזכויות הסוציאליות ושעות העבודה של השכירים לאלה של החברים, תוך הודעה כי אין היא יכולה לקבל המלצות אלה.

הנהלת אגד טוענת, כי לא יתכן להשוות את התנאים הסוציאליים של השכירים לאלה של החברים, מאחר שהדבר יגרום לכך שהשכירים לא ירצו להצטרף כחברים לקואופרטיב, דבר הכרוך בהשקעה גדולה, אף יהנו מאותם תנאי עבודה. כבר היום עובדים השכירים באגד 7 שעות ביום בעוד שחבר עובד 7 וחצי שעות.

עוד טוענת ההנהלה כי בקואופרטיב תקנון של זכויות סוציאליות, והמלצות נוגדות אותו. לכן היא מבקשת מן הועדה הבהרות והסברים להמלצותיה.

ועדת פלכסר מונתה בשעתו על ידי הועדה המרכזת כדי לבדוק את תנאי העבודה של השכירים בקואופרטיב וקבלתם כחברים בו. המלצות הועדה אושרו שלשום על ידי הועדה המרכזת.

מנהלי בתי החולים בתל-אביב

במאמרו של יאיר קוטלר על בתי החולים בתל אביב, שפורסם ביום ד', נאמר בין היתר כי מנהל הדסה הד"ר אברהם הירש „חולה מאוד". דובר בתי החולים, מר אריה הורגימן, מודיע כי ד"ר א. הירש אינו חולה וממלא את תפקידו כמנהל בית החולים. אשר לד"ר יצחק קוש, מנהל איכילוב. הוא ממשיך בתפקידו וממלא גם, בהעדרו של מנכ"ל בתי-החולים ד"ר אריה הראל הנמצא בארה"ב, את מקומו, עד לשובו מחו"ל.

הנהלת נשר-סחר:

אין מחסור במלט בשוק

מאת אלעזר לוין
סופרו הכלכלי של „הארץ"

כמות המלט המסופקת כיום לשוק גדולה מהביקוש, ולכן אין שום הצדקה לטענות הקבלנים למחסור במלט — נמסר אתמול מהנהלת נשר-סחר. כן נמסר כי באחרונה מודיעים ארבעה חמישה קבלנים כל יום, שאין להם צורך בכמויות המלט שהחברה שולחת להם.

הנהלת נשר מסרה, כי החודש השוק 188 אלף טונות מלט מזה 56 אלף טונות מלט מיובא — גידול של 40 אלף טונות בשיווק לעומת יוני אשתקד. ביולי תספק החברה 205 אלף טונות מלט (אשתקד 147) מזה 70 אלף טונות ייבוא, וגם באוגוסט תהיה האספקה יותר מ-200 אלף טונות. זה שיווק-שיא, הגדול ב-10 עד 20 אחוז מהביקוש למלט על פי כל הידוע בשוק.

הנהלת נשר-סחר סבורה כי הטענות על מחסור באות מצידם של כמה קבלנים שבמקרה לא קיבלו מלט. המצב לאמיתו הוא שיש די והותר מלט בשוק. לדעת הנהלת החברה, „הביקוש הגובר למלט חייב להישבר תוך חודש עד חודשיים".

עוד נמסר, כי הנהלת נשר תובעת ממשרד המסחר והתעשיה לאשר העלאת מחירים של כ-5 לירות לטונת מלט. על חשבון התייקרויות קודמות. המחיר היום הוא 110 לירות לטונה.

למר משה פשר
תנחומים כנים במות
אמך
מפעלי טמבור צבע בע"מ

למר משה פשר
השתתפותנו הכנה בצערך במות
אמך ז"ל
הנהלת „כל-מיכלי" בע"מ

למנהלנו מר אהרן לנגובר
השתתפותנו הכנה באבלך הכבד
במות אמך
אנה פודושין ז"ל
צוות חברת לבטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

למשפחת הלפרין
לחרושת ברזל פ"ת בע"מ
השתתפותנו הכנה באבלכם על מות
משה הלפרין ז"ל
היקר באדם
מ. י. דישה — ש. גורביץ
עורכי-דין

ההנהלה והעובדים של חברות
כרמל כימיקלים בע"מ
שרפי כרמל בע"מ
גד כימיקלים בע"מ
חברת המלח לישראל בע"מ עתלית
אבלים על מותו הפתאומי ללא עת של חברנו לעבודה
חיים גנור בן ר' יוסף ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה

למכירה
דירות מפוארות
בבצוע מעולה
בנות 4 חדרים
בצפון תל-אביב — בבלי
ע"י קולנוע „דקל"
בצוע:
רורברג - קרופף קבלנים בע"מ
תל-אביב, חובבי ציון 57
לפנות בשעות 1—9 — טלפון 283096
לפנות בשעות 3—2 — טלפון 282078
לפנות בשעות 7—4 — טלפון 962092

POPULAR LIBRARY
NEW PAPERBACKS
★ POSSESS THE LAND — Alan White
★ The White House Years — Jacqueline Kennedy — by Mary Van Rensselaer Thayer
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים-תל-אביב-חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

FAWCETT
NEW PAPERBACK
PENMARRIC
By SUSAN HOWATCH
Major U.S. Bestseller — In The True Tradition Of The Forsyte Saga — The Passionate Loves And Hatreds Of A Cornish Family.
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים-תל-אביב-חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

הלוח הכפול
עמודים: 7, 8, 9, 10, 11, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28
הכל בכל בלוח
בלוח הכפול

זה עתה הגיע
THE SERVICE
THE MEMOIRS OF GENERAL REINHARD GEHLEN
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים-תל-אביב-חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

Newsweek
Issue June 26 th 1972
★ Israel & The West Bank — Getting Along
★ Inside Russia: Rere Voices Of Protest
★ Tennis: The Women
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים-תל-אביב-חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

הכל בכל בלוח
בלוח הכפול

לחברנו
צבי אופיר
איתך אנו בצערך במות
אמך ז"ל
המכון למחקר כלכלי בישראל
ע"ש מוריס פאלק

מלון דירות/חבקוק
במלון הדירות המפואר על יד מלון שרתון, רח' חבקוק 7, תל-אביב, נתפנו שתי דירות
לכניסה מיידית
נא לפנות במקום או טלפונית 442667

מקצוע פרושון בטחון
פרטים
בכל לשכות הגיוס
בלשכות המודיעין העירוניות בת"א
ובידעמן
בית הספר הטכני של חיל האויר בחיפה

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה
לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו-יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":
Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022.
Tel 421-5547.
נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה

הזמנת ספרים וכתבי עת מחו"ל
ע. בראון בית"ס לספרים
תל-אביב, אלנבי 35 ונחלת בנימין 48
ירושלים, שלומציון המלכה 9

אסותא אלישע
נולדו 5:
רות וחיים ארלמן — בן
גליה ואביגדור בייגל — בן
[illegible] — בת

שרות הידתולים הביתה
לפנות לבתי-חולים
אסותא אלישע
חיפה 81418
תל-אביב 245215

עירית כפר-סבא
ועדת המילגות ע"ש שושנה ספיר
הודעה בדבר
מילגות לשנת הלמודים תשל"ג
ועדת המילגות ע"ש שושנה ספיר בעירית כפר-סבא מודיעה על הרשמה לקבלת מילגות לשנת הלמודים תשל"ג.
זכאים למילגות בני כפר-סבא שהנם סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה או בני כפר-סבא שהנם תלמידים בסופה הנוך על-תיכוניים אחרים.
את הבקשה למילגה יש להגיש לועדת המילגות ע"ש שושנה ספיר בעירית כפר-סבא על גבי טופס מיוחד שאפשר לקבלו במזכירות העיריה.
התאריך האחרון להגשת הבקשות הוא 31.7.72
זאב גלר, ראש העיריה
ויו"ר ועדת המילגות ע"ש שושנה ספיר
תאריך: 14.6.1972

הגיע
גליון יוני
neue mode
למכירה בקיוסקים
סוכנות בהגנפן בע"מ

לידיעת הציבור
אנו חברת מפעלי חימיקלים וחומרי הדברה מודיעים בזה ללקוחותינו ולצבור הרחב כי אנו חברה בע"מ ורשומה כדין אצל רשם החברות ברשיון מס: 55465 כמו כן מעסיקה החברה מדביר מוסמך הנושא רשיון מס' 71 שניתן לו כחוק ע"י משרד הבריאות.
המודעה שהופיעה בעתון הארץ ב-13.6.72 היא של מתחרים שאותם אנו תובעים למשפט
בכבוד רב
מפעלי חימיקלים וחומרי הדברה פרופסור בע"מ

זה עתה הגיעה
מהדורת 1972—73 של
EUROPE ON $ 5
AND TEN DOLLARS A DAY
By ARTHUR FROMMER
Americas Most Popular Money Saving Guide Revised — Expanded. Up-To-Date.
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים-תל-אביב-חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

במלאת שנה לנפלו של בננו
סגן **דוד תמיר**
טיס חיל-האויר
נעלה לקברו בחלקה הצבאית בהר-הרצל ירושלים
ביום ג' ט"ו בתמוז התשל"ב 27 ביוני 1972 בשעה 4.30 אחר-הצהרים.
רות ושמואל תמיר
התבורה לידידים תצא בשעה 2.15 אחר-הצהרים מבית החייל רחוב ויצמן תל-אביב.